

**Dídac Parellada
Edelmira Domènech
Jacint Corbella**

**LEXICON PSIQUIÀTRIC
ARCAIC I CURIÓS**

PPU

Barcelona, 1993

El Seminari Pere Mata, de les Unitats de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia i d'Història de la Medicina de la Universitat de Barcelona, fou creat en ocasió del centenari de la mort de Pere Mata i Fontanet (Reus, 1811 - Madrid, 1877) que fou professor de Medicina Legal, com a eina per a facilitar la publicació de llibres i la difusió de l'activitat científica.

*Publicacions del Seminari Pere Mata, de la Universitat de Barcelona.
Número 53.*

© *Dídac Parellada
Edelmira Domènech
Jacint Corbella*

© *Seminari Pere Mata
Unitat d'Ensenyament i Recerca de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia
UER d'Història de la Medicina
Departament de Salut Pública i Legislació Sanitària
Universitat de Barcelona*

*PPU
Promociones y Publicaciones Univeristarias, S.A.
Maququés de Campo Sagrado, 16
08015 Barcelona*

*ISBN: 84-477-0155-7
D.L.: L-614-1993*

Imprimeix: Poblagrafic, S.A. Av. Estació, s/n. La Pobla de Segur (Lleida)

INDEX

Agraïments

Pròleg del prof. Ramon Sarró

Explicació

Lexicon Psiquiàtric Arcaic i Curiós (pàg. 1)

Bibliografia (pàg. 253)

Publicacions del Seminari Pere Mata (pàg. 265)

LEXICON PSIQUIÀTRIC

ARCAIC I CURIÓS

A la meritíssima Congregació de les Germanes Hospitalàries del Sagrat Cor, amb les que he tingut l'honor de col.laborar una colla d'anys (i en record d'homenatge al seu fundador, Venerable Pare Benito Menni, de l'Orde de sant Joan de Déu), que tant bé han fet, durant més d'un segle, a l'assistència psiquiàtrica de Catalunya, de tot Espanya i del món.

A la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, i a tots els seus membres, evocant especialment l'anterior bibliotecari, doctor Josep Cornudella, treballador incansable al servei dels nostres llibres, deixant constància que mercès a la nostra Biblioteca s'ha pogut realitzar en part aquest Lexicon.

A tots els psiquiatres del món, de totes les escoles, amb cordialitat de companyonia i amb simpatia d'amistat.

I, d'una manera general, a totes i cadascuna de les persones amb les quals hem treballat junts, cadascú en el seu lloc i sempre al servei dels malalts, amb l'afecte i l'agraïment més sincer.

Dídac Parellada

DICTIONNAIRE UNIVERSEL DE MEDECINE,

DE CHIRURGIE, || D'ANATOMIE,
DE CHYMIE, || DE PHARMACIE,
DE BOTANIQUE, || D'HISTOIRE NATURELLE, &c.

Précédé d'un Discours Historique sur l'origine & les progres de la Medecine.

Traduit de l'Anglois de M. JAMES,

Par Mr DIDEROT, EIDOUS & TOUSSAINT.

Revu, corrigé & augmenté par M. JULIEN BUSSON, Docteur-Régent
de la Faculté de Medecine de Paris.

TOME PREMIER.

A · PARIS, RUE SAINT JACQUES,

Chez { BRIASSON, à la Science & à l'Ange Gardien.
DAVID l'aîné, à la Plume d'Or.
DURAND, à Saint Landry & au Griffon.

M. DCC. XLVI.

AVEC APPROBATIONS ET PRIVILEGE DU ROI.

LA POSTERGACIO DEL LENGUATGE DESCRIPTIU EN LA PSIQUIATRIA CLINICA

"Une science est une langue bien faite"
Condillac.

Com se sap on no arriben les paraules tampoc arriba el pensament. La història de la psiquiatria, des dels deixebles de Locke, i els de Stahl a Alemanya, a finals del segle XVIII, demostra que les anàlisis descriptives més il·lustratives de les psicosis han estat les patografies fetes pel mateix malalt.

Recordem les memòries del president Scherebert, la història clínica del doctor Mendel, publicada per Jaspers, els tres volums del deliri persecutori de Berbiguier: "Les Farfadets, ou tous les démons ne sont pas de l'autre monde"; el de John Custance: "Wisdom, Madness and Folly; The phylosophy of a Lunatic". No cal allargar més aquesta llista, però tampoc oblidar les excel·lents descripcions fetes per alguns alienistes, com Cotard.

L'oportunitat d'aquest llibre és més gran avui que no ho hagués estat en el passat. En un temps com l'actual, amb el predomini de les orientacions neurobiològiques, el fet de recordar la importància central del llenguatge psiquiàtric, crec que és el més bon servei que es pot fer a la psiquiatria que van construir els nostres predecessors i que ara té el perill de quedar oblidada, o, el que és el mateix, reduïda a paraules buides de significat, com és el cas de l'absolutisme dels neurotransmissors. A la revista "Psychiatric News" de fa alguns anys, es podia llegir, en dos articles diferents d'un mateix número, que els grans progressos en la investigació de l'encèfal permetran de substituir el nom d'esquizofrènia pel de "excess dopamine receptor disease". La importància d'aquesta tesi és que fou pronunciada en l'ocasió solemne del 140 Congrés Annual de l' "American Psychiatric Association".

Enfront d'aquestes afirmacions, fetes per psiquiatres d'orientació neurobiològica, la reacció no pas agressiva sinó senzillament objectiva, és la de que aquests companys es consideren psiquiatres però de veritat han deixat de ser-ho. Cap descobriment sobre el funcionament de l'encèfal ens pot donar llum suficient sobre el que és la fenomenologia de la bogeria. Ans al contrari també bufen altres vents en el món científic, àdhuc als Estats Units, on també van sortint monografies excel·lents inspirades en l'obra de Wittgenteim o en la de Gadamer.

Per marcar les distàncies entre aquests estimats companys que ho esperen tot dels progressos tècnics, i nosaltres ens felicitem d'aquestes recerques, cal remarcar que també hi ha un altre hemisferi psiquiàtric, fins i tot parlar d'un univers psiquiàtric, en el qual el que ells consideren un trastorn dels neurotransmissors, es converteix, pel malalt delirant, i pels qui aspirem a no perdre cap de les seves paraules, en una variació de la forma de vida humana que configura un sistema que podem qualificar de panenteista.

No voldria acabar sense fer el suggeriment als autors d'aquest Lexicon de seguir amb una noves investigació, com a continuació d'aquesta monografia sobre el llenguatge arcaic. La terminologia psiquiàtrica del segle XVIII podria servir com a començament d'una història dels conceptes psiquiàtrics, que no pot partir del nostre temps sinó del passat, els segle XVIII, que és tan important com el XIX per la creació del nostre llenguatge psiquiàtric.

Ramon Sarró
Catedràtic de Psiquiatria
Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

EXPLICACIO

Aquest Lexicon ha començat com un recull de termes propis de la psiquiatria antiga. Molts d'ells mantenen encara la seva vigència, tot i que a vegades s'ha canviat el sentit o la freqüència del seu ús.

Hem començat buscant dades en diccionaris antics i n'hem fet un buidat. Un dels primers és el Calepini "Dictionarium decem linguarum..." (Lió, 1586). També és del segle XVI l'edició inicial del "Lexicon Medicum" de Bartolomeo Castello. Aquest llibre ens ha suggerit el títol del nostre treball. En el segle XVII és important el Burnet, de 1672. En el segle XVIII ja n'hi han més. Així els de Robert James, Col de Vilars, Louis, Sue i altres. Molts d'ells van ser objecte de traduccions ben aviat i tingueren varies edicions. Solien ser obres extenses, en diversos volums, curulles d'informació. En el segle XIX l'oferta és molt més abundant. Recordem el Fabre o les diverses edicions del Dunglison. Aquesta tendència segueix encara en el nostre temps on els diccionaris mèdics són obres de venda àmplia.

Per la part inicial d'aquest treball ha estat bàsica la consulta dels diccionaris que es troben a la biblioteca de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, un dels fons més importants en el nostre país per l'estudi de la medicina antiga.

Tot això ha portat, des del començament del recull, a una varietat de fonts, en el temps i en la llengua en que estan escrites. Hem detallat aquest origen per explicar una mica la varietat del nostre text. I ens ha semblat que essent la cultura comuna no calia fer traduccions. També hem buscat el que hi havia sobre el tema aquí, en diccionaris traduïts i l'obra de recerca d'alguns estudiosos, principalment el treball de Vicenç Peset, fet en circumstàncies difícils.

Aquesta és la part que hem denominat arcaica del diccionari. Després hem recollit terminologia, en part poc emprada, curiosa, més en català i castellà. Pel que fa als termes actuals ja no hem buscat en diccionaris d'altres llengües, ni tan sols hem esgotat les nostres, perquè ens hauria dut a una obra de més abast, més dispersa, que sobrepassaria la nostra intenció.

En la nostra recerca no hem trobat gaire reculls polaritzats a la terminologia psiquiàtrica. Hem revisat molts diccionaris, hem vist moltes terminologies específiques, però pel que fa al llenguatge de la folia no hi ha massa antecedents.

Hem tallat, per fer l'edició, quan el text ja tenia un cert gruix. Buscant més surten més coses. Aquest és un treball de recollida llarg i, per ara, inacabat. Pensem que podria ser molt més extens. Potser seria, encara, més heterogeni del que ha anat sortint fins ara. Els llibres a vegades tenen la seva dinàmica, una mica al marge del que havien pensat inicialment els autors. La riquesa de moltes aportacions fa que a vegades es capgiri l'orientació. Varem començar, ja ho hem assenyalat, amb els diccionaris antics, arcaics. Hem seguit amb la terminologia més específica o curiosa de la llengua. Això ens delimita el títol. Més coses tot i que ampliarien la informació li restarien unitat i ajornarien l'edició. Per això hem preferit treure'l ja ara.

Sovint en els termes antics hem mantingut la mateixa descripció que hi ha en el text que tenim com a font, i en la mateixa llengua. Això fa que hi hagi, tot i que no en excés, definicions llatines, angleses, alemanyes, franceses, italianes, castelleses i catalanes. Aquest fet dóna diversitat al text, però també hem de pensar que vivim en un món científic divers en llengües i on cal que tots fem un esforç per entendre'ns. Sovint hem preferit, en grups de paraules de la mateixa arrel esmentar-ne una o dues, les més representatives, perquè els derivats, en sí mateix, no afegeixen nous coneixements.

Aquí, doncs, podem trobar-hi una considerable barreja lingüística --que alguns poden prendre com a obertura, potser altres, més irònics, com a garbuix-- tant termes antics, sovint definits en la pròpia llengua, com termes més actuals, alguns rebuscats, altres més freqüents o curiosos. Volem posar a l'abast de qui els interessi, el material que hem recollit fins ara sobre aquest punt, la terminologia psiquiàtrica, en un sentit extens per la geografia i el temps. Per alguns pot ser una eina de treball, per altres esperem que, si més no, els sigui d'alguna utilitat.

LEXICON PSIQUIÀTRIC
ARCAIC I CURIÓS

A

ABABOIAT: Persona beneïta, de poca discreció. | També Ababalat: distret, que obra amb poca discreció (Aladern, Moll).

ABAJANAT: Que sembla bajà o beneïtó. | t. Abajocat (Aladern, Moll)

ABALIENACIO (cat): trastorn, especialment mental (Corachan).

ABALIENACION (cast): pérdida o disminución de las facultades mentales o de los sentidos (Dorland).

ABALIENATIO MENTIS: insanity (Dunglison).

ABALTIMENT: Condormiment, ensopiment (Moll). També endormiscament (Moll). | t. esbaltiment.

ABANDON (sentiment, névrose d') (fr): sur un plan psychosocial, on peut définir l'abandon, comme l'absence, le relâchement ou la rupture d'un lien affectif de soutien, entraînant le plus souvent la faillite des obligations morales ou matérielles qui s'y trouvent attachées... (Porot).

ABELLUC: 2. Bobo, simple o de pocos alcances(emprat al País Valencià) (Martí, 1891; Moll).

ABERRACIO (cat): compost de "ab" (fora de) i "erro" (anar, caminar sense saber el camí) = irregularitat en el curs o estructura d'un òrgan, o en el seu funcionament (en el nostre cas, mental).

ABHÄNGIGKEIT (d) = dépendance (fr), dependencia (cast), dependència (cat), v. Drogenabhängigkeit.

ABIOSIS: death (e) (Dunglison) = mort (cat. & fr), muerte (cast). | Suspensió aparent de la vida, absència de vida (Corachan).

ABLEPSIA: Ceguera. Ofuscación o pérdida de las facultades mentales. (Quintana).

ABNORMAL (fr) = abnormous (e), anormal (cat & cast). From "ab" + "normal" = rule. Not conformable to rule; irregular (Dunglison). | Fuera de regla, irregular,

Out of order & sine norma (Calepini).

ABNORMAL BEHAVIOR (e): Behavior is considered abnormal when it is out of harmony with what is socially approved (M. Elliot).

ABOULIE (fr): c'est le ralentissement et l'insuffisance de la volonté, particulièrement dans le passage de l'idée à l'acte (Porot).

ABRACADABRA: the name of a Syrian Idea, according to Selden. This word, when pronounced and repeated in a certain form and a certain number of times, was supposed to have the power of curing many diseases. It was figured on amulets and worn suspended around the neck.

ABRACADABRA
BRACADABRA
RACADABRA
ACADABRA
CADABRA
ADABRA
DABRA
ABRA
BRA
RA
A

Paraula màgica que, escrita en un paper, era portada com amulet contra la febre i altres malalties (Corachan)

ABRASAXAS: era un altre mot màgic, cabalístic, per a guarir malalties.

ABSENCE (fr & d) = absència (cat), ausencia (cast). | Suspension brusque et passagère de la conscience, respectant les fonctions végétatives et le tonus d'attitude (Sutter, en Porot).

ABSENCIA (cat): Pèrdua fugaç de la consciència que no anul·la el to postural (Voc. Mèd. ACMCB). | Pèrdua de memòria momentània, o pèrdua del coneixement per breus instants, manifestació, a vegades, d'epilèpsia (Corachan).

ABSENCIA, mal d': Melangia, nostàlgia, enyorament. (Corachan).

ABSINTISME (cat & fr): forma d'alcoholisme produïda per l'abús del licor d'absenta.

ABSTEMI (cat): El qui no beu vi ni cap preparat alcohòlic (Corachan). | Aiguader.

ABSTEMIOUS (e), abstemius (l), aoinos (gr); from "abs"= without + "temetum" = wine. Used by the ancient writers, as well as by the French "abstème", in the sense only of its roots; one who abstains from wine or fermented liquors in general (Dunglison).

ABSTINENCE (e & f) abstinentia (l), Abstinencia (cast), abstinència (cat); from "abs" = without & "tenere" = to hold. | sin.: abrosia, asitia, Limanchia, Limoctonia. | Privation, usually voluntary, as when we speak of "abstinence from pleasure", "abstinence from drink", &. It is more particularly used to signify voluntary privation of certain articles to food. Fasting is a useful remedial agent in certain diseases, particularly in those of an inflammatory character (Dunglison).

ABSURDE, ABSURDITE (f): ce qui est dénué de sens et de logique: s'entend des propos comme des gestes et des actes (Porot).

ABUGOT. Beneitó, curt d'enteniment (emprat a Tarragona) (Moll).

ABULIA (cast & it): ausencia de voluntad, indolencia, pereza; incapacidad realizadora. | La debolezza della volontà nasce con mecanismi del tutto diversi a seconda delle diverse malattie in cui si presenta. | L'abulia dei neurastenici dipende dal fatto che ogni azione riesce penosa e anche l'idea dell'azione suscita un vivo senso di ripugnanza e d'incapacità. Nei melancolici l'abulia nasce da un'invincibile perplessità: dato il profondo pessimismo cui esse sono in preda, ogni idea d'azione suscita considerazioni dolorose e la visione di danni inevitabili, sicché non è più possibile una decisione, etc. (E. Tanzi & E. Lugano).

ABULIA (cat): manca, pèrdua o afebliment de la voluntat (Voc. Méd. ACMCB).

ABULIE (d) (de gr. boulestai = Wollen). Krankhafte Willenschwäche oder Willenlosigkeit (Dietrich, en Muller).

ACAIRE, mal de saint: Un dels noms amb que es designava la follia. Fou bisbe de Noyon i Tournai (+ c. 639): "partout le Saint passe pour guérir la folle". | També Achaire, Acaires, Akaires, Aquaire i altres. (Kraemer). No s'ha de confondre amb saint Achard, també del segle VIIè i abat de Jumièges.

ACATALEPSIA (gr): from "a", privative + "katalambano" = I comprehend. Uncertainty in diagnosis (Dunglison). Incertitudinem in cognoscendo significat (Castello). | cat. Acatalèpsia: deficiència mental (Corachan). | Alteració de les facultats mentals en la qual predomina la manca de coneixement i de memòria (Moll).

ACATALESSIA (i) ("a", privativo + catalepsis = comprensione). | Termine usato da Pirrone (filosofo 360-270 a.C.) e dagli scettici greci per indicare l'inconoscibilità del vero, e il conseguente atteggiamento del filosofo, che rinunzia per principio

alla ricerca di esso. Convizione di non poter mai raggiungere la verità.

ACATAMATESIA: pérdida de la capacidad de comprensión o percepción. (Quintana).

ACATISIA (cat): estat en què el malalt sent un desig de moure's constantment amb sensació d'agitació interna (Voc. Mèd. ACMCB).| Fenomen consistent en la impossibilitat de mantenir-se assegut per un cert temps (Corachan).| Inquietud psico-motriu. | = Catisofòbia.

ACCIDIA (cat): = peresa (Corachan).

ACCOUSTOMANCE (f): Phénomène biologique qui permet à l'organisme de s'adapter progressivement à certaines substances toxiques et à en tolérer des doses quotidiennes qui seraient mortelles pour un organisme vierge (Porot). | Mitridatisme

ACEDIA (cast): del gr. akedia; = pigritia, tristitia, taedium, anxietas (l); slothfulness, sluggishness (e) (Calepini); incuriam; interpretes reddiderunt per magnum taedium, & molestiam (Castello).| de "akeedia" = negligencia, falta de cuidado. Trastorno mental caracterizado por apatía y melancolía. Es un término antiguo (Dorland). Melancolía, tristeza por nostalgia o añoranza.

ACENESTESIA = despersonalització (Corachan). | Abolición de la sensación de la existencia (Cardenal).

ACETUM: veu llatina equivalent a vinagre. Hipòcrates el recomanava en les malalties histèriques; i Galè aconsellava fregar els forats del nas amb vinagre, en el qual s'hagi fet bullir farigola, poliol i orenga | En l'actualitat, el vinagre continua éssent popularment emprat per a retornar persones esvaïdes que han tingut una pèrdua de consciència ocasionada per motius emocionals, o en crisis histèriques. | Segons Pélicier, durant el segle XVIII el doctor Locher tractava els malalts mentals amb "una cura de vinagre". És possible que tingués un efecte "placebo", si era hàbilment administrat.

ACIDIA: terme de la psiquiatria més antiga, que especialment en l'Edat mitjana era considerat com un pecat, consistent en manifestacions malencòniques amb "taedium vitae", i amb desinterès per les obligacions. (Roccatagliata).| Sinònim "Acedia".

ACINESIA (gr) = immobilitas (l); videlicet "Motus privationem" (Castello). | (cat): manca absoluta, pèrdua o cessació de moviment (Corachan).

ACINESIE (f): Réduction extrême de la motilité en l'absence de toute paralysie. Les acinésies d'origine psychique appartiennent à tous les états stuporeux; on les rencontre dans le cadre des états mélancoliques ("Melancolia attonita" des anciens

auteurs), et de la schizophrénie (Th. Kammerer, en Porot).

ACOASMA (cast & cat): de ákousma = lo que se escucha. Alucinaciones auditivas o ruido imaginario (Dorland). Alucinaciones auditivas elementales, de pobríssimo contenido (silbidos, zumbidos, campanas, gritos, etc.).

ACOLOGIA (cat): d'"akos" = remei. Tractat dels remeis.

ACOMETIVIDAD: "Propensión a oponerse, a ofrecer resistencia, a disputar, a emprender con espíritu de vencer dificultades".| Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 6 (Sistema) i el núm. 22 (Lecciones), dins dels "afectos inferiores". Està situada una mica per sobre i darrera de les orelles.| Fr. Combativité.

ACONIT: Planta molt verinosa: *Aconitum napellus*, coneguda com a matallops. Segons Morel, Johannes van Helmont (1577-1640) administrava acònit a alguns malalts mentals.

ACORIA (cat): fam insaciable (Voc. Mèd. ACMCB). = insaciabilem (l).

ACORIE (f): désigne la perte du sentiment de la satiété, en matière d'alimentation. = Hyperoréxie.

ACQUIRING: desire to obtain, to trade, and deal in property; industry.| (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "acquisitiveness". Fowler).

ACQUISITIVENESS: sense of property; economy; desire to accumulate, provide for the future, to trade, to hoard and possess.| Excess: avarice; Deficiency: prodigality.| (Facultat frenològica. Fowler).

ACRACIA (cast): ("a", privativo + kratos = fuerza). Pérdida de la potencia o de la fuerza; debilidad. (Dorland).| (cat): adinàmia, debilitat. Impotència, manca de força (Corachan).

ACRAI: vox arabica denotans titillationem genitalium in utroque sexu, frequentius in mulieri, cum tensione spasmodica vasorum spermaticorum, & inflatione ventris, nec non sudore frigide. Dicitur "Arascon", "Arsatum", "Brachuna". Species satyriaseos esse creditur ab interpretibus (Avicenna). (Castello).

ACRAIPALA : on donne ce nom aux remèdes qui empêchent ou font cesser l'ivresse (Dict. Univ. de Médecine).

ACRISIA: (de "a", privative + krisis = judgment). A condition of disease, in which no judgment can be formed; or in which an unfavourable opinion must be given (Hipp. & Galen) (Dunglison).| Est absentia iudicii & rationis (Calepini).

ACRODINIA (cat): Malaltia eruptiva caracteritzada per trastorns psíquics, circulatoris i mucosos, i per manifestacions cutànies (Voc. Mèd. ACMCB).

ACROFOBIA: miedo morboso a subir a lugares elevados (Quintana).

ACROMANIA: manía extrema o violenta (Quintana). Enajenación mental extrema e incurable.

ACTE COMPULSIU (cat): igual que acte impulsiu, però de fons obsessiu, en el qual existeix una lluita dolorosa per a la persona entre l'impuls i la consciència, que sofreix al no poder aturar el seu impuls, sense que s'ho pugui explicar, restant neguitós i desassossegat si no el realitza, i descontent si el porta a la pràctica, per sentir-ho com un fracàs personal, com una impotència del Jo.

ACTE IMPULSIU (cat): acte degut a què l'impuls empeny amb tal violència que la seva realització no pot ésser impedita pel judici crític o per l'esforç voluntari.

ACTIONS: Gives a consciousness of events, actions, and common occurrences; news and changes. | (Funció frenològica. Una de les 2 en que està dividida la "eventuality". Fowler).

ACUFEN (cat) = acúfeno, acusma (cast), Tinnitus, acouasm (e). Al·lucinació acústica elemental (Voc. Mèd. ACMCB).

ACUSMATAGNOSIA = sordària mental (Corachan).

ACUSMATAMNESIA: falta de memoria de los sonidos. (Quintana).

ADDEPHAGIA (addeo = mucho; fagein = comer). Cast. antiguo: la "garganteza" (Calepini). Voracidad, bulímia. Se ha aplicado especialmente a los niños afectos de helmintiasis (Galè i Hoffmann).

ADDICTE (cat) = adicto (cast), attaché (f), addicted (e). Fortament inclinat, donat a alguna cosa (Voc. Mèd. ACMCB). En general, en medicina es refereix a la persona que no pot passar sense una droga, o altra substància similar (alcohol, tabac, etc.). Del fenomen se-n diu addicció

ADEMONIA: Depression, Nostalgia (Dunglison). Angorem, et ansietatem animi significat (Calepini).

ADEMOSYNE = Ademonia.

ADHESIVIDAD: "Instinto de cariño, apego, devoción, afecto, tanto a personas como a cosas. Propensión a asociarse, reunirse, sociabilidad". | Funció frenològica

classificada per Cubí amb el núm. 5 (Sistema) i el núm. 29 (Lecciones). Està situada a la regió occipital. | Fr. Affectionivité.

ADINAMIA (cat) = adinamia (cast) = adinamie (f) = Kraftlosigkeit (d): manca o pèrdua de la potència vital normal, manifestada per una marcada feblesa muscular

ADIPSIA (cat) = adipisia (cast): disminució o manca completa de la set. (DEM).

ADQUISIVIDAD: "Propensión a adquirir bienes y a apropiárselos uno a sí mismo, deseo de tener, de poseer... Cuando esta emoción es muy fuerte se llama codicia". | Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 11 (Sistema) o el núm. 25 (Lecciones). Estaria a l'angle infero-anterior dels parietals. El nom fou donat per G.S. Mackenzie. Gall el considerava l'òrgan del furt. | Fr. Acquisitivité.

AEDOEOMANIA = Ninfomania (Dunglison).

AEGRI NOCTAMBULI (l) = Somnambulisme.

AEGRIMONIA: tristeza, melancolía, pesadumbre, aflicción.

AEGRITUDO : "Ciceró indica dues formes de malalties de l'ànima: "aegritudo" i "morbus". La primera correspondria i comprendria allò que en l'actualitat entenem per reaccions i psiconeurosis..." (Roccatagliata).

AEROFOBIA (cat) = Aerofobia (cast), aérophobie (f), Luftscheu (d): por als corrents d'aire, al vent.

AETIA : Causa d'una malaltia.

AETIOLOGIA: part de la medicina teòrica, en la qual hom exposa les causes de les malalties, i els seus símptomes concomitants.

AFASIA (del gr. fasis = palabra): Pérdida de la facultad de hablar. Broca describió la afasia motriz en 1861.

AFECTE (cat) = afecto (cast) = Leidenschaft, Affekt (d). | Qualsevol sentiment que commou l'ànima, la ira, la compassió, l'odi, l'amor (DEM)

AFECTIVIDAD (cast). Vibración del ánimo, sentimientos y emociones, que hacen oscilar la personalidad entre la indiferencia y la hipersensibilidad afectiva, por un lado, y entre la alegría y la tristeza, por otro, matizando las distintas reacciones de la persona a sus circunstancias y a su propia vida psicológica.

AFEFOBIA (cat): por morbosa d'ésser tocat (Corachan).

AFELCIA (cat): afelcia (cast): distracció, manca d'atenció (Corachan) v. Aphelxia.

AFEMIA (cast) = Afasia.

AFFAIBLISSEMENT INTELLECTUEL (f): Déficit acquis de l'intelligence. (Porot).

AFFECTIONIVITE: Facultat frenològica (Bruyères).| Veure "Adhesividad".

AFFECTIONS of the mind (e), Turbationes animi (1): included not only the different passions, as love, hatred, jealousy, &, but every condition of the mind that is accompanied by an agreeable or disagreeable feeling, as pleasure, fear, sorrow, &.| In Pathology, Affections, Pathos, Pathema, is synonymous with disease. (Dunglison).

AFFEKTIVITÄT (d): Als affektivität bezeichnete E. Bleuler "die Gesamtheit der Stimmungen, Gefühle, Affekte und der allgemein Erregbarkeit eines Menschen" (Vliegen, en Chr. Müller).

AFFEKTPSYCHOSE (d) = Maniach-depressive Psychose.

AFFLICTIO: veu llatina equivalent a aflicció. James la considera com a causa de nombroses malalties, sovint funestes: moltes persones moren de pena. Entre aquestes malalties hi ha la malenconia i la mania. | També pot significar un estat d'ànim malaltís, acompanyat amb algunes molèsties corporals (Fernel).

AFOLLAR. Fer tornar foll (Moll, segona acceptió). Ja es troba en Lull. Era poc freqüent en aquest sentit (Peset). Igual per afollament.

AFORISME (cat): sentència que en poques paraules enclou clarament idees importants i útils.

AFRENIA (cast): Ausència de facultades morales e intelectuales (Giné i Partagás). | Demencia (Dorland).| (cat): insània, bogeria (Corachan).

AFRONESIA: Pertorbació de les facultats intel·lectuals (Corachan).| Demencia. Locura (Quintana).

AFRONIA: falta de discernimiento. Demencia (Quintana).

AFTER CARE ASSOCIATION: Un grup de psiquiatres anglesos, observant per la seva pròpia i desgraciada experiència el fet repetit de la recaiguda de malalts mentals donats d'alta als "asils", especialment si no es sentien prou recolzats, social i mèdicament, fundaren l'any 1879 la denominada "After Care Association", per a proveir en tots sentits les necessitats dels pacients remitits (en els aspectes psicològics, econòmics, sanitaris, socials, ...). Un dels impulsors més entusiastes i

actius fou el doctor Daniel Hack Tuke, director del "York Retreat", membre d'una il·lustre família dedicada a la cura de pacients psiquiàtrics.

AGAPEXIA: Hipersensibilidad afectiva. (Quintana).

AGELASTO: Se dice de la persona que no rie (Quintana).

AGEUSIA (cast): Abolición del gusto (Raecke).

AGITACIO PSICOMOTRIU (cat); estat de gran inquietud mental i muscular, generalment amb al·lucinacions i alguna mena de trastorn de consciència, que pot presentar el risc que el malalt es faci mal ell mateix, o en faci als altres. | = Agitación (cast); agitation (fr & e) Unruhe, Ausschüttelung, Getriebensein, Agitiertheit (d); restlessness (e).

AGITATION (e & f): = Agitatio (l); donesis (gr). (from "agere" = to act). Constant and fatiguing motion of the body. = Tyrbé, Tyrbasia (àlarb). Animi agitatio (Dunglison).

AGNOIA (de "a", privative + "gnoea" = I know). State of patient who does not recognize individuals (Hippoc., Galen, Foësius) (Dunglison).

AGNOSIA (cat): manca de reconeixement de coses o persones.

AGORAFOBIA (del gr. "agora" = plaça) (cat). Inseguretat o por de travessar espais amplis -com p.ex. una plaça-, tement caure, si no es poden recolzar en una altra persona que comunicui seguretat en el propi pacient (Corachan).

AGRAMATISMO: Imposibilidad de expresar los pensamientos verbalmente de un modo conexo y gramaticalmente adecuado (Fuster).

AGREEABLENESS: persuasiveness; pleasantness; blandness; youthfulness; ability to interest and entertain others; to be agreeable, pliable, to manifest suavity of manner. | (Facultat frenològica. Fowler).

AGRESSIVITAT (cat) = agresividad (cast); agressivité (f); aggressiveness (e); herausfordernd Wesen (d). Impuls d'escometre i fer mal a d'altres persones, o al propi malalt, amb evident perillositat. A vegades, l'agressivitat no es mostra obertament, ans es conserva latent, destruint objectes, que, en certa manera, substitueixen la imatge de la presumpta víctima (Corachan).

AGRIOTHIMIA : locura feroz (De Sauvages); (agrios = wild + timós = disposition). A term for furious insanity. Engl.: agriothymy; fr.: agriothymie.

AGRIPNEA: el defecto de sueño, o sea la vigilia involuntaria, es lo que se denomina

Agripnea. (Ameller).

AGRIPNIA (cat) = Agripnia (cast); Agrypnia (e). Insomni, impossibilitat de dormir, sigui per no poder conciliar el son, sigui per desvetllament repatani. | = Pervigilium = vigiliu morbosum. Est pervigilium immodicum ex quo vires imminuuntur, anxietas, inquietude, cephalalgia, alique molesta symptomata oriuntur (De Sauvages).

AGRIPNIA a pathemata (de Willis, i de Sennert): insomni a conseqüència d'emocions intenses (De Sauvages).

AGRIPNIA ab insectis: El "Pulex irritans", el "Pediculus pubis", i els mosquits, etc., poden fàcilment -com era ben sabut fins fa pocs anys- produir un insomni força molest, que ocasiona nerviosisme.

AGRIPNIA febrilis, de Sennert (o Pervigilium febrile de Boerhaave); és ben conegut l'insomni que sovint acompanya la febre, que a vegades pot ésser un insomni nocturn, acompanyat d'ensopiment diürn, amb somnolència.

AGRIPNOCOMA: Coma vigil; insomnio letárgico con delirio musitatorio (Dorland).

AGRIPNODO: substancia que provoca insomnio (Quintana).

AGROMANIA: desig d'errar sol pels camps (Corachan). | Inclinação anormal a la vida solitaria o a la vagancia por los campos (Dorland).

AGRYPNODES = sleeplessness. | Insomni, desvetllament.

AHIPNIA = ahipnosis = insomnio o vigilia patológica (Dorland).

AHURT: v. Aurt.

AICMOFOBIA: por morbosa als objectes punxants (Corachan).

AiLLAMENT (cat) = aislamiento (cast): sistema curatiu de certes psicosis (Corachan).

AIPATIA: sofriment continuat sense descans (Corachan).

ALCANFOR, como terapéutica de la manía (cast); càmfora (cat); camphore (f) camphor (e); Kampf (d). | Enseñaba Cullen que se había propuesto el tratamiento de la manía con grandes dosis de alcanfor. Aunque él no había observado mejorías, ya Paracelso administraba dicha substancia, en grandes dosis, por vía oral, hasta producir convulsiones. | També s'emprà com a remei en les frenitis.

ALCOHOLISME: intoxicació per l'alcohol i en general per les begudes espirituoses i pel vi (Corachan). ALCOHOLISMO: Conjunto de efectos patológicos producido por el abuso de bebidas alcohólicas (Fuster).

ALCOHOLISMUS, Alcoholvergiftung (d), Alcoholism (e): intoxicación por el alcohol: aguda; embriaguez, trastorno temporal; y crónica: estado producido por repetido y continuo abuso de alcohol.

ALCOOLISME: Dans les pays nordiques, Magnus Huss (1807-1890), professeur à l'Université de Stockholm, crée en 1852 le mot alcoolisme, et distingue la forme aiguë et la forme chronique. (Pélicier).

ALELAT: Sin. "Encantat", pobre d'esperit. (Corachan).

ALEXANDRI ANTIDOTUS AUREA: Antídod compost per 68 substàncies diferents (que James especifica), i que hom considerava que era un remei excel·lent per a totes les fluxions del cap. I es creia que tothom que el prenia amb constància, no presentaria mai cap mena d'atac d'apoplexia.

ALEXIA: ceguera verbal, debido a lesión cerebral, descrita por Charcot en 1887.

ALFERECIA (cast. antiguo) = Epilepsia.

"- ¡Mirad, Leiva! Hace un momento/que estaba sano, contento;/ Y, ya lo veis, de repente..."/ "- Sin duda que es alferecía". (Bretón de los Herreros).

ALFERESSIA, Mal d': Epilèpsia. Emprat a la Ribagorça. (Corachan).

ALGEIA = Nostalgia (De Sauvages).

ALGOFILIA (cat) = algophilie (f): 1: tendència morbosa a les sensacions doloroses; 2: perversió sexual caracteritzada per l'afecció a sentir el dolor (= a masoquisme & algomania). (Corachan).

ALGOFOBIA: Por exagerada al dolor. (Corachan).

ALGOLAGNIA: terme genèric usat per designar les perversions sexuals en les que intervé el dolor. (Corachan).

ALGOPSICALIA: Malenconia amb al·lucinacions visuals i auditives que impulsen el malalt al suïcidi; = psicoalgàlia.

ALICAE (l) (del grec "aliké") Derivatur a verbo "alikein" = angi, anxietate vexari. Nomina igitur illa denotant anxietatem & corporis inquietudinem propter anxietatem. | Inter recentiores egregie Anxietatum cordis & precordiorum

descripsit generationem Franciscus de le Boe-Sylvius (Castello).

ALIENACIO: Acció i efecte de tornar-se boig; trastorn mental. | = Demència, bogeria, follia, trastocament (Corachan).

ALIENAR-SE: Quedar privat de l'ús de la raó o dels sentits (Corachan).

ALIENAT, alienada: boig, afecte d'alienació.

ALIENATIO: aliénation, étranagement (f); alienatione, separatione (it); Entfremdung (d); agenamiento (cast); alternatio mentis, est tanta commotio, perturbatio que rationis, ut homo non sit compos fui (Plinius; en Calepini).

ALIENISTA: Metge especialista de les malalties mentals (Corachan).

ALIMENTATIVIDAD: "Instinto de alimentarse o sustentarse". | Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 8 (Sistema) o el núm. 20 (Lecciones). Estaria situada una mica per davant i sobre de les orelles. Fou descrita independentment pel Dr. Hoppe de Kobenhavn (1824) i pel Dr. Crook de Londres (1825). | Fr. Alimentativité.

ALIMENTIVENESS: sense of hunger and thirst; desire to eat and drink and to gratify the appetite. Excess: gluttony; drunkenness. Deficiency: indifference to food. | (Facultat frenològica. Fowler).

ALIS: malenconiós, afectat de melangia. Emprat a Mallorca. (Corachan).

ALLOCHOOS: es diu dels que deliren i diuen coses sense cap ni peus (Hipòcrates).

ALLODEMIA: Hipòcrates parla d'una certa febre acompanyada d'una espècie particular de deliri que afecta sovint a persones que estan de viatge ("in peregrinatione"), passant d'un país a un altre.

ALLOGNOON: estar en deliri, entendre les coses d'una manera diferent a la que són.

ALLOPHASIS (allos = other + fao = to speak). Old term for delirium, or incoherent talk (Mayne).

AL.LUCINACIO (cat): error mental en la percepció dels sentits, no fonamentada en una realitat objectiva (Voc. Mèd. ACMCB).

ALLUCINATIO (l): = Aberratio; faute, fourvoyement (f); Felung, oder Irrung (d); Erring (e). (Calepini).

AL.LUCINOGEN (cat) = alucinógeno (cast): que produeix al.lucinacions. (Voc. Mèd.

ACMCB).

ALLUCINOR (l): se tromper, errer (f); felen, irren mit dem Gesicht (d); to erre (e).
"Ponitur etiam pro Errare, decipi, falli" (Cicero, Calepini).

AL.LUCINOSI (cat) = alucinosis (cast); hallucinose (f): estat caracteritzat per un seguit d'al.lucinacions, adés semiconsients, adés inconscients del tot, no sistematitzades, i no acompanyades ni d'explicacions delirants ni de demència (Corachan).

ALOCAR-SE: Documentat ja en el s. XVIII: "morí M.B., bracer i intestat, sols extrema unció per aver alocat" (Perafita, reg. defuncions, 5-1-1775). v.t. "pues avent alocat y trobat los seus descuydats se llansà de la finestra y quedà morta" (sic) (Perafita, reg. def. 13-7-1761) (Miquel Vilardell).

ALOGISTOI. Terme grec. Mancats de raó (Pezet)

ALOPSICOSIS: Terme de Wernicke per a referir-se a aquells trastorns psíquics en els quals està pertorbada l'orientació respecte al món exterior (en oposició a les "autopsicosis"). | Psicosis caracterizada por la desorganización de las facultades perceptivas externas sin alteración de las facultades motoras. (Quintana).

ALPRECIA, Mal d': Sin. "Epilèpsia". Emprat a la Ribagorça. (Corachan). Es el mal d'alferessia.

ALTUS: estat semblant al sopor, amb un son profund que recorda la letàrgia o el coma.

ALUCINACION (cast) = al.lucinació (cat); hallucination (f & e); Halluzination (d). Es la percepció de coses, ambientes o personas inexistentes, con plena convicció de que realmente existen. En tal caso, dice expresamente Weitbrecht que "se oye, se ve, se huele, se gusta, se siente algo junto al cuerpo o en el cuerpo, sin que exista ningún objeto perceptible, ningún estímulo objetivo". Tales percepciones pueden ser de cualquier territorio sensorial: visuales (ve gigantes, animales, o personas, sin que se le pueda convencer de su error); auditivas (oye voces, llamadas de socorro, amenazas, insultos, etc); gustativas (puede notar sabores raros, "de veneno", en la comida; olfativas (huele gases que le echan en la habitación, por debajo de la puerta, para intoxicarle); táctiles (nota parásitos en el cuerpo, que le echan sus enemigos); cenestésicas (siente que lleva una serpiente en las entrañas que le estrangula el corazón); o cinestésicas (le mueven, etc).

ALYCE: ansietat, pena, inquietud. | També Alysis, Alysmus.

ALYSMUS = Mental Anxiety (A term for the mental anxiety and mournfulness (tristesse, afflicton) of spirit generally accompanying disease (Mayne, 1860).

AMARUS (l) = "mar" (hebreu); "marr" (àrab); "amaro" & "amaritudine" (i); "amer" & "amertume". Amargor, amargura (Castello).

AMATIVENESS: "Passionate love; Regard for the opposite sex".| Excess: licentiousness. Deficiency: want of love to the opposite sex.| (Facultat frenològica. Fowler).

AMATIVIDAD: "Inclinación a propagar la especie, a consumir actos concupiscentes; emoción o conmoción de amor sexual". "Está situada a ambos lados de la cresta occipital, que es la punta huesosa con que se tropieza al tocarnos la cabeza por detrás".| Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 1 (Sistema) o amb el 18 (Lecciones).| Fr. Amativité.

AMATORIUM VENEFICIUM (l): Filtre (v. "Philtron") (Castello)

AMBITION: Gives a desire to excel, to be victorious, to do something worthy of a name; emulation. | (Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix la "approbativeness". Fowler).

AMBIVALENCE : Feeling opposing emotions at the same time toward the same thing. For example, loving and hating the same person; simultaneously wanting to both live and die; wanting to remain at the hospital and to go home. A normal person may like and dislike different aspect of the same thing, but the psychotic individual does not differentiate his feeling (Biddle & van Sichel).

AMBIVALENCIA (cat) = ambivalencia (cast) & ambivalence (f & e): disposició mental patològica en virtut de la qual el subjecte experimenta, i envers una mateixa situació, afectes, conceptes i actituds diametralment oposades (Voc. Mèd. ACMCB).

AMELEIA: indiferència, apatia. (Quintana).

AMENCIA: el concepte arcaic era sumamente amplio, abarcando todo el campo de las enfermedades mentales. V. "amentia".

AMENOMANIA, de Benjamín Rush: abarcava tots el deliris amb eufòria.

AMENT: "morí M.A.P., albat de 25 anys, sense sagraments 'quia era amens de fatua totaliter a nativitate'" (Sora, Lluçanés, Reg. Def. 13-2-1745) (Miquel Vilardell)

AMENTHYSTA PHARMACA: ("a", privativ + "meto" = vin). Medicaments qui préviennent ou détruisent l'ivresse (Galien) (Dict. Universel de Médecine, 1747).

AMENTIA: paraula emprada globalment pels grans nosòlegs (De Sauvages, Cullen, Vogel, Sagar, Linneo, etc.) per referir-se a la bogeria. Es troba també en Zacchia (1621) | = dementia, fatuitas, stultitia, etc.| "... idem, quod Mentis alienatio, emotio, aberratio, dementia: est que delirii species, rationatricis functionis veluti paralysis, est abolitio" (Galè, en Castello).| Unsinnigkeit (d), pèrdua del seso, o locura (cast), madness, woodness (e). "Nec minus illud acute, quod animi affectionem lumina mentis carentem nominaverunt amentiam, eandemque dementia" (Cicero, en Calepini).

AMENTIA ab hydatidibus (de Panaroli): estat mental degut a quistes hidatídics intracranials (De Sauvages).

AMENTIA a tumore (de Plater): estat d'ineptitud de raciocini i de judici, degut a la presència d'un tumor intracranial.

AMENTIA a venenis: com opi, estramoni (Raii), Hyoscyamo (Bauhini), o "a transfusione sanguinis" (Dionis) (De Sauvages).

AMENTIA ab ictu (de Borelli): estat mental deficient o alterat després d'un insult apoplètic (De Sauvages).

AMENTIA accidental (de Cullen): debilitat mental deguda a causes externes en persones el judici de les quals era sa. Tals causes poden ésser: hipertèrmià, por, terror, verins (com l'estrimoni i el jusquiam), alcoholisme, traumatismes cranials. etc.)

AMENTIA Innata (de Cullen): debilitat intel.lectual congènita, actualment coneguda amb el nom d'oligofrènia, en qualsevol dels seus tres graus (debilitat mental, imbecil.litat, i idiòcia); probablement en referència als dos darrers.

AMENTIA Microcephala (de Willis): estat mental patològic, amb rendiment intel.lectual pobre, degut a alguna forma de microcefàlia. (De Sauvages).

AMENTIA morosis = "anoia", "ingenii stupor", "tarditas", "stupiditas" (de Willis): Est facultatis imaginandi, proindeque indicando debilitas, tarditas, abolitio, sine delirio (De Sauvages).

AMENTIA senilis (de Cullen): debilitat mental que apareix en la vellesa, corresponent a l'actual demència senil. = "Paragerao", "lerema", "paralerema" (gr), "delirium senile" (1), Etat d'enfance, radoterie.

AMENTIA serosa (de Sauvages): segons Fabrici de Hilden era deguda a una hidrocefàlia.

AMIMIA (cat) = Amimia (cast): "Manca d'expressió del rostre" (Voc. Mèd. ACMCB).

AMNEMOSYNE: nom arcaic d'amnèsia.

AMNESIA (l, cast): Memoria abolitio. Amnesia, Oblivio, Debilitas memoriae (l); Perte de mémoire (f), loss of memory (e), Gedächtnisschwund (d).| És la pèrdua parcial o total de la memòria (Voc. Mèd. ACMCB) | Pèrdua de memòria pels esdeveniments, persones i vivències. Pot ésser "retrògrada", o d'evocació, quan desapareixen els records conservats de temps enrera; o bé "anterògrada", o de fixació, en aquest cas es conserven els records llunyans, i en canvi no poden ésser fixats a la memòria els fets actuals, com sol passar en el cas de la demència senil.

AMNESIA a pathemate (de Schenck): Pèrdua de la memòria, a conseqüència d'emocions violentes, com el terror, el pànic o el dolor moral.

AMNESIA a temulentia (de Willis): síndrome amnèsic ulterior a intoxicacions: alcoholisme agut, opi i d'altres substàncies tòxiques, o a la possible acció dels "filtres", en quina composició hi entraven matèries molt diverses, i no sempre anodines.

AMNESIA a Venere: classe d'amnèsia deguda a causes venèries.

AMNESIA PLETHORICA, "a supressis haemorrhoidibus" (de Zacuti Lusitani): Síndrome de pèrdua de memòria per hipertensió arterial o ictus.

AMNESIA SENILIS (de Entmuller): quadre senil clàssic, caracteritzat per l'oblit de molts records, especialment recents, però també pretèrits.

AMNESIA TRAUMATICA (de Schenck): Quadre de traumatisme cranial, (amb o sense commoció cerebral), o també per fractura d'altres ossos (especialment de coll de fèmur), que determina el començament d'una síndrome amnèsica, i sovint demencial, sobretot a la velles.

AMNESTIA: vell nom equivalent a l'amnèsia. = "oblio" (i), "olvidança" (cast), "forgetting", "oblivion" (e), "oblit" (cat) & "Vergässung" (d). (Calepini).

AMOENOMANIA (from "amaenus" = agreeable + "mania"). A form of mania in which the allucinations are of an agreeable character (Dunglison). Amenomania.

AMOK (voz malaya que significa impulso homicida): trastorno psíquico que se observa entre los malayos, caracterizado por períodos de depresión seguidos de violentos impulsos homicidas (Dorland).

AMOR insanus = Amor libidinosus = Affectus Eroticus "quandoque cum delirio conjunctus" (Castello); "amor immoderatus, illicitus & turpis, siquidem est vehementior quaedam animi passio, & perturbatio, in qua spiritus vitales & animales servidiores redduntur" (Willis: De An. Brut.) (Castello).| Celi Aurelià

esmentava que l'amor pot ser causa de malalties (entre les quals hi havia les mentals). Afegint que a les persones que s'hi capfiquen massa, els és bo de distreure's de la seva passió mitjançant els banys, l'exercici físic, les converses agradables, els jocs i tota mena d'altres ocupacions que dificultin als afectats de pensar en el seu amor (Oribasius).| Yves Pélicier ens fa avinent que Jacques Ferrand havia publicat un estudi sobre aquest tema, titulat "Maladie d'amour, ou Mélancolie érotique" (Toulouse, 1612).

AMULETS (= Talismans): Objectes suposadament dotats de poders màgics als quals s'atribueix supersticiosament una virtut preservadora i guaridora de malalties, en general, o d'alguna malaltia particular. A vegades poden actuar per un mecanisme suggestiu.

AMUSIA : incapacidad para producir o comprender sonidos musicales, por lesión cerebral.

ANABASIS: període inicial de la malaltia. "Ascenso, augmentum, incrementum morbi totius, sive particularis paroxysmi" (Galè; Castello).

ANACLISIS: dependència emocional. Inclinaçió hacia el ser de quién se depende o que domine. (Quintana).

ANACOLUTIA: nom arcaic que significava incoherència i desvari.

ANADIPSIA (cat) = anadipsia (cast) = anadypsie (f). Set extrema o molt gran (Corachan).

ANAFRODISIA (cat) = anafrodisia (cast): absència o disminució del desig sexual (Corachan).

ANAFRODISIAC: agent que té l'acció capaç de moderar els impulsos veneris (Corachan).

ANAGNOSTENIA: impossibilitat o dificultat de llegir, per l'angoixa que apareix quan s'intenta fer, en alguns trastorns psíquics.

ANAGOGICAS: se dice de las fuerzas creadoras, elevadas y alegóricas procedentes del inconsciente según Jung. (Quintana).

ANALEPSIA = Analepsis, = Renutritio; restauració de les forces després de la malaltia (Galè). Paraula gairebé sinònima de convallescència, que significa represa de les forces després de la malaltia (Corachan).

ANALGESIA (cat): insensibilitat per al dolor. Supressió del dolor (Voc. Mèd. ACMCB). "indolentiam, sive defectum doloris... & stuporem". (Castello).

ANAMNESTIC: = "anamnesticum" (from "ana" = again + "mnaomai" = I remember).
A medicine for improving the memory. = Commemorative. (Dunglison).

ANANABASIA (cat) = ananabasia (cast), = ananabasiè (f). Sensació angoixosa de caràcter intermitent que priva de caminar alguns neurastènics (Corachan).

ANANASTASIA (cat) = ananastasia (cast), = ananastasiè (f): sensació angoixosa que experimenten alguns neurastènics al passar de la posició asseguda a l'erecta (Corachan).

ANANCASTIC (cat) = anancástico: obsessiu (Voc. Mèd. ACMCB).

ANANDRIA (from "a", "an", privative + "andros" = a man). Want of manliness. Impotence in the male (Dunglison).| Manca de virilitat, impotència (Corachan). Impotència viril.

ANAPHRODISIA (de "a", privatiu + "afrodite" = Venus). Absència de desig veneri. Defectus Veneris. Impotentia Venerea. (Castello).

ANARITMIA: incapacidad para contar (Quintana).

ANASTASIS (gr. = acció d'aixecar-se). Restabliment, convalescència.

ANATOPISMO: estado mental por el que el paciente no se conforma a las costumbres del grupo social a que pertenece. (Quintana).

ANATRIPSIA: fricció usada com a remei (Corachan).

ANATRIPSOLOGIA: Tractat de la terapèutica per mitjà de friccions (Corachan).

ANAUDOS: persona que ha perdut l'ús de la paraula (= "aphons").

ANDROFANIA: Virilisme.

ANDROFOBIA: Aversió morbosa al sexe masculí presentada per algunes histèriques (Corachan).

ANDROFONOMANIA (de "andros" = home, persona; "phonos" = homicidi). Bogeria homicida, follia homicida. | Locura homicida. (Quintana).

ANDROGIN, ANDROGINA: que és mascle i femella a la vegada. De dubtós sexe (Corachan). | Hermafrodita.

ANDROMANIA = ninfomanía (De Sauvages).

ANEOS: mot grec que s'aplica a les persones que han perdut la veu i la raó.

ANEPICRITOS: persones mancades de capacitat intel·lectual per a judicar.

ANEPITHYMIA (from "a", privative + "epitime" = desire). Many nosologists have used this word for a loss of the appetites, as of those of hunger, thirst, venery, etc. (Dunglison).

ANERGASIA (de "an", negatiu + "ergasia" = trabajo). Falta de activitat funcional. Psicosis associada a una lesió orgànica del sistema nerviós central (Dorland).

ANERGIA (cat) = anergia (cast): Astènia i manca de reacció (Voc. Mèd. ACMCB). Inactivitat, desaparició de la capacitat de reacció (Corachan) | Desensibilització, astenia, incapacitat de obrar en uno u otro sentido (Dorland).

ANESTESIA MORAL: insensibilitat, o indiferència, a les emocions i circumstàncies provocadores d'aquestes darreres, amb el risc de tenir comportaments inadequats i no ètics. = Indiferència afectiva.

ANESTESIA PSIQUICA: Pérdida de la afectividad. Insensibilidad para la alegría o el dolor (Dorland) = Anestesia moral.

ANESTIA (cat) = anestesia (cast) = anesthie (f): fòbia a tota mena de roba i a vestir-se.

ANFITIMIA: estado psíquico en que hay depresión y exaltación a la vez. (Quintana).

ANGOFRASIA (ankhein = ofegar, escanyar + phrasis = elocució) Interrupció de la paraula, prolongant les vocals, els diftongs o sons nasals, produïda generalment per la timidesa o la confusió, i que es presenta també en certs casos de debilitat intel·lectual o en la demència paralítica (denominació emprada per Kussmaul) (Corachan).

ANGOIXA (cat) = angustia (cast) = angoisse (f) = Angst (d): sensació especial de malestar general amb vasoconstricció cefàlica, acceleració del pols i de la respiració. S'observa en malenconies, obsessions i en les desintoxicacions (Corachan).

ANGOIXAR-SE (cat) = acongojarse (cast) = s'angoisser (f): esdevenir angoixós (Corachan).

ANGOR (del gr. agonia): "... cordis dolor, palpitiatio et tristitia" (Castello). - Anguish (e), angoisse (f): extreme anxiety, accompanied with painful constriction at the epigastrium, and often with palpitation and oppression. It is frequently an unfavourable symptom (Dunglison).

ANGUSTIA: sentimiento de pánico a un peligro abstracto, o a algo vivenciado exageradamente y quizás irreal que, sin motivo concreto, va acompañado de diversas molestias, que no cede al razonamiento puro, pero que puede ser favorablemente influido por persuasión y confianza. | "Angustatio", "Stenochoria", = Anxiety, narrowness, strait, constriction (Dunghlison).

ANHANGENLICHKEIT: Funció frenològica descrita por Gall amb el núm. 3. Correspon a l'habitativitat, o adhesió al propi país o contrada.

ANIM (cat) = ánimo (cast) = courage (f): esforç, coratge (Corachan). Vivacitat afectiva que s'expressa en oscil. lacions que van des de l'eufòria exagerada fins la tristesa més profunda.

ANIMA (cat) = alma (cast) = âme (f): força, vivesa, esperit (Corachan). Substància i qualitat de l'esperit de la persona.

ANIMA: = Animus, Mens, Psyche. The mind, breath, etc., from "anemos", "wind or breath": the principle of the intellectual and moral manifestations. Also, the principle of life: -the life of plants being termed "Anima vegetativa"; that of man "Anima sensitiva".| The "Anima" of Stahl ("Anima Stahliana"), was a fancied intelligent principle, which he supposed to preside over the phenomena of life, -like the "Archaeus" of Van Helmont.

ANIMI PATHEMATA: les passions de l'ànima (i, en sentit ampli, les malalties mentals en general).

ANIMIST (from "anima" = the soul). One who, following the example of Stahl, refers all the phenomena of the animal economy to the soul. The soul, according to Stahl, is the immediate and intelligent agent of every movement, and of every material change in the body. Stahl therefore concluded, that disease is nothing more than a disturbance or disorder in the government of the economy, or an effort by which the soul, attentive to every morbid cause, endeavours to expel whatever may be deranging the habitual order of health (Dunghlison).

ANIMO y SENTIMIENTOS: oscilan entre dos polos: a) depresión: tristeza, angustia, indecisión, desconfianza, malhumor, perplejidad. | b) exaltación: euforia, fatuidad, impertinencia, irritabilidad, cólera, hipererotismo (Raecke).

ANNACARDIUM: Substància terapèutica que Avicenna recomanava en gairebé tots el processos neuropsiquiàtrics (Metler) i a la qual s'atribuïa el poder de restituir la memòria.

ANOCLESIA: tranquilidad. Catalepsia. (Quintana).

ANODINIA (cat) = anodinia (cast): manca de dolor (Corachan).

ANODMIA: (v. Anosmia).

ANODYNE = "Anodynus", "Antodynus", "Antidinus", "Paregoricus", "Aneticus", "Antalgicus", "Acesodynes" & "Anodyn" (f). (From "a", "an", privative + "odyne" = pain). | "Anodynes" are those medicines which relieve pain, or cause it to cease; as opium, belladonna, etc. They act by blunting the sensibility of the encephalon, so that it does not appreciate the morbid sensation (Dunglison). | Remèdes qui adoucissent & calment les douleurs. Tels sont les oignons de lys, les racines, feuilles & fleurs de mauve, & de guimauve; les fleurs de nénuphar, de violettes, de mélilot, de bouillon blanc; le beaume tranquille, l'onguent populeum, le payot, l'opium, etc. (Elie Col de Vilars).

ANODYNIA = Indolentia: cessation or absence of pain (Dunglison).

ANOEA: = Anoaia (de "a", privat. & "noos" = mente). Delirio, imbecilidad. = Amentia (Castello).

ANOESIA: = Demència.

ANOESIA ADSTRACTA: = Malenconia.

ANOFRESIA: Anosmia.

ANOIA (cat & cast) = "anoie" (f): Sinònim d'idiotesa, bogeria (Corachan).

ANOMIA (cat) = "anomia" (cast) & "anomie" (f): Pèrdua de la facultat d'anomenar els objectes o de reconèixer-los pel seu nom (Corachan).

ANOREXIA (from "an", privative, & "orecsis" = appetite) = Inapetentia, Limosis expers. Absence of appetit, without loathing (Dunglison). | "Ciborum fastidium" (Castello).

ANORMAL: Es diu també en el sentit de "subnormal", o de persona malalta del cap. Es parla de "conducta anormal".

ANOSIA (from "a", privative, & "nosos" = disease): Health. Freedom of disease (Dunglison). | "Morbis carentia" (Castello).

ANOSMIA (from "an", privative, & "osmé" = odour) Loss of smell. Diminution of the sense of smell. Called also: "Anosphresia", "Anosphrasia", "Anosphresia", "Parosmia", "Anodmia", "Anosmosia", "Olfactus omissio", "Olfactus deficiens", "Dysaesthesia olfactoria", "Anaesthesia olfactoria", "Odoratus deperditus" (Dunglison).

ANOSODIAFORIA: Indiferencia de un enfermo ante su propia enfermedad (Fuster).

ANSIEA = ansietat (paraula del segle XVI) (Corachan).

ANSIEDAD (cast): Estado de agitación, inquietud o zozobra del ánimo. | 2. Angustia que suele acompañar a muchas enfermedades, en particular a ciertas neurosis y que no permite sosiego a los enfermos. (RAE)

ANSIETAT (cat): manifestació psíquica de l'angoixa (Voc. Mèd. ACMCB).

ANTAFRODISIACO (cast): (de "anti" = contra + afrodisíaco): substància capaç de reprimir el apetito venéreo.

ANTENEASMUS (o Anteneasmum): espècie particular de mania o de follia, en la qual els malalts entren en furor contra d'ells mateixos, com si cerquessin destruir-se (James). | (Segons Castello, sinònim d'"Enthusiasmus").

ANTEPHIALTICUS: remeis que són bons per a protegir-se contra l'incubus i els malsons.

ANTHYPNOTIC = "anthypnoticus", "antihypnotic", "Agrypnotic" (from "anti" = against + "ipnotikos" = stupefying): A remedy for stupor. (Dunglison).

ANTHYPOCHONDRIAC = anthypochondriacus (from "anti" = against + "ipokondriakos" = hypochondriac). A remedy for hypochondriasis (Dunglison).

ANTHYSTERIC = antihysteria, antihystericus. A remedy for hysteria (Dunglison). | Tels sont le castoreum, le camphre, l'assa faetida, l'huile de succin, le sel sédatif, les narcotiques, & plusieurs compositions qui portent ce nom (Elie Col de Vilars).

ANTIASTHENIC = antiasthenicus: a remedy for debility (Dunglison).

ANTIDIPSIA: aversió a la ingesta de líquids (Quintana).

ANTIHYPOCHONDRIAQUES: Remèdes contre la maladie hypocondriaque. Tels sont l'ellébore noir, la scolopendre, l'hépatique, les capillaires, le senné, le safran de mars apéritif, le tartre vitriolé, l'extrait panchimagogue, les fleurs de sel ammoniac chalibées, le sel sédatif, etc. (Elie Col de Vilars).

ANTILETHARGIC = antilethargicus: a remedy for lethargy (Dunglison).

ANTILOPUS: antílop, gasela, les banyes i els unglots dels quals eren considerats com a útils i benèfics per a millorar l'epilèpsia i els vapors histèrics.

ANTIMELANCHOLIC = antimelancholicus: a remedy for melancholy (Dunglison)

ANTINARCOTIC (cat): propi o útil contra el narcotisme (Corachan).

ANTIOCHI HIERA: A preparation extolled by the ancients in melancholy, hydrophobia, epilepsy, etc. It was formed of germander, agaric, pulp of colocynth, Arabian stoechas, opoponax, sagapenum, parsley, aristolochia, white pepper, cinnamon, lavender, myrrh, horney, etc. (Dunglison). | La Hiera d'Antiochus és un medicament compost de catorze substàncies, que segons Aeci és bo contra la malenconia.

ANTIORGASTIC = antiorgasticus (from "anti" = against + "orgao" = "I desire vehemently"). A remedy for orgasm or erethism, and for irritation in general (Dunglison).

ANTIPATHIA (from "anti" = against + "patos" = passion, affection): Aversion. A natural repugnance to any persone or thing (Dunglison).

ANTIPATHIC = antipathicus. Belonging to antipathy. Also, palliative (Dunglison).

ANTIQUITY: Gives the love of old relics, old ruins, old forms and customs.

ANTISPASIS (anti = contra; spao = yo tiro): en terapèutica, sinónimo de "revulsión", o de "derivación". También se dice "antispasina". (D.E. H-A.).

ANTISPASTICO: en terapèutica, sinónimo de "antiespasmódico" (D.E. H-A.).

ANXIETY = "Anxietas", "Anxietude", "Adaemonia", "Dysphoria anxietas", "Alysmus", "Alycé", "Alysis", "Ase": a state of restlessness and agitation, with general indisposition, and a distressing sense of oppression at the epigastrium. "Inquietude", "anxiety" and "anguish", represent degrees of the same condition (Dunglison).

ANYPNIA: = "insomnia".

AOCHLESIA (from "a", privative & "oklos" = disturbance): Tranquility, calmness (Dunglison). | Remissió de la malaltia , o alleujament en els seus símptomes.

AORGESIA (de "a", privatiu, i "orgé", còlera) : significa caràcter apacible, tranquil i plàcid.

APANDRIA: aversión morbosa al sexo masculino (Quintana).

APANTHROPIAI = aversió per la companyia, gust per la solitud (Hipòcrates).

APAREGORETOS (de "a", privatiu; i "paregoreó", alleujar) : que no aporta cap alleujament o millora al malalt.

APATHES (de "a", privatiu; i "patós", passió) : que no tenen passions. Plini comentava que hi ha homes que verament han ben merescut aquest epítet, com Crassus, l'avi del qual fou occit pels perses, que no rigué mai. I Sòcrates, aquest home tan conegut per la seva "sagesse", guardà tota la vida la mateixa continència, no mostrant mai ni més ni menys tristesa, ni alegria, en un temps que en un altre. Si aquesta fermesa d'ànima es fa excessiva, pot degenerar en malenconia, misantropia, etc., apagant les afeccions i sentiments que són inherents a la humanitat. I és a aquestes persones de caràcter dur, que els atenencs donaven el nom d'Apathes; i esdevé altament remarcable que la major part d'ells fossin "sages" de professió (com Diògenes el Cínic, Pirró, Heràclit, i Timó, en el qual aquesta duresa era tan gran, que hom l'anomenà "el Misàntrop").

APATHY = apatia, apathia, amelia (from "a", privative + "patos" = affection) = apathie (f). Accidental suspension of the moral feelings. It takes place in very severe diseases, particularly in malignant fevers (Dunglison).

APATIA: manca d'iniciatives i de reaccions emocionals. Manca de sentiment o d'emoció, d'energia; insensibilitat, deixadesa, indolència, indiferència (Corachan).| "Apathés" = sans passion, sosegado, sin turbación, without passion, sine animi perturbatione (Calepini).

APHELXIA (from "afelkó" = I abstract). Voluntary inactivity of the whole or the greater part of the external senses to the impressions of surrounding objects, during wakefulness. = Revery = Rêverie (f) | Dr. Good has introduced this into his Nosology, as well as "Aphexia socors" or "absence of mind"; "Aphexia intenta" or "abstraction of mind"; and "Aphexia otiosa" (Dunglison).

APHESIS: segons Hipòcrates "afesis significat morbi remissionem, solutionem & liberationem" (Castello).

APHILANTROPIA (de "a", privatiu; i "filantropia", amor a les persones) : el primer grau de la malenconia, quan una persona fuig de la societat i cerca la solitud.

APHILANTROPY = "aphilanthropia". Dislike to men. Love of solitude. Vogel has given this name to the first degree of melancholy (Dunglison).

APHRENIE: absence des facultés morales ou intellectuelles.

APHRONIA = Apoplexy (Dunglison).

APHROSINE = "insània", "amentia", "anoia", "deliri".

APOCARTERON: deixar-se morir de fam, o escanyant-se.

APOCLESIS = "asitia", aversió pel menjar, repugnància; "ciborum fastidium" (Castello).

APODEMIALGIA: nostàlgia; o bé, pel contrari, desig insà d'abandonar la llar i vagabundejar (lupinisme) (Corachan).

APOGINIA: aversión morbosa al sexe femení (Fuster).

APOLLINARIS = "Hyoscyamus".

APOMATESIA: hecho de olvidar lo que se ha aprendido (Quintana).

APOMATHEMA: l'oblit d'allò que hom havia après (Hipòcrates).

APOPLEJÍA MENOR: Sinon. "Catáfora" (Ameller).

APOPNIIXIS: sufocació histèrica.

APOPSYCHIA: Old term used by Galen, for complete syncope; also spelt "apsychia" (Mayne, 1860).

APORINEUROSIS: neurosis de ansiedad o de duda (Quintana).

APORRHIPSIS: acció de treure's els vestits, o de refusar els llançols del llit, com s'esdevé en persones que estan en deliri, en l'acmé d'una malaltia febril (Hipòcrates).

APOSITIA: fàstic dels aliments. Sinònim d'Anorèxia, Asitia. Apocleisis, Apostrophe, etc. (Castello).

APOTOS (de "a", privatiu; i "potós", beguda) : que no beu gens; persona abstèmia.

APOTYCHIA: desgràcia, infortuni.

APPETENCE (from "appetentia": "ad" + "petere" = to desire). An ardent, passionate desire for any object (Dunglison).

APPETENTIA = "apetencia" (cast); "Begird", "begarung" (d); "desire to any thing" (e) (Calepini).

APPLICATION: Gives power to apply the mind and concentrate the thoughts on one subject at a time. | (Funció frenològica. Una de les 2 en que està subdividida la "Continuity". Fowler).

APPREHENSIO = aprensi3n = "antilepsis" (Castello). Temor, recel, prevenci3n contra els mals, menjar, climes, etc. (Corachan).

APPREHENSIVE = fearful (Biddle & Van Sichel).

APPROBATIVENESS: ambition; emulation; sense of character; desire to excel; love of praise; sense of honour...| Excess: vanity and morbid sensitiveness. Deficiency: disregard for the opinions of others | Facultat frenol3gica (Fowler).

APRECIO DE SI MISMO: "Amor propio, propensi3n a tomar el primer lugar, a ejercer autoridad, a cuidarse del inter3s personal, a preferirse a los dem3s; produce la emoci3n de ufan3a.| Funci3n frenol3gica classificada por Cub3 amb el n3m. 13 (Sistema). A les "Lecciones" en diu superioritividad (n3m. 41). Situada a la part alta de la regi3 occipital (coronilla).| Fr. Estime de soi.

APRENSIU: 1) Temer3s dels mals, pusil-l3nime; 2) delicat en el menjar. (Corachan)

APROBATIVIDAD: "Inclinaci3n a merecer la aprobaci3n ajena, amor de alabanzas, deseo de gloria, de distincion, de admiraci3n. Produce la emoci3n que se llama verguenza". | Funci3n frenol3gica classificada por Cub3 amb el n3m. 14 (Sistema) o el 34 (Lecciones).| Fr. Approbativit3.

APROSEXIA (cast): p3rdida de la capacidat de concentraci3n y de fijar la atenci3n.

APSIQUIA (cat) = apsiquia (cast) = apsychie (f): inconsci3ncia, p3rdua del coneixement (Corachan).

APSYCHIA: "animi deliquium, defectio" (Hip3crates) = "Lipopsichia" (Castello).| Old term used by Hippocrates, for "Deliquium animi", or complete fainting (faiblesse, d3faillance); the same as "Apopsychia", = "Bewusstlosigkeit" (Mayne, 1860).

AQUAIRE, mal de saint: o mal de saint Acaire: una de les denominacions de la follia (Kraemer).

AQUASTER: nom que Paracels aplicava a casos en els quals es veien visions fant3stiques, o la sensaci3n de veure coses inexistents, (equivalent a al.lucinacions o pseudo-percepcions).

ARANEA = "Tar3ntula", o "Tarentula". Insectum venenatum (Calepini).

ARASCON: v. Acrai

ARITMOMANIA: obsesi3n con impuls3n de contar cualquier cosa (baldosas que pisa

etc.).

AROPH = Mandràgora.

ARRAPAT: Que està fora de sí. Emprat per Eiximenis (Peset).

ARRAUXAT: Que obra a rauxes, per impulsos irreflexius (Moll). També Arruixat.

ARREBATO: Acció d'arrebatar: commoure intensament l'esperit. | Arrebatós: que obra amb precipitació.

ARREPSIA: Irresolució. Estat d'indecisió de l'enteniment (Moll).

ARREPTIO = Insanity (Dunglison) = Bogeria.

ARRHOSTIA = "Mentis imbecillitatem".

ARRUCAT: Embrutit, mancat d'enteniment, com un ruc (Moll).

ARSATUM: v. Acraí

ASAPHEIS: segons Galè és una incapacitat d'articular els mots distintament, causada per diverses motivacions: pel desordre dels nervis que han ocasionat una contracció excessiva en els òrgans de la paraula; o pel deliri, etc. De manera que a vegades significa una mena de deliri poc aparent, que pot passar desapercebut pels assistents, i fins i tot pel metge; el malalt queda en repòs com si estigués ensopit; a vegades té els ulls tancats, com si es volgués adormir; d'altres voltes els té oberts, passejant les seves mans al seu entorn, com si cerqués alguna cosa, i palpa per a tot arreu, però mantenint-se tranquil.

ASEMIA: (del gr. "a", privatiu, sense + "sema" = signe, marca, senyal): impossibilitat d'entendre els signes i senyals, que substitueixen el llenguatge

ASENAS: Home molt estúpid (emprat a Eivissa) (Moll).

ASSIMPLAR: Tornar simple, perdre el seny (emprat al País Valencià) (Moll). | També Assimplat: tornar simple, beneït (Moll).

ASINDEISIS: modo de hablar inconexo, sin hilación, propio de los esquizofrénicos. (Quintana).

ASINERGIA (cat): "asinergia" (cast): pertorbació de la facultat d'associació dels moviments elementals en els actes complexos (Voc. Mèd. ACMCB).

ASITIA (de "a", privatiu + "sitos" = alimento): Abstinència de aliments, ausència de

apetito. = "Fastidium ciborum", "apocleisis" o "apoclesis".

ASITOI: aversió pels aliments.

ASODES (o Assodes) = Febris anxiosa, implacida, fastidiosa; Fastidium anxietas (Elie Col de Vilars).

ASSIDUIS BALNEIS: Nom que donava Rufus d'Efès (segles I i II d. C.), als banys que indicava per alguns malalts mentals, de varies hores de duració; de manera que pot considerar-se un precursor del "bany perllongat", i del "bany permanent", que tanta utilitat prestà durant el segle XIX, especialment als autors alemanys, com Kraepelin, i que jo encara he viscut, durant els primers mesos de l'any 1940, a la Clínica Mental de Santa Coloma de Gramenet (Barcelona) (D. Parellada).

ASSIMILATION: Gives the power to take on the ways and manners of others, and to adapt ourselves to them. | Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix la "Imitation". Fowler).

ASSIS : pols preparat amb cànem índic, que prenien els egipcis: els deixava en una mena de borratxera que durava una hora, i els hi donava idees extremadament agradables. | Segons Prosper Alpinus, podia produir-se amència.

ASSOCIATION: gives a memory of things by association. The power to call up similar facts and illustrations. | (Funció frenològica. Una de les 2 en que està dividida la "eventuality". Fowler.)

ASSOPIMENT: Ensopiment. Disminució del nivell de consciència.

ASTEION: persones que gaudeixen d'un bon temperament, "graciós, honest, honorable, venerable" (Hipòcrates).

ASTENIC: 1) Relatiu a l'astènia (Corachan). | 2) Tipus constitucional prim.

ASTHENIA (l) = astènia (cat), astenia (cast). (de "a", sense + "stenos": força, energia). Pèrdua de força, feblesa, debilitat, i en francès "affaiblissement". "Debilitas" (Castello). | Disminució de les forces vitals (Voc. Mèd. ACMCB).

ASTHENIA a pathematis: "virium debilitas ab animi affectu" (Friedrich Hoffmann) | Decaïment general amb decaïment de l'estat d'ànim, profunda tristesa, amb causa comprensible, o sense. (De Sauvages).

ASTHENIA ab inanitione: decaïment consecutiu a malalties amb pèrdua de líquids, com hemorràgies, disenteria, fluxos diversos (De Sauvages).

ASTHENIA ABSTINENTIIUM: Decaïment que presenten les persones que, pels

motius que sigui, fan grans dejunis i abstinències (De Sauvages).

ASTHENIA CACHECTICA: Manca de forces en els estats de desnutrició, de diferents orígens (De Sauvages).

ASTHENIA FEBRILIS, de De Sauvages = "Debilitas febrilis" (Boerhaave); "Lassitudines spontanea" (Hipòcrates).

ASTHENIA HYSTERICA: Decaïment pitiàtic.

ASTHENIA NATIVA = "asthenia congenita", "faiblesse naturelle" (De Sauvages).

ASTHENIA SCORBUTICA = "Languor scorbuticus" de Bartholini (De Sauvages).

ASTHENIA SYPHILITICA: Varietat del decaïment que presenten alguns sifílitsics (De Sauvages).

ASTRABOLISME = Insolació.

ASYMPHOROS: amb aquest nom es descriuen aquells casos en els quals després de restar afectats d'una mena d'inflamació que no es mostra gens perillosa, es tornen folls (James).

ATABALAT: 1. Atuït per l'excés de soroll o per idees confuses i amoïnoses. | 2. Poc seny, el qui obra massa depressa i sense reflexió (Moll). | També Atabanat: poc seny, irreflexiu.

ATABUIXAR: Fer perdre o pertorbar l'ús dels sentits o del l'enteniment; estabornit (s. XIV) (Moll). També Tabuixar | Atabuixat: torbat, impedit del bon ús dels sentits o de l'enteniment | També Atibuixat (Eivissa).

ATAC: Malaltia o accident sobtós (Moll). p.e. atac epilèptic, atac de nervis.

ATARANTAR: 1. Pertorbar, llevar a algú l'esma, els sentits o l'exercici conscient de ses facultats. Emprat a Tortosa i al País Valencià (Moll). cast: aturdir | 2. Omplir el cap d'idees desbaratades; exaltar. Cast: atolondrar | Té molts derivats: atarantat, atarantador, atarantament

ATARUMBAR-SE: Ensopirse, quedar com endormiscat per feixugor de cap. Emprat al País Valencià (Moll) | També atarumbament. Cast: azoramiento.

ATAUBAT: Sin. "Encantat". Aturat. Emprat a Tortosa (Corachan).

ATENCIIONS al Malalt Mental: "William Battie escrivia l'any 1758 que les atencions i sollicituds dedicades al malalt són més útils i efectives que l'acció dels

medicaments".

ATENES: segons Castello equival a una rigidesa fixa, immòbil. Segons James correspon a una mirada violenta i salvatge, ferotge, que presagia una frenesia; car els ulls fixes i espurnejants són un signe de deliri.

ATENESSAT: Caparrut, mal de convèncer o de dissuadir (emprat a Ponts) (Moll).

ATHERAPEUTUS: incurable.

ATHYMIA = "Animi defectus", "Animi demissio", "Tristitia", "Moeror", "Lype" (from "a", privative + "timos" = hearth, courage). Despondency, The prostration of spirits often observable in the sick (Hippocrates) = Melancholy (Swediaur) (Dunglison).| "Atimia, dicitur animi abjectio, desperatio, consternatio, tristitia" (Castello).| Prostració d'esperit.

ATIMIA: falta de expresión afectiva; falta de sentimientos y emociones.

ATOLMIA (from "a", privative + "tolma" = confidence): want of confidence; discouragement. A state of mind, unfavourable to health, and injurious in disease. It is the antithesis of "Eutolmia" (Dunglison) | Descorazonamiento, Falta de confianza.

ATREMEAS: quietut, tranquilitat, placidesa.

ATTONITUS MORBUS = "apoplexia".

ATUIR: Privar de les forces físiques o morals (Moll).

AUDITIVIDAD: Funció frenològica relacionada amb el sentit de l'oïda. (Cubí, Lecciones, núm. 3). De localització poc definida. | Fr. Auditivité.

AURA: momento inicial del ataque, de morfología diversa, que puede dejar recuerdo ulterior.

AURAT: Orat, sense seny: "Així com homes aurats, sens pensa..." (Peset)

AURT: 4. Orgull, presumció exagerada de la pròpia vàlua o poder. Antigament: Ahurt. També Urt (Moll). Equival al concepte modern de complex de superioritat

AUTHYGLANSIS = "Vis medicatrix naturae" (Duglison).

AUTISME: Tendència a replegar-se en el propi món interior, amb sobrevaloració dels aspectes subjectius i amb progressiu desinterès per la realitat. Afecta especialment

al pensament (DEM). | Autisme infantil: Pertorbació psicòtica infantil, amb aïllament extrem, pèrdua del control afectiu (DEM). | Autisme acinètic: Coma vigil (DEM).

AUTOCHIRIA: suicide (Dunglison).

AUTOCRATIA = "autocratoria" (from "auto" = himself + "kratos" = strenght). Independent forces. Action of the vital principle, or of the instinctive powers towards the preservation of the individuals. = Vital principle, = Vis Medicatrix Naturae. (Dunglison).

AUTOCTONIA = suicide (Dunglison).

AUTOFOBIA: varies accepcions: 1) Fòbia a la pròpia personalitat; 2) fòbia al propi cos, com p. ex. en la "dismorfofòbia"; 3) fòbia a la soledat.

AUTOFONOMANIA: manía suïcida (Quintana).

AUTOLISI (cat) = autolisis (cast): Suïcidi (Voc. Mèd. ACMCB).

AUTONICTOBATIA = Somnambulisme.

AUTOPHONIA = Suïcidi.

AUTOPSYCHOSIS: Terme de Wernicke per a referir-se a aquells trastorns mentals en els quals estan pertorbades les representacions respecte a la seva pròpia personalitat (en oposició a les "alopsicosis"). (Psyhyrembel).

AUTOREFERENCIA, Deliri d': Tendència morbosa a interpretar que la conducta d'altri va dirigida cap al subjecte; i en especial amb intencions perjudicials o amenaçadores (Voc. Mèd. ACMCB).

AUTOSCOPIA: fenomen allucinatori consistent en la visió de la pròpia imatge corporal projectada a l'exterior. (Voc. Mèd. ACMCB).

AUTOSINOIA: estado mental en que el paciente está tan ensimismado en sus ideas, que pierde todo interés por el mundo exterior (Quintana).

AVERTIN, mal de saint: Un dels noms amb que es designava el vertígen (Kraemer) | Té relació amb el cap: "mauvaise teste" "dolor de cabeça" "ostination"(citad per C. Oudin el 1645). "Il parait que saint Avertin a très anciennement passé pour guérir les maux de tête". També saint Evertin (m. s. XII) (Kraemer).

AYPNIA = Insomnia (Dunglison).

AZOGAR: 3. Turbarse y agitarse mucho: desatentarse (RAE)

AZORAR: 2. Conturbar, sobresaltar (RAE).

AZUFRE: "Un pedazo de azufre frotado entre las manos ha conseguido en algunos casos prevenir los insultos epilépticos" (Ameller).

B

BABAI: Curt d'enteniment i aturat (s. XVIII) (Moll).

BABAIA: Sin. "Idiota". Emprat a Mallorca (Corachan). | Tartamut (Moll).

BABAROTA: Persona inútil, incapaç d'obrar amb seny (s. XV) (Moll).

BABAU: Persona sense malícia, que es fia de tot i de tothom.... Gairebé imbècil. (Corachan). | També Babauet (Moll).

BABIECA: Persona floja y boba (RAE).

BABOIA: Sin. "Beneit", ximplet (Corachan). També Babaia (emprat a Mallorca) com a sinònim d'idiota i endarrerit.

BABUZICARLOS: paraula musulmana equivalent a "Incubus", "Ephialtes".

BACANARD: Beneit, curt d'enteniment (més emprat a l'Empordà) (Moll).

BACORERO: Beneitot, curt d'enteniment (emprat a Alacant) (Moll).

BADALUC: Badoc, el qui s'atura a badar per excés d'admiració o per curtor d'enteniment. (Moll) | També Badaloc, Badà, Badana (Moll).

BADOC: 1. Persona que bada, mirant coses que li distreuen l'atenció. | 2. Ximplet, el que per curtor d'enteniment o per distracció és fàcil d'enganyar o sorprendre (Ausiàs March, Turmeda) (Moll).

BADOQUERIA: Acte i efecte de badocar o de mirar sense fixesa (Moll)

BADOQUI: Beneitó, curt d'enteniment (s. XVI) (Aguiló) | També Badós, beneitot, curt de gambals (Moll).

BADULAQUE: 3. fam. Persona de poca razón y fundamento (RAE) | També Badulacada: Acció propia del badulaque, hombre necio, inconsistente (RAE)

BAJA: Beneitot, mancat de l'ús de la raó (s. XV) (Moll). També Bajanot. | Hi ha un estudi extens del mot a Coromines (I, 557-561) "mot que ens és comú amb les

llengües de França i Itàlia amb el sentit bàsic de 'flac', aplicat a la intel·ligència o els sentits" "deu ser idèntic a l'adjectiu llatí 'bajanus". La referència catalana més antiga es troba a Eiximenis. Aquesta arrel és comú a altres paraules amb sentit semblant (bajoc, bajaroc, bajanada).

BAJANADA: Acció pròpia del qui és bajà: tontada o rucada.

BAJAROC: Sin. "Babau". Emprat a l'Empordà (Corachan). També Bajoc.

BAJOC: Sin. "Babau", bajaroc. (Corachan). | Beneitot, home curt d'enteniment (Moll).

BAJOCADA: Té el sentit de tontada

BALBUCEJAR = balbotejar, o balbejar (cat) = balbucir (cast), balbutier (f). Parlar imperfectament, amb pronunciació vacil·lant i difícil, que es dona especialment en l'infant quan encara no en sap, i que hom observa també en la vellesa i en els degenerats i febles mentals (Corachan). | També Balbejar (Moll).

BALBUTIES (e) = "Psellismus", "Psellotes", "Blaesitas", "Baryglossia", "Dyslalia", "Mogilalia", "Ischophonia", "Battarismus", "Bambalia", "Haesitatio", "Loquela blaesa" = Balbutiement, Begaïement. Stammering. St. Vitu's Dance of the Voice. Also, vicious and incomplete pronunciation, in which almost all the consonants are replaced by the letters "B" and "L"; "Traulismus" (Dunglison). | Significat omne impedimentum linguae (Castello).

BALLISMUS: nombre de la corea o Baile de San Vito (Ameller).

BALNEARI = Badeort, Wasserheilanstalt (d); lloc on es té cura de la salut mitjançant aigües minero-medicinals, especialment en forma de banys, i segons directrius mèdiques. En psiquiatria havia jugat un paper important (recordi's que el doctor Antoni Pujadas havia adquirit La Puda de Montserrat per al tractament dels seus pacients), així com en molts trastorns psicossomàtics.

BALNEOTERAPIA = Hidroteràpia; = Balneothérapie, Badelcur, Bädertherapie, Bäderbehandlung, Bäderheilkunde. Tractament per mitjà d'aigües minero-medicinals, principalment en forma de banys, naturals o medicamentosos.

BAMBA: 4. Dona beneitona, de poc enteniment (Moll) | També Bambada: fet propi de dones bambes (Moll).

BAMBALIO = "Bambalo", "Balatro" (from "bambaino = I speak inarticulately): one who stammers or lisps, or utters inarticulate sounds. According to Krause, one who speaks as if he had pap in his mouth, or as if the tongue were paralyzed (Dunglison).

BAMBAU: sin. de Babau, emprat a València (Moll). | També Bàmbol: curt d'enteniment (emprat a les Illes) (Moll).

BANAU: Ensopit, en l'argot dels malfactors barcelonins (Vallmitjana, Moll). | També Banaula: curt d'enteniment i de coratge (emprat a les Illes) (Moll).

BANAUSIA = Charlatanry (Dunglison), Charlatanería (cast), Xerramequeria (cat): forma d'enraonar ampullosa, pròpia de persones hipertímiques, i de dèbils mentals erètics, en la qual es diuen moltes paraules, sovint grandiloqüents, però no s'expressa cap idea important.

BANDUA: Persona fluixa i curta de gambals. (cast. babeiaca, gambalua). Emprat a les Illes (Amengual, Moll). | També Banduango: curt de gambals, beneïtot (cast. zoloch) (Amengual, Moll).

BANY de fang = Schlammbäder.

BANY per Sorpresa: consistent en una immersió inesperada, esperant que el malalt quedés gairebé ofegat. A vegades, al retornar a la vida, apareixia guarit del seu estat psíquic patològic. (especialment lloat per van Helmont).

BANYS de peus, com a tractament psiquiàtric: el metge escocès Robert Whytt (1714-1766), escrivia que "he guarit més casos de febre i de deliri amb els banys de peus calents que amb cap altra mena de remeis" (Parellada).

BAÑOS tibios como tratamiento de la manía: Piñera, en su comentario a Cullen, cuenta que "Burserio celebra el baño tibio en los locos, rociando la cabeza después de afeitada, con agua fría durante el baño tibio. Y Pomme cuenta de un caso curado con ocho horas de baño tibio cada día". Este procedimiento había tenido una prolongada vida (y con buena eficacia en bastantes casos), hasta el comienzo de los años cuarenta, en que la aparición de las terapéuticas psiquiátricas activas, los dejó relegados al olvido.

BARBUZICARIUS = Incubus (Dunglison).

BARITIMIA: melancolía. Pesadez de espíritu (Quintana).

BARJAULA: 1. Dona bàmbola, curta d'enteniment (Moll). En altres accepcions també vol dir dona egoïsta i de mala conducta. | També Barjau: ximple, beneït (Montoliu, Moll).

BARRIFUNDO: Sin. "Boig". Emprat al Maestrat (Corachan). | Molt irratat o irat o molt preocupat (Moll).

BARRINA: 6. Idea forta, mania (emprat a les comarques del Cardener i Llobregat)

- (Moll). | També Barrinar: Pensar intensament (Moll).
- BARRIS-BARRAS:** Persona de poc seny, que obra precipitadament i sense reflexió. Emprat a la Vall d'Aneu (Moll).
- BASOFOBIA** (cat) = basofobia (cast), basophobie (f): Temor morbós de caure al caminar (Corachan).
- BASTRUS:** Persona curta d'enteniment i grossera (Moll).
- BATOFOBIA:** Temor a les coses profundes (Corachan).
- BATTALISMUS** = battarismus (from "battasein" = to stammer). Balbuties. Stammering with incapacity to pronounce the "R". (Dunglison).
- BATTALUS** = battarus: a stammerer, a stutterer.
- BAUSANO:** Persona boba, simple, necia (RAE). | També Bausán.
- BAUSINN:** Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 19. Correspon al sentit artístic i de la construcció. Sin. "Kunstsinn".
- BAVEC:** Curt d'enteniment (s. XIV) (Moll). | També Baveca: beneïtot (s. XIII) (Moll). | També: Bauec i Baueca.
- BEDUI:** 2. Persona excessivament ximple, fàcil d'enganyar. (emprat a les Illes) (Moll) | també Beduu.
- BEHUTHSAMKEIT:** Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 10. Correspon a la previsió i la prudència. Sin. "Vorsicht", "Vorsichtigkeit".
- BELONEFOBIA** (cat) = belonefobia (cast), bélonéphobie (f). "Temença angoixosa de tocar agulles" (Corachan). Miedo morboso a las agujas.
- BEMIO:** Sin. "Idiota". Emprat a Tortosa (Corachan).
- BENAGAI.** 2. Massa inocentot, beneïtó. (emprat a Castelló) (Moll)
- BENAVENTURAT:** Es digué del qui no tenia facultats mentals suficients. Documentat al s. XVIII: "morí F.C. benaventurat de 17 anys" (Reg. òbits Prats de Lluçanès, 2-8-1775) (Miquel Vilardell)
- BENEIT:** Sin. "Boig". Emprat a les Illes (Corachan). | 4. Curt d'enteniment (es troba al Tirant lo Blanc). | També beneïteria i beneitura: tonteria. | També Beneïtó: Curtet d'enteniment (Moll).

BENEVOLENCE: Liberality; charity, sympathy, tenderness; kindness; philanthropy; disinterestedness; Desire to do good; to improve and reform mankind... (Facultat frenològica: Fowler).

BENEVOLENCIA: "Propensió puramente moral a aumentar los goces y a disminuir las miserias.... querer bien y compadecerse". | Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 16 (Sistema). A les "Lecciones" li diu Benevolentividad (núm. 42). Descoberta per Gall, Fossati també la va descriure en animals. Fr. Bienveillance.

BENEVOLENTIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 42 (Lecciones). Correspon a la Benevolencia (núm. 16, Sistema).

BOCI (femení: beòcia) = beocio (cast), beotien (f); D'intel. ligència obtusa (Corachan).

BEOTISME (cat) = beotismo (cast), béotisme (f): condició d'obtús d'intel.ligència (Corachan). | "La Berluë" = Suffusio (De Sauvages).

BERNAT. Curt d'enteniment, beneïtot (Moll).

BEROI. Curt d'enteniment (Moll). | També Bereiol: 4. Beneïtot, mancat d'enteniment (emprat a les Illes) (Moll).

BERS: electuari que els egipcis empraven contra el deliri.

BESTIALITAT (cat) = bestialidad (cast), bestialité (f): tendència o hàbit de practicar l'acte sexual amb animals (Corachan) = Zoofília.

BETZO. 4. Imbècil, curt d'enteniment (emprat a Tortosa i País Valencià (Moll). | v.t. Betzol (emprat a les Illes, Moll) i Betzola. Hi ha mots derivats, p.e. Betzolada: acció o dita pròpia del betzol.

BEVEDOR (cat) = bebedor (cast), buveur, trinqueur (f), Säufer, Trinker (d): persona que té el costum de beure massa, principalment begudes alcohòliques.

BIBLIOFOBIA: Temor morboso a los libros (Fuster).

BIDOS = Palpissot (Corachan).

BIENIVIDAD: Funció frenològica. Sinòn: Benevolencia. (Cubí, Lecciones, núm. 42).

BIENVEILLANCE: Facultat frenològica (Bruyères). Veure "Benevolencia".

BIGAL. 3. Home molt ignorant o de cap clos (Eivissa). | També Bigalot. 4. Persona grossera d'enteniment, beneitona i ignorant (Palma).(Moll)

BIOFILIA: amor a la vida, instint de conservació (Corachan). | Facultat frenològica descrita per Spurzheim amb el nom de "Vitativité". G. Combe, Vimont i Broussais l'admeten amb el nom de "Biophilie". Es la base de l'instint que fa estimar la vida (Bruyères).

BIOGRAFIA = Lebensbeschreibung (d). Descripció de la personalitat, vida i obres d'una persona determinada. Algunes biografies, com les de John Ruskin o Immanuel Kant, descrivint la demència senil, o les de Lluís II de Baviera, o del poeta William Blake -en relació amb psicosis esquizofrèniques o parafrèniques-, o les d'Emili Salgari o de Stefan Zweig, per les seves depressions, i tantes d'altres, resulten d'una gran riquesa d'ensenyament per a un més profund coneixement de la psiquiatria (D. Parellada).

BISBETIC: Sin. "Maniàtic". Emprat a Mallorca (Corachan). | Posseït de temors extravagants o poc fundats (Moll).

BLAI. 4. Curt d'enteniment (Mallorca). | També Blaia, blaiura (Moll).

BLANDNESS: Gives persuasiveness of manner and capacity to win the good favour, of others; to be bland and use suavity. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la "Agreeableness". Fowler.)

BLEDA: persona de poc enteniment o vivor, especialment aplicat a una dona poc espavilada (Corachan). | També Blederia: beneiteria, curtor d'enteniment (Moll).

BLEDEJAR: fer actes o dir paraules pròpies d'una persona bleada (Corachan).

BLESTRISMUS: inquietud o agitació corporal, que Hipòcrates descrivia en algunes epidèmies. Per Areteu eren els moviments irregulars que presentaven els frenètics.

BLOQUEIG del pensament: interrupció brusca del curs del pensament, independent de qualsevol estímul extern. "Em tallen el fil del pensament", deia una malalta esquizofrènica de la Clínica Mental de Santa Coloma de Gramenet. Aquest fenomen és de totes les èpoques. | = "Sperrung" (d): "Zur Sperrung kommt es, wenn der Gedankengang ohne Bewusstseinsverlust für kurze Zeit plötzlich unterbrochen wird". "Gedankenabreisen" (Spoerri).

BOBIA: Sin.: boig, foll (Corachan). | Curt d'enteniment (Mallorca, Moll).

BOBO: De muy corto entendimiento y capacidad. | 2. Extremadamente necio y

candoroso (RAE), | També bobalicón, bobarrón: aumentativo de bobo (RAE). | Bobatel: hombre bobo (RAE).

BOETISME: Sin.: idiotesa, idiòcia (Corachan).

BOGENCA: Ram o rampell de bogeria (Moll).

BOGERA: Sin.: bogeria, folia. Emprat a Mallorca (Corachan).

BOGERIA: té dues accepcions: 1) edifici en el qual s'assisteixen malalts mentals, manicomi; établissement d'alienés (f); lunatic asylum (e); Irrenhaus (d); manicomio (i & cast). | 2) = folia (cat); locura (cast); folie (f); Madness (e); pazzia (it); Verrücktheit, Insania, Wahnsinn, Irrsein, Irrsinn, Unsinn, Unvernunft, Geisteskrankheit, Wahnwitz (d); malaltia mental, trastorn psíquic que produeix un canvi de personalitat, i diverses alteracions com al·lucinacions, idees delirants, problemes de comportament i d'adaptació als seus ambients familiars, professionals i socials, provocant conflictes que poden ésser viscuts tràgicament. | Carència o pertorbació greu de la raó (Moll).

BOGERIA de la masturbació: nom donat per Henry Maudsley (1835-1918) a certs estats mentals morbosos, atribuïts a la masturbació, la qual durant tot el segle XIX es considerà responsable de moltes malalties mentals.

BOGERIA de la tisi: nom donat per Maudsley a estats psíquics patològics, coincidents amb, i suposadament provocats per, la tuberculosi.

BOI. Anar a Sant Boi: Tornar boig (Moll)

BOIA. (fem. Boiana). Bojot, mancat d'enteniment o de reflexió (Emprat a Mallorca, Moll).

BOIET: Mancat d'enteniment. Que obra irracionalment. (emprat a les Illes, Moll).

BOIG: 1. Que ha perdut totalment la raó o la té greument pertorbada (Moll). | 2. Que obra irracionalment o sense reflexió. | 3. Curt d'enteniment. | Boig-belitre: que no té el seny complet però sap cercar les seves conveniències (Empordà, Moll). | Per a pal·liar la tragèdia de la bogeria, hom pronunciava una vella sentència d'Horaci, que deia: "Tots hem estat boigs alguna vegada". = loco (cast), fou (f): Que ha perdut el seny (Corachan). Sinònims: alienat, foll, beneit, insà, orat, tocat, trastocat... = mad (e), Narr, Narre, Tollhäusler, verrückt, wahnsinnig... (d). | Hi ha un estudi extens a Coromines (I, 39-45) "Sembla haver tingut primerament el significat de 'beneit' 'babau', aplicat més tard com eufemisme a la folia. Germà del llenguadocià "baug" (beneit, atordit) i sense altra parentela amb llengües ben conegudes, però tots dos suposen una base originària: "baudius" d'origen incert, segurament indoeuropeu. La primera documentació és del segle XII, com a nom

de persona: Bog. Com a mot de la llengua viva no torna a aparèixer fins el s. XVII. Semblants en la llengua d'Oc són: bauç, bau, baus, bauzo, bautzo, bauch, baujo i altres.

BOJAL: Sin.: Boig (Corachan).

BOJONI: Beneïtot, curt d'enteniment (El Pinós, Moll).

BOJOR: 1. Qualitat de boig. | 2. Acció o dita pròpia de boigs (Moll).

BOLET, Tocat del: Sinónim de Boig.

BOLONIO: 2. fig. y fam. Necio, ignorante (RAE).

BOOPIA: mirada lánquida de los pacientes histéricos que tienen "ojos de buey" (Quintana). Sin.: Boopsia.

BORRATXEJAR: donat a emborratxar-se (Corachan).

BORRATXERA (cat) = borrachera (cast), ivresse (f), ubriacchezza (i), Betrunktheit (d), drunkenness (e): estat psíquic patològic de tipus agut, produït per l'alcohol o per altres substàncies tòxiques, que pot afectar tota la personalitat, que resulta sempre més o menys afectada, amb trastorns de consciència, i conflictes en la seva vida social.

BORRATXO (femení, borratxa) = embriac, ebri, bevedor: que té el mal costum d'emborratxar-se tan sovint, que cau ja en el terreny de l'alcoholisme crònic. | També Borratxó: pertorbat per l'excés de beguda alcohòlica.

BOSSE: (fr.) Denominació genèrica de les prominències que fan els òrgans frenològics, i que es poden detectar per palpació de la superfície craneal.

BOURNEVILLE, Idiotesa de: Sin.: idiotesa mixedematosa (Corachan).

BRACHUNA: v. Acraí

BRADIARTRIA: bradilàlia : lentitud anormal en l'articulació de les paraules (Cocharan).

BRADIFRENIA: lentitud anormal en las funciones intelectivas y afectivas (Quintana).

BRADILEXIA: lentitud anormal en la lectura (Quintana).

BRADIPSIQUIA: lentitud del procés psíquic per empobriment mental, amb poca habilitat en el llenguatge, i amb inaptitud pel treball; hom l'observa en algunes

formes d'encefalitis (Corachan).

BRACHUNA = "acraï" (Castello), Nymphomania, satyriasis (Dunglison).

BRACHYPOTI (from "brakus" = short + "potes" = drinker). They who drink little, or who drink rarely (Hippoc., Galen, Foësius) (Dunglison).

BRICOMANIA: Hàbit morbós de fer grinyolar les dents (Corachan).

BROMADA: 3. Ofuscament de l'esperit (Moll).

BRONTOFOBIA: temor morboso a truenos y rayos (Quintana).

BRUIXA: Dona a la qual s'atribueix un poder sobrenatural o màgic que li prové de tenir pacte amb el dimoni (Moll).

BRUIXERIA: Poder atribuït a les bruixes i bruixots.

BRUIXOT: Home que té el poder de bruixeria. | (Aquests pretesos "mags" (v.), podran abusar del seu poder en contra d'algun enemic, o per encàrrec, i tan sols li caldrà apoderar-se de quelcom que li hagi pertangut, i comunicar-li un malefici o ferment de malaltia, perquè el seu amo sofreixi les pitjors penalitats, i fins i tot la mort). Bruixes i bruixots creuen, també, que poden dominar el destí.

BRUXISME: Bricomania.

BRUXOMANIA: Terme incorrecte aplicat a la bricomania (Corachan).

BUJARRONS: Homosexuals: "Aquest dia sentenciaren e cremaren per bujarrons..." (20-maig-1493, Dietari de l'Antic Consell barceloní)

BULIMIA = Bulimia, Bulimie, Boulimie, Boulimia, Bulimiasis, Eclimia, Fames canina, Appetitus caninus, Appetentia canina, Adefalgia, Cinorexia, Polifagia, Bupina, Bupeina, Fagana, Phlagedaena, Grand faim, Gran fame, Grande hambre, Grosser Hunger, Heisshunger, Fressucht... (de "bous" = bou + "limos" = gana). Gana insaciabile (Voc. Mèd. ACMCB); sensació de fam excessiva i necessitat d'absorbir una gran quantitat d'aliments (Corachan).

C

CABAS: Beneit del cabàs: persona molt curta d'enteniment (Moll).

CABEZUDO: 2. terco, obstinado (RAE).

CABOLLA: Estúpid. Grosseu d'enteniment (emprat a Felanitx (Moll) | També Cabollada.

CABORIA: 2. Cavil.lació, idea que preocupa massa. 3. Idea fantàstica que no correspon a la realitat. (Moll) | També caboriejar: tenir cabòries.

CABOSSIA: Cap gros, de molta intel.ligència.

CABOTO: Que té el cap molt gros o deforme. Emprat a Benassal (Moll).

CABULES: Manies o imaginacions extravagants. Emprat a Mallorca (Moll).

CABURDO: Caparrut. Emprat a les terres de l'Ebre (Moll). | També cabut.

CACAESTHESIS = Cacaesthesia = Cacoesthesia (from "kakos" = bad + "aistesis" = feeling): Morbid sensation; morbid general feeling; indisposition (Dunglison).

CACOCHYMIA = Corrupto Humor (from "kakos" = bad + "kimos" = juice, humour): Depravation of the humours (Dunglison) = Discrasia.

CACOCOREMA (from "kakos" = bad + "koren" = I purge, or cleanse): a medicine which purges off the vitiated humours (Dunglison). Un remei que purga o neteja.

CACODAEMON = malson (cat); pesadilla (cast); nightmare (e); cauchemar (f); Alp druck (d): an evil spirit, to which were ascribed many disorders (Dunglison) | Un esperit diabòlic, al qual s'atribueixen trastorns diversos.] = Cacodaemonum: Magia, i. e. praestigiosa, diabolica, opponitur Magiae Naturali & vera, seu damnata, & ab homine Christiano abominanda (Castello).

CACODEMONOMANIA, d'Esquirol: estat delirant que té relació amb els dimonis i l'infern.

CACOFAG = cacófago (cast), cacophage (f): aquell que menja coses repugnants (Corachan).

CACOFAGIA (cat) = cacofagia (cast), cacophagie (f): depravació del gust, que consisteix en menjar coses dolentes, que no són aliments (Corachan).

CACOFOBIA: dolor moral profundíssimo (Vallejo Nájera).

CACOMANIA = cacomanía (cast), cacomanie (f): inclinació morbosa al furt (Corachan).

CACOPATHIA (from "kakos" = bad + "patos" = affection): Passio mala. A distressed state of the mind (Hippocrates) (Dunglison).

CACOS: viciós, dolent, malatís.

CACOSITIA = sitiofòbia (Cortada).

CACOSMIA (cat) = cacosmia (cast), cacosmie (f). Aquest mot té dues accepcions: 1) Desviació morbosa del sentit de l'olfacte que fa que certs malalts prefereixen les olors dolentes a les bones. 2) Percepció habitual d'una olor dolenta, sigui per al·lucinació olfactiva, sigui perquè efectivament existeixi una afecció de les vies digestives o aèries que produïxi aquesta olor desagradable (Corachan).

CACOSOMNIA: insomnio, pesadilla (Quintana).

CACOTHYMIA: disposició viciosa de l'esperit (Castello). Equivalent a constitució psíquica anormal (psicopatia).

CACOTIMIA: perturbación mental (Quintana).

CADUC, mal: Epilèpsia. Documentat a Lleida el 1740 (Corachan) | També acció o dita pròpia de la persona que desvarieja per debilitació cerebral (Moll). Es diu "fer caducs". cast: chochez.

CADUCUS, morbus: Síndrom: Epilèpsia (Ameller).

CADUQUEJAR: Fer caducs, per vellesa o debilitat d'enteniment.

CAFEISME (cat) = cafeísmo (cast), caféisme (f): Intoxicació per l'abús del cafè (Corachan).

CAGADUBTES: Persona vacil·lant que no es fia de res (Moll).

CAINOFOBIA: Por dels espais buits (= Cenofòbia) (Corachan).

CALCULATION: Quickness in figures; mental arithmetic; knowledge of numbers and

their power in mathematics, in machinery and in business estimates. (Facultat frenològica. Fowler).

CALCULO NUMERICO: Funció frenològica (Cubí, Sistema, núm. 32). També en digué Contatividad (Leciones).

CALEBIT: Enteniment, capacitat mental (Moll).

CALMAR (cat. i cast.): Posar en calma, assossegar. Minvar un dolor o una molèstia qualsevol (sinònims: sedar, apaivagar) (Corachan).

CAMALEO: Trallien recomanava l'aplicació de l'animal obert, en l'epilèpsia.

CAMBIO COSMICO: sentimiento morboso de que el mundo y el universo están cambiando esencialmente, sin que el paciente se dé cuenta de la absurdidad de lo que siente; casi característica de la esquizofrenia.

CAMBIO o TRANSFORMACION PERSONAL: sentimiento morboso de que el cuerpo se está convirtiendo en algo radicalmente distinto (en oro, en serpiente, o en substancia divina); también propio de la esquizofrenia.

CAMFORA, com a remei en els frenètics: "El cèlebre metge Werlhosius ha experimentat que, amb 3 ó 4 grans de càmfora (= alcanfor), presos cada 2 ó 3 hores, en emulsions nitroses, es produeixen molt bons efectes en la frenitis i en el deliri" (Dict. Univers. de Med. 1746). Cal recordar que Paracels havia ja administrat aquest medicament, en dosis elevades, en casos de malalts mentals, provocant crisis convulsives intenses; i alguns d'aquells casos guarien. Així, aquests personatges es convertiren en precursors de Von Meduna en el tractament psiquiàtric amb càmfora.

CAMISA DE FORÇA (camisa de fuerza (cast), camisole de force (f); "camisa de tela forta, amb les mànegues tancades i proveïdes de lligams, que s'emprava per a subjectar els delirants" (Corachan). Durant anys s'emprà extensament en tota mena d'estats d'excitació. Després, els moderns medicaments la substituïren avantatjosament, en tots aspectes. I es batejà amb el nom de "camisa de força química" uns injectables d'escopolamina i hioscina, que sedaven el malalt amb una gran eficàcia.

CAMPO DE LA CONCIENCIA: "En torno al punto de enfoque de nuestra conciencia existe amplio margen excéntrico, más o menos iluminado, indeslindable en sus grados y que se denomina campo de la conciencia" (Vallejo Nájera).| = camp de la consciència (cat), champ de la conscience (f), field of consciousness (e), o Bewusstseinsfeld (d).

CANCEROFobia (cat): Por morbosa al càncer (Corachan).

CANEM: La planta que avui es considera pel seu risc d'addicció és coneguda en els Països Catalans des de l'Edat Mitjana i es conreava per aprofitar les tiges per fer teixits. Esmentada ja en el s. XIII. En el Tar. de Preus es diu: "Cànem, així de Sicília com de qualsevol altres parts. salvo de Nàpols, val lo quintar vuyt lliures. Cànem de Nàpols, ques millor que tot lo demés, val lo quintar onse lliures" (sic) (Moll). | També Cànem (s. XIII).

CAPACITAT MENTAL: "Hieronimus Mercurialis (1530-1606) is supposed to have examined Maximilian II in the capacity of a psychiatrist" (Metler).

CAPARRA: 1. Dolor fort al cap | 2. Feixugor o enterboliment del cap (Bages, Berguedà, Osona) (Moll). | També Caparrassa: cap dolorit o feixuc, que no pot coordinar bé les idees (Girona, Empordà). | Caparrot: Cap dolorit o torbat de fatiga (Illes)

CAPARRUT: 1. Obstinat, que no es deixa convèncer | 2. Curt d'enteniment (Moll) | També Capisser, caparrudesa i caparrútia: qualitat de caparrut.

CAPBUIT: Persona de poc seny que obra irreflexivament (emprat a les Illes) (Moll) | També Capbuitada: acció pròpia de capbuits.

CAPÇANER: Que fa desbarats, que obra sense seny ni raó (Amengual, Moll).

CAPFICAMENT (cat) = ensimismamiento (cast): ensopiment degut a una preocupació (Corachan). | Acte i efecte de posar-se capfic, capbaix per preocupació o tristor fonda (Moll).

CAPFICAR-SE (cat) = ensimismarse (cast), s'absorber (f): posar-se preocupat i consirós per causa d'alguna contrarietat (Corachan).

CAPFICAT (cat) = ensimismado (cast), pensif (f): el qui està preocupat i medita (Corachan). (Sinònims: consirós, ensopit).

CAPFOLL: Persona enfollida, boja (Moll).

CAPIR: Comprendre, veure la raó de les coses (Moll). | També Capissar 1. cavil·lar, pensar, i Capiscar.

CAPISSOLA: Talent, capacitat, intel·ligència (Moll). | També Capissolis (Vallès).

CAPMOIX: Capficat de tristor o de preocupació (Moll).

CAPSER: Curt d'enteniment (Lleida) (Moll).

CAPSIGRANY: Capbuit, home de poc enteniment (Moll) | També capcigrany, capserigany (Mallorca), capseribot, capxibo, capxerimbote, capxerigany i altres.

CAPUT PURGIA: "Medicaments que purguen el cap", com són, p.e. els estornutatoris (Galè).

CARABASSI: 6. Cap de poc seny (emprat al P. Valencià) (Moll).

CARABASSOT: 4. Persona molt curta d'enteniment, que té el cap molt clos (Moll).

CARACTER (cat) = carácter (cast), caractère (f), character (e), Charakter (d):
Manera peculiar d'ésser moralment i psicològica una persona (Corachan).

CARCER: substància emprada per Paracels per a guarir la corea.

CARDIODINIA = Cardiodynia (from "kardia" = hearth, stomach + "odine" = pain):
"Cardialgia", pain in the hearth (Dunglison). | Dolor a la regió del cor (Corachan).

CARDIOFOBIA: Fobia a las enfermedades cardíacas (Fuster).

CARMINANTIA (o Carminativa): remeis carminatius, sobre els quals James recorda que Quincy assenyalava que són bons pels nervis, car dissipen els gasos que poden ocasionar malalties dels nervis. Entre aquestes substàncies esmenta la menta, la camamilla, l'absenta, l'escorça de taronja, el fonoll, etc.

CARNOFOBIA: aversió a menjar carn (Corachan).

CARO: caro es un sueño profundo del que no despierta el que lo padece ni con gritos, ni con clamores por fuertes que sean, manifestándose al mismo tiempo una completa privación de sentidos y movimientos. (Ameller).

CAROS = coma. Grup de la "mentis consternatio" (Plater). | = Carus, sive sopor : "est desperditio sensu, & motus in totis animalis corpore...". "Carus Veterni species est, affectio soporosa, Lethargo major..." (Castello).

CAROSIS: somnolència.

CARPHOLOGIA = "Tilmsus", "Carpologia", "Crocidismus", "Floccorum venatio", "Crecidixis", "Flocci legium": A delirius picking of the bed-clothes, unfavourable sign in fevers (Dunglison). | "Carphos paleam, festucam significat..., quod es phreniticorum symptoma" (Castello). | "Carfologia": Moviments involuntaris de les mans que sembla que vulguin agafar coses que volen o bé la gira del llit. Es símptoma de molta gravetat, a voltes preagònic, en les malalties pirètiques intenses (Corachan). La paraula ve de "carphos", que vol dir palla o herba, car en la frenitis greu, el pacient fa com si recollís palles dels llençols.

CARRIGLO: Home que no està gaire bé del cap (emprat a Lleida) (Moll). | També Carriglè. | t. Carrincló: 3. Beneitot, curt d'enteniment 5. Murri, cap esterlocat

CARUS: és el coma més profund (Corachan).| Grado extremo de coma (Cortada) (de "karos" = estupor, o del sànscrito "kare" = muerte, sopor).| "Karos", "Sopor caroticus", profound sleep. The last degree of coma, with complete insensibility, which no stimulus can remove, even for a few instants. "Sopor", "Coma, "Lethargia", et "Carus", are four degrees of the same condition (Dunglison).| "Carus est apoplexia levis, sommus vero gravissimus, cum febre, ex causis maxima cerebrum illaesum comprimentibus, aut causis obstruentibus, sed facilius..." (Van Swieten).

CASC NEURASTENIC (cat) = casco neurasténico (cast), casque neurasthénique (fr). Cafalàlgia dels neurastènics, comparada a la sensació que donaria portar un casc molt feixuc. (Corachan).

CASES DE SALUT: Hom sap molt poc sobre l'assistència als malalts mentals a l'antiguitat. Sembla versemblant que sempre hi hagi hagut qui pensés en muntar algun sistema d'atencions assistencials. En fi, és interessant el paràgraf de Llaveró: "En cuanto a saber lo que se hacía con los alienados -si existían para ellos establecimientos especiales y si se empleaban medidas coercitivas en los casos graves y difíciles-, tenemos que limitarnos a simples conjeturas. Resulta probable que los enfermos tranquilos é inofensivos fueran puestos en libertad, o, cuando menos, encerrados en sus casas y vigilados por sus criados o parientes, y que algunos se tratasen en la "casa de salud", como parece indicarlo un pasaje de Plutarco relativo a Antifón, médico de Corinto". (D. Parellada).

CASTRATION comme traitement de la folie: "Je crois que cette opération, qu'on sait avoir été pratiquée avec succès, pourrait être utile dans bien des cas..." (Encyclopédie..., article "Folie", 1773).

CATABYTHISMOMANIA (from "katabitismos" = submersión + "mania"): Insanity, with a propension to suicide by drowning (Dunglison).

CATADARTHEO: dormir.

CATAFORA (cat): estat de letàrgia amb intervals lúcids (Corachan).| Catáfora (cast): letargia con intervalos de vigilia imperfecta; coma soñoliento (Cortada).| El sueño que en fuerza y duración excede al natural se dice catáfora (Ameller).

CATAFRENIA: estado de demencia o debilidad mental, con tendencia al restablecimiento (Quintana).

CATAGELOFOBIA: temor patológico al ridículo (Quintana).

CATALEPSIA (cat) manca d'iniciativa motora amb rigidesa més o menys intensa (Voc. Mèd. ACMCB) = catalepsia (cast), catalespie (f), catalespy (e).

CATALEPSIS: de "Katalamabano" = detener (Cotens).| Correspon al "stupor cum rigiditate" de Plater, dins del gran grup de "mentis consternatio".| Est praeterea Catalepsis medicis, affectus cerebri, & potissimum posterioris ejus partis, procedens ab humoribus frigida, cerebri ventres, praecipue posteriores, occupantibus, respiratione tamen integra manente, oculisque ut in vigilia apertis (Calepini).| Catoche, catochus, dicitur morbus, quo laborans, repente immotus, nec sentiens, illum corporis statum retinet, quem primo momento accedenti morbi habebet (Gerardi Van Swieten).| Catalepsis, catalepsy, catoché, catochus, catocha Galenis, morbus attonitus Celsi, Stupor vigilans... "A disease in which there is sudden suspension of the action of the senses and of volition. The limbs and trunk preserving the different positions given to them (Dunglison).

CATANOEIO: estar en bon estat de salut, amb integritat intel.lectual i sensorial.

CATAPHORA: est affectio veteriosa, gravis in soporem delatio... Nihil differet a comate (Galè) (Castello).| A fall (from "katafero" = I throw down); A state resembling sleep, with privation of feeling and voice. Somnolency. According to others, Cataphora is simply a profound sleep, which it is difficult to rouse from in this sense being synonymous with Sopor (Dunglison).

CATAPLEJIA: Pèrdua súbita del tono muscular que determina la caïda al suelo (Cortada).

CATAPLEXIS = Cataplexia, cataplejia (from "Kata" = downwards + "plesso" = I strike): The act of striking with amazement. Appearance of astonishment as exhibited by the eyes in particular (Dunglison).| "Oculus stupefactus" (Castello).

CATARSIS: el conegut concepte de Freud sobre la descàrrega de material afectiu nociu (com una desintoxicació moral), era abans entès amb la complementació del doble concepte de "purificació" i de "evacuació per una medicina purgant". Els dos aspectes, combinats, poden servir com a predecessors del pensament freudià.| A natural or artificial purgation of any passage: mouth, anus, vagina, &. (Dunglison).

CATATONIA: Síndrome mental caracteritzada per la catalèpsia i al.lucinacions (Corachan). (v. Catatonie).

CATATONIE (f) (du grec "kata" = en bas, en descendent + "tonos" = tensión). Syndrome psychique et psychomoteur intéressant principalement l'activité motrice volontaire. Initialement, sous le nom de "Spannungsirresein" (démence de tension), la description de Kahlbaum (1863, 1874) en faisait un group nosologique caractérisé par des épisodes psychomoteurs dans lequel il rassemblait des états de

stupeur, de mélancolie et de manie aboutissant généralement à la démence (Kammerer, en Porot).

CATHARTICUS: purgatorius; "das reiniget oder purgiert" (d); "purga para purgar" (cast); "purgatine, that cleanseth" (limpia, purifica, purga, depura) (Calepini).

CATHYPNIA: son profund.

CATISOFOBIA: tener miedo de sentarse.

CATIOUSNESS: sense of danger; watchfulness; carefulness; fear; restraint; solicitude; prudence; guardedness; hesitancy; timidity. Excess: unnecessary fear, carefulness and anxiety. Deficiency: recklessness; indiscretion. (Facultat frenològica. Fowler).

CATOCCHA = "Catocheis", "Catochus" (from "kateku" = I retain, I hold fast) This word has, by some, been used synonymously with Catalepsy; by others, by Coma vigil...: Catocha Galeni (Dunglison).

CATOCHE: "Vigilans sopor est" (Galè) (Castello).

CATOCUS: segons alguns autors, sinònim d'estat comatós (Corachan).

CATOPTROMANCY (from "katoptron" = a mirror + "mantia" = divination): a kind of divination by means of a mirror (Dunglison).

CATUFOL: Idea desraonable, pròpia d'un cervell debilitat o caduc (Moll). Sin. caduf, Cadufada. | Es diu fer cadufos o fer catúfols.

CAUCHEMAR: Incubus; malson; pesadilla.

CAULOPLÉGIA (from "kaulos" = the male organ + "plegi" = a wound, or stroke): an injury or paralysis of the male organ (Dunglison).

CAURE, Mal de: Epilèpsia. Emprat a les Illes (Corachan).

CAUSALIDAD: Funció frenològica (Cubí, Sistema, núm. 39). v. causatividad.

CAUSALITY: Comprehensiveness of mind; soundness of judgement; originality of thought; desire to go back to the origin of things, to understand the principle on which things are done... (Facultat frenològica. Fowler).

CAUSATIVIDAD: "Facultad intelectual que percibe relaciones de causa y efecto en general...". Funció frenològica, classificada amb el núm. 46 (Cubí, Lecciones) o amb el núm. 39 (Sistema), amb el nom de Causalidad. fr. Causalité.

CEFALALGIA (cat): nom genèric per a indicar qualsevol dolor al cap. (sinònim: Safalargis, d'Avicenna) (Corachan)

CEFALEA: mal de cap intens (Corachan); Gran dolor de tot el cap (Coromines)

CEFALITIS = encefalitis (Cortada)

CEFALOPONIA = cefaloponie, caephaloponia: Dolor o pesadesa al cap (Corachan).

CELOTIPIA: Pasi3n de los celos (RAE).

CELLA, Mal de: Cefalalgia, migranya. Emprat a les Illes (Corachan).

CENESTOPATIA: sofriment, patir sensacions estranyes (Corachan).

CENOFOBIA (cat) = quenofobia (cast), k3nophobia (f): Por dels espais buits (Corachan).

CENTOMANIA (cat) = quantoman3a (cast), kentomanie (fr): h3bit morb3s, algunes vegades associat a la morfomania, en qu3 el malalt es punxa continuament (Corachan).

CEPHALEA = C3phal3e (f), Headach (a. arcaic): (from "kefal3" = head) | A chronic headache was its ancient signification (Dunglison). | "Est capitis diuturnus dolor" (Castello). (diuturnus = llarg temps). | segons Willis 3s el mal de cap habitual, diferenciant-se de la "cephalalgia", que 3s accidental u ocasional.

CEPHALALGIA: "... generaliter pro omni capitis dolore; aliquando stricte pro dolore capitis, qui nec diuturnus est..., sed qualis a crapula, a sole, a labore, aut febris excitari solet" (Gal3) (Castello). | = Cephaloponia, Cephalodynia (gr), dolor capitis (l), Mal 3 t3te (f), Headache (e), Kopfschmerzen (d): Every kind of headache, whether symptomatic or idiopathic, is a cephalalgia (Dunglison)

CEPHALIQUES: On apelle rem3des c3phaliques ceux qui son propres pour les maladies de la t3te. Tels sont tous les m3dicaments aromatiques et tous les anti3pileptiques: l'esprit volatil aromatique huileux; la teinture d'antimonie, la liqueur de corne de cerf succin3e, les eaux de muguet, de tilleul, de m3lisse simple et compos3e, de la Reine d'Hongrie, de canella, leurs essences, & plusieurs autres compos3es de parties subtiles, capables d'animer les esprits, d'augmenter le ressort des solides, de fortifier les nerfs, de donner de la fluidit3 au sang et aux autres humeurs, de r3tablir leur circulation & de rem3dier par ce moyen aux maladies du cerveau, que les Anciens disoient venir de cause froide (Elie Col de Vilars).

CEPHALODYNIA = cephalalgia.

CERAUNOFOBIA (cat) = queraunofobia (cast), kéraunophobie (f): temor exagerat a les tempestes, i particularment als llamps (Corachan).

CERAUNONEUROSIS: Trastorno nervioso traumático por el rayo (Quintana). (De Keraunós: rayo, trueno).

CERAUNOPARALISIS: Forma de parálisis causada por la fulguración (Quintana).

CERIMONIES NIGROMANTIQUES: Ritus terapèutics suspectes. El Cristianisme les havia prohibides i condemnades.

CERITUS (o Cereritus): Equivalent a "Delirus", "Maniacus", o "Furiosus". Segons els antics, el furor era degut a Ceres, Luna o Bacus. Per això distingien els casos de "Ceriti", "Lunatici", i "Bacchi". Malgrat aquestes distincions, tots eren "Frenètics".

CHAOMANTIA: The word "Chaos" was used by Paracelsus for the air; and "mantia" = divination. The alchemists meant, by this word, the art of predicting the future from observation of the air (Dunglison).| "est ars, quae praesagium sumitur ex aere...; astra aeris manifestant, et ventorum...". "Species chaomantiae sunt: Borealis, Australis, Zephyra, Eurona, Fulgurina, Tonitruata, Tempestatum, Flata..." (Castello).

CHAOS: Mot paracèlsic referent als aires, pensant que aquests tenen una influència sobre les malalties espasmòdiques -especialment l'epilèpsia-. Descriu especialment el "Chaos Mentalis", que repercuteix provocant confusió d'idees, dificultats de memòria, i altres alteracions psicopatològiques.

CHARM = Incantamentum (l), Charme (f), Ciarma (i), Encantamiento (cast), Encís (cat): A trick, a spell, an enchantement. A sort of magie, or superstitious practice, consisting of words, characters, etc., by which it was believed, that individuals might struck with sickness or death, or be restored to health (Dunglison). The following are specimens of old charms:

For stanching Blood:
"Sanguis mane in te
Sicut Christus fuit in se;
Sanguis mane in tuâ venâ
Sicut Christus in suâ poenâ;
Sanguis mane fixus,
Sicut Christus quando fuit crucifixus"

For cramp in the leg:
"The devil is tying a knot in my leg!
Mark, Luke, and John, unloose it, I beg!"

Crosses three we make to ease us.
Two for the thieves, and one for Christ Jesus".

For a Burn:
"There came three angels out of the East;
The one brought fire, the other brought frost.
Out fire; in frost.
In the name of the Father and Son and Holy Ghost,
Amen".

CHEMIATRIA = Chymiatría, Iatro-chemia, Medicina spagirica (from "kemeia" = chemistry + "iatreia" = cure): The art of curing by chemical means (Dunglison).

CHIROMANTIA : Palmestrie, telling of fortune by lines in the hand (Calepini).|
Stricte significat artem praedicandi, vel vaticinandi ex manibus, signaturis & lineamentis. Singularem utilitatem in Medicina, ita ut absque hac scientia non possit aliquis verus & perfectus esse Medicus. ...considerans per externa phaenomena in corporibus naturalibus ocurrentia internam horum constitutionem... (Castello).

CHISTOSIDAD: "Propensió superior a obrar cómicamente, a hacer reir...". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 24 (Sistema) o el 31 (Lecciones), amb el nom de Chistosividad. fr. Gaieté.

CHISTOSIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 31 (Lecciones). v. Chistosidad.

CHOÇHEAR: Tener debilitadas las facultades mentales por efecto de la edad (RAE). | De la mateixa arrel: chocho, chochez, chochera.

CHOERAPHROSYNE = moria, dementia, vesania (Designació de Swediaur, referint-se a la vesània).

CHOREA SANCTI VITI, o "Danse de Saint Vitus" : G. Hortius havia observat, i parlat amb algunes dones, que anaven una vegada a l'any a la Capella de Sant Vitus, prop d' Ulm, on es posaven a ballar nit i dia, fins que queien a terra, com si estessin en èxtasi. Durant aquest exercici, el seu esperit estava alienat, i mitjançant tots els moviments se sentien guarides, restant en bon estat de salut fins el proper mes de maig, època en la qual tornaven a sentir-se esvalotades, amb agitació de l'esperit, amb moviments involuntaris i desordenats dels seus membres; de tal manera que se sentien novament obligades a traslladar-se a la Capella de Sant Vitus, per sentir-se altra volta guarides...

CHRISOLITUS: pedra preciosa dita "topazius", que era recomanada en casos de terrors nocturns, malenconies, i per confortar l'intel·lecte.

CHRISTIAN SCIENCE: Mary Baker era una pedagoga nordamericana, culta, sensible, delicada, fràgil i tensa, propensa als atacs i a estranys esvaïments, és a dir, representant "síntomes incapacitants de tipus neuròtic". Zilboorg qualifica les molèsties com "paràlisi histèrica". | Un deixeble indirecte de Mesmer i del marquès de Puységur, anomenat Quimby, la va curar. Llavors Mary Baker fundà la "Christian Science", amb una mesiànica fe curativa, convençuda que les malalties eren tan sols la projecció d'un estat mental malaltís, que la pregària resada amb fe podia guarir. Aquella obra tingué una difusió, que palesava "el desig profundament arrelat en les persones, de màgia i de fe", segons paraules textuais d'Alexander i Selesnick. (D. Parellada).

CHTHONOFAGIA = Cachexia Africana, malacia Africanorum, Pica Africanorum, Leucoflegmatia Aethiopum, Chlorosis Aethiopum, Dirt-eating. | (From "kton" = earth + "fago" = I eat): a disorder of the nutritive functions observed among the negroes of the South and the West Indies, in which there is an irresistible desire to eat earth. It is accompanied by most of the signs of chlorosis (Dunglison). | També Chthonophagia = Geophagism.

CHYROMANCY = chiromantia (l), quiromancia (cast), Chiromancie (f), Vaticinium chiromanticum (l) (from "keir" = hand + "manteia" = divination): Art of divining by inspection of the hand (Dunglison).

CIBOFOBIA: Aversión anormal a los alimentos (Quintana).

CICLOFRENIA: Locura circular. Psicosi maniaco-depressiva.

CIRCUMSPECTION: Gives consistency in life and action, sense of propriety, uniformity. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Conscientiousness". Fowler).

CIRCUNSPECION: "Propensió a tomar precauciones contra el peligro: afección de cautela, de cuidado, de ansiedad". | Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 15 (Sistema). A les "Lecciones" li diu precautividad (núm. 28). Situada a la regió parietal. En grau patològic ocasiona el caràcter aprensiu, escrupulós i àdhuc obsessiu. fr. Circonspection.

CICUTA AQUATICA (Phellandrium): segons Pau d'Egina, produeix vertigen, i enfosqueix la visió, de tal manera que la persona afectada no veu gairebé res a poca distància d'ell. Produeix també sanglot, refredament de les extremitats, convulsions i la mort -per dificultat respiratòria-. Així mateix provoca un estat de folia especial.

CINANTROPIA (cat & cast) = cinantropie, cynantropie. Cas psicopatològic en el qual el malalt es creu convertit en gos.

CINESISME (cat) = cinesismo (cast), cinésisme (f): Autointoxicació deguda a la fatiga física. Es manifesta per angoixa, deliri, i hipertèrmia (Sinònim de Ponosi) (Corachan).

CINOFOBIA (cat) = cinofobia (cast), cynophobia (f). Té dues acepcions: 1) Por exagerada als gossos; 2) Ràbia imaginària o falsa (Corachan).

CINOREXIA (cat) = cinorexia (cast), cynorexie. Fam insaciable, de gos. Hambre canina.

CIRCUMFUSA: "Hallé has thus designed the first class of subjects that belong to Hygiene as atmosphere, climate, residence, etc.; in short, every thing which acts constantly on man externally and generally" (Dunlison).

CIRCUMLOCUTION: Conversation in which irrelevant ideas are introduced but the goal idea is eventually reached (Biddle & van Sichel).

CIRCUMSTANTIALLY: The introduction of minute and unnecessary details in conversation usually to evade the issue (Biddle & van Sichel).

CIRIDOFOBIA: Por exagerada al coit i a les malalties venèries. = ciprifòbia.

CLASSIFICATION (from lat. "classificatio", from "classis" = a class + "facio" = I make): the formation of classes. A methodical distributions of any objects whatever into classes, orders, genera, species and varieties. (See nosography and Nosology).

CLASTOMANIA (cat & cast) = clastomanie (f): tendència impulsiva a trencar-ho tot. | Impulso a la destrucció.

CLAU HISTERIC: dolor localitzat generalment en un punt histerògen, que els histèrics comparen a un clau que es clavés en aquell punt (Corachan).

CLAUSTROFOBIA: Por o angoixa d'estar en un lloc tancat. Sinòm: cleisofòbia; clitrofòbia.

CLAVUS HYSTERICUS = Monopagia, monopegia, clou hystérique (f): An acute pain, confined to a small point of the head, described by the sick as resembling that which would be produced by a nail driven into the head. It has been particularly noticed in hysterical females; hence its name. It is called Ovum hystericum when the pain occupies a grater extent (Dunlison).

CLEISOFOBIA: Temor morboso a hallarse en lugares cerrados (Quintana). Sin. Clitrofobia; Claustrofobia.

CLEPSYDRA (from "clepto" = I conceal + "idro" = water): An instrument contrived by Paracelsus to convey fumigation to the uterus (Dunlison).

CLEPTOMANIA: impulsió incoercible a robar, sense cap benefici útil, perquè sí. (= kleptomania).

CLINQUESAS: el doctor Saturnino Hernández de la Peña, psiquiatra sabio y erudito, recuerda que este vocablo fue creado por Emilio Pi i Molist (año 1860) para designar aquellos enfermos sucios o descompuestos, que no saben cuidar de su limpieza, o que gustan de la porquería. Esta palabra está compuesta de la doble raíz griega de "Clinos" = cama, y de "Quesas" = que exonera el vientre. La finalidad de crear esta palabra la justificaba Pi i Molist en el deseo de desterrar de los manicomios los repugnantes motes de pudridores y meones, con los que eran conocidos y llamados dichos pacientes.

CLINOMANIA: impossibilitat de fer abandonar el llit a alguns malalts neuròtics (Corachan).

CLINOTERAPIA: mètode terapèutic consistent a mantenir llarg temps el pacient al llit. Estigué de moda en alguns hospitals, en el segle passat, potser com a còpia dels sanatoris antituberculosos; però prompte quedà, en psiquiatria, desacreditat.

CLITORISM: A word, invented to express the abuse made of the clitoris (Dunlison).| Clitorisme: Tendència a l'abús sexual en el sexe femení, que s'ha relacionat amb una excessiva erectibilitat del clítoris (Corachan).

CLITROFOBIA: Sin.: cleisofobia, claustrofobia.

CLOPEMANIA: Propensió irresistible al robo (klopé, robo) (Quintana). Sin.: cleptomanía.

CLORALOMANIA: Toxicomania en la qual es fa ús del cloral (Corachan).

COELIOSPASMUS (from "koilia" = abdomen + "spasmos" = spasm): Spasm or cramp of the abdomen (Dunlison).

COINONIFOBIA: Temor morboso a los espacios llenos de gente (Quintana).

COITOFOBIA: Temor morbós a practicar el coit (Corachan).

COLERA: passió que pot provocar nombrosos efectes patològics: febres, alteracions digestives i circulatòries, insomni, alienació mental, convulsions..., i fins i tot la mort (James).

COLIFRENIA: Estado de inhibición mental (Quintana).

COLORIDO: "Facultad intelectual que percibe, recuerda o aprecia, colores, tintes, matices, etc." (Cubí, Sistema, núm. 30). Fou descrita per Gall. fr. Coloris (Bruyères).

COLORITIVIDAD: Funció frenològica que permet reconèixer els colors (Cubí, Lecciones, núm. 12). Síndm: Colorido (Sistema, núm. 30).

COLOUR: Perception and recollection of colours; judgement and delight in matching and arranging them; in knowing and remembering things by their colour. (Facultat frenològica. Fowler).

COMA: catàfora, semisomnis, semisopitus, subeth (àrab): és una tendència extraordinària a dormir (Galè). | Son patològic no susceptible d'ésser interromput per excitacions enèrgiques; caracteritzat per la pèrdua total de la intel·ligència, de la motilitat i de la sensibilitat, amb conservació de la respiració i circulació (Corachan). | Abolición de toda actividad voluntaria, por pérdida profunda y total de la conciencia; es el grado más profundo del estupor. Sueño continuado y profundo. Modorra. | Hoc nobis sufficiat, coma & cataphoram esse pro synonymis habenda, cum Gal. Dividitur a practicis in coma somnolentum & coma vigil (Castello). | A profound state of sleep, from which it is extremely difficult to rouse the individual. Two varieties; 1) Coma vigil = coma agrypnodes, pervigilium, typhonia, vigiliae nimiae, which is accompanied with delirium. 2) Coma somnolentum = coma comatodes: the patient speaks when roused, but silent and inmovile in the interval. | Coma is a deeper sleep than sopor, but less so than lethargy and carus (Dunglison). | Clàssicament hi havia quatre graus de depressió patològica intensa del nivell de consciència: sopor, coma, letargia i carus, éssent aquest el més profund.

COMA AGRIPNIC = Coma vigil.

COMA CARUS, és el seu grau més extremat, amb alteracions circulatòries i respiratòries (Corachan).

COMA VIGIL, és un estat d'estupor amb deliri i estat semiconscent. Pròpiament no és coma (Corachan).

COMBATIVENESS: "Courage; boldness; defence; resistance; defiance; spirit of opposition; resolution; self-protection; love of debate. Excess: a quarrelsome and contentious spirit. Deficiency: want of force and courage. (Funció frenològica. Fowler).

COMBATIVITE: Facultat frenològica (Bruyères). v. Acometividad.

COMICIAL, Mal: Epilèpsia.

COMPARACION: Funció frenològica (Cubí, Sistema, núm. 38). v. Comparatividad.

COMPARATIVIDAD: "Facultad intelectual por medio de la cual conocemos las condiciones, semejanzas, analogías, diferencias,... que existen entre las varias clases de ideas". Funció frenològica classificada per Cubí, amb el núm. 45 (Lecciones) o amb el 38 (Sistema), amb el nom de Comparación. fr. Comparaison.

COMPARISON: Takes the present existence and condition of things and persons as a starting point; reasons from premises taken or understood; studies effects from know causes.... (Facultat frenològica. Fowler. Tambè és el nom d'una de les 2 funcions d'aquesta facultat).

COMPLEX: A system of subconscious beliefs which are not acceptable to the conscious mind because of distressing emotions attached to them (Biddle & van Sichel).

COMPULSIO: impuls irresistible que fa que un subjecte executi un acte aliè a la seva voluntat (Corachan). | **Compulsión:** Es el impulso a realizar actos, en contra del sentido crítico, del gusto, de la voluntad, y -a veces- incluso de la propia conveniencia. | A feeling of necessity of performing an act which seems to be forced upon the individual, but he is able to control at the expense of producing great anxiety (Biddle & van Sichel).

CONCENTRATIVIDAD: "Unidad de atención a lo que se piensa y siente. Fijeza de atención a una sola cosa". Funció frenològica, situada a la part alta de la regió occipital, classificada per Cubí amb el núm. 4 (Sistema) i el núm. 35 (Lecciones). Fou descoberta per George Combe.

CONCIENCIOSIDAD: "Propensión moral a dar a cada uno lo que se merece. La emoción que produce es el sentimiento de la justicia...". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 19 (Sistema), o el 40 (Lecciones) amb el nom de Rectividad. Fou descrita per Spurzheim. fr. Conscienciosité.

CONEIXEMENT, Falta de: Documentat ja en el s. XVIII: "morí M.C., de 70 anys, sols extramaunció per falta de coneixement (Prats de Lluçanés, reg. òbits, 9-2-1778) (Miquel Vilardell).

CONFIGURACION: "Facultad intelectual que percibe, conoce, aprecia y recuerda, la forma o configuración de los objetos". Funció frenològica, classificada per Cubí amb el núm. 27 (Sistema). També denominada "Forma" i "Configuratividad".

CONFIGURATIVIDAD: Funció frenològica designada per Cubí amb el núm. 7 (Lecciones) o el núm. 27 (Sistema), on la denomina "Forma" o "Configuración". Fr. Configuration.

CONFORTANS: "Cordials", són els medicaments que revigoritzen les funcions vitals (incloent les psíquiques).

CONFORTANTIA: paraula arcaica que denomina els medicaments tònic.

CONFUS (cat) = confuso (cast), confus (f), confused (e), verworren (d). Estat del que pateix de confusió mental.

CONFUSIO MENTAL (cat) = confusión mental (cast), confusion mentale (f), confusion mental (e), Verwirrtheit (d): Incoordinació i incoherència de les idees que produeix una síndrome mental especial que pot ésser primitiva o secundària a estats toxiinfecciosos (Corachan).

CONFUSIO MENTAL de Stearn: forma d'alienació alcohòlica transitòria que es caracteritza per un trastorn emocional menor que el delirium tremens, però de major duració i amb amnèsia més intensa (Corachan).

CONFUSION MENTAL: Estado morbosos de torpeza mental, con obscurecimiento de la conciencia, desorientación, aprosexia y, a veces, alucinaciones.

CONFUSION MENTALE: Syndrome mental généralisé, le plus souvent aigu ou subaigu à son début et caractérisé par une dissolution plus ou moins rapide et complète de la conscience avec obtusion intellectuelle, lenteur des perceptions et des processus d'orientation et d'identification... L'onirisme vient souvent apporter des images de rêve. (Porot).

CONGELATION: nom que es dóna a la Catalèpsia, car la rigidesa dels membres fa pensar com si estessin congelats. (Elie Col de Vilars).

CONJUGALITY: "Desire to marry, to have a mate in whom we can confide; constancy; desire to receive attentions and be caressed". Excess: excessive attachment. Deficiency: unstable love. (Facultat frenològica. Fowler).

CONJUR: Acció de conjurar; Fórmula amb la qual es conjura.

CONJURAR: Constrènyer (un esperit, un diable, etc.), a obeir, per l'invocació d'un nom sagrat, o per pràctiques màgiques.

CONNECTEDNESS: Gives ability to connect and protract thought and feeling, and continuously dwell upon one subject until exhausted. (Funció frenològica. Una de les 2 en que està subdividida la "continuity". Fowler).

CONSCIENCE (f): l'état, dans un instant donné, de la somme d'informations qu'embrasse le psychisme et de la structure selon laquelle l'esprit les ordonne ou les laisse s'ordonner (Porot).

CONSCIENCIA (cat) = consciencia (cast), consciousness (e): propietat de l'ésser humà d'adonar-se de la seva existència, condició, sensacions, operacions mentals, actes, etc. (Voc. Mèd. ACMCB).

CONSCIENTIOUSNESS: Sense of justice; obligation; equity; accountability; moral principle; integrity; faithfulness; disposition to do right according to agreement. (Facultat frenològica. Fowler).

CONSCIOUSNESS, DOUBLE: A somnambulistic condition, in which the individual leads, as it were, two lives, recollecting in each condition what occurred in previous conditions of the same character, but knowing nothing of the occurrences of the other.

CONSERVATIVIDAD: "Amor a la vida, propensió a conservar-se, terror de morir". Funció frenològica, de localització discutida, classificada per Cubí amb el núm. 9 (Sistema) o el 19 (Lecciones). Correspon a l'instint de conservació.

CONSIROS: meditabund, absorbit per un pensament que preocupa. cast: pensativo, taciturno. | Esmentat ja per Llull (s. XIII) "no li plau faysó d'ome vell, malenat, plorós, consirós". També per Desclot i a la crònica de Pere IV (Moll).

CONSTANCIA: Funció frenològica (Cubí, Sistema, núm. 18). Sinònim: Firmeza.

CONSTANCY: Gives a desire to lovè one only; to be exclusive and devoted to one only; monogamic love. Is located over reproduction love. (Funció frenològica. Una de les 2 subdivisions de la Conjugalità. Fowler).

CONSTRUCTIVENESS: Ingenuity; contrivance; dexterity; versality of talent, in busines, in the arts, and in mechanics; poetry, literature and music. (Facultat frenològica. Fowler).

CONSTRUCTIVIDAD: "Propensió a dar forma y hechura, a construir, a fabricar". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 12 (Sistema) o el 25 (Lecciones). Fou descoberta per Gall estudiant el cap de persones que tenien enginy per a les arts mecàniques. Estaria situada a la regió fronto-esfenoidal del cervell. fr. Constructivité.

CONTATIVIDAD: "Instinto intelectual que intuitivamente percibe, aprecia, combina y recuerda cantidades aritméticas, algebraicas y logarítmicas". Facultat frenològica classificada per Cubí amb el núm. 14 (Lecciones) i amb el 32 (Sistema) amb el nom de cálculo numérico. Fou descrita per Gall. fr. Calcul.

CONTEMPLATIF = "Contemplativus" (l): Appertaining to contemplation. The predominant idea of the melancholic -or the monomaniac- is sometimes called contemplative (Dunglison).

CONTEMPLATIO (l) = Catalepsy (Dunglison).

CONTENTION, Moyens de: C'est avec regrêt qu'on conserve cette rubrique. En principe, tous les psychiatres sont d'accord pour la disparition de ces moyens qui paraissent une survivance d'un autre âge. Il n'en reste pas moins que les moyens de contention doivent encore être parfois utilisés, soit pour permettre les premiers soins et le tranfert à l'hôpital psychiatrique d'un malade agité et dangereux, soit même pendant le séjour à l'hôpital psychiatrique dans le cas où un malade manifeste brutalement une agitation pouvant être dangereuse pour lui-même et pour l'entourage (Ramée, en Porot).

CONTINUATIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí, amb el núm. 44 (Lecciones). Correspon a la Firmeza (núm. 18. Sistema).

CONTINUITY: Application; connectedness of thought and feeling; ability to hold the mind to one process of mental action; patient to wait or work. Excess: prolixity. Deficiency: excessive love of variety. (Facultat frenològica. Fowler).

CONTORNATIVIDAD: Funció frenològica. Sinòm: Configuratividad. (Cubí, Lecciones, núm.7).

CONTRIVANCE: Gives the ability to apply mechanical principles, to invent machinery, and assist in planning. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Constructiveness". Fowler).

CONVALESCENCE (f & e) = convalescència (cat), convalecencia (cast), analepsis, anastasis, exanastrophé (gr), Recovery of health after disease. The time which elapses between the termination of a disease and complete restoration of strength (Dunglison).| = Genesung (d).

CONVALESCENCIA: Període final d'una malaltia, intermedi entre aquesta i la salut (Voc. Mèd. ACMCB).| Restabliment després de la malaltia (Corachan).

CONVICCIO (cat): convicción (cast), conviction (f & e), belief (e), Ueberzeugung (d).

CONVULSIO CEREALIS: Sinòm: Ergotismo (Ameller).

CONVULSIONS produïdes per la por: Stoll descriví unes convulsions provocades per la por.

CONYUGABILIDAD: Funció frenològica, classificada inicialment amb la lletra D (Cubí, Sistema), d'existència indubtable, però de localització incerta. Es l'instint del casament.

CONYUGATIVIDAD: Funció frenològica, classificada amb el núm. 23 (Cubí, Lecciones) i amb la lletra D (Sistema) amb el nom de "Conyugabilidad".

COPOS: "Lassitudo", "Fatigatio".

COPOSDISCINESIA: Término general para las neurosis de ocupación. Dificultad en el movimiento debido a la fatiga ocasionada por la práctica habitual de una acción. | Calambre o espasmo profesional (Quintana).

COPROFAGIA: Tendència insana a menjar excrements (Corachan).

COPROFILIA: Perversión instintiva consistente en un interés anormal por las materias fecales propias o de los otros, sentida eróticamente, y que generalmente se asocia con otras perversiones variadas.

COPROLALIA: Impuls morbós a dir blasfèmies o paraules indecoroses (= mania Blasfematòria).

CORAL, Gota: Sinòn: Epilèpsia (Ameller).

CORATGE, Mal: Sin.: Tristesa. Emprat al Conflent. També mal cor (Corachan).

CORAZON, Mal de : Emprat com a sinònim d'epilèpsia (Ameller). També Gota Coral.

CORDURA: Prudencia, buen seso, juicio (RAE).

COREA: Sinónimos: Baile de San Vito, Escelotirbe, Ballismus, Choreomania, Hieranosis, Tarantismo, etc. (Ameller).

CORROBORANT (e) = Restorative (e), Fortifiant (f): Any substance which strengthens and gives tone (Dunlison).

COUP DE SOLEIL (f) = Insolatio, siriasis, ictus solis, phrenitis calentorum (l), Sunstroke (e), Sonnenbestrahlung (d): Any affection produced by the action of the sun on some region of the body...; a very common effect of exposing the naked head to the sun is inflammation of the brain or its meninges, which Sauvages calls Carus ab Insolatione, Morbus solstitialis (Dunlison).

COURAGE: Gives moral courage, coolness in times of danger, self-possession when attacked; resolution. (Funció frenològica. Una de les 3 parts en que està subdividida la "combativeness". Fowler).

CRANEOGNOMIA: Estudio de la forma del cráneo (Quintana).

CRANEOSCOPIA: Denominació amb que també era coneguda la frenològia a meitat del segle XIX (Ottin).

CRANOMANCY (e) = Cranomantia (l) (from "kranon" = the Head + "manteia" = divination), cranomancie (f): the art of divining -from the inspection of the head or cranium- the moral dispositions and inclinations of individuals (Dunglison).

CRASIS: "Mixtura", "Temperiem", "Complexionem". Barreja de les substàncies bàsiques del nostre cos (humors, etc.), en una proporció que pot ésser correcta i equilibrada (constituïnt la "eucrasia"), o incorrecta o desproporcionada (parlant-se, llavors, de "discrasia"). La "crasis" esdevé la base somàtica del Temperament.

CRATOMANIA: Delirio en el que el paciente se cree poseedor de gran poder o fuerza (Quintana).

CREMNOFOBIA (de "kremnós" = precipici). Sensació d'horror als abismes i precipicis (Corachan). | Sensación indefinible de angustia al hallarse una persona en las grandes alturas (Quintana). También acrofobia.

CRESOMANIA: Delirio en el que el enfermo se cree poseedor de grandes riquezas (Quintana).

CRETINISM (e) = Kretinismus: it is a state of idiocy, commonly accompanied by an enormous goitre, and is often hereditary (Dunglison).

CRIM (cat) = crimen (cast), crime (f & e), Verbrechen (d).

CRIMINALIDAD: En los crímenes hay que distinguir los delitos cometidos por necesidad, seducción, irreflexión o apasionamiento (crímenes pasionales) de los que son efectuados por hábito (por el llamado criminal de profesión). Estos últimos son casi siempre individuos degenerados y débiles de espíritu. Los crímenes pasionales, con ensañamiento brutal y motivos por causas nimias, demuestran (y más si se repiten) una irritabilidad patológica (por alcoholismo crónico, epilepsia, etc.) (Raecke).

CRIMINALITE (f): Le problème de la criminalité comporte l'étude de deux grands facteurs qui le régissent et sont ordinairement associés. | 1) Le milieu social, d'une part, avec toutes les influences qui vont intervenir dans les circonstances préparantes ou déterminantes du crime. | 2) La constitution biologique et psychique du délinquant, résultat de toutes les influences héréditaires ou acquises qui ont pu fixer son tempérament et former sa personnalité (Porot).

"CRIMINEL-NE de LOMBROSO = Criminal nato (cast): les rapports du crime et de la folie ont, de tout temps, retenu l'attention des observateurs. Mais la connaissance précise de ces rapports est l'oeuvre d'un siècle a peine. L'expertise

mentale psychiatrique n'est entrée dans la pratique judiciaire courante que dans la seconde moitié du XIX siècle. La théorie de la dégénérescence, due a Morel et a Magnan, pesait alors lourdement sur la clinique psychiatrique et, par voie de conséquence, sur la criminologie. Après avoir connu une grande faveur, elle a été l'object de vives critiques (v. "Dégénérescence"). Elle a eu sa plus haute expression dans la conception du "criminel-né" de Lombroso. Le célèbre criminologiste italien et son école affirmaient que le dégénéré, incarnant un type spécial, le "mattoïde", marqué de nombreux stigmates morphologiques, physiques, ou psychiques, était en quelque sorte voué fatalement au crime et à la délinquance, par son organisation biologique. La répression pénale était donc inefficace et illogique (Porot).

CRIPTOMNESIA: Memòria subconscient.

CRISI (cat) = crisis (cast & e), crise (f): canvi ràpid i bruscat en el curs d'una malaltia, tant en el sentit favorable com advers (Corachan, i Voc. Mèd. ACMCB).

CRIT (cat) = grito (cast), cri (f), cry (e), Schrei (d). Exclamació inevitable d'ensurt i esglai, propi d'un estat d'erotisme emocional, despertat per qualsevol sensació inesperada, o interpretada en sentit amenaçador o perjudicial.

CRITICISM: Gives the disposition to criticise, to perceive inconsistencies, and make nice distinctions; metaphysics. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la "Comparison". Fowler).

CROCIDISME: inquietud involuntària de la psicomotilitat, que correspon als actualment denominats moviments carfològics (Roccatagliata).

CROCIDISMUS = carfologia, o carphologia, o crocidixis.

CRYPHEMA: privació del sentiment (Hipòcrates).

CUANTOFRENIA: Denominació que fou donada per P. Sorokin a la "mania de la cuantificació a ultranza" (Quintana).

CUBOMANIA (de "kubos" = dau cúbic que serveix per al joc): passió pel joc.

CUERDO: Que está en su juicio. Prudente, que reflexiona antes de determinar (RAE).

CULPA (sentimiento de): Trastorno afectivo morboso consistente en acusarse (interiormente, o exteriormente), sin motivo o con gran exageración, como consecuencia de una insatisfacción de sí mismo, que se proyecta en la vida pasada, o como escrupulosidad excesiva del super-yo, o como derivación del fondo depresivo con indignidad y autodesprecio.

CULPABILITE: Sous sa forme délirante et évidente, elle s'observe dans l'auto-accusation du mélancolique, ou elle tend à l'auto-punition suprême: le suicide. Sous sa forme névrotique, elle se dissimule derrière une foule de symptômes: angoisse de punition de l'anxieux, terreur de l'objet maléfique à fuir, sous peine d'angoisse de faute, chez le phobique; cérémoniaux de conjuration d'une faute inconnue, chez l'obsédé; comportement ascétique dans les névroses de caractère, etc. Toute psychonévrose est, à un certain point de vue, une recherche de prévention, d'évasion, d'annulation ou de négation d'une menace à la valeur personnelle du sujet dont la culpabilité morbide est l'expression dramatique plus ou moins cachée (Hesnard, dans Porot).

CULPABLE (cat & cast), culpable (f), guilty (e), schuldig (d). Fet d'assumir el sentiment de culpabilitat considerant-se responsable de conductes que són realment o suposadament falses, errònies o equívokes, atribuint-se propòsits malintencionats.

CULTILOQUIA: Manera extravagante de hablar inventando palabras nuevas, aplicando inconvenientemente términos científicos o esdrújulizando todos los adjetivos. Es muy común en la monomanía y la manía crónica (Giné i Partagás).

CUPIDITAS (l): Dicitur animi passio quaedam, vel perceptio, affectus, aut pathema Amoris effectus... voluptatemque parituras repraesentat (Castello).

CUPIDITE: La cupidité, que l'on peut considérer comme une perversion de l'instinct de conservation, réside dans la recherche et l'appropriation de signes monétaires ou de biens matériels. Mais, à la différence de l'avarice, elle n'est pas une fin en soi. Le cupide n'est pas un thésaurisateur. La cupidité est une passion, en quelque sorte auxiliaire, au service de la satisfaction d'un appétit de jouissances physiques ou morales qu'elle permet de réaliser: gourmandisse, lubricité, vanité, etc. C'est une passion positive, agressive, dissipatrice et téméraire (Dupré).

CUPIDO: Also Cupid, the god of love, in ancient mythology. | - "Deus copulationis" - (Dunglison).

CURA: té diversos significats. Un d'ells es refereix a la funció guaridora. Però el que ací interessa és una mena d'estat mixte de l'ànim, entre la tristesa i el desig, que segons diuen pot degenerar en malencònia, o ésser-ne el primer pas.

CURACIO = guariment (cat), curación (cast), guérison (f), healing (e), Heilung (d): normalització i acabament del procés patològic.

CURANDERO: Charlatán que vende remedios en público o en secreto, o practica tratamientos empíricos o supersticiosos, o de pura farsa, etc. | guérisseur (f), ciurmadore (i), Mounterbank, quack (e), Quacksalber, Kurpfuscher (d).

CURADOR: Concepte jurídic que designa la persona que té cura del malalt mental quan aquest no pot regir-se a sí mateix. Esmentat ja en els Costums de Tortosa. En una disposició del rei Martí es parla de "tudor" o "curador" (Peset).

CURATEUR à la personne (art. 38 loi franç. 30 juin 1838): "Personne désignée à un malade interné par le Tribunal, en outre de l'administrateur provisoire, pour veiller: 1° à ce que ses revenus soient employés à adoucir son sort et à accélérer sa guérison. 2° à ce que ce malade soit rendu au libre exercice de ses droits aussitôt que sa situation le permettra. Le législateur a tenu à spécifier que le curateur ne peut être choisi parmi les héritiers présomptifs. (Porot).

CURATOR (I): El Dret Romà considerava que molts malats mentals eren irresponsables. Llavors nomenaven un "curator" que tenia cura dels interessos del malalt.

CUTTUBUTH = Cutubuth, Leucomoria, Melancholia errabunda, Nomadismo patológico: The Arabian physicians gave this name to a species of melancholy, accompanied with so much agitation, that the patients cannot remain tranquil for space of an hour (Dunglison).

CYNANTHROPIA: Est delirium melancholicum, in quo homines existimant se mutatos esse in canis (L. Bellin. De morbus capitis) (Castello) | També cinantropia.

CYNANTROPIA: sentir-se transformat en gos. | (from "kion" = dog + "antropos" = man); a variety of melancholia, in which the patient believes himself changed into a dog; and imitates the voice and habits of that animal (Dunglison).

CYNOREXIA: (Appetitus caninus) = Bulimie, Bulimia.

D

DACNOMANIA: Impuls d'alguns degenerats a mossegar o a mossegar-se.

DACRIGELOSIS: Estado caracterizado por el llanto y risa alternos (Quintana).

DAEMONIA: mot emprat per Linneo, = daemonomania.

DAEMONOMANIA: Demonomania. | Est delirium vel sincerum vel simulatum, quo magi, sagae, maleficiati, saepius praestigiatorese se tamquam daemone obsessos aut possessos ostendunt (De Sauvages).

DAEMONOMANIA a Cardiogmo: De Sauvages ens notifica que Harvey i Morgagni observaren casos demonomaníacs, que a l'autòpsia se'ls descobrí lesions com un aneurisma de l'aorta.

DAEMONOMANIA a vermibus, de Cardan: De Sauvages explica que aquest autor sostenia que els dimonis estan dins les tènies, amb la qual cosa els antihelmíntics tenien una doble acció sobre el deliri.

DAEMONOMANIA fanatica: "... fanaticum inter vesanias & deliramenta esse numerandum" (De Sauvages).

DAEMONOMANIA hysterica, de De Sauvages, que descriu casos en els quals aquesta síndrome obeeix a una psicogènia suggestiva.

DAEMONOMANIA sagarum: est delirium eorum qui se arte diabolica & pacto cum daemone convento, quid miri praestare posse existimant, indeque auctoritatem apud idiotas sibi conciliant (De Sauvages).

DAEMONOMANIA simulata: com el nom indica, és una simulació (De Sauvages).

DAEMONOMANIA: Demonomania, daemonomania.

DANCING MANIA: v. Mania, Dancing.

DANCING PLAGUE: A form of convulsion, which has appeared, at various times, epidemically under the form of St. Vitu's dance, St. John's dance, Tarantism, Hysteria, Tigretier (in Abyssinia), and diseased sympathy; and which have been fully described by Hecker in his "Epidemics of the Middle Ages". A form of

convulsion, induced by religious phrenzy, has been vulgarly called the "Jerks" (Dunlison).

DARBADA: Grafia antiga de darvat, darvada (Moll) | Emprat per Jaume Roig, al Spill per indicar una commoció (Peset).

DARTELLUNGSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 25. Correspon al sentit de la imitació i la facultat de representació.

DASYS: llengua ruda, irritada i seca, que presenten els frenètics.

DATURISME (cat) = daturismo (cast): intoxicació per l'estràmoni.

DAUCUS: pastanaga, antigament recomanada als histèrics.

DAURA: "Helleborus niger", en denominació de Paracels.

DEBIL MENTAL: estat congènit en el qual la capacitat intel·lectual de la persona no s'ha desenvolupat.

DEBILIDAD MENTAL: Es el grado más superficial de la oligofrenia. Aunque puede ir acompañada de trastornos generales de la personalidad, se refleja principalmente como pobreza de nivel intelectual. Por ello suele mostrar su evidencia en la marcada dificultad escolar, como limitado rendimiento. Es sinónimo de retraso intelectual o déficit intelectual congénito.

DEBILIS = Abebeos, Blechros, Asthenes, Debilitatis: "causa in flammae vitalis sanguinae impotentia consistit". (Castello).

DEBILITANTS (e): Remedies exhibited with the purpose of reducing excitement. Antiphlogistics are, hence, debilitants (Dunlison).

DEBILITAT del judici (cat) = debilidad del juicio (cast), faiblesse du jugement (f), impaired judgment (e), Urteilschwäche (d).| Capacitat insuficient per avaluar degudament les persones, els esdeveniments, les coses i les paraules, i treure'n un judici satisfactori i encertat.

DEBILITY = Debilitas, Asthenia, Blacia, Anergia; Faiblesse (f), Weakness (e).| A condition, which may be induced by a number of causes. It must not be confounded with fatigue, which is temporal, whilst debility is generally more permanent (Dunlison). (sinònim: mental debility).

DEBUS: remei de Paracels contra la ira, de la qual es desconeix la composició.

DECAIMENT (cat) = decaimiento (cast), déchéance (f): estat caracteritzat per la manca de forces (Sinònim: esllanguiment) (Corachan).

DECEPCIO (cat) = Decepción (cast), déception (f), disappointment (e), Enttäuschung (d).| Una decepció important pot ésser una causa psicògena o sociògena de malaltia mental. I la importància del quadre patològic no depèn pas tan sols de la magnitud objectiva de la causa originària, sinó també -sobretot- de l'excessiva reactivitat de la personalitat afectada.

DECREPITUD: senectut, darrer grau de la vellesa. | (cat & cast) = décrépitude (f): vellesa extrema amb debilitació de les facultats mentals (Corachan).

DEDUCTIVIDAD: Funció frenològica classificada amb el núm. 47 (Cubí, Lecciones) o amb la lletra A (Sistema), amb el nom de Penetrabilidad.

DEFECTIO ANIMI = Deliquium animi.

DEFENCE: Gives the feeling of defence and disposition to resist encroachments and physical difficulties. (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "Combativeness". Fowler).

DEFIANCE: Gives a daring, threatening spirit; the aggressive, opposing, contentious quality. (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "Combativeness". Fowler).

DEFICIT INTEL.LECTUAL ADQUIRIT: v. Demència.

DEFICIT INTEL.LECTUAL CONGENIT: Idiòcia, Imbecil.litat, Debilitat mental.

DEGENERESCENCE: Morel, l'any 1857, la definia com una desviació patològica d'un tipus constitucional determinat, caracteritzada per la presència d'unes tares psíquiques i corporals, denominades "estigmes degeneratius". Damunt aquesta personalitat tarada, fàcilment s'inserten conductes inadequades, éssent un reservori de personalitats psicopàtiques de diversos ordres, amb un marcat component de delinqüència social. (D. Parellada)

DEIMA: "terrorem", "metum", com pot ser la por aterroritzadora que pot infondre un espectre.

DEIXATIU: Que pateix de malenconia (Corachan).

DELETERI: mortífer, verinós (Corachan).

DELICTE: v. criminalidad.

DELIQUIUM ANIMI: a defect of the mind, spirit, or heart; a term for swooning or fainting; also called "Defectio animi" (Mayne).

DELIRANT (f & cat) = delirante (cast), delirious, raving (e), delirans, deliratio, delirium, excerebratus, alienus (l), allocholis, paralerus (gr). | Persona, o estat psicopatològic, caracteritzada pel seu deliri.

DELIRATIO: Senilis stultitia, radotement, pazzia senile, demència senil.

DELIRE = delirium, parafròsine, paracopé. Perversion de l'entendement, qui fait que le malade associe des idées incompatibles, et prend ces idées ainsi alliées pour des vérités réelles; désordre des facultés intellectuelles avec ou sans altération des facultés morales. Dans le délire proprement dit, ce n'est que par exception fort rare que le malade se rend compte de ce qu'il dit ou fait. Les malades croient être parfaitement raisonnables et prennent leurs erreurs pour des vérités. Leur jugement est perverti. Ce gens-là ont ordinairement une idée-fixe sur laquelle ils reviennent toujours; d'autres déraisonnent sur toutes choses. Dans le délire il y a le plus souvent incohérence dans des idées des malades. | Les passions à leur paroxysme, la colère, la joie excessive, les grands succès, une indignation profonde, ou une réaction violente de l'esprit contre les coups de sort, produisent souvent un état fiévreux qui a pour cause la surexcitation cérébrale et amène le délire. Les épuisements de toutes sortes, par inaction, par hémorragie, par fatigue soit corporelle, soit intellectuelle, par des grandes souffrances soit physiques, soit morales, un chagrin subit, une cruelle déception, une grande frayeur, certains états morbides amènent l'épuisement nerveux et avec lui le délire. | Le délire est donc la manifestation d'une foule d'états différents (Littré & Robin, 1865).

DELIRE FURIEUX, de Boerhaave: Quadre clínic caracteritzat per l'existència de deliri i de furor, i que pot presentar-se en malalties diverses (mania, infeccions, epilèpsia, etc.).

DELIRI (cat) = delirio (cast & i), délire (f), delusion (e), delirium (l). Delirien, Wahn, Wahnsinn, Geistesverwirrung, Verwirrtheitszustand (d). | Desordre de les facultats intel.lectuals caracteritzat per l'associació d'idees que no són pas necessàriament absurdes d'una manera absoluta però que són incompatibles unes amb altres i s'imposen a l'esprit del malalt com representant coses reals. 2) Desvari = acció de desvariejar (Corachan). | Documentat en una inscripció de defunció a Perafita (Lluçanès), el 26-12-1691: "morí sense eucaristia per tenir deliri" (Miquel Vilardell).

DELIRI ALCOHOLIC (cat) = delirio alcohólico (cast), délire alcoolique (f), Alkoholwahnsinn, Säuferwahnsinn (d). Tot estat d'embull de les idees, produït per l'alcohol, tant en les situacions agudes, com en els casos crònics. Un cas especial és el "delirium tremens".

DELIRI D'AUTOREFERENCIA (o també d'al·lusió personal) (cat) = delirio de autoreferencia (cast), délire de relation (f), delusion of reference (e), Beziehungswahn (d): la persona interpreta que tot allò que els altres diuen o fan, es dirigeix, més o menys encobertament, a ella, sense que hi hagi manera de persuadir-la dels seus errors interpretatius, absurdament assumits.

DELIRI FEBRIL (cat) = delirio febril (cast), délire fébrile (f), Fieberdelirium, Fieberwahn (d): l'estat psicopatològic és secundari a la malaltia toxiinfecciosa febril que pateix, i conseqüència directa d'ella.

DELIRI FURIOS (cat) = delirio furioso, delirio agitado (cast), Tobsucht, Rasen (d): estat delirant amb destructivitat i perillositat per persones, coses, documents i papers importants, etc., en plena agitació psico-motriu.

DELIRI DE GELOS (cat) = delirio de celos (cast), délire de jalousie (f), delusions of jealousy (e), Eifersuchtwahn (d), delirio di gelosia (i): convicció morbosa, i mancada de justificació objectiva, d'ésser enganyat pel marit o per la muller, que li trenquen la deguda fidelitat. Aquesta convicció, refractària a qualsevol mena de persuasió fonamentada en la lògica, està tan sols fonamentada en motius absurds.

DELIRI DE GRANDESA (cat) = delirio de grandeza (cast), délire de grandeur (f), delusion of grandeur (e), Grössenwahn (d), delirio di grandezza (i): convicció de tenir una desmesurada posició social, econòmica, etc. (= megalomania).

DELIRI INDUIT (cat) = delirio inducido (cast), délire induit (f), communicated insanity (e), induzierter Wahn (d).| Temàtica delirant provocada per la influència del deliri d'una altra persona que posseeix un gran ascendent damunt del malalt, i que, estant així mateix psíquicament malalta, li comunica les seves creences delirants, i emmotlla el seu psiquisme d'acord amb els seus propis punts de vista psicopatològics.

DELIRI D'INTERPRETACIO (cat) = delirio de referencia (cast), délire d'interprétation (f), delusion of reference (e), Bedeutungswahn (d).| L'any 1909, Sérieux i Capgras descriuen el "délire d'interprétation", caracteritzat per: 1er) la multiplicitat d'interpretacions delirants; 2on) per l'absència d'al·lucinacions; i 3er) per la conservació de la lucidesa i de l'activitat psíquica. La interpretació resulta ésser l'element capital. I les interpretacions aboquen a la construcció d'un deliri coordinat i sistemàtic, que pren sovint el caràcter d'un deliri de persecució, però que en d'altres casos pot quedar constituït per idees de grandesa, idees eròtiques, idees místiques, idees hipocondríiques, o fins i tot d'auto-acusació (Baruk).

DELIRI DE PERSECUCIO (cat) = delirio de persecución (cast), délire de persécution (f) delusion of persecution (e), Verfolgungswahn.| El malalt veu en tot complots i intrigues contra la seva persona i els seus béns. Es creu continuament observat i espiat, sent com parlen d'ell, l'amenacen, l'insulten i es

mofen d'ell; creu que el segueixen i el persegueixen. Les al·lucinacions formen part del seu quadre (sobretot les auditives); les gustatives poden fer-li creure que l'enverinen; les olfactives, que li tiren gasos per intoxicar-lo, etc.; les cenestèsiques, que li fan mal al cos, per mitjà d'aparells o de bruixes -això darrer, especialment en els temps pretèrits-. Llavors hi ha també un deliri de perjudici, puix que el perjudiquen personalment.

DELIRI PROFETIC: casos que correspondrien als actuals parafrènics-paranoides, amb poca deterioració mental, que Sorà d'Efès qualificava amb el nom de "fanàtics" (Roccatagliata).

DELIRIO (de "de", privativo, + "lira", que significa surco). Delirar es tanto como torcer el surco del pensamiento, o apartarse de la línea recta de las ideas (Giné i Partagàs, 1876).

DELIRIUM: Per Hipòcrates, era el deliri febril, mentre que si no hi havia febre era batejat amb el nom genèric de mania. En certa manera, correspondria ja al concepte actual, en que "delirium" significa un estat confusional de curs relativament breu, acompanyat de nombroses idees falses i al·lucinacions violentes, determinant una intranquil·litat motora que es tradueix en agitació constant (Raecke). Però fins avançat el segle passat significava simplement alienació, en general; per exemple, Crichton creia que era un mot sinònim de "vesània". Per això no ens pot estranyar que en la major part de notes que segueixen, hi vegem la referència al concepte d'alienació. | = Phrenitis, Pledonia, Desipientia, Aphrosyné, Paralerema, Paraleresis, Paralogia, Paranoea, Alophasia, Deliratio, Paraphrosyné, Leros, Paracopé, Phantasia, Emotio (gr. & l), desvari (cat), Desvario (cast), Délire, Egarement d'esprit (f), Transport (e), Pazzia, Alienatione di mente (i), Verrückung der Vernunft (d), Ideosynchisie, Paraphora, Paraphorotes, Paraphrenesis, Paraphrenia, Phrenesis, Phrenetiasis, etc. "Est alienatio mentis, proveniens ex intemperie cerebri vitiantes actiones principis facultatis..." (Calepini). | "Est generale nomen, denotans alienatione mentia, h. e. depravatam Imaginationem, & Ratiocinationem, uno verbo, Insaniam, Dementiam, Desipientiam, sine & cum febre, comprehendit que varias species, Phrenitidem, Lethargum, Maniam, Melancholiam, Stupiditatem, quas omnes egregie declaravit, & descripsit Th. Willis. "Anima brutus". "Generalis vero delirii ratio fomalis in hoc consistit, quod spiritus animales aut nimis irritati, aut in confusionem acti huc intra globosam cerebri substantiam inordinate & tumultuose ferantur et propterea incongrue animae rationali phantasmata offerantur, & proinde intellectus, & voluntaris actus depravati sequentur. An interdum in delirio sola phantasia, vel imaginatio depravetur, salva ratiocinatione, & vicissim, an sola ratiocinatio, salva phantasia, laedi possit, uti Castell. ex Gal". (Castello).

DELIRIUM (de "deliro", to rave - extravaguer-). A Symptom of disease, consisting in the patient being fitful andwantering in his talk. | = Allophasia, Disipientia,

Insipientia, Karabitus, Leros, Paracope, Paracrusis, Paranoea, Paraphora, Délire, Geistesabwesenheit, Wahnsinn. (Mayne).

DELIRIUM CONVERGENS: idees delirants predominantment relacionades amb la pròpia persona del malalt (Pschyrembel).

DELIRIUM DIVERGENS: idees delirants especialment projectades damunt d'altres persones. (Pschyrembel).

DELIRIUM EX INANITIONE: "Inanitionsdelirium", o deliri en persones molt insuficientment alimentades o famolenques. (Pschyrembel).

DELIRIUM FEBRILE: Delirium est idearum ortus non respondens externis causis, sed internae cerebri dispositioni, una cum iudicio ex his sequente, animi & affectu, notuque corporis inde sequente; atque his quidem per gradus auctis, solitariis, vel combinatis, varia deliriorum genera sunt. Quando delirio ferox & perpetuum, a cerebro primario affecto cum febre acuta adestunc vocatur phrenitis... (Van Swieten).

DELIRIUM FURIBUNDUM: estat d'excitació i d'agitació molt marcat, que presenten maníacs greument malalts. (Pschyrembel).

DELIRIUM MANIACUM, de Friedrich Hoffmann: Síndrome delirant amb excitació i furor (= mania).

DELIRIUM MUSITANS: deliri en el qual el malalt no para d'enraonar, en forma musical, en veu baixa, que resulta inintel·ligible. (Pschyrembel).

DELIRIUM TREMENS = Mania a Potu, Oenomania, Mania a temulentia, Delirium potatorum, Delirio ebrietas, Phrenitis potatorum, Tromomania, Tromoparanoes, Folie des Ivrognes, Säuferzittern, Zitterwahnsinn, Alkoholwahnsinn. | Quadre agut dins del llarg curs de l'alcoholisme crònic, caracteritzat per desorientació, al·lucinacions variades -sobretot d'animals-, agitació, insomni, deliri, i un cert grau de confusió de consciència. Sol durar uns quants dies, i generalment acaba en remissió, però certs casos moren. | El nom de "Delirium Tremens" va ser creat per Thomas Sutton, l'any 1813, en el seu escrit "Tracts on delirium tremens", en el qual donà una descripció notablement clara de la malaltia, segons Zilboorg.

DELIRUS = Desvariado (cast).

DELUSIO: Engany forjat dins la ment (Moll)

DEMENCE = amentia, anòia, Wahnsinn, fatuity, demenza, demencia. | Perte, avec perversion plus ou moins complète, de l'intelligence, que succède quelquefois à la manie ou à la monomanie, et qui est presque toujours incurable, ou qui débute

d'emblée, et est alors susceptible de guérison. Elle diffère de l'idiotie en ce qu'elle est toujours accidentelle, au lieu que l'idiotie est congénitale: l'individu en démence a perdu ses facultés intellectuelles; l'idiot n'en a jamais joui. Pour le Code, la démence est non l'affaiblissement intellectuel, mais tout état mental qui enlève à un individu son libre arbitre (Littré & Robin, 1865).

DEMENCIA (cast) (de "de", privativo + "mens" = espíritu o entendimiento). Transtorno mental caracterizado por la pérdida, total o parcial, de las facultades mentales (Giné i Partagàs). | Estado de regresión intelectual, en el que se pierden, en mayor o menor grado, capacidades psíquicas ya desarrolladas. Se dice que es el estado del que había sido mentalmente rico y se ha arruinado.

DEMENCIA (cat) = demencia (cast), démence (f), dementia (e), Geistesschwäche (d). | Atròfia de l'enteniment i de la intel·ligència. Disminució considerable o pèrdua completa de les funcions intel·lectuals, acompanyada o no de perversió dels instints. Pot tenir causes variades i sobrevenir a tota edat. Amb el nom de demència vesànica s'acoblen tots els estats d'afebliment progressiu, permanent i definitiu de les facultats intel·lectuals, morals o afectives consecutives a la psicosi (Corachan).

DEMENS: "Qui est mente diminuta, de mente & sanitate deturbatus, insanus, amens" (l), "loco, o sin algún consejo" (cast), "insensé, qui est hors du sens" (f), "wood, mad, enraged" (e), "unsinnig" (d), "pazzo, stolto, fuor di mente" (i). | "Qui hoc adeone est demens ex peregrina" (Terentius). | "Ego te non vecordem, non furiosum, non mente captum, non tragico illo Oreste, aut Athamante dementiorem putem, qui sis ausus, &" (Cicero). | Dement, demente.

DEMENTIA = demencia, démence, amentia, stultitia, anoea, Moria demens, etc. | "Nec minus illud acute, quod animi affectionem lumine mentis carentem, nominaverunt amentiam candemq. dementia (Cicero, in Tuscul.). | "Mania and melancholia are apt to end in this, if possible more deplorable state" (Dunglison).

DEMENTIA PRAECOCISSIMA: denominació de De Sanctis, corresponent a l'esquizofrènia infantil. (Psyhyrembel).

DEMENTIA INFANTILIS: denominació de Heller que correspon a la "dementia praecocissima" de De Sanctis. (Psyhyrembel).

DEMENTIA SENILIS = Amentia senilis, lerema, Leresis, Deliratio sensum, Moria demens lerema (g & l), Senile insanity (e): Condition in which the whole character of the individual aged is changed". | Val la pena assenyalar que Zilboorg comenta que ja Areteu, Rhazés i Fèlix Plater havien comentat la presència d'aquesta alteració psíquica pròpia de les persones d'edat avançada; i que "el primer dels escriptors moderns que observà detalladament els canvis mentals que acompanyen la vellesa va ser Esquirol", recordant que aquest procés psicopatològic "comença

amb l'afebliment de la memòria, particularment de les impressions recents...", amb una descripció brillant del quadre clínic corresponent.

DEMENTIO = enloquecerse (cast), devenir fou (f), to wax mad or to enrage (e), impazzire, uscire di mente (i), von Sinnen kommen, Taubwerden (d), De mente exeo, deliro, insano (l). | "Ecce aliquis instinctu daemonis percitus, dementit, effertur, insanit" (Lactantius). | "Sepe animus, dementis enim, deliraq., fatur (Lucretius).

DEMISSIO ANIMI = depressió (cat), depresión (cast), dépression (f), Depression (e & d), ademonia, ademosyne (g). | L'humor de la persona afectada està decantat envers la tristesa, el pessimisme, la indecisió, la desesperació. Correspon a la "malenconia", o melancolia.

DEMONIAC = demoníaco, démoniaque. Posseït del dimoni (Corachan).

DEMONOFOBIA: por morbosa dels dimonis (Corachan).

DEMONOLATRIA = demonolatría, démonolatrie. Demonomania en la qual el malalt es creu amb vocació al culte del diable (Corachan).

DEMONOMANIA: deliri sistemàtic d'ordre religiós que té per objecte sobretot l'infern i el dimoni. Creença d'estar posseït pel dimoni. | A variety of madness, in which the person conceives himself possessed of devils, and is in continued dread of malignant spirits, the pains of hell, &. (Dunglison).

DEMONOPATIA (cat): és el trastorn mental caracteritzat per la convicció d'estar posseït del diable (Corachan). | Monomanía en la que el paciente cree que está poseído por los demonios (Cortada).

DEMULGEO: medicament lenitiu que calma, suavitza (com p. ex., l'elixir paregòric).

DEPREMENCIA: folia caracteritzada per depressió general, pèrdua de la memòria, etc., i és deguda a una autointoxicació (Corachan).

DEPRESSION: estado de ánimo patológico en el que dominan los sentimientos de tristeza (sinónimo de melancolía).

DEPRESSIO = Esphiasis, demissio animi. Quadre clínic caracteritzat per l'estat de tristesa, pessimisme, derrota, amb idees de ruïna i d'autoacusació, amb un gran sentiment de culpabilitat, por de sentir-se eternament condemnat, i possibles idees de suïcidi.

DERANGED = Insane (Dunglison). | També derangement: Insanity (Dunglison).

DERIVATIF: Ce qui détourne les humeurs vers un endroit voisin. La saignée du pied dans l'inflammation du foie, celle de la gorge dans la phrénésie, sont des saignées derivatives (Elie Col de Vilars).

DERMATOFOBIA: temença excessiva que provoca en alguns individus l'existència de lesions cutànies (Corachan).

DESARRELAMENT (cat) = desarraigó (cast), déracinement (f), uprooting (e), Entwurzelung (d), sradicamento (i).| Procés de pena intensa, i tristesa, provocat per la desambientació i l'enyorança, que té una certa influència en la sociogènesi de certs trastorns mentals. Ha estat molt ben estudiat pel Dr. Josep Solanes en "La terra d'iràs i no tornaràs".

DESASSOSSEC = desasosiego, inquietud.

DESASSOSSEGAR: privar d'assossec.

DESBARAT: Grafia antiga de disbarat: acció o dita absurda, completament fora de propòsit, contrària a la raó. cast: disparate. (Lacavalleria, s. XVII) (Moll)

DESCONFIANÇA (cat) = desconfianza (cast), méfiance (f), mistrust (e), diffidenza (i), Misstrauen (d).| Té molta importància, en psiquiatria, per dos motius: 1er) perquè la persona desconfiada de caràcter té una predisposició a emmalaltir de trastorns psíquics paranoics (com deia Tissot de Jean Jacques Rousseau); i 2on), perquè l'aparició de la desconfiança en una persona habitualment confiada, suposa ja un possible símptoma que pot alertar-nos, i servir-nos de guia o d'avís que ens adverteix de la possible presència de la malaltia mental.

DESCONFIAT (cat) = desconfiado (cast), méfiant (f), mistrusful (e), diffidente (i), misstrauisch (d).| Característica personal de desconfiança.

DESEMBRUIXAR (cat) = deshechizar (cast), désensorceler (f).| Guarir d'embruixament (Corachan).

DESEMPAR (cat) = desamparo (cast), détresse (f), helplessness (e), Hilflosigkeit (d), abbandono (i).| Situació, objectiva o subjectiva, de restar indefens, i sense recursos, davant de dificultats, perills o conflictes personals.

DESEQUILIBRAT: es diu de la persona que no té totes les facultats mentals completes, o li manca un equilibri entre elles, sense arribar, però, a la follia.

DESESPERAR-SE: Antigament també significava suïcidar-se o intentar el suïcidi (Citat al Tirant, Moll).

DESESPERAT (cat) = desesperado (cast), désespéré (f), hopeless (e), disperato (i),

hoffnungslos (d).| L'autèntica desesperació es pot considerar ja, moltes vegades, com un estat patològic, o, al menys, un factor que predisposa a trastorns psíquics i conductes psicopatològiques. | Es diu del suïcida (Partidas, s. XIII).

DEFICI: Agitació produïda per un mal físic o moral, per unas passió, un desig (s. XV) (Moll). Sin: desasossec | ambé deficiós: que té defici.

DESIPENTIA: trastorns mentals de forma similar a la nostra hebefrènia (equiparable, sembla, a la "fatuitas" i a la "morositas") (Roccatagliata).

DESIPIENTIA = Phrenitis symptomatica. | "Si ferox & perpetuum delirium a Cerebro primario affecto cum febre acuta continua oritur, vocatur Phrenitis Vera". "Si a malo aliunde in Cerebrum delato in febre, inflammatione, etc. Phrenitis symptomatica, Desipientia, dicitur" (Boerhaave, Opera Omnia, Aphorismi 771). També esmentat per Zacchia (1621).

DESIRE FOR LIQUIDS: Gives thirst and a preference for liquids. (Funció frenològica. Una de les 2 en que està subdividida la alimentiveness. Fowler).

DESIRE FOR SOLIDS: Gives a preference for solid foods. (Funció frenològica. Una de les 2 en que està subdividida la "alimentiveness". Fowler).

DESMORFINITZACIO: tractament de la morfinomania per la supressió de la morfina, d'una manera brusca, ràpida o lenta (Corachan).

DESORIENTACIO: Pèrdua de l'orientació o sigui del coneixement del món exterior o interior. Pot ésser: al-lopsíquica (pèrdua del coneixement del món exterior, en l'espai o en el temps) o autopsíquica (pèrdua del coneixement del món interior i de la pròpia personalitat) (Corachan).

DESPERATUS = anelpiso: hoc est de quo non spes amplius superest. Dicitur de morbis & aegrotis morbo incurabili correptis (Castello).

DESPERO (l): desesperar (cat & cast), désespérer (f), disperare (i), Verzweifeln, alle Hoffnung verlieren (d), to despair, o cast of all hope and trust (e) : tràgica situació de la persona que, trobant-se amb dificultats, perd l'esperança de resoldre-les.

DESPERSONALITZACIO: Trastorn psíquic consistent en la pèrdua de la sensació de la pròpia personalitat. (Corachan).

DESPERSONALIZACION, vivencia de: sensación de haber perdido su personalidad, de estar muerto, de no sentir el propio "yo" (Mi alma está muerta, apenas existo, lo siento todo como estando dormido, decía un enfermo de Meyer, citado por Kolle).

DESRAO: Manca de raó. Esmentat per Llull. cast: sinrazón (Peset). També Desrahó. | Desraonat: l'afectat de desraó.

DESREALIZACION: Sentimiento de extrañeza y de cambio del medio ambiente (Fuster).

DESTRUCTIVENESS: Executiveness; Energy; Force; Severity; thoroughness; extermination; hatred; hardness of mind; power to endure. Excess: revenge; cruelty. Defficiency: inefficiency; procrastination. (Funció frenològica. Fowler).

DESTRUCTIVIDAD: "Propensión animal a destruir, matar, exterminar, inferir castigo. Emoción grata que se siente al contemplar la destrucción, la cual cuando es muy fuerte se llama ferocidad". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 7 (Sistema) o el 21 (Lecciones). Defineix l'instint agressiu. Correspon al Wurgsinn de Gall. Seria equivalent a l'"instinct de meurtre". Estaria situada molt prop de l'orella. fr. Destructivité.

DESTRUCTIVITAT (cat) = destructividad (cast), destructivité (f), destructiveness (e), Zerstörungstrieb (d), distruttività (i), clastomania (g).

DESVARI: Deliri, sobreexcitació morbosa de la imaginació que es manifesta per paraules incoherents i pensaments absurds (Moll) | També desvarieg, desveri; desuarió (Tirant) i desvarió.

DESVARIEJAR (cat) = desvariar (cast), rave (e), svariare (i). | Dir coses fora del sentit comú, desraonades, inconnexes | També Desvariar.

DESVARIO: (pl. desvarions). Idees que es tenen en un deliri. Més antic varions (Peset)

DEUTEROSCOPIA: Al·lucinació en que hom creu veure coses llunyanes o futures, i és dita ordinàriament segona vista (Corachan).

DEUTEROSCOPY (from "deuteros" = the second + "skopei" = I view). Second sight. A fancied power of seeing future things or events (Dunglison).

DEUTOSCOPIA: Alucinación en la que el sujeto se cree percibir como un doble de sí mismo (Quintana). También "Segunda vista" o clarividencia, ultra percepción de objetos distantes.

DEXTERITY: Gives versatility of talent and ability to turn off work with despatch; handiness, mental or physical. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Constructiveness". Fowler).

"DIABLE-AU-CORPS": Maladie mentale signalée chez les Samoyèdes par Cochrane

(Narr. of a Pedestr. Journey through Russia and Siberian Tartary", Lond., 1824).
Elle consiste dans un hoquet continuel.

DIABLIA: Idea o acció diabòlica: "et es diabilia et bestialitat" (Arnau de Vilanova, s. XIII) (Moll).

DIABLISME: Munió de diables. Relacionat amb la bruixeria (Moll). T

DIAGNOSI (cat) = diagnosis (cast & e), diagnose (f).| Coneixença de les malalties que s'adquireix per l'observació dels signes diagnòstics. Equivalent i preferible a diagnòstic, que té més el caràcter d'adjectiu (Corachan).

DIAGNOSIS = diagnosi, dignotio, diagnosticé, deprehensio (from "dia"= across + gnosis = Know). The part of medicine whose object is the discrimination of diseases, the knowledge of the pathognomonic signs of each. It is one of the most important branches of general pathology (Dunlison).| "est praesentium per signa cognitio" (Galen; Dunlison).

DIANOEA: la ment, les facultats del raciocini.

DIANOEMA = Imagination (Dunlison).| "Dianoema cogitationem significat, deque aegrorum imaginationibus & perceptionibus animi Medico probe considerandis sumitur ab Hippocr."

DIASOSTICA: és la part de la Medicina que procura la conservació de la Salut.

DIASTREFIA: Locura moral (Quintana).

DIATESIS = disposició; estado de disposició a una enfermedad (Cortada).

DICHTERGEIST: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 23. Està relacionada amb la facultat de la poesia.

DIGNITY: Gives pride, manliness, nobleness, and lofty-mindedness; desire to lead and command, and take responsibilities. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix el "Self-esteem". Fowler).

DIMONI, DIABLE = demonio, diablo (cast), diable (f), devil (e), Teufel (d), diavolo (i). | Símbol, imatge i representació del mal, que sempre ha exercit un esfereïment en la imaginació humana, i que ha estat considerat com a capaç d'apoderar-se de la pròpia persona, o d'altres, i de posseir-la, fent-li pensar i actuar d'una manera tal que ocasiona l'estranyesa, pavor i enemistad en les altres persones. El psiquiatre ha de pensar que sempre, en tals casos, hi ha una explicació psicopatològica, que ell ha de descobrir i tractar, una vegada hagi arribat a la diagnosi pertinent. (D. Parellada).

DINIA = dolor, sofriment.

DINOFOBIA: Por exagerada al vertigen (Corachan).

DINOMANIA = Tarantismus: Corea epidèmica: mania dansant, coromania (Corachan).

DIOGMOS: depressió amb idees persecutòries (Castello).

DIONYSIUS: autor lloat per Cels, que esmentava una gemma negra que expel·lia uns vapors que dissipaven l'embriaguesa.

DIOSPOLITICON: medicament carminatiu emprat contra els "vapors".

DIPSESI: Sed especialmente la morbosa (Quintana). Sin.: Dipsosis.

DIPSOMAN: que sofreix de dipsomania (Corachan).

DIPSOMANIA: Desig morbós, irresistible, de beure (begudes alcohòliques, o no) (Corachan).

DIPSOPATIA: Impulso incontenible a consumir bebidas alcohólicas (Quintana). Sin.: Dipsomanía.

DISAGNOSIA: Forma de dislexia en la que se leen otras palabras distintas de las escritas (Quintana).

DISBULLA: Perversió de la voluntat.

DISCOLIA: malhumor, descontent, irritabilitat de caràcter.

DISCRASIA ("dyskrasia" = mal temperament, mala barreja d'humors): temperament malaltís, anormal (antinòmic d'eucràsia). (Corachan).| Mala constitució. Mot de la Medicina antiga que indicava mala composició de la sang i dels humors (Voc. Mèd. ACMCB).

DISCRECIO, Defecte de: Consta algunes vegades en inscripcions de defunció, com a causa de no haver pogut rebre el viàtic "ob irreverentiae periculum defectu discretionis", indicant una disminució física (reg. parroq. Alpens, 25-8-1758) (Miquel Vilardell)

DISERGASIA (de "dys" = difícil + "ergasia" = treballar): Indolència, dificultat per treballar.

DISFORIA: Malestar, sensació subjectiva d'un estat morbós. | Inestabilitat de l'ànim, amb tendència a descàrregues imprevisibles, desagradables, extemporànies i sovint perilloses. | Desplaçament dels afectes vers un o altre dels dos pols de l'humor (disfòria eufòrica, o disfòria depressiva), o simplement inestabilitat de l'humor. Generalment, el mot s'empra quan el descentrament o desequilibri de l'humor va acompanyat d'irritabilitat o explosivitat.

DISFRENIA: Perturbación psíquica que es debida a condiciones corporales anómalas (Quintana).

DISGNOSIA: Trastorno de la función intelectual (Quintana).

DISGREGACIO: Alteració del pensament que consisteix en la destrucció parcial de les associacions mentals, formant-se'n unes altres de noves i extravagants, com si fos un primer pas de la incoherència, de la qual es diferencia perquè en la disgregació, a desgrat que les idees puguin semblar insensates, permeten encara endevinar un sentit malgrat l'extravagància.

DISGUST (e) = Cibi fastidium, Apositia, Apocleisis, Abominatio, Sichasia, Horror ciborum, Loathing, Dégout: An aversion for food. | Disgust is not the same as Anorexia. The latter is only a want of appetit. The former consists in real repugnance for food (Dunglison).

DISGUST (cat): a diferència de la mateixa paraula, en anglès, en català sol significar el "fort desplaer que causa a algú un esdeveniment advers". L'experiència ensenya que, en totes les èpoques, els "disgustos" han ocasionat a vegades manifestacions psicossomàtiques (tornar-se el cabells blancs en unes hores, p. ex., o bé fins i tot morir-se tot seguit d'assabentar-se de la mort d'un familiar (el parent d'Alfred de Vigny que morí sobtadament a l'assabentar-se que els anglesos li havien afusellat un fill; o bé Hoffmannstahl que morí, també, a l'entrar a la cambra on el seu fill s'havia suïcidat), o bé emmalaltir mentalment a conseqüència d'un disgust. Per això se sol aconsellar a les persones sensibles i inestables que evitin els disgustos; el mal és que sovint vénen sense buscar-los, i fins i tot procurant defugir-los. (D. Parellada)

DISIMBOLIA: Trastorno de la concepción de las ideas, de modo que no pueden ser bien formuladas por el lenguaje (Quintana).

DISLEXIA: Trastorno en el que se cometen ciertas incorrecciones en la escritura (Quintana).

DISMIMIA: Trastornos de la mímica, de la expresión por gestos (Quintana).

DISMNESIA (de "dys" = difícil + "mnesis" = record): dificultat de recordar.

DISMORFOFOBIA: Idea (obsessiva o delirant) segons la qual la persona se sent lletja o deformada. Aquesta autovisió pot afectar tota la persona en general o bé a determinats sectors (molt sovint, el nas). André Berge considerava aquesta afecció com a "melancolia estètica". La persona en pateix, i pot determinar comportaments patològics. Cal avaluar les possibilitats de la cirurgia estètica.

DISNOIA: Trastorno de la inteligencia (Quintana).

DISNUSIA: Sin.: Disnoia.

DISONIRIA: Pesadillas y terrores nocturnos (Quintana).

DISPLAY: Gives sense of personal appearance, regard for etiquette and fashion, politeness and desire to attract attention. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix la "approbativeness". Fowler).

DISPLICENTIA: decaïment i debilitat, propi de la malenconia.

DISPROSEXIA (de "dys" = difícil + "prosexis" = atenció): Pertorbació i dificultat per fixar l'atenció i concentrar les idees.

DISSINUSIA = Timidesa excessiva que provoca la impossibilitat de les relacions sexuals (Corachan).

DISTEMPERANTIA: equivalent a "dyscrasia" o "discrasia".

DISTIMIA (cat): igual que disfòria, però sense irritabilitat ni explosivitat. En general és un canvi d'humor de tendència depressiva. = "animi moeror" (Castello).| Aflicció, abatiment, desànim (Corachan).

DISTIMIA (cast): La distimia ofrece intensidades que oscilan desde el leve desaliento hasta la cacoforia o dolor moral profundísimo (Vallejo Nájera).

DISVARIAT: Documentat en el s. XVII: "R.O. vídua... morí disvariada" (Reg. Obits Prats de Lluçanès, 25-5-1671) (Miquel Vilardell).

DIVINATIO = Mantia; adivinació (cast), dévinement, prediction des choses à advenir (f), sootfaying, relling of things to come (e), Wahrsagung (d), indevinamento (i). Creencia en determinadas personas o procedimientos que se supone pueden adivinar lo que ocurrirá al cabo de más o menos tiempo.

DIVISIONATIVIDAD: Funció frenològica. Sinòn: Individualidad (Cubí, Lecciones, núm. 9).

DOL (cat) = Duelo, luto (cast), deuil (f), mourning (e), Trauer (d), lutto (i).| Si el dol és conseqüència del sentiment de tristesa i desolament que naturalment porta la mort d'una persona estimada, no és estrany que en aquest període de dol es presentin reaccions psicopatològiques, perfectament descrites i estudiades, especialment pels grans tràgics. Però, a més d'una circumstància causal, no es pot negligir la possibilitat que, en certa manera, el dol actui com una mesura higiènica o terapèutica, a través d'una catarsi col·lectiva o grupal, que permet l'expressió de la pena interna, i que facilita que els parents s'apleguin amb una major compenetració i se sentin acompanyats amb el sentiment de solidaritat, tan important en els moments crítics, que actua com una vivència socioteràpica. (D. Parellada)

DOLOR MORAL (cat & cast) = affliction (f), grief (e), Gram (d), pena, afflizione (i). Profund sentiment desagradable, que fou perfectament estudiat per Rogues De Fursac, i que, segons Léonardon "la douleur morale est l'élément essentiel de la mélancolie", i en tal estat "il y a concentration pénible de l'affectivité sur une inquiétude vague, confuse, indéfinissable, à l'exclusion de toute autre marque affective, de toute autre impression morale et qui s'extériorise souvent par une gamme qui va de l'inquiétude simple et de l'anxiété, états continus, jusqu'à l'angoisse, état paroxystique" (Porot).

DOMATOFOBIA (de "domus" = casa): Por, temor o repugnància, per antipatia, aversió o prejudici, d'estar en una determinada casa o habitació. A vegades, per la foscor, pel veïnatge, o per històries més o menys verídiques que corrin per la contrada, es pot arribar a fer comprensible la resistència de la persona a viure o visitar els esmentats indrets.

DORMIR COM A TERAPEUTICA: Repetidament trobem expressada la importància del dormir en el tractament de les malalties mentals, des de les èpoques més remotes. Cels insistia en els beneficis que proporciona el bon son als malalts mentals. I Shakespeare, en "El rei Lear", mentalment malalt, fa que la reina Cornèlia, preguntant al metge què es pot fer per guarir els privats de raó, el metge li contesta: "-Senyora, hi ha remeis; el son és el pare nutrici de la naturalesa; el que el rei necessita, és dormir". Així, Cels i Shakespeare serien precursors de la Narcosi Perllongada de Klaesi (publicada l'any 1922).

DOSI (cat) = dosis (cast) (del grec "dósis" = acció de donar): quantitat de medicament que es dona cada vegada (Corachan).

DRAPETOMANIA: Tendència morbosa al vagabundeig; poriomania (Quintana).

DREAM (e) = Somnium (l), somni (cat), sueño (cast), rêve (f), Träumerei (d), sogno (i).| Dreams are the representations, in the disturbed state of consciousness called sleep, of unconscious mental states, based on experience of both the lapsed and repressed kinds. It is customary to call the dream - content as remembered by

the dreamer the "manifest" content, and the unconscious processes which give rise to the latter the "latent" content (Henderson & Gillespie).

DRINK (e) = Poma, Potio, Petus (gr & l), beverage (from Sax. "drencan"). | Malgrat que, el mateix que les paraules "beure" o "beber" es refereixin a l'accepció general d'ingestió de líquids inespecífics, es sobreentén que el mot va intencionalment lligat a la ingestió de begudes alcohòliques. En aquest sentit, el beure és i ha estat sempre, en totes les èpoques, molt lligat a la causalitat de trastorns psicopatològics, aguts i crònics. Per això cal remarcar la importància d'aquest costum, al qual està actualment mal vist d'anomenar "vici", cosa que tanmateix és; cosa que permet enfocar millor i més comprensiblement una prevenció primària que resulta més favorable que si ho considerem malaltia des del seu origen, encara que després acabi éssent-ho. (D. Parellada)

DROGENABHANGIGKEIT: dependència de las drogas.

DROMOMANIA: 1): impulsió morbosa a caminar; 2): inclinació a la vida errant (Corachan) | Impuls a viatjar.

DROMOTERAPIA: ús terapèutic del caminar i córrer (Corachan).

DRUNKENNESS (e) = temulentia (l), embriaguesa (cat), embriaguez (cast), borrachera (cast), ubbriacchezza (i), Rausch, Trinkgelage (d): | (Embriaguesa: estat del qui està embriac (Fabra i Miracle).

DUALITY of the Mind, Duality of the Brain: As the organ consists of two hemispheres, they have been regarded by some as separated and distinctly concerned in the mental and moral manifestations (Dunlison).

DUBTAR DE SON JUDICI: "morí L.C., donzella, penitència i extremaunció sub conditione, per dubtar de son judici" (Reg. Ob. Sant Boi de Lluçanès, 6-12-1738) (Miquel Vilardell)

DUDAIM: paraula hebrea corresponent a Mandràgora.

DURACION: Funció frenològica (Cubí, Sistema, núm. 35). Sinòm: Tiempo ; duratividad (v.).

DURATIVIDAD: Facultad que "percibe, concibe y recuerda tiempo y los varios intervalos de duración en general". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 16 (Lecciones) o amb el 35 (Sistema), amb els noms de Tiempo i Duración. fr. Temps (Bruyères).

DYSANIOS: significa ansietat, tristesa amb inseguretat (Hipòcrates i Galen).

DYSMNESIA: defective memory.

DYSONEIROI: mals somnis.

DYSOREXIA = Inapetentia (from "dys" = with difficulty + "orecsis" = appetite):
diminution of appetite (Dunglison).| Appetitus imminutus, ad differentiam
anorexia, sive appetitus aboliti (Castello).

DYSORGIA: de "dysorgin", significat iram grave, vehementem secundum Hippocrates
(Castello).| Còlera implacable.

DYSPATHIA: disposició fàcil a l'empòrtament per les passions.

DYSPHORIA = inquietudo, astasia, dissatisfaction, restlessness, suffering, indis-
position.| From "dys" + "feró" = I bear (Dunglison).| Difficultatem, molestiam
(Castello).

DYSTHYMIA: "distimia" (oposat a "Euthymia" i a tranquilitat de l'ànim).

E

EBRIECATUM: Terme que Paracels aplicava a l'afebliment de la raó, ocasionada per les begudes alcohòliques. | L'"Ebriecatum caeleste" del mateix autor es refereix a l'estat en el qual es trobaven -o afectaven trobar-se- les Sibil·les dels antics, en el moment de la seva inspiració.

EBRIETAS: "quod significat, notum est, cuando nimirum plus bibitur, quam vinci possit a natura" (Castello) = Oenophlygia. | "quam Cato dicebat nihil aliud esse, quam insaniam voluntariam" (Calepini) = temulentia, Ebriositas.

EBRIETATIS, Delirium: Síndm: Delirium Tremens (Ameller).

ECDEMIOMANIA (from "ekdemio" = I travel about): A morbid desire to be travelling about (Dunglison).

ECLYSIS: Amb aquest nom Hipòcrates assenyalava aquells estats caracteritzats per una pèrdua de la veu ab un defalliment general i total de les forces.

ECMAENO: insània vehement (Hipòcrates).

ECMNESIA (cat & cast) = ecmnésie (f): Pertorbació de la memòria en la qual el malalt ha oblidat tots els fets esdevinguts a partir d'una certa època, mentre que recorda perfectament fets anteriors i àdhuc es creu traslladat en aquest moment de la seva vida (Corachan). | Olvido de acontecimientos recientes, y evocación morbosa de otras épocas de la vida, que el paciente cree vivirlas. Si durante el estado onírico histérico el enfermo se traslada a un período anterior de su vida y se cree, por ejemplo en la infancia, se dice que existe ecmnesia (Raecke).

ECMOFOBIA: variant preferible d'Aicmofòbia (Corachan). | (cast) Temor morboso a los objetos punzantes y puntiagudos (Quintana).

ECO del Pensament: s'escolten els propis pensaments com si fossin pronunciats en veu alta.

ECOACUSIA (cat) = ecoacusia (cast), échoacousie (f): Trastorn en el qual el malalt sent els sons d'una manera repetida, com si tinguessin eco (Corachan).

ECOCINESIA: Impulsió morbosa, que presenten alguns degenerats, a repetir diverses vegades els moviments impresos a llurs membres (Corachan) = Ecopràxia.

ECOFRASIA: = Ecolalia (Corachan).

ECOLALIA: impulsió morbosa a repetir les paraules que se senten (Voc. Mèd. ACMCB). (síntoma del papagai).

ECOMANIA: malhumor i aversió que experimenten certs psicòpates per totes les coses referents a llur pròpia llar (Corachan).

ECOMATISME: impulsió morbosa a repetir els sons i els moviments; comprèn l'ecocinèsia i l'ecolàlia (Corachan).

ECOMIMIA: impulsió morbosa de repetir els moviments que es veuen fer (Corachan).

ECOPATIA; Repetició insensata de palabras o actos (Quintana).

ECOPRAXIA: Ecocinesia

ECPHRONIA: Vesània, mot emprat per Good.

ECPLEXIS: estupor sobtat, causat per algun trastorn inesperat, en el qual el malalt queda privat de moviment, amb els ulls oberts, com en l'ensurt, sense veure res, sense dir res, i sense fer res (Galè).

ECPSYCHEO: defalliment de l'ànim ("Animo deficio").

ECSTASIS: Estat d'abstracció de la ment, separat i desinteressat de les seves realitats, en estat contemplatiu no es sap ben bé de què. Sennert el considera com a "Entusiasmus". A més, pot ésser un estat d'alienació tòxic, produït per jusquiam, Coriandre verd, o Ephemero (Castello).

ECTELYNISIS: "effeminatio", "mollities".

ECTOMIAS: "Castratus", "Eunuchus".

EDEOMANIA: denominació genèrica que comprèn tots els instints sexuals patològics (Corachan).

EFFECTUATIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 39 (Lecciones). Correspon a la "Esperanza" (Sistema, núm. 20).

EFFICIENS: es refereix a aquella mena de mals, l'origen i causa dels quals resideix en l'estat mental.

EFIALTES: pesadillas; opresión, como ciertas digestiones dolorosas (Cortada). malson (cat). Sinón: sueño triste y horroroso (Ameller).

EGO: that part of the personality which is concerned with reality, as a compromise between the id and the superego (Biddle & van Sichel). cat. Jo.

EGOITAS: sentiment interior que ens fa sentir certs de la nostra existència (Van Helmont).

EGOMANIA: Orgull exagerat; estimació excessiva de la pròpia persona (Corachan).

EGOMISME: deliri que consisteix en què el malalt es creu que ell és l'únic ésser existent (Corachan).

EHRGEITZ: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 9. Correspon a l'ambició i la vanitat. Sin.: eitelkeit, ruhmsucht.

EIDETICAS: Se dice de las imágenes que el individuo recuerda con la misma viveza y precisión de detalles que en el acto de la percepción (Quintana).

EIGENTHUMSINN: Funció frenològica, descrita per Gall amb el núm. 7. Correspon al sentit de la propietat. Cubí la traduí com adquisitivitat. La seva exageració porta al robatori.

EITELKEIT: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 9. Correspon a la vanitat i l'ambició. Sin.: ruhmsucht, ehrgeitz.

EIXARM (cat) = "ensalmo" (cast); Pràctica supersticiosa per a guarir malalties amb oracions i certs medicaments empírics.

EIXELEBRAT: Mancat de seny i de discreció (Moll).

EIXEMONIT: Eixerir, despert d'esperit (Moll)

EIXERIT: Viu de potències (intel.lectuals o físiques), lliure d'ensopiment (Moll). | També eixerivit. | També hi ha grafies amb "a" inicial.

EIXORAR: Perdre el seny. Tornar orat. L'eixorat és el fora de seny: orat (Moll).

EKPHRONA: Terme grec, emprat per Plató, per designar, de manera genèrica, els malalts mentals (Peset). Diu Peset, però: "cuya significación está más próxima a la de manía que a cualquier otro tipo de conducta".

EL.LEBORISME: s'empra tant per significar la intoxicació per El.lèbor, com el tractament mitjançant aquesta substància.

ELUROFOBIA: por morbosa als gats (Corachan).| (cast) Temor morboso a los gatos (Quintana). También eleurofobia.

EMBORRATXAR = embriagar.

EMBRIAC: Que està sota l'efecte de la beguda. Antic: embriach. També Ubriac.

EMBRIAGUESA: Estat de la persona que està sota l'acció de begudes alcohòliques, o altres que produeixen símptomes semblants.

EMBRONTETOS: frapat pel llamp; s'aplica a persones afectades d'apoplèxia, a causa de la similitud dels efectes, amb els ferits pel llamp.

EMBRUIX: Sortilegi ("A veure si rompem l'embruix").

EMBRUIXAR (cat) = hechizar (cast), ensorceler (f), affascinare, incantare, stregare (i).| Exercir sobre algú, una influència inexplicable, la qual hauria estat l'explicació, en medicina supersticiosa, d'estats patològics o malalties, generalment mentals, que es procuraven guarir amb encantaments i d'altres pràctiques igualment supersticioses. Fa uns segles, els éssers que es creien embruixats, o que ho semblava, podien ésser interpretats com a posseïts del dimoni, i ésser sotmesos a tortura, i fins i tot cremats de viu en viu.

EMOCIO: agitació de l'ànim per un sentiment poderós (plaer, amor, odi, por, pena, gelos, etc. (Corachan).

EMOTIO: "de mente dicitur, & ita pertinet ad Delirium" (Castello).

EMOTIONAL ("e" = from + "moveo, motus" = to move). Relating to emotion or passion independently of the will: hence an emotional or instinctive impulse (Dunglison).

EMOTIU: relatiu a l'emoció. Aplicat a la persona que s'emociona fàcilment (Corachan).

EMOTIVITAT: 1) grau fins el qual una persona és susceptible d'emocionar-se. | 2) estat permanent de tensió afectiva que ve per paroxismes i sense causa coneguda (Corachan).

EMPATHEMA = mania a pathemate, manie sans délire, ungovernable passion. (from "em" = in + "patos" = suffering): fixed delusion. (Dunglison).

EMPHRON: El que està en plena sanitat mental (Hipòcrates).

EMPSYCHOSIS (from "empsykoo": "en" = in + "psyke" = life; I animate, I vivify): "A word formerly used for the act of animating. The union of the soul with the body" (Dunglison).| Significat animae in corpus migrationem, sive animae cum corpore conjunctionem. Dicitur "metempsikosis" (Gal.) (Castello).

ENAJENACION (cast): Locura, como si su mente fuera otra.

ENAJENACION MENTAL: Lo que la caracteriza esencialmente es un trastorno de las facultades intelectuales, complicado o no con desorden de las sensaciones y movimientos, sin alteración profunda y duradera de las funciones orgánicas (Foville). Es una enfermedad apirética del cerebro, comunmente de larga duración, casi siempre con lesión incompleta de las facultades intelectuales y afectivas, sin trastorno notable de las sensaciones y movimientos voluntarios, ni desórdenes graves, y a veces ni aún leves, en las funciones nutritivas y generadoras (Georget).

ENAJENADO: Que es ajeno a sí mismo. Se dice de una forma particularmente grave de enfermo mental con trastorno intenso de su personalidad y contenido del pensamiento.

ENARTAR: encisar, encantar. | 'acció es designa com enartament

ENCABORIAR-SE: agafar cabòries (Corachan).

ENCANTACIO: Acció d'influir sobre un altre amb un poder màgic u ocult.

ENCANTAMENT: Acció d'encantar o d'encantar-se.

ENCANTAR: Obrar (sobre algú o alguna cosa) per virtut d'un poder ocult, arts màgiques, pronunciant certes fórmules; sotmetre a una influència irresistible, fascinar, captivar, produir com un dolç arravatament, plaure en alt grau, etc. | (Donar encantàries: encantar, fascinar, fer fer a algú el què hom vol).

ENCANTAT: Distret, enbadocat, aturat, de poc esperit, sense interès per allò que l'envolta (Corachan).

ENCIS: Acció d'encisar.

ENCISAR = Embruixar.

ENDIMONIAR: Introduir els dimonis en el cos d'una persona, o d'un animal.

ENDIMONIAT: posseït pel dimoni (Corachan).

ENDOFASIA: Alucinació auditiva de voces internas (Quintana).

ENDUOFOBIA: Temor morboso a vestir-se (Quintana).

ENERGUMEN: Boig agitat i furiós. Persona posseïda del dimoni; persona agitada,

emportada per un entusiasme excessiu, per una viva passió, fanàtic (Fabra & Miracle).

ENERGUMENI: "Ex mentis errore", "Obsessi a Daemonio".

ENFAVAT: Sin.: Encantat, parat (Corachan).

ENFOLLIR (cat) = enloquecer (cast), rendre fou (f), impazzire (i). 1): Fer tornar boig o com boig. | 2): Pertorbar-se la raó. Sinònims: Donar tómb el cervell; Eixorar-se; Locar-se; Perdre el jú; Trastocar-se.

ENLLUNAT: Sin.: maniàtic (Corachan).

ENOMONIA: Sinom.: Delirio Temulento, Delirium Tremens (Ameller).

ENOSIMANIA: Alienación caracterizada por el terror extremo. Creencia obsesionante de que se ha cometido un pecado imperdonable (Quintana).

ENSALADA DE PALABRAS (cast): Expresión incoherente de palabras deshilvanadas y sin significado alguno. (= word salad, Wortsalat, salade de mots).

ENSALMISTA: Charlatán o curandero ensalmador, que pretende curar por medio de palabras misteriosas, obscuras, ininteligibles, o bien recitando enfáticamente y con ridícula importancia algunos salmos bíblicos, o que suenen como tales, al aplicar medicamentos varios, o sustancias que se pretende los sean.

ENSOPIMENT (cat) = entorpecimiento (cast), assoupissement (f), numbness, torpor (e), Stumpsinn (d), intormentimento (i). | Estat del qui està com mig adormit i no comprèn bé les coses. (Corachan) (sinònim: assopiment).

ENSURT (cat) = susto (cast), effroi (f), dread (e), Schrecken (d), spavento (i) (sinònim: sobresalt). | Commoció brusca produïda per alguna sensació inesperada i desagradable, que colpeix sobtadament, produint una sotragada afectiva, que pot arribar fins i tot a pertorbar la salut mental de la víctima de l'esmentada commoció.

ENTELIPATHIA = Nimfomania (De Sauvages).

ENTENENT: Que entén. Intel.ligent (Moll).

ENTENIMENT: Facultat de raonar, amb el sentit de seny: "Fora de seny i d'enteniment" (Turmeda). | Perdre l'enteniment: tornar-se boig

ENTEOMANIA = Mania religiosa (Corachan). Demonomania (Dunglison).

ENTHEASTICOS: Segons Pau d'Egina, és una persona melancòlica, que creu estar inspirada, i capacitada per preveure i predir l'avenir.

ENTHUSIASMUS: Accés o raptus en el qual el pacient perd la raó i entra en èxtasi, creient-se inspirat pel Cel o pel dimoni, tenint visions estranyes i creient escoltar veus igualment estranyes. Aquests vidents foren considerats per Galè com a melancòlics delirants.

ENTRENYOR: Sin.: Malenconia (Corachan).

ENTUSIASME, Teoria de l': Fou propugnada per Dídac Ruíz (1881-1959), psiquiatre català, com a base d'algunes actituds humanes. L'explica en el seu llibre "De l'entusiasme com a principi de tota moral futura" (1907) i en altres. Tingué una certa repercussió en el seu temps a Alemanya i Itàlia.

ENYPNION: les coses que en somnis es presenten a la imaginació, que segons els seu origen podien classificar-se com a "Divina", "Naturalia", o "Diabolica".

EPEDANOS: "Debilis, "Infirmus" (Hipòcrates).

EPHIALTES: de "epi" = sobre + "allomai" = saltar. Porqué piensan los pacientes que salta algún animal sobre su pecho, y también se ha llamado incubo por creer los antiguos, que algún demonio lascivo lo ocasionaba (Cotens). | Fou ben estudiat per Thomas Willis.

EPHIALTES HYPOCHONDRIACA = Incubus vigilantium, Nocturnus, Incubus. Est nocturnus corporis oppressio, & quaedam quasi suffocatio, cum quis ab initio somni supinus jacens, grande se mole opprimi, atquo ab alio invadi imaginatur, cum difficile respiratione, immobilitate, ac voce praepedita propprie suffocari aeger videatur. Forte ex veteribus quidam Daemonem, alii Cupidianem, alii incubantem vetulam aut externam quandam vim, quae quiescentes invaderet, & possos opressos gravaret...

EPILEPSIA: Entre les diverses grafies es troba: epilemsia i epileptic (s. XV). Epilepcia. (Peset)

EPILESMON: Afebliment de la memòria (Hipòcrates), Amnèsia.

EPODE : "Incantatio": mètode curatiu de certes malalties, a base de versos, cançons i cantineles o encanteris.

EQUILIBRAT (cat) = equilibrado (cast), équilibré (f), balanced (e), ausgeglichen (d), equilibrato (i). | Condió de persona sanament compensada en el funcionament de la seva personalitat, i, per tant, amb bona salut mental. A la literatura de tots els temps hi trobem una gran abundància de tipus més aviat desequilibrats; però

d'equilibrats no n'hi ha gaires. En aquest sentit podríem posar com exemple (com assenyalàrem amb Domènec Saumench i Eugeni Hidalgo), alguns personatges de la novel·lista Jane Austen, especialment Emma, Harriet i Elizabeth. (D. Parellada)

EQUILIBRIUM (from "aequus" = equal + "librare" = to weigh): In medicine, this word is sometimes used to designate that state of organs, fluids, and forces, which constitute health (Dunglison).

EREMOFOBIA: Temor morboso a la soledad (Quintana).

ERETHISM (e) = Erethismus, Irritamentum, Irritatio (from "eretisó" = I irritate) (Dunglison).

ERETHISMOS: significat omne irritamentum, comprehendens cuncta, quae quovis modo vires vitalis reddunt infirmiores, & ita flammam, sive calorem vitalem labefactant...(Castello).

ERETISMO: Excitación psíquica con inquietud motriz.

ERETISOFRENIA: Excitabilidad mental exagerada (Quintana).

ERETITICO: Temperamento excitable, inquieto, impulsivo, emotivo (Hunt, cit. Quintana).

EREUTOFOBIA: temor angoixós d'algunes persones neuròtiques d'enrojolar, acompanyat d'una gran facilitat a fer-ho (Corachan).

ERGASIA: Amb aquesta paraula Adolph Meyer batejava el que ell en deia "activitat mental ben integrada", de tots els elements psíquics, biològics i socials de la personalitat. El mot era doncs equivalent a Salut Mental. Quan aquesta activitat es mostrava desintegrada, aplicava el mot "holergasia" (Zilboorg).

ERGASIATRIA: Neologisme creat per Adolph Meyer, equivalent al sentit del mot "psiquiatria" (vegis "Ergàsia").

ERGASIFOBIA: té dues accepcions: | 1ª): aversió morbosa al treball. | 2ª): temor a les operacions; i timidesa per a operar (Corachan).

ERGOFOBIA = horror al treball.

ERGOTERAPIA: terapèutica pel treball; = laborteràpia; de gran importància en la psicoteràpia institucional, que ja Pinel, a les darreries del segle XVIII, lloava, esmentant que al Manicomi de Saragossa guarien molts malalts que treballaven en feines de la casa i del camp, mentre que els malalts rics, que es donaven vergonya de treballar amb les mans, restaven gairebé tots amb un destí crònic. A Catalunya

mostraren un gran entusiasme per l'ergoteràpia, el doctor Pujades, director del Manicomi de Sant Boi, al segle XIX, i els doctors Briansó, director del Institut Pere Mata de Reus, i Tomàs Busquet, director de la Clínica Mental de Santa Coloma de Gramenet, a principis del segle XX.

ERGOTISME: Intoxicació crònica pel *Claviceps purpurea*. Popularment es coneixia com a foc o mal de Sant Antoni.

ERITROFOBIA: 1) = "ereutofòbia", por de ruboritzar-se; 2) temor angoixós al color vermell (Corachan).

EROTIC: relatiu a la passió amorosa o als plaers sexuals.

EROTISME: estat d'exaltació patològica de l'instint sexual.

EROTOFOBIA: repugnància, temor a les relacions sexuals.

EROTOMAN: que sofreix d'erotomania.

EROTOMANIA (= monomania eròtica).| Passió sexual exagerada, folia caracteritzada per transports eròtics (Fabra & Miracle).| Forma de deliri caracteritzada per preocupacions d'ordre genital (Corachan). (Deliri eròtic).| (from "eros" = love + mania) = Eromania, Mania eròtica. | A species of mental alienation caused by love. Erotic melancholy is Love melancholy. Some authors write Erotico-mania. Also, Nymphomania (Dunglison).

EROTOMANES: "erotomanis" vocatur qui furore quodam sectatur vagas & illicitas libidines (Castello).

ERRHINE: Remèdes, qu'on attire ou qu'on introduit dans les narines pour faire éternuer et moucher, pour purger le cerveau (Col de Vilars).

ERUDITORUM, Morbus: Sinom.: Hipocondria (Ameller).

ERZIEHUNGS - FÖEIGKEIT: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 11. Correspon al sentit de memòria de les coses i l'educabilitat. Sin.: Sachgedochniss.

ESBALAÏMENT (cat) = estupor, esbaltiment (Corachan).| Acció d'esbalair o d'esbalair-se (Fabra & Miracle).

ESBALAIR: Deixar atònit, estupefacte, meravellar (Fabra & Miracle).

ESBALTIMENT: Ensopiment, endormiscament.

ESBOJARRAT (cat) = alocado (cast), é cervel  (f). | Que fa les coses pròpies d'un boig, que obra sense reflexió (Corachan).

ESBORRONAR (cat) = espeluznar, estremecer (cast),  pouvanter (f): horroritzar, posar el pels de punta (= estremir-se) (Corachan).

ESCATOFAGIA: Afición a comer excrements y dem s materias repugnantes. Es un signo muy grave pues acompaña a la locura cr nica o a la demencia (Giné).

ESCATOLALIA: Sin.: Coprolalia.

ESCELOTIRBE: Nombre de la Corea o Baile de San Vito (Ameller).

ESCELOTIRBO: par lisis esp stica de las piernas (Cortada).

ESCITROPASME (de "skytr s" = trist): aspecte trist i malencònic, que indica gravetat en una dolència física.

ESCOPOFOBIA: temor morbós d' s ser vist (Corachan).

ESCOTOFOBIA: Temor morboso a la oscuridad (Quintana). | Escotof bia: aversió a la foscor (DEM).

ESCRIBOMANIA = graforrea: tendència a escriure amb abundància, fins a un punt tal que s'ha de considerar patològic.

ESCRUPOL (cat) = escr pulo (cast): Dubte, inquietud de la consciència, per cosa de poc pes; dubte, hesitaci , por a obrar o decidir, per no saber si estaria bé, si seria encertat, etc (Fabra & Miracle).

ESFERE MENT: acció d'esfereir o d'esfereir-se; o l'efecte (Fabra i Miracle).

ESFEREIR: colpir d'espant, o és ser colpit d'espant (Fabra i Miracle).

ESFLORAMENT DE CAP: folia lleugera (expressió de Mallorca).

ESGARRIFAR (cat) = estremecer, espeluznar (cast), frissonner (f): escriuir, horripilar, fer estremir.

ESGLAI (cat) = sobresalto, susto (cast), sursaut, effroi,  pouvante (f): por causada per un perill imminent o una desgràcia sobtada. (sinònims: esfereiment, esglaiament, esparverament, espant, ensurt, astorament) (Corachan).

ESGLAIAR:  s ser pres d'esglai (Corachan).

ESGOTAMENT NERVIOS (cat) = agotamiento nervioso (cast), épuisement, effondrement (f), exhaustion, nervous breakdown (e), Erschöpfung, Nervenzusammenbruch (d), esaurimento (i).| Chaslin donnait le nom de délire d'épuisement aux cas précis, assez nombreux du reste, dans lesquels la maladie survenait à la suite de privations, de préoccupations intenses, de surmenage, d'inanition ou de maladies infectieuses profondément asthéniantes (Porot).

ESLLANGUIMENT (cat) = languidez (cast), langueur (f): decaïment, astènia (Corachan).

ESMA (cat): aptesa a fer instintivament o maquinalment una cosa (Fabra & Miracle).| "Perdre l'esma" = desorientar-se (Corachan).

ESMAPERDUT: Que està desorientat, que no sap què fer.

ESPANTADIS: espantadizo (cast), peureux, craintif (f): que s'espanta fàcilment (Corachan).

ESPASME (cat) = espasmo (cast), spasme (f), spasmo (i): contraccions involuntàries d'un múscul o d'un feix isolat. Alguns autors reserven aquest mot a la contracció convulsiva dels músculs llisos (Corachan).| En molts processos neuròtics es presenten espasmes de localització diversa. Cal, però, tenir en compte l'existència de casos de simulació, per poder-los diagnosticar oportunament.

ESPERANZA: "Afección religiosa moral que realiza el buen éxito, acierto, dicha, bienestar futuro". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 20 (Sistema) i el 39 (Lecciones) amb el nom d'Efectuatividad. Fou descrita per Spurcheim. fr. Espérance.

ESPERIT (cat) = espíritu (cast), esprit (f): en sentit general, ésser immaterial. En les teories mèdiques antigues, energia, força, virtut, vigoria natural que residia en el cos perquè aquest complís les seves funcions biològiques (Corachan).| En els tractats d'història de la medicina, podran seguir-se les successives interpretacions donades a aquest terme, i les diverses menes d'esperits naturals que s'explicaven i consideraven com elements importants en la fisiologia del cos, i en la seva patologia.

ESPLIN (cast) (del mot anglès "spleen") = melancolía, tristeza.

ESPRITS: Terme de Médecine. On entend par le mot d'Esprits, une substance tres-subtile, extrêmement fluide, pure, légère, élastique, active, imperceptible, séparée de la masse du sang dans la partie cendrée du cerveau, du cervelet & de la moëlle de l'épine, poussée dans les fibres de la substance médullaire, & distribuée par le moyen des nerfs, à toutes les parties du corps pour l'exercice de ses fonctions. Les esprits consistent dans de petits tourbillons d'air subtil, unis avec une lymphe tres-

attenué et tres-fluide. Plusieurs Médecins, particulièrement les Anciens, ont distingué les esprits en animaux, vitaux & naturels; mais ils sont tous du même nature, & ne diffèrent que par rapport aux fonctions qui résultent de la différence des organes. (Elie Col de Vilars).| (Vegis també "Pneuma").

ESQUIZOFASIA: Lenguaje incoherente e incomprendible de la esquizofrenia (Quintana).

ESQUIZOFRENIA: Concepte creat per Eugen Bleuler (1911), reunint diverses alteracions mentals greus caracteritzades per la tendència al deteriorament en edats joves de la vida (demència precoç), i amb alteracions de la personalitat (escissió) i sovint al.lucinacions.

ESQUIZOTIMIA: Temperament no patològic en que es dona una preponderància de la vida interior, amb un desinterès aparent vers la realitat externa (DEM).

ESTABORNIR: Fer perdre els sentits per la violència d'un cop o d'altra activitat excessiva (Moll).

ESTAT CONFUSIONAL (cat) = estado confusional (cast), état confusionnel (f), Verwirrtheitszustand (d), confusional state (e). Síndrome mental caracteritzada per un estat més o menys impregnat de torpesa psíquica, i més o menys agut, amb obtusió intel.lectual, i lentitud i incertesa de les percepcions i de les interpretacions. Hi ha, doncs, un element d'un cert sopor, i, a més, sobreafegit, un estat d'onirisme, amb imatges de somnis que el pacient pot prendre per realitats.

ESTAT CREPUSCULAR (cat) = estado crepuscular (cast), état crépusculaire (f), Dreamy state (e), Dämmerzustand (d).| Etat pathologique transitoire caacterisé par une altération de la conscience, et souvent par la conservation d'une activité relativement coordonnée. L'état crépusculaire est étroitement apparenté à la confusion mentale, et caractérisé par sa brièveté (de quelques instants à quelques jours; il peut exister en outre, des organisations délirantes ou hallucinatoires proches de l'onirisme. L'état affectif peut être profondément troublé par l'excitation ou par l'angoisse. Le comportement du sujet, ses actes, ses discours peuvent, à première vue, sembler normaux si l'obnubilation est peu accusée; à un examen plus approfondi, on constate cependant leur caractère d'automatisme; ils ne sont pas en harmonie avec la personnalité habituelle, en continuité logique avec la vie du malade pendant la période qui a précédé l'accident; parfois ils apparaissent franchement anormaux (actes bizarres ou incongrus, fugues, réactions d'agitation, crimes, délits). Du point de vue médico-légal, un état crépusculaire, lorsque son existence peut être établie de façon certaine, entraîne l'irresponsabilité pour les actes commis pendant sa durée (voies de fait, attentat aux mœurs, désertion en temps de guerre, etc) (Sutter, en Porot).

ESTATUAL: Emprat per Arnau de Vilanova (s. XIII) amb el significat de baveca, que no sap conèixer o jutjar (Moll, Peset).

ESTEREOTIPIA: repetició freqüent, involuntària i incoercible d'actituds o moviments; Mira recorda que cal diferenciar-les de certs cerimonials propis de les neurosis obsessives.

ESTERLOCAT: Esbojarrat, mancat de discerniment (Empordà) (Moll).

ESTERNEGAR: Estabornir (Moll). | També esterneir i estarneir.

ESTIMATES: Gives ability to make up estimates with reference to the value and quality of things, to take into account the profit and loss and cost in business matters. (Funció frenològica. Una de les 2 en que està dividida la "Calculation").

ESTIME DE SOI: Facultat frenològica (Bruyères). v. Aprecio de sí mismo.

ESTOLID: Mancat d'enginy (Corachan).

ESTORNUTATORIS: havien estat emprats com a derivatius cerebrals en la frenesia, i d'altres afeccions mentals, quan es suposava que podia haver-hi una possible inflamació encefàlica.

ESTRAPEFOBIA: Temor morboso a los truenos, relámpagos y tempestades. También astrapefobia.

ESTROFORIA: Sin. Nimfomania (Corachan).

ESTULTICIA: Qualitat d'estult: nici, mancat de discerniment (Moll). Emprat ja per Llull (s. XIII). Antic: stultitia

ESTUPEFACIENT: Que causa estupefacció. Documentat en el text de Guy de Chauliac, traducció de Bernat de Casaldòvol (1492): "alguns són estupefaciens" (Moll) | També estupefactiu: "coses assuavatives, stupefactives" (Chauliac).

ESTUPID: Molt curt d'enteniment (Moll).

ESTUPOR (cat & cast) = stupeur (f), stupor (e), Benommenheit (d), stupore (i): estat d'inèrcia, de buit, i de suspensió de l'activitat psíquica (Henri Ey). | Abans Stupor.

ETENDUE: Facultat frenològica (Bruyères). v. Extensión, tamaño.

ETIMOLOGIA: Explicació dels noms de les malalties, i de la causa dels seus orígens, cosa necessària al metge perquè li permet investigar i entendre el motiu de la paraula emprada. | Abans Ethymologia.

EUCRASIA: equilibri humoral, segons el grans clínics antics, interpretable en l'actualitat com a equilibri funcional de la persona. | "Temperamentum bonum significat, conveniens unius cuius que nature, aetati, sexui, & vitae conditioni. Et qui tale adeptus est, dicitur "eucratos", bene temperatus (Galè); qui caret, "discratos". (Castello).

EUDIA: serenitat.

EUFORIA: 1): sensació de benestar (Voc. Mèd. ACMCB).| 2): alegria patològica, amb jovialitat, benestar, loquacitat, poc control crític, pèrdua d'inhibicions, i que sovint diu o fa impertinències quan el quadre està plenament desenvolupat. | = Euphoria: tolerantia, toleratu facilis (Castello).

EUMENES: persona de caràcter plàcid i benèvol, sense violència (Hipòcrates).

EUNOIA: Vivacidad mental (Quintana).

EUPATHIA: caràcter equilibrat; oposat a "Dyspathia".

EUPHYIA: "bonitatem naturae" (Castello).

EUSTATHES: persona estable, constant i ferma.

EUTHENIA: persona vigorosa i de bona salut.

EUTIMIA = EUTHYMIA: "Animi tranquillitas" (from "eu" = well + "tymos" = mind): tranquillity of the mind. A good state of the mental faculties (Dunglison). Laetitia, securitas (Castello). Sosiego de ánimo (cast). | "Laertius definit esse rectum quietumque animi statum, dum nullo meto, nulla superstitione, aut aliqua quavis perturbatione agitur" (Calepini).

EUTOLMIA est affectus animi sanitatem conservando, aut recuperando adjuvans, qui dicitur confidentis, sive animo concitatio, cum ad adipiscendum magnum aliquod bonum, aut depellendum malum animus movetur = "Akakia" (Galè). Opponitur: diffidentia, animi abjecti (Castello). | Antònim d'"Atolmia". | Estat de bon ànim i confiança.

EVALTES: fàcil de guarir (Hipòcrates).

EVANASPHALTOS: difícil de guarir (Hipòcrates).

EVASION: Gives ability to evade, to be non-committal, to get out of difficulty, to equivocate. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Secretiveness". Fowler).

EVENTUALIDAD: Funció frenològica (Cubí, Sistema, núm. 34). Sinòim: Momentividad. fr. Eventualité.

EVENTUALITY: Consciousness of what is going on; memory of facts, events, stories, statistics, news, past and present. With Time and Calculation gives memory of dates. (Facultat frenològica. Fowler).

EVERTIN mal saint: v. Avertin.

EVETHES: bons costums.

EVEZIA: "bonis corporis habitus", disposició corporal sana

EXALTACION: viveza apasionada en la palabra, en el gesto y en la voz, debida a una excesiva sobrecarga emocional que inunda el "yo".

EXALTATION of the Vital Forces = Exaltatio virium. | "This expression has been used, by modern pathologists, to designate a morbid increase in the action of organs, an partly that which occurs in an inflamed organ. Some use exaltation of the vital forces, and inflammation, synonymously" (Dunglison). | En ocasions s'havia fet servir aquesta expressió, per significar l'esforç psicològic que certes situacions de perill, o de sobrecàrrega, requerien, En el fons equivaldrien a un mecanisme de defensa, per a sobrecompensar les exigències excessives davant de certes situacions adverses (objectives, o subjectives).

EXANIMATIO: desànim, "Animi deliquio".

EXANTES: sà, incòlume, que gaudeix d'un bon estat de salut.

EXATERMA: amulet, superstició màgica.

EXCANDESCENTIA: tendència a deixar-se emportar per la ira. | Predisposition to psychic affection was recognized and a recognition of the fundamental constitutional deficit in psychiatric types was embodied in the expression excandescencia, by which was ment an aptness to passions of the mind, which extravagances were regarded as bringing on actual alienation (Metler).

EXCANTATORIA: "Incantatoria", "Magia diabòlica".

EXCITATION (f) = excitació (cat), excitación (cast), excitation (f), excitement (e), Erregung (d), eccitazione (i). | L'excitation est un désordre caractérisé par la suractivité des fonctions psychiques normales, perturbées ou déficitaires, à laquelle s'ajoutent presque toujours des réactions d'extériorisation verbale ou motrice ("excitation psychomotrice"). Ces deux éléments -psychique et moteur-peuvent, dans quelques cas, exister à l'état isolé (Bardenat, en Porot).

EXECUTIVENESS: Gives energy, efficiency, thoroughness and propelling power. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es subdivideix la "destructiveness". Fowler).

EXHAUSTION (e) (v. "esgotament nerviós"). Estat d'esgotament nerviós dels malalts amb síndrome d'excitació, que com a conseqüència del seu desgast exagerat, acaben en l'esmentat estat, amb el nom batejat pels psiquiatres anglesos del segle passat. Bucknill en deia "syncope asthénique". També se'n diu "general decay".

EXHIBICIONISMO (cast): excitación sexual en la cual se siente el deseo irresistible de enseñar los genitales, obteniendo con ello el goce sexual. Se presenta especialmente en los débiles mentales, epilépticos y alcohólicos (Raecke).

EXIT DE SENY: Que ha perdut el seny.

EXORAR: Grafia antiga d'eixorar. Perdre el seny (Peset).

EXORCISME (cat & f) = exorcismo (cast), exorcism (e), Exorzismus (d).| Preguera, cerimònia, ordenada per l'Església, per a alliberar del dimoni els posseïts (Fabra & Miracle).

EXORCISMUS: Adjuració de les influències que se suposen màgiques o diabòliques.

EXOSPITADOR: Jaume Roig fou exospitador, fou metge del manicomi de València (s. XV) (Peset).

EXOTICADENIA (from "exotic" + "adeo" = I dislike): aversión for exotic drugs (Dunglison).

EXOTICOMANIA: the opposite to exoticadenia: fondness for exotic remedies (Dunglison).

EXPANSIVENESS: Gives the power and ability to magnify, embellish, and to make a full representation of a subject. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix la "Ideality". Fowler).

EXPLORATION: Gives a desire to travel and explore distant countries. (Funció frenològica. Una de les 2 en que està dividida la "Locality". Fowler).

EXPRESSIO (cat) = expresión (cast), expression (f & e), Ausdruck (d), espressione (i).| Acció d'expressar (és a dir, manifestar -el pensament, el sentiment- amb la paraula, actitud, o qualsevol altre signe exterior). Facultat de manifestar vivament, clarament, el que hom sent (Fabra & Miracle).| En psiquiatria l'expressió té una importància considerable, car a través de les seves diverses formes, podem entendre l'estat de la personalitat, com a condició estable, o com a estat de cada

moment. La forma de la cara, la mímica, el gest en general, la mirada, la veu, la lletra (grafologia), la pintura, etc., ens permeten, unes vegades penetrar en la psicologia del malalt, d'altres vegades interpretar el què sent i el què pensa. Des de fa uns anys, l'Associació Internacional de la Psicopatologia de l'Expressió ha donat un fort impuls a aquests estudis, que, d'altra banda, sempre han desvetllat un gran interès en els observadors de l'home. Entre nosaltres esmentem Esteve Pujasol, estudiós del segle XVII, amb una obra relativament important. (D. Parellada)

EXTENSION: Funció frenològica (Cubí, Sistema, núm. 28). Sinònim: Tamaño, (v.).

EXTERMINATION: Gives severity, endurance, and the disposition to cause pain. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es subdivideix la "Destructiveness". Fowler).

EXTRAVAGANCIES: Accions i conductes que criden l'atenció per la seva manca de naturalitat i per contrastar amb els costums, sense que s'hi compregui cap finalitat, a no ésser en relació amb les seves al·lucinacions i idees delirants. | Les extravagàncies són l'expressió del desequilibri que constitueix o manifesta la pròpia malaltia mental.

F

FABULACIO (cat) = fabulación (cast), fabulation (f).| Manera d'expressió especial d'algunes malalties psíquiques en la qual es confonen els fets de la vida real amb altres d'imaginari forjats pel mateix malalt (Corachan).| Invenció de fàbules quimèriques representades pel propi pacient, que són viscudes amb variable convicció (per l'estil de les representacions mentals de Don Quixot, del Baró de Münchhausen, o de Tartarí de Tarascó).

FACIES HISTERICA: Cara constantment mòbil, amb canvis sobtats d'expressió i tics, sobretot el blefarospasme (Corachan).

FACIES MONGOLICA: Pròpia dels individus afectats per la síndrome de Down (mongolisme). Es caracteritza per ulls petits i oblics, nas petit i aplanat, epicant, cara ampla i plena, llengua grossa amb sécs, cap petit i ample (braquicefàlia) (Corachan).

FADA: Ésser fantàstic que es representa sota la figura d'una dona dotada d'un poder sobrenatural -benèfic, o malèfic-. Hada; Fée; Fairy; Fee; Zauberin; Nixe; Fata.

FADAR: Exercir una fada el seu poder sobre algú. De l'acció se'n diu fadament.

FAGOMANIA: fam insaciable d'alguns alienats (Corachan).

FAITH: Gives a sense of the spiritual and confidence in partially developed truths; the medium of inspiration. | (Funció frenològica, una de les tres en que es subdivideix la "spirituality". Fowler)

FALLERA (cat) = preocupació (cast), cassetête, entêtement (f).| Inclinació envers una persona o cosa, que porta a pensar-hi tothora, a desitjar-la, etc. (Sinònim de "cabòria", "dèria", "taleia", "mania") (Corachan).

FALLIC (cat) = fálico (cast), phallique (f): Relatiu al fal- lus (Corachan).

FALLIT: Fallit d'enteniment: Que ha perdut el seny.

FALLUS: membre viril o el seu símbol (Corachan).

FAMES CANINA (el nom escolàstic és "bulímia").

FANEROMANIA: obsessió per una cosa de la superfície externa del tegument; p. ex. mossegar-se les ungles (onicofàgia) (Corachan).

FANTASMA (del gr. "phantasma" = aparició): Il·lusió òptica, visió produïda per malaltia: espectre. (Cortada).

FANTASMAGORICAS, Il·lusions: les il·lusions òptiques de la locura alcohòlica tenen la particularitat de alejarse y aproximarse alternativament als objectes, raó per la qual mereixen el significatiu nom de fantasmagòriques (Giné).

FANTASMATOMORIA: Demència amb visions absurdes (Quintana).

FARBENSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 16. Correspon al sentit dels colors (colorativitat).

FARFOLLEIX (cat) = Tartajeo (cast), bresouillement (f). Vici de pronunciació que consisteix a precipitar els mots els uns darrere els altres, de manera que l'última síl·laba d'un es confon amb la primera del següent (Corachan).

FARMACO: Del mot grec "pharmakon" = medicament (Corachan).

FARMACOFILIA = Farmacomania, tirada envers els fàrmacs.

FARMACOFOBIA: Temor morbós als medicaments (Corachan).

FARMACOMANIA: Desig imperiós que tenen alguns individus d'absorbir medicaments (Corachan).

FASCINACIO: 1) Acció de fascinar; 2) hipnotisme. (Corachan).

FASCINACION: "hacer mal de ojo, maleficio" (Barbará).

FASCINAR (cat & cast) = fasciner, ensorcelar (f): captivar irresistiblement algú amb la mirada, amb algun atractiu poderós (Corachan).

FASTIC (cat) = asco (cast), dégoût (f): sentiment desagradable que provoca una cosa que repugna (Corachan).

FASTIG (cat) = fastidio, hastío (cast), ennui (f,e, boredom (e)): sensació d'avorriment que produeix en l'ànim una cosa massa insistent o excessiva, o mancada d'interès (DEM). | També en alguns llocs: fastigueix. De l'acció se'n diu fastiguejar.

FASTING (e) = Limosis expers protracta, Anorexia mirabilis, Inedia, jejunium (l): loss or want of appetite, without any other apparent affection of the stomach: so

that the system can sustain almost total abstinence a long time without faintness (Garrison).

FATIGA (cat & cast) = fatigue (f), Ermüdung (d): estat de cansament, pèrdua de potència de tot el cos després d'una activitat exagerada; disminució de la capacitat funcional d'un òrgan a conseqüència de la seva activitat perllongada o excessiva (Corachan).

FATUITAS (l): retard mental congènit, que té tres graus: Ignorantia, Fatuitas pròpiament dita, i Stoliditas, segons Paolo Zacchia, (1584-1659). | Segons Duglison = Morosis, Stultitia, Stupor mentis, Amentia (l), Mental imbecility, Idiotism, Dementia... | Per Castelló "est enim mentis laesio, qua una cum memoria ratio etiam perit. Willis expressit per Stupiditatem. Segons Benj. Rush, = Idiotisme. | També Desipientia.

FATUITAT: Equivalent a manca de facultats mentals. Documentat en algunes partides de defunció (Alpens, 13-4-1770). També a Lluçà (10-9-1764): "va morir sense sagraments per esser fatuo" (Miquel Vilardell).

FEBLE (cat) = débil (cast), faible (f): Deficient en força física, d'escassa capacitat per a exercir força o fer resistència, mancat de força, vigor, eficiència, en caràcter, acció, expressió; no fort, no ferm, no brillant (Fabra & Miracle).

FEBLESA: qualitat de feble. = debilidad (cast), faiblesse (f), debility (e), Kraftlosigkeit (d), debilità, debolezza (i).

FEBLESA MENTAL: forma d'endarreriment mental en el qual el nivell intel·lectual roman el d'un infant de set a nou anys. El feble pot ésser ponderat, o al contrari: inestable, impulsiu i presentar altres trastorns mentals (Corachan).

FEBRE TERAPEUTICA: entre el grup de mesures curatives que comprèn la denominada "nosoteràpia", assoleix un relleu especial la hiperpirèxia. Wagner von Jauregg aconseguí mitjançant la malarioteràpia guarir una malaltia tan greu com la Paràlisi General Progressiva -cosa que li valgué merescudament el Premi Nobel, i que arraconà el fantasma de la suposada incurabilitat de les malalties mentals-. Però cal pensar que ja fa gairebé dos mil anys, Rufus d'Efès havia ja guarit algun malalt mental contagiant-lo amb alguna malaltia febril.

FEEBLEMINDEDNESS: Debilitat mental, Oligofrènia. | In the sixteenth Century, feeble-mindedness was often divided in two types, congenital and acquired. In the first, structural defect was usually admitted; in the second, the condition was viewed as occurring in the course of some other disease (or injury). (Metler).

FENGOFOBIA = temor, horror a la llum (= fotofòbia).

FERMETE: Facultat frenològica (Bruyères).| (Veure "Firmeza").

FESOMIA: Fisonomia. Ja és emprat al Tirant lo Blanc (s. XV) (Moll). |També Fesonomia.

FESTIGKEIT: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 27 i últim. Correspon al sentit de la fermesa i la constància.

FESTIVIDAD: Funció frenològica. Sinònim: "Chistosidad". (Cubi, Lecciones, núm. 31).

FETICHISMO: adoración sexual de cualquier objeto (un zapato, una media, un pañuelo, etc.), que pertenezcan a una persona de sexo contrario (Raecke). Cat. Fetixisme.

FETILLAR (cat) = hechizar (cast), ensorcelar (f).| Usar supersticiosament en poció coses a les quals s'atribueix virtut màgica; sotmetre algú o alguna cosa a l'efecte d'aquesta poció, o a la influència d'algun malefici (Corachan).

FETILLAT: hechizado, ensorcelé. Persona sotmesa a algun malefici o sortilegi que pot causar mals o malalties (Corachan).

FETILLER = hechicero, sorcier: Persona que, supersticiosament, tenia poder de fetillar (sinònims: eixarmador, embruixador, sortiller) (Corachan).

FIDUCIA = confidentia: est Fides aegrorum in Medicos firma (Castello).| "Confidentia, quam habet infirmus de Medico, plus facit ad sanitatem, quam Medicus cum omnibus suis instrumentis" (Avicenna, 980-1037).| Hipòcrates asseverava que la confiança que el malalt té en la saviesa i habilitat del metge contribueix molt a la seva curació.

FIGURATIO = Imagination (Dunglison).

FIGURES: Gives quickness in figures and expertness in computations; a knowledge of the power of numbers.| (Funció frenològica. Una de les 2 en que està dividida la "calculation". Fowler).

FILIA: inclinación o atracción irresistible hacia algo (es un término antagónico de fobia).

FILOJENITURA: "Afecto y ternura paternas, amor de prole, propensión animal a acariciar y estar en compañía de toda criatura tierna y débil".| Situada a la part posterior del crani el Dr. Gall va notar que estava més abutada a les dones que en els homes.| Funció frenològica classificada per Cubí, amb el núm. 2 (sistema) o amb el 24 (lecciones).| Fr. Philogéniture.

FILONIO: sobrenom amb el qual era conegut Erennio Pilone de Tars, i que designava, alhora, un potent somnífer creat per aquest autor, compost d'opi, safrà, jusquiam, mel, i d'altres ingredients (Roccatagliata).

FILOPATRIDOMANIA: és un enyorament morbós per tornar al lloc de naixement (Corachan); o al lloc de residència habitual.

FILOPROLETIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 24 (Lecciones). Veure "Filojenitura". | Fr. Philoprolétivité.

FIRMNESS: Power of will; decision; perseverance; fixedness of purpose; positiveness; tenacity of mind; stability. (Facultat frenològica. Fowler).

FIRMEZA: "Tendencia a continuar en la misma conducta, en la misma opinión y en los mismos planes: la emoción o afecto que produce se llama resolución". | Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 18 (Sistema). També li diu "Constancia" i a les "Lecciones" continuatividad (núm. 44). | Fr. Fermeté.

FISIOGNOMIA: diagnòstic de les malalties per l'expressió de la cara. També Fisiognòmica i Fisiognomonía. | També servia pel diagnòstic del caràcter.

FISIOGNOMONIA: art de conèixer el caràcter d'una persona pels trets de la cara (Corachan). | Conjunt de les faccions, aspecte general de la cara (Moll) | Antic. Phisonomia. Emprat per Eiximenis.

FISONOMIA: aspecte particular del rostre d'una persona (Corachan). | (sinònim de "fesomia").

FLATUOSA, Passió: Sinònim "Hipocondria" (Ameller).

FOBIA: temor morboso, persistente y angustioso, a veces incoercible, por una causa determinada, en sí misma indiferente, y siempre la misma en cada enfermo. | Fòbia (cat): nom donat a les aprensions infonamentades, obsessionants i angoixoses, que sobrevenen en circumstàncies determinades, sempre les mateixes per cada malalt (Corachan).

FOBODIPSIA: Hidrofobia o aversión morbosa al agua y a los líquidos en general (Quintana).

FOBOFOBIA: estat angoixós d'alguns malalts que tenen alguna obsessió i aquesta és substituïda per la por que torni a aparèixer (Corachan).

FOL: Grafia antiga de Foll.

FOLDAT: Follia (Moll). | També Foledat.

FOLER: Sinònim de "Boig". (Corachan).

FOLIE = Insanity (v. "Follia").

FOLIE de la Ménopause: nom preconitzat per Skae i divulgat per Henry Maudsley (l'any 1883), definint el grup de les psicosis climatèriques o menopàusiques.

FOLIE des phtisiques: Grup de trastorns mentals hipotèticament propi de la tuberculosi (Maudsley). (en tot cas, afectaria els predisposats).

FOLL = loco; fou; mad; irr, wahnsinnig, narr; pazzo. Terme clàssic. Emprat en la denominació d'institucions assistencials: Hospital d'Ignoscents, folls e orats (València, s. XV).

FOLLEJAR: Acció d'enfollir, tornar-se foll. Ja es troba en els diccionaris d'Esteve, i també de Nebrija (Peset). | També follaiar.

FOLLETTE: el mot "follette" s'emprà, a França, per a denominar popularment una grip epidèmica que sacsejà Europa l'any 1732, caracteritzada pel marcat deliri que acompanyava els símptomes gripals habituals (Pélicier).

FOLLIA (cat) = locura (cast), folie (f): malaltia que priva de l'ús de la raó. Sinònims: bogeria, alienació, follor (Cortada). | (Aquesta definició sembla treta de la idea de Paracels (1493-1541), que titula un llibre seu: "Malalties que roben la raó".

FOLLIA ALCOHOLICA: qualsevol mena de reacció psicòtica provocada per la ingestió d'alcohol (Maudsley).

FONOMANIA: Tendència patològica a cometer assassinats (Quintana).

FORCE (e) (from "fortis" = strong): vis, potentia, energia, dynamis, cratos. Any power which produces an action. "Vital force". | (antònim: "adynamia") (Dunglison).

FORESIGHT: Gives penetration and power to see far into a subject, and to form correct conclusions speedily. | (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la de "Human nature". Fowler).

FORM: Observation of shape; configuration and outline; recollection of faces, family resemblances and expressions. | (Facultat frenològica. Fowler).

FORMA: Sinònim de la funció frenològica de la Configuración, classificada per Cubí amb el núm 27 (Sistema).

FOTOFOBIA: Por a la claror (Corachan) = "fengofòbia".

FOU = insane, boig, dérégulé de l'esprit, loco.

FOYLLS: Orats, folls. També foyls. Es una grafia antiga. "lo nombre dels foylls es infinit" (Eiximenis: Terç del crestià) (Peset).

FRENALGIA: dolor moral, melancolía o lipemanía (Giné i Partagás). (= Psicalgia, segons Cortada).

FRENASTENIA: Debilidad mental. = Cerebrastenia.

FRENESI: excitación maníaca violenta, sintomática de la inflamación del cerebro y de las meninges (Cortada).

FRENESIA: denominació antiquada per a designar les inflamacions agudes del cervell acompanyades de deliri, o les formes maníacques d'alteració mental (= "frenitis") (Corachan). | Inflamación aguda del cerebro, o de las meninges, con furor (Giné i Partagás).

FRENETIC: Boig molt exaltat (Moll). La grafia clàssica és "frenetich", amb el significat de foll: "folls e frenetichs" (Jaume Roig, s. XV) (Peset).

FRENETIQUEA: Nom amb que es designa a vegades la malaltia mental. Emprat per Jaume Roig al Spill (Peset).

FRENIA: estado mental, en la más alta significación de la palabra (Giné i Partagás).

FRENIATRIA: Sinònim Frenopatologia (Giné). Equival al concepte actual de Psiquiatria.

FRENITIS: Inflamació del cervell o de les meninges, molt ben descrita ja per Hipòcrates i altres autors antics, amb febre i trastorns mentals. Es un quadre superposable a les "psicosis simptomàtiques" de Bonhöfer.

FRENITIS POTATORUM: nom antic del "delirium tremens" (Cortada).

FRENOBLABIA: Desorden mental (Quintana).

FRENOCARDIA: Estado psíquico morbosus caracterizado por dolor en la región precordial, trastornos respiratorios y complicaciones cardíacas. Complejo sintomático en las neurosis de angustia (Cortada). Sinonimia: Cardioastenia, Neurastenia cardiovascular, Triada de Herz.

FRENOCOMIO: establecimiento para albergar y curar alienados (Giné i Partagás). = Manicomio. Palabra debida a Guislain.

FRENOGRAFIA: Tratado de las facultades morales e intelectuales. (Giné i Partagás).

FRENOLEPSIA: Obsesión (Quintana).

FRENOLOGIA: Teoría de Gall, segons la qual cada facultat o instint tindria el seu lloc en un departament del cervell, la situació i importància del qual podria ésser determinada en vida pels relleus de la superfície cranial (Corachan) = Cranioscòpia. | Presumpta ciència dels fendèmens de l'enteniment. | Doctrina de les localitzacions cerebrals. Fou introduïda per Franz Joseph Gall (1795). Accepta que el cervell està dividit en nombroses zones, cadascuna amb una funció específica. Gall va descriure fins a 27 òrgans; Spurzheim, Combé i altres seguidors els ampliaren. Amb Cubí arriben a 47.

FRENOLOGO: el que cultiva la frenologia. Cat. Frenòleg.

FRENOPATA o FRENIATRA: es lo mismo que médico alienista (Giné i Partagás). | Enfermo mental (Quintana).

FRENOPATIA: 1): nom genèric de les malalties mentals; 2): part de la medicina que les estudia (Corachan). | Enfermedad mental, equivalente a psicosis o psicopatía (Giné i Partagás).

FRENOPATIC: relatiu a la frenopatia.

FRENOPATICO: el sujeto alienado (Giné i Partagás).

FRENOPATOFOBIA: Forma mental (variedad de la hipocondría melancólica) en la que el paciente se siente atormentado por la pena de haber perdido la razón, considera irremediable su enfermedad. (Giné).

FRENOPATOLOGIA: Tractat de les malalties mentals (Giné i Partagás). S'emprà molt a la segona meitat del segle XIX.

FRENOPLEJIA: Ataque súbito de desorden mental. Pérdida de las facultades mentales (Quintana).

FRENOPLEXIA: Conmoción cerebral o éxtasis (Giné i Partagás).

FRENOSIS: denominació genèrica de les malalties mentals. Sinònim de frenopaties, de psicosis i de vesànies.

FRENOTERAPIA: Terapèutica mental (Giné i Partagás). I afegeix: "dícese también psiquiatría" (1876).

FRENOTIRBE: perturbación de las funciones intelectuales y morales. (Giné i Partagás).

FRENOTROFIA: nombre dado por Fuchs al idiotismo (Giné).

FRIENDSHIP: "Love of family; sociability; attachment; gregariousness; love of kin and company; ability to make friends".| Excess: Too great fondness for society and relatives. Defficiencies: Desire to live alone as a hermit.| (Facultat frenològica; Fowler).

FRIGID, frígida: que sent indiferència per les relacions sexuals normals (Corachan).

FRISANÇA (cat) = comezón (cast), démangeaison (f), itch (e), innere Unruhe, Seelenangst (d): neguit del qui està vivament impacient (Voc. Mèd. ACMCB).

FRONEMA: Porción de corteza cerebral ocupada por centros de pensamiento o asociación (Quintana).

FRONESIS: Prudència, sabiduria pràctica. També Phronesis (Peset).

FRUGALITAS: "temperantia", morigeració, la qual cosa és una bona mesura higiènica, conservadora de la salut.

FUGA: dromomanía. (cat & cast); fugue (f). Es diu, en psiquiatria, de l'abandonament sobtat del domicili, seguit gairebé sempre de deambulació més o menys llarga, sota la influència d'un impuls morbós; és generalment de curta durada i inconscient, i és unànimement considerada com un equivalent epilèptic (Corachan).| (És com un estat crepuscular, però sense confusió).| Segons Willis, cal considerar també l'accepció "Depresione spiritum".

FUGA de Ideas: aceleración intensa en el curso del pensamiento y en la expresión verbal (que se produce a gran velocidad), debida a una asociación rápida y más o menos incoherente en las ideas, que pueden juntarse por asonancia, originando un lenguaje pintoresco, muy vivaz pero faltado de directriz lógica, en una exaltación general del psiquismo, propia del síndrome maniaco. (= fuite des idées (f), flight of ideas (e), Ideenflucht (d).

FURIA = "furor".

FURIBUNDUS, FURIOSUS, FURIOUS: Furiós. | També equivalia a maniac.

FURIOS: Es diu del malalt molt excitat. Boig exaltat i perillós. Ja es troba a Bernat Metge: "altres van com a orats e furiosos" (Moll).

FUROR (cat & cast) = fureur (f). Agitació violenta. Moment superlatiu de folia, amb moviments i crits violents. | (= mania): est species vehementioris delirii absque febre, cujus accuratum descriptionem invenire licet Willis An. Brut. Qui tali affectu laborant, vocantur "furiosi" (Castello).

FUROR UTERINUS: "est une espèce de délire mélancolique, qui provient du desir déréglé du coït, & qui prive la malade de l'usage de sa raison à un tel point, qu'elle ne garde plus de mesure dans ses paroles ni dans ses actions, & invite les hommes par toute sorte de gestes & d'expressions indécentes à jouir des faveurs que sa passion la met hors de leur refuser" (Dict. Univ. de Med).| Nimfomania (De Sauvages).

FUTRIS: Sinònim "Malenconia".| Emprat a Tortosa (Corachan).

G

GABANALA: Art cabalística.

GAIETE: Facultat frenològica (Bruyères). v. Chistosidad.

GALEANTHROPIA: "Dicitur species delirii Melancholici, similis Lycanthropie, aut Cynanthropie, cum homines arbitrantur, se factos esse feles, eorumque mores aemulantur, a "galè", vel "galee", felis". (v. Cinantropia).| Monomania en la qual el malalt es creu transformat en gat (Corachan).| El que se cree transformado de hombre en gato o comadreja (Cortada).

GALENIC (from Galenus): used, substantively, for drugs that are not chemical (Dunglison).

GALENISME: Doctrina de Galè que atribuïa una acció preponderant sobre la salut als quatre humors cardinals: sang, pituïta, atrabilis (que venia de les glàndules suprarenals) i bilis groga. De llur barreja, o "crasi", en proporció variable depenia el temperament bo o dolent, la salut o la malaltia (Corachan).

GALEOFOBIA: aversió als gats, por exagerada als gats (Corachan).

GALL (Doctrina del Doctor): Nom amb que inicialment fou coneguda també la frenologia.

GAMBALS, Curt de: Curt d'enteniment. | Gambal: 2. Capacitat intel·lectual. cast: alcances. (Moll).

GAMOMANIA: impulsió morbosa que empeny alguns pertorbats a fer proposta de matrimoni a totes les dones (Corachan).| Pasión de algunos alienados para casarse con todas las mujeres (Cortada).

GANSER, síndrome de: Cuadro pseudodemencial, propio de los medios penitenciarios, caracterizado por una conducta absurda y pararespuestas. A veces son simulaciones, o reacciones histéricas (Fuster). Descrit per Siegbert Ganser, psiquiatre de Dresden (1853-1931).

GARGANTHUM: és un llit especial en el qual es posaven els folls i els demoníacs (Castello).

GARRULITAS: v. Loquacity.

GASTICHT: nom flamenc i holandès de Manicomi.

GASTROMANIA: afecció a menjar excessivament (Corachan).

GATISME = "gatismo": incontinència dels esfínters (Corachan). | Incontinencia de las heces y orina, en enfermos crónicos. Incontinencia en los viejos y enfermos mentales (Cortada).

GELASMA: Risa excesiva, histérica (Quintana).

GEOLEPSIA: Crísis de risa en la narcolepsia (Quintana).

GELOS Patològics: si el gelòs té gelosia, o sia, un zel recelós per aquell o allò que estima, o un afecte recelós del qui tem que un altre li pot ésser preferit. En els gelos patològics trobem ja una convicció morbosa segons la qual la persona estimada falta al seu compromís d'estimar, entenent-se amb alguna altra persona; si es mira objectivament, els arguments que dóna per justificar la seva convicció, són arguments absurds, pobres i fins ridículs, que no demostren res, però que pel malalt són definitius (perquè la gelosia patològica és una malaltia mental). Un paranoic justificava els seus gelos en que una vegada que estaven en un cafè, la senyora es rascà l'orella dreta amb la mà esquerra. Bé, li digué el metge (el doctor Carlos Granados), podia tenir picor. No, contestà el gelós; llavors s'hauria rascat amb la mà dreta; si es rascava amb la mà esquerra, és que feia un gest que servia de contrasenya per entendre's amb el seu caprici. (D. Parellada).

GELOSCOPIA: Método de conocer la personalidad de un individuo, fijándose en su risa (Quintana).

GELOTERAPIA: Curación provocando la risa (Quintana).

GENERATIVIDAD: funció frenològica classificada por Cubí amb el núm. 18 (Lecciones). (v. "Amatividad").

GENIUS: escriu Galè que Déu ha donat a cada persona un geni que resideix a la part més elevada del cos, i que eleva el seu esperit fins a la coneixença de les coses més altes.

GEOFAGISM = Geophagia (from "geo" = earth + "fago" = I eat). The act or practice of eating earth. (= Chthonophagia) (Dunglison).

GEOMANCIA: art d'endevinar per figures fetes a la terra (Fabra i Miracle).

GEOMANTIA: "proprie est ars, & scientia terrarum notissima. Sed h.l. juxta Paracelsum dicitur, cum astra terrae se patefaciunt hominibus, ut inde prophetiam, aut praesagium sumant, quod fortitur affectum. Dicitur etiam Astronomia terrae, quae dupliciter operatur, aut per Astronomicas calculationes, aut per puncta..." (Castello).

GERAS: "senectus", "senium", "decrepitam".

GEROCOMI: casa asil per a ancians.

GERONTOFILIA: Anomalia de l'instint sexual caracteritzada per la cerca dels individus d'edat (Corachan). | (Segons Krafft-Ebing tan sols l'ha trobat entre els homosexuals).

GESTURE: Gives the power to represent the emotions and feelings by gestures and actions; theatrical talent. | (Funció frenològica. Una de les tres en que es divideix la "Imitation". Fowler).

GILLES, mal de saint: Un dels noms amb que és coneguda l'epilèpsia. | També mal de saint Gillain (Kraemer). Altres el relacionen amb les fistules i el càncer.

GIMNOFOBIA: Aversió exagerada a veure cossos nus (Corachan). | Horror a la desnudez (Cortada).

GINECOMANIA = satiriasi.

GINEFOBIA: Aprensíó morbosa que experimenten alguns neuròpates en presència d'una dona (Corachan) = Ginecofòbia.

GINGSENG: James esmenta, a meitat del segle XVIII, aquesta planta de Tartària, a la qual s'atribuïa, entre d'altres propietats terapèutiques, la de resoldre l'esgotament produït pels treballs excessius, tant d'ordre mental com corporal. I és curiós que aquest esment hagués passat pràcticament desapercebut, al món occidental, fins aquests darrers anys, en els quals gaudeix d'un predicament notable.

GLOSOMANIA: Preocupació hipocondríaca que presenten alguns individus per l'estat de llur llengua, que examinen a cada moment (Corachan). | Delirio verbal de enfermos maníacos, consistente en juegos verbales desprovistos de significación lógica (Quintana).

GLOSSOMANCIA: diagnòstic basat en l'aspecte que presenta la llengua. (Corachan).

GLOSSOMANTIA: "prognosis ex lingua" (from "glossa" = the tongue + "mantia" = divination). Prognosis from the state of the tongue. (Dunlison). | Glossomància.

GLYPHO: es diu dels frenètics, que amb els seus cabells desordenats, agitats i escabellats, presenten un aspecte característic (Hipòcrates).

GNOME = Intellect (Dunglison). = Mentem, Animus (Castello).

GNOSIS = knowledge: A common suffix, as in "Diagnosis", "Prognosis", etc. (Dunglison).

GOAL IDEA: The conclusion towards which the stream of thought is directed (Biddle & van Sichel).

GOETIA: est species Magiae diabolicae, id est invocatio daemonum maleficorum juxta sepulchra facta (Castello).| Mena de Màgia, pressumptament diabòlica, que s'efectua prop dels sepulcres, i en els quals s'invoca dels dimonis malefics pels enemics, de tots tipus, entre ells malalties o la mort

GOJA = Fada.

GOLAFRE (cat) = glotón , goloso, comilón (cast), glouton (f): que menja en excés i amb viu desig (Corachan) sinònims: fartís, ganut, golut.

GOLETA: Sin. "Manicomi". Documentat a València en el segle XVIII (Corachan).

GOTA CORAL: Sin. "Epilepsia" (Ameller).

GOTIRLONS: Golls. Tumoracions del coll, sobre tot si són grans. Per extensió indica els cretins (Peset) | També se'n diu gotornons (Moll).

GOTIS: Sin. "Epilèptic" (Corachan).

GRAFOLOGIA: Estudi de l'escriptura com a mitjà de diagnòstic de malalties nervioses o mentals (Corachan).

GRAFOMANIA: Necessitat irresistible d'escriure, que es troba en algunes formes d'alienació mental. (Corachan) (sinònims: escribomania, graforrea).

GRAFORREA: Grafomania.

GRANDEUR: Gives the sense of the vast and grand in art and nature, in mountain scenery, in rocks, and precipices; a consciousness of Divine power.| (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la "Sublimity". Fowler).

GRAVEDO: mal de cap, acompanyat de sensació de pesantor. (James).

GREGARIOUSNESS: Gives a desire for general society, social popularity, and large gatherings. | (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "friendship". Fowler).

GUILLAT: Pertorbat de les facultats mentals (Moll).

GUSTATIVIDAD: Funció frenològica relacionada amb el sentit del gust (Cubí, Lecciones, núm. 4). La seva localització no estava ben definida. | Fr. Gustativité.

GUTMUETHIGKEIT: funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 24. Esta relacionada amb la benevolença i el sentit de compadir-se dels altres. | Sin. Mitleiden.

GYMNAST: one, whose profession it is to prevent or cure diseases by gymnastics (Dunglison).

GYMNASTIA: "dicitur pars Methodi, sanitatem exercitatione conservans et de qua passim videatur Gal. in lib. de sa. tuend. Sed est & alia ars athletis propria, sed magis vitiosa, quia plerunque extra naturae limites progreditur, & qui eam callent, vocantus "gymnasikoi", athletae, quorum corporis habitus videtur quider summe bonus, sed revera periculosissimus, ex Hipp. l. aph. 3 (Castello).

GYMNASTICA: és la part de la Medicina que ensenya el mètode per a conservar la salut per mitjà dels exercicis corporals escaients a cada persona. (James).

GYMNASTICS = gymnastica, Medicina gymnastica, seu euetica, Somacetics ; "That part of hygienic medicine which treats of bodily exercices" (Dunglison). | "Herodicus, of Selivraea, first proposed gymnastics for the cure of disease".

GYNAICOMANIA = nimfomania (De Sauvages).

H

HABIT: té dues accepcions: 1): Costum adquirit per la repetició d'un acte.| 2): Temperament, predisposició, disposició orgànica o aspecte extern que en resulta (Corachan).

HABITATIVIDAD: "Amor propio. Deseo animal de establecerse y quedar en lugar fijo. Apego al sitio en que se ha habitado". Funció frenològica, situada a la part posterior del crani, classificada per Cubí amb el núm. 3 (Sistema) o el núm. 30 (Lecciones). fr. Habitativité.

HABITUS: Qualitas & forma est corporis & cuius que rei: Disposition, qualité (f), Qualità, forma (i), Hábito, cualidad (cast), Gestalt, gattung (d).| Habitum item vocant medici constantem corporis constitutionem... simularium particularum temperamento (Calepini).

HABROMANIA: Mania amb alegria excessiva (Corachan).| Deseo anormal de ser elegante, afeminado (Cortada).

HADA = Fada; Fée, Fairy; Fee, Zauberin, Nixe; Fata.

HADEFOBIA: Temor morboso al infierno (Quintana).

HAEMAPHOBOS: On appelle ainsi ceux qui s'effrayent à la vue du sang (Dict. Univ. de la Med., 1742-1748).

HAEMATOMANTIA (from "aima" = blood + "mantia" = divination): Judgment of disease from the apparence of the blood (Dunglison).

HAEMATOPHOBIA: Dread or horror at the sight of blood, producing syncope, etc. (Dunglison).

HAEMOPHOBIA = Haematophobia.

HAFEFOBIA: Apenió que tenen certs malalts neuròtics al contacte amb altres persones.

HAGIOTERAPIA: Curació per suggestió fent intervenir la influència dels sants (Corachan).

HALLUCINATIO (vegis "Parorasis", segons Castello).

HALLUCINATION = Hallucinatio, Halucinatio, Fallacia, Illusio sensus, Socordia, Alusia, Allucinatio, Parorasis, Somniatio in status vigilis, Idolum, Phantasm, Waking dream, etc.| (from "allucinari" = to err): A morbid error in one or more senses. Perception of objects, which do not in fact exert any impression on the external senses (Dunglison).| Perception sans object, selon Ball (Porot).

HALLUCINOGENES, substances: Drogues qui entraînent habituellement chez les sujets auxquels elles ont été administrés des modifications psychiques transitoires dont les plus frappantes affectent le domaine des perceptions (Sutter & Pelicier, en Porot).

HAMARTOFOBIA: Temor morboso a portarse incorrectamente (Quintana).

HAPTODYSPHORIA: Tactus dolorificus: Painful to the touch (Dunglison).

HARMONIZATIVIDAD: Funció frenològica, entrevista per Cubí, que consisteix en una tasca de correlació i harmonització. Es una superació de la funció de la comparativitat.

HARPAXOFOBIA: Temor morboso a los ladrones (Quintana).

HEAVINESS: Somnolency.

HEBEFRENIA: Descrita l'any 1871 per Hecker, consisteix en una síndrome psicòtica greu, que afecta persones joves, en la qual, en paraules de Raecke "s'observa una estupidesa progressiva i duradora", sense grans símptomes psicopatològics, caracteritzats per extravagàncies i pèrdua de la naturalitat i de l'espontaneïtat, que generalment desemboquen en un estat demencial.

HEBETUDO ANIMI = Imbecility (Dunglison).| (de Hebetus = oscurare, far divenir stupidus (i), embotar, obscurecer (cast), Dulness, duskiness, to mak dull or blunt (e), Stumpff machen, doll machen, verdunkeln (d)).

HEBETUDO MENTIS: Grup de la Mentis imbecillitas, que abarca una deficiència general de totes les funcions mentals (Plater, 1536-1614). Inclou les Oligofrènies, sobretot; i pot afegir-s'hi també el grup de les demències senils i arterioscleroses.

HEBOIDE: Forma leve de la demencia precoz (Quintana).

HEBOIDEFRENIA: Sin.: Hebefrenia.

HEDONISME (de "edoné" = plaer, voluptuositat). Passió pels plaers.

HEDONISMO: deseo morboso del placer.

HEIMWEH: mot suís que designa la nostàlgia (De Sauvages).| (= filopatridomania).

HELIOFOBIA: Temença morbosa de la llum (= fotofòbia), o del sol. (Corachan).

HELIONOSIS = insolación.

HELIOSI = insolació (Corachan). Insolation, astrabolismus.

HELLEBORUS NIGER = Melampodium: It has been given in mania, melancholia, etc. (Dunglison).

HELMINTOFOBIA: obsessió d'ésser infectat pels cucs (Corachan).

HEMATOFOBIA: Temença morbosa, aversió o emoció intensa a la vista de la sang (Corachan).

HEMERALOPIA: afebliment considerable de la visió amb la llum intensa (Corachan).

HEMEROTROPOS: Malnom emprat per designar alguns maniacs, segons Joh. Stephanum.

HEMIPHONIA: great weakness of voice (Dunglison).| Estat morbós que priva de parlar en veu alta (Corachan).

HEMOFOBIA = Hematofòbia.

HEMOTIMIA (aima = sang + timòs = passió): desig immoderat de fer sang i d'assassinar.

HERCULEUS, Morbus: Síndm: Epilèpsia (Ameller).

HERENCIA: El professor Pélicier ens fa memòria que, entre els autors antics que tractaren de la influència de l'herència com a causa de les malalties mentals, cal recordar a Alfonso de Santa Cruz, que escriví un petit tractat, titulat: "Dignotio et cura affectuum melancholicorum" (editat l'any 1622).

HEREOS: espècie d'amor que s'ha apoderat de la imaginació, constituïnt ja un estat psicopatològic. | Satiriasi. Es troba a Jaume Roig (Llibre de les Dones, s. XV)

HEROMANIA: entusiasme extremat pels temps heroics o per dur a cap empreses desmesurades (Corachan).

HERSCHSUCHT: Funció frenològica descrita per Gall, amb el núm. 8. Correspon a l'orgull i l'amor propi. Sin.: Stolz, Hochmuth.

HETERABULIA: Los caprichos frenopáticos o heterabulia, constituyen una de las anomalias mentales más frecuentes y consisten en actos impulsivos ejecutados sin motivo intelectual previo y aún frecuentemente contra las aspiraciones más o menos racionales que nacen en la mente del enfermo (Giné).

HETEROCRANIA = Hemicrània (Castello).

HETEROFONIA: alteració o estat anormal de la veu (Corachan).

HETEROPHONIA (= heterofonia) (from "eteros" = other + "fono" = voice): A change of the voice or speech (Dunglison).

HETEROPROSOPUS (from "eteros" = different + "prosopon" = countenance). A monster having two faces (Dunglison).

HIDRARGIRISME: intoxicació pels preparats mercurials; Mercurialisme.

HIDRARGIROMANIA: Locura debida a la intoxicación mercurial (Quintana).

HIDROMANIA: té dues accepcions; 1ª): suïcidi per submersió, característic de certes psicosis. 2ª): = Polidípsia.

HIDROTERAPIA: els banys i les dutxes havien tingut un gran predicament en el tractament de les malalties mentals. Ara, pràcticament han passat ben bé a la història, amb l'augment de l'arsenal terapèutic que el segle XX ha posat a l'abast del psiquiatre; però jo encara els he fet servir, i sovint amb satisfacció. (D. Parellada)

HIERANOSIS: Nom de la Corea o Ball de Sant Victo (Ameller).

HIEROFOBIA: escrúpols de certs religiosos de no ésser dignes de les seves funcions (Corachan).

HIEROMANIA: mania religiosa (Corachan).

HIGIDA: Forma de tristesa equivalent a la "melancolia pasional" (Bassols).

HIGIENE MENTAL: encara que la difusió de la Higiene Mental es degué especialment a Clifford Beers, que publicà el seu conegut llibre l'any 1936, de sempre hi ha hagut qui ha promogut maneres de viure escaients a una bona salut

mental. Per limitar-nos al nostre país, esmentem els catalans Monlau i Call, que en el segle XIX escrigueren sobre aquest tema.

HILEFOBIA: por a les coses materials (Corachan).

HIMENOMANIA: alteració psíquica caracteritzada per l'obsessió de contreure matrimoni (Corachan).

HIPAMNESIA: Memoria deficiente (Quintana).

HIPANTROPIA: monomania en la qual l'home es creu convertit en cavall (Corachan).

HIPENGIOFOLIA: Temor morboso a la responsabilidad (Quintana).

HIPERABULIA: Exageración de la voluntad. Es un síntoma de la manía, con o sin delirio y de la monomanía (Giné).

HIPERALGIA: dolor agut o exagerat.

HIPERBULIA: Voluntariositat, voluntat immoderada o extraordinària. Vehemència o gran voluntat per obrar (Voc. Mèd. ACMCB).

HIPERCATARSI: purgació excessiva (Corachan).

HIPERCINESIA: Motilitat anormal augmentada (Voc. Mèd. ACMCB).

HIPERDINAMIA: Activitat muscular exagerada (Corachan).

HIPERESTESIS: excessiva sensibilitat, impressionabilitat.

HIPERFRASIA: xerroteix incessant sense il·lació en les idees (Corachan).

HIPERFRENIA: sobreexcitació mental o pasional, o sea la manía (Giné i Partagàs).

HIPERFRENOPATIA: Hiperfrenia (Giné i Partagàs).

HIPERKINESIA: Sobreexcitació de la fuerza muscular. Es un síntoma constante de la manía aguda (Giné).

HIPERNOIA: activitat mental exagerada (Voc. Mèd. ACMCB).| Conocimiento profundo (Cortada).

HIPERPEROSIA: Pasión amorosa exagerada (Cortada).

HIPERPROSEXIA: atenció molt concentrada.

HIPERTIMERGASIA: Hiperactividad de la mente, con excitación y emotividad (Quintana).

HIPERTRICOFOBIA: Obsessió de la presència de pèls supernumeraris (Corachan).

HIPNAGOGIC: relatiu a la fase inicial del son (Voc. Mèd. ACMCB).

HIPNAGOGICAS: Se dice de las imágenes oníricas del comienzo del sueño (Quintana).

HIPNAL: áspid al cual se atribuía, por los antiguos, la propiedad de infundir un sueño mortal con su mordedura (Quintana).

HIPNALGIA: Dolor que sólo se siente durante el sueño (Quintana).

HIPNALISMO: Sueño magnético (Quintana).

HIPNESTESIA: Sensación de sueño; somnolencia (Quintana).

HIPNIATRIA: Curació de les malalties nervioses induïnt el son. Hipnoteràpia.

HIPNOFONO: El que habla en sueños (Quintana).

HIPNOFRENOSIS: Trastorno del sueño (Quintana).

HIPNOGENO: Que induce o provoca el sueño.

HIPNOIDE: Semblant a l'estat de son.

HIPNOLOGIA: Estudi del fenòmen de la son i dels somnis.

HIPNOPATIA = malaltia de la son (Corachan).

HIPNOPOMPIC: relatiu al desvetllament, a la fase final del son. (Voc. Mèd. ACMCB).

HIPNOSI = son, especialment el provocat per algun fàrmac o suggestió (Voc. Mèd. ACMCB).

HIPNOTERAPIA: Tractament pel son prolongat o per hipnosi (Voc. Mèd. ACMCB).

HIPNOTIC: relatiu a la hipnosi (Voc. Mèd. ACMCB). Medicament o droga per fer dormir.

HIPNOTITZAR: produir la hipnosi per suggestió.

HIPOBULIA: disminució de la voluntat, decisió feble.

HIPOCONDRIA: trastorn mental caracteritzat per l'ansietat morbosa respecte a la salut pròpia i per la tendència a exagerar els sofriments reals o imaginaris (Corachan).

HIPOESTESIA: disminució de la sensibilitat (Voc. Mèd. ACMCB).

HIPOFAGIA = Anorexia.

HIPOFRASIA: alteració de la paraula, caracteritzada per la lentitud i monotonía (Corachan).

HIPOFRENIA : Debilitat mental (Corachan). | Hipofrènic: dèbil mental (Corachan).

HIPOLOGIA: alteració de la paraula consistent en que el subjecte no pot pronunciar més que els mots d'una o dues síl.labes (Corachan).

HIPOMANIA: forma atenuada de la mania, en la qual el deliri manca sovint; està caracteritzada per una activitat exagerada a la qual succeeix un període de depressió (Corachan).

HIPOMNESIA: memòria deficient (Corachan). Disminució de la memòria.

HIPOPROSEXIA: disminució de l'atenció (Voc. Mèd. ACMCB). Debilitat i dificultat per prestar atenció, i per concentrar el pensament.

HIPOSEMIA: disminució del llenguatge mímic (Corachan).

HIPOSFOBIA: vertígen de les alçàries (Corachan). Terror a las alturas (Cortada).

HIPOSTENIA: Grau moderat d'astènia, disminució de la força i del vigor.

HIPOTIMIA: estat en el qual les reaccions emocionals estan disminuïdes (Corachan).

HIPSIATRIA (de ipsos = altura). Tractament per un clima d'altura.

HIPURGIA: art d'atendre els malalts (Corachan).

HISTERIA: neurosi caracteritzada per signes permanents (estigmes) i per altres de transitoris que es manifesten, generalment, d'una manera tempestuosa; tots ells reproduïbles per suggestió (Voc. Mèd. ACMCB).

HISTERISMO: neurosis polifacética (Cortada).

HISTEROID: resembling hysteria; -as a hysteroid disease, symptom, etc. (Dunlison).

HISTORIA CLINICA: relació ordenada i detallada de les dades i coneixements obtinguts mitjançant l'observació del malalt, orientada a obtenir la perfecta comprensió de la seva malaltia (Corachan).

HISTOTROMIA: Temblor o contracció involuntaria de los músculos (Quintana).

HISTRIONOMANIA: Tendencia anormal a representar personajes disfrazándose (Quintana).

HISTRIONISME: conducta afectada, amb exagerada gesticulació (Corachan).

HOARDING: Desire to hoard, to hide, to lay away for future use, to incline to be miserly and selfish. (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "acquisitiveness". Fowler).

HOCHMUTH: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 8. Correspon a l'amor propi i l'orgull. Sin.: Herschsucht, Stolz.

HODOFOBIA: Temor morboso a los viajes o caminos (Quintana).

HOLERGASIA: Mot creat per Adolph Meyer, que significa "desintegració de l'activitat mental", i que segons el seu autor correspondria a la paraula "psicosi", de la qual podria considerar-se sinònima (Zilborg).| Trastorno profundo de las funciones psíquicas (Quintana).

HOMILOFOBIA: por al tracte amb els semblants; i por de certs malalts d'ésser l'objecte de l'atenció de la gent (Corachan). Aquestes característiques estan molt vinculades amb la timidesa, i, per tant, amb una disminució de la pròpia seguretat (amb un sentiment d'inseguretat i desconfiança), que produeix angoixa i manca d'assumir el propi destí.

HOMOEROTISME: Erotisme exaltat per persones del mateix sexe (Corachan).

HOMOSEXUALIDAD: amor hacia otra persona del propio sexo (Raecke). Sinon. Uranismo y Tribadía).

HOMOSEXUALITAT: inversió sexual, homoerotisme (Corachan).

HOPE: Sense of immortality and of the future; expectation; anticipation; speculation; cheerfulness; buoyancy; enterprise; elasticity of mind. (Facultat frenològica. Fowler). Està subdividida en 3 parts, de les quals dues són: Hope present i hope future (sense of immortality).

HORADURA: Oradura, bogeria. | Tanmbé horat: orat. "Horadura és malaltia que no ha medicina" (Jafuda, s. XIII) (Peset).

HOSPITAL: establiment on són curats malalts o ferits (Corachan).

HOSPITALISME: condició que prenen les malalties de resultes de la promiscuïtat i aglomeració dels hospitals; generalment en el sentit de fer-se més intenses i agreujar-se (Corachan).

HUMAN NATURE: Nom d'una facultat frenològica. Fowler la defineix com: "Intuition, sagacity, penetration; intuitive perception of character and motives from first impressions; saying and doing the sight thing at the right time and in the right way. Foresight.

HUMEUR: l'humeur est cette disposition affective fondamentale riche de toutes les instances émotionnelles et instinctives, qui donne à chacun de nos états d'âme une tonalité agréable ou désagréable, oscillant entre les deux pôles extrêmes du plaisir et de la douleur, selon Delay. Et on a donné le nom de fonction thymique a cette régulation de l'humeur (Porot).

HUMOR: humeur (f), mood (e), Stimmung (d), umore (i). Des d'Empedocles, els fluids i sucs que humitegen, vivifiquen i animen el cos, quan estan degudament equilibrats mantenen l'estat de salut (Eucrasia), i quan es perverteixen o desequilibren, produeixen la malaltia (Discrasia), segons l'antiga teoria humoral.

HUMORISME: doctrina que relaciona tots els trastorns morbosos a les alteracions dels humors de l'organisme (Corachan).

HUMOUR: Gives jolliness, hilarity; cheerfulness; and a disposition to make fun. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la "mirthfulness". Fowler).

HYDROMANTIA: est ars magica sumpta est astris aquae, cum in ea patefaciunt hominibus ab inundationibus inusitatis, fluctuationibus, aliisque apparentiis. | Hujus alicuoties meminit Paracelsus, & Medicis scitu utilem & necessarium afferit; sed perperam, cum sit suspecta prestigiarum Diabolarum (Castello).

HYDROPOTE: mot grec aplicable a qui tan sols beu aigua (deriva de: "hydros" = aigua & "potator" = bevedor) (Col de Vilars).

HYDROSUDOTHERAPEIA = Hydriatria, Water cure, Wassercur. | A badly compounded word, formed to express the mode of treating diseases systematically by cold water, sweating, etc. (Dunglison).

HYGIA: dicitur Sanitas, valetudo prospera corporis, inter bona corporis praesantissimum, ultimus & summus artis Medicae finis... .. consistent in bona

temperie, legitima conformatione, a conveniente unitate, vel connexione... Sanitas quoque Animum transfertur; quae tamen significatio Medico faltem est secundaria, quia mediante corporis sanitate mentem quoque sanam adjuvat (Castello).

HYGIENE: vocatur Methodi Medicinalis pars prior, quae tractat modum sanitatem conservandi in sanis per certas indicationes, & congrua media; quemadmodum posterior appellatur Curativa, quae monstrat modum sanitatim recuperandi in aegris per certas indicationes, & congrua remedia (Castello).

HYGIENE MENTALE (vegis "higiene mental").

HYGROFOBIA: = hidrofòbia, en el sentit de por a l'aigua (Corachan).

HYOSCIAMUS = beleño (cast), jusquiam, herba queixalera (cat).| El jusquiam ha tingut un paper important en la història de la terapèutica de les malalties mentals, des dels temps més antics.

HYPERAESTETICA: agents that are conceived to augment general sensibility -as strychnia, brucina, &- (Gómez Pereira) (Dunglison).

HYPERAPHIA (afé = touch). Excessive acuteness of touch (Dunglison).

HYPERASTHENIA: excessive debility (Dunglison).

HYPERBULIA: ungovernable will or volition (Dunglison).

HYPERCINESIA: excessive motion (Dunglison).

HYPERDYNAMIA = hypersthenia.

HYPERDYNAMIC = hyperdinamicus (from "iper" = in excess + "dynamis" = strength). Appertaining to or having the characters of hyperdinamia, or excessive strenght, of the vital powers more specially (Dunglison).

HYPERENERGIA (from "iper" = in excess + "energeia" = activity). Excessive activity, as of the nervous system (Dunglison).

HYPERMNESIA: excessive memory (Dunglison).| (cat): augment del nombre o de la intensitat dels records (Voc. Mèd. ACMCB).

HYPERPHRENIE = l'exaltation des actes intellectuels; les passions, la manie. = "hyperphrénopathie" (Guislain).

HYPERSTHENIA: superexcitement. A morbid condition, characterized by over-

excitement of all the vital phenomena (Dunglison).

HYPNELOS = somnolentus (Castello).

HYPNOBATASIS = Hypnobatesis, Hypnobatia, Somnambulism (Dunglison)

HYPNOBATES = "somnàmbul", "noctàmbul". Somnàmbulo (Castello).

HYPNOBATESES = Hypnobatasiss de Vogel, somnambulisme (De Sauvages).

HYPNOLOGIA: és l'art de la Medicina que tracta de regular el son i la vigília.

HYPNONERGIA = Somnambulismus (Dunglison)

HYPNOS: "somnus", el son.

HYPNOTICUS: "somnifer", "narcoticis".

HYPOCHONDRIACA PASSIO (terme llatí = hipocondria, segons De Sauvages).

HYPOCHONDRIACISMUS, de Huxham = Hipocondria (De Sauvages).

HYPOCHONDRIACUS: Affecto hypochondriaca ets morbus valde complicatus, & compositus ex diversis speciebus, praesertim vero ex intemperia varia partium primariarum corporis, & obstructionibus viscerum... interdum & cum delirio Melancholico (Castello).| Es la "Flatulenta Affectio Mirachialis" dels àlarbs.

HYPOCHONDRIACUS MORBUS: Il n'y a ni partie ni fonction du corps qui en soit exempte, & que ses symptômes sont si violents et si nombreux qu'il est aussi difficile d'en faire le dénombrement, que d'en rendre raison; car elle est universelle. (Dict. Univ. de Médecine).

HYPOCHONDRIASIS: Morbus hypochondriacus, Hypochondriacismus, Anathymiasis, Passio Hypochondriaca, Splenes, Melancholia nervea, Melancholia flatulosa, Spleen, Vapeurs, Affection Vaporeuse.| The disease seems really to be a species of neurosis, and of mental alienation, in persons who in other aspects are of sound judgement, but who reason erroneously on whatever concerns their own health (Dunglison).

HYPOCHONDRIASIS HYSTERICA, de Fracassini: varietat de la hipocondria (De Sauvages).

HYPOCHONDRIASIS MELANCHOLICA, de Fracassini: varietat de la hipocondria (De Sauvages).

2

HYPOCHONDRIE: Terme proposé par Willis (segons Brochin, a l'article "Névroses", del Dict. Encycl. des Sciences Médicales).

HYPOCHYMA = Suffusio (De Sauvages).

HYPOCONDRIA: Cuadro con numerosas molestias abdominales, náuseas, inapetencia, flatos, eructos, cólicos, borborigmos, opresiones precordiales, vértigos, ansiedad, tristeza, desconfianza, espanto, etc. Sus síntomas se disipan y vuelven a aparecer irregularmente (Nysten).| = Morbus Hypochondriacus, de Boerhaave; Malum hypochondriacum de Hoffmann i Juncker

HYPOMNESIS = poca memòria.

HYPOSTHENIE: Abaissement de la tension psychologique se traduisant par un ralentissement du courant des idées, un fléchissement du tonus affectif et une inhibition plus ou moins accusée du dynamisme dans le comportement (Porot).

HYSTERIA = Histerismus, Suffocatio hysterica, Hysteriasis, Malum hystericum, Vapores uterini, Affectio hysterica, Passio hysterica, Morbus hystericus, Maladie imaginaire, Maux de Nerfs, etc. (Dunglison).

HYSTERICA: The word "hysterica" was used by Martial for a female affected with nymphomania or with strong sexual desires (Dunglison).| La maladie à laquelle les Anciens ont donné le nom d'affection hystérique, peut avec raison être mise au rang des passions spasmodico-convulsives de l'espèce nerveuse, puisque elle affecte très souvent tout le système nerveux, & qu'il n'y a aucune fibre dans le corps qui soit à couvert de son influence (Dict. Univ. de Médecine, 1747).

HYSTERICUS: "... inque hoc faltem hallucinatum esse, quod in affectionibus hystericis uterum falso accusari scripserit, cum tamen in seqq. expresse fateatur, quandoque hunc affectum ab uteri culpa dependere" (Castello).

I

IAMALOGIA (de "iama" = curació): Tractat dels mitjans de curació de les malalties.

IATRIC: relatiu als metges i a la Medicina (Corachan).

IATROS = Metge (cat), Médico (cast), Médecin (f), Artz (d): "vocatur Medicus; quo nomine non solum venit, qui morbos curat... ut et qui sanitatem conservat" (Castello).

ICH = Denominació que Sigmund Freud va donar al "Jo".

IDEA: impressió o concepte mental (Corachan).

IDEA DOMINANT: idea morbosa o anòmala que presideix i domina totes les accions i pensaments (Corachan).

IDEA FIXA: forma de monomania o deliri parcial en la qual els malalts estan obsessionats per una mateixa idea (Corachan). Domini d'una idea, que queda encallada durant un cert temps, impeding o destorbant l'aparició d'altres representacions mentals, i esdevenint desagradable pel propi pacient.

IDEALIDAD: "Sentimiento de lo bello, lo exquisito, lo poético...". Funció frenològica, classificada per Cubí amb el núm. 22 (Sistema). Sinònim: Perfectibilidad. Seria l'organ de la poesia. A les "Lecciones" li diu "mejoratividad" (núm. 32). fr. Idéalité.

IDEALITY: Sense of perfection and beauty; scope and susceptibility of mind; poetical sentiment and imagery; love of art...". (Facultat frenològica. Fowler).

IDEE COATTE: Il concetto, che in certi stati morbosi della mente esista una coazione de parte di qualche cosa ch'è estraneo al malato, è antichissimo. Il concetto della coazione o della ossessione... E sioè si tratta di idee o d'impulsi, estranei al resto della coscienza stessa. L'elemento caratteristico in questa specie di sintomo è dunque lo sdroppiamento della personalità (Sommer, 1895).

IDEE DELIRANTI: in generale si comprendono in esse le presentazioni cui non corrisponde la realtà oggettiva mentre il malatto é convinto che questa corrispondenza esista (Sommer).

IDEES DELIRANTS: creences irracionals que es mantenen amb plena convicció, rebutjant qualsevol raonament i evidència.

IDEES de Grandesa: idees delirants edificades al damunt d'un sentiment de pròpia sobrevaloració, considerant-se persona de naixement important, i de gran dignitat social, poder i riquesa.

IDEES Obsessives: idees que s'imposen a la persona, a desgrat d'ésser reconegudes com a infundades i mancades de sentit, i a desgrat de resultar molestes al pacient -pel sol fet de sentir-se-les com si li fossin imposades-, i malgrat els esforços de voluntat per deslliurar-se'n, sense aconseguir-ho.

IDEES de Referència: estat morbós mental en el qual el malalt creu que totes les paraules i accions dels altres es refereixen a ell (Corachan).

IDEES Sobrevalorades: Deformació del pensament, que fa pensar coses determinades, degut a l'apassionament o a un estat d'ànim dominant, que es corregeix en asserenar-se i normalitzar-se l'estat del seu humor.

IDEOFRENIA: Follia caracteritzada per perversió de les idees (Corachan). Sin.: Delirio (Giné).

IDEOGEN: produït per una idea (Corachan).

IDEOLOGY (from "eido" = I see + "logos" = discourse): The Science of ideas. Intellectual philosophy (Dunglison).

IDEOPHRENIE: les idees délirantes, le délire (Guislain).

IDEOSINCRASIA: Susceptibilitat peculiar o personal a una droga, a un aliment o a qualsevol agent. / Hàbit o temperament peculiar de cadascú (Voc. Mèd. ACMCB).

IDEOSINQUISIA, de Guislain (de "idea" = idea + "sinkosis" = confusió). Deliri confusional amb al.lucinacions.

IDIOCIA: Carència de desenvolupament mental, amb una molt marcada insuficiència intel.lectual. Correspon al grau més profund de Poligofrènia, pel dessota de la imbecil.litat.

IDIOSYNCRASIA: "... singularis temperamentum..., de specifica proprietate... individuali, sive singulari" (Castello).

IDIOSYNCRASY (from "idios" = peculiar + "syn" = with + "Krisis" = temperament): A peculiarity of constitution, in which one person is affected by an agent which, in

numerous others, would produce no effect (Dunglison).

IDIOT: A mentally defective person with a mental age under three years (Biddle & van Sichel). | Foolisch, stupid, ignorant. Now used for one who is fatuous, or who does not possess sufficient intellectual faculties for the social conditions, and for preserving himself from danger (Dunglison).

IDIOTA: Persona afectada d'idiotesa (Corachan).

IDIOTESA = idiocia, idiotie; Disminució considerable o absència completa de la intel·ligència i de les facultats afectives, sensitives i motores, acompanyada o no de perversió dels instints. El nivell intel·lectual no ultrapassa el d'un nen de dos anys, puix que no arriba a comunicar-se amb els seus semblants per la paraula (Corachan).

IDIOTISM = Idiotia, Idiocia, Idiòcia, Idiocy, Idiotesa, Imbecillitas mentis, Stupiditas, Fatuitas, Vecordia, Amentia, Anòia, Démence innée,... "A species of unsound mind, characterized by more or less complete obliteration of the intellectual and moral faculties. Some idiots are mere automata" (Dunglison).

IDO: Que está fuera de sí mismo. Enajenado. Loco.

IGNAVIA = Pereza, dejamiento, descuido, lentitud, desidia, ociosidad, negligencia (cast), Faulkeit, Zagheit (d), Slout flugishness, cowardness...:"idem quod Pigritia..., oppomitur corporis Agilitati, & ad labores promptitudini" (Castello).

IGNIS SACER: Foc Sagrat. Foc de Sant Antoni. Ergotisme.

IGNIS SILVESTER: Foc de Sant Antoni (Corachan).

IGNORANTIA = ignorancia, Unwissenheit, unskilfulness = Oligofrènia.

IGNOSCENT: Denominació clàssica del qui no ha arribat a tenir judici, el qui no ha adquirit la plenitud de facultats mentals. | Hospital d'ignoscents, folls i orats (P. Jofre Gilabert, València; 1409). | Es troba amb diversitat de grafies en textos antics, àdhuc del mateix autor. p.e. Roiç de Corella: "ignocent de culpa" "ignoçent de crim", "vida ignoscent". Peset remarca que hi ha matisos importants de significat. També emprat per Auziàs March.

L'ILE d'Anticyre, dans le golphe de Corinthe, était célèbre par l'abondance avec laquelle l'ellébore y croissait, plante que l'on croyait propre a la guérison de la folie, et de là le proverbe des anciens: Naviget Anticyram, que l'on répétait à ceux dont on soupçonnait le cerveau timbré (M.A. de Chesnel: Dict. de la sagesse populaire, 1855).

IL.LUMINATIO: "Tropice de intellectus humani exaltatione, & perfectione, -Estque duplex: naturalis & supernaturalis. Illa miraculosa non requiritur necessario in Medico, uti quidem voluit Paracelsus: sed sufficit naturalis, quae jugi studio, lectione assidua, & excitatione sedula acquiritur" (Castello).

IL.LUMINISME: estat de certs malalts psicòtics en el qual el malalt veu imatges sobrenaturals (Corachan).

IL.LUSIO: interpretació falsa d'una sensació real (Corachan).

ILLUSIO SENSUS = Hallucination (Dunglison).

ILUSION (de "illusum" = engañar): equivocación en la apreciación de una imagen, que es tomada por otra cosa. Es un trastorno de la sensopercepción.

ILUSIONES: Percepciones engañosas en que un estímulo se toma por otro, que en ciertas circunstancias (obscuridad, p. ej.), y con un condicionamiento afectivo, puede explicarse como fenómeno normal (el niño que en el crepúsculo camina por el bosque, y algunos árboles se le antojan fantasmas o figuras sospechosas, por la razón de que ya el niño sospecha anticipadamente en cosas que el miedo le sugiere).

IMAGINARI: que sols existeix en la imaginació; que no és real (Corachan).

IMAGINATIO: Einbildung, Imagination, conceiving of any thing in mind: "Alicuius rei conceptio & fictio, quae mente sit" (Calepini, 1586). | James considera reeixidament que mèdicament convé distingir entre la imaginació sana o natural, i la morbosa o preternatural, recordant que la imaginació falsejada -errònia, deformada-, pot ésser tant causa com efecte o símptoma de la malaltia, i que quan això s'esdevé en pacients melancòlics, s'anomena "Phantasiae".

IMAGINATION = Imagination, figuratio, phantasia, dianoëma (from "imago" = image). The faculty of forming in the mind an assemblage of images and combinations of ideas which are not always in connexion with external objects (Dunglison).

IMATGE (cat): representació psíquica d'un objecte extern (Voc. Mèd. ACMCB).

IMBECIL: Persona afectada d'imbecilitat (Voc. Mèd. ACMCB). | "Escàs de raó" (Corachan).

IMBECILE: A mentally defective person with a mental age from three to six years (Biddle & Sichel).

IMBECILITY = Imbecillitas, Stupiditas, Hebetudo animi: Weakness, specially of the intellect (Dunglison).

IMBECILLIS = Imbecille, faible, débile (f), debole, languido (i), débil y flaco (cast), feble, weake (e), Schwach, blod, machtloss (Calepini).| Infirmis, debilis (Castello).

IMBECILLITAS = Imbecillité, faiblesse, débilité, lacheté (f), debolezza, infirmità (i), Schwachheit, blodigkeit, machtlose (d), flaqueza, impotencia (cast), febleness, weakleness (e) (Calepini).

IMBECILLITAT: Grau considerable d'endarreriment mental, amb un Quocient Intel.lectual comprès entre 35 i 50 (Voc. Mèd. ACMCB).

IMBECILLITATE: Johann Theodor Schenck write a book on feeble-mindedness, titulated "De Imbecillitate" (Jena, 1669) (Metler).

IMITACION: "Propensión superior a copiar la naturaleza en general y también los modelos, los gestos y las acciones de otros". Funció frenològica, classificada per Cubí amb el núm. 25 (Sistema) o el 37 (Lecciones) amb el nom d'"Imitatividad". fr. Imitation.

IMITATION: Ability to copy, take a pattern imitate, mimic, and gesticulate; it gives versality of manner; power to adept oneself to different pinds of work and spheres of life. (Facultat frenològica. Fowler).

IMITATIVIDAD: Funció frenològica, classificada per Cubí amb el núm. 37 (Lecciones). v. Imitacion.

IMMERSIO, bany d': procediment terapèutic, especialment preconitzat per Van Helmont (1577-1640), que pretenia -i a vegades assolía-, guarir malalts mentals, llançant-los a l'aigua per sorpresa, i esperant a treure'ls quan ja estaven a punt d'ofegar-se (v. banys per sorpresa).

IMPALUDITZACIO: tractament preconitzat per Wagner Von Jauregg (1857-1928), que publicà, l'any 1887 un treball titulat "sobre l'acció de les malalties febrils en el curs de les psicosis", i que trenta anys després -a seguit d'una colla incessant d'estudis i experiències- en 1917 publicà ja el treball definitiu sobre els bons resultats assolits en la Paràlisi General Progressiva, malaltia fatalment irreversible, mitjançant la Impaludització o Malarioteràpia. Per aquest fet, li fou atorgat el Premi Nobel.

IMPERCEPCIO: defectuós poder de percepció (Corachan).

IMPOSICIO de Mans: El Dr. Pfeufer, l'any 1922, publicava un estudi sobre l'acció curativa del príncep de Hohenlohe, imposant les mans damunt del cap dels

malalts, explicant que aquest acte té una influència sobre la moral i l'ànima, mitjançant les vinculacions que el sistema nerviós estableix entre l'ànima i el cos, augmentant l'acció de la primera sobre el segon. Durant l'Edat Mitjana aquesta tècnica fou molt emprada per reis i sacerdots, amb resultats desiguals.

IMPRESSIONABILITAT: Qualitat d'impressionable.

IMPRESSIONABLE: Que rep fàcilment una impressió.

IMPRESSIONAR-SE: Rebre una impressió relativament forta, commoure's (Corachan).

IMPRUDENTIA: Grup de la "Mentis Imbecillitas", consistent en la carència de raonament, de judici. L'individu adquireix bé les nocions, però és incapaç d'arribar a raonaments correctes (Plater, 1536-1614).

INACTIVITAT: Manca d'activitat, qualitat d'inactiu (Corachan).

INAPETENCIA (cat) = inapetencia (cast), innappétence (f), anorexia (Corachan).

INAPETENTIA = Anorexia, Dysorexia (Dunlison).

INCANTATION = Incantatio, Incantamentum, Epodè (from "in" = in + "cantare" = to sing, for exemple, a magical song): A mode of curing diseases by charms, etc., defended by Paracelsus, Van Helmont, and others (Dunlison).

INCAPACITAT: manca d'aptesa per a un acte, per al treball especialment (Corachan); en psiquiatria té una gran importància la determinació d'incapacitat, especialment en les persones que no estan en condicions de tenir cura de la seva pròpia persona i dels seus béns. Des de sempre s'ha tingut en compte la conveniència o escaïença d'incapacitar qui no estava en condicions de complir amb els seus deures, especialment quan aquests eren públics. Un exemple ben conegut a casa nostra és la incapacitació d'un membre per a l'elecció del Rei, en el denominat Compromís de Casp (1412). Cal recordar que el metge no incapacita ningú. El seu paper es informar, o peritar. Però tan sols el jutge pot incapacitar legalment. (D. Parellada)

INCUBAT: "... dormint, senten una nosa toràcica i precordial; i els sembla que tenen una feixuga càrrega damunt del pit. Llavors, la imaginació els fa pensar que aquest pes és un espectre, o un esperit" (Thomas Willis, 1621-1675).

INCUBE: "sorte de démon qui, suivant une erreur populaire, abuse des femmes" (Alberti: 1737-1800).

INCUBO: llámanse íncubos las alucinaciones nocturnas en que los enfermos se figuran verse molestados por un ser humano o sobrenatural, visible o invisible, el cual los

atomenta, los maltrata, los ahoga (pesadilla), o bien se entrega con ellos a maniobras del libertinaje más desenfrenado (Leuret).

INCUBUS = incubo, Ephialtes: Inubus est nocturnus spiritus, illudens, fallensque mulieres in somno, ac si rem cum eo commiserent (Castello).| = Incubo, Epialtes, Ephialtes, Pnigalion, Succubus, Oneirodynia gravans, Nocturna oppresio, Epibolé, Babuzicarius, Nightmare, Cauchemar, Cauchevieille, Cochemar...| "A sensation of distressing weight at the epigastrium during sleep, and of impossibility of motion, speech or respiration; the patient at length awaking in terror, after extreme anxiety. The sensation of suffocation was ascribed to the persons being possessed, and the male spirits were called incubes the female succubes" (Dunglison).| Silimachus contava que diverses persones en moriren a Roma. Con a tractament aconsellava l'evacuació mitjançant la sagnia i els purgants. D'aquests darrers, considerava que el millor era el que es preparava amb una dracma d'el.lèbor negre, mitja dracma d'escamonea, i alguns simples aromàtics, com l'anís, etc. | Sinom.: Pesadillas efiates. Sueños tristes y horrorosos (Ameller).

INCUBUS VIGILANTIUM = Ephialtes vigilantium, Ephialtes hypochondriaca, Daymare: "This is produced during wakefulness; the sense of pressure being severe and extending over the abdomen; respiration frequent, laborious, and constricted; eyes fixed; sighing, deep and violent; intellect undisturbed" (Dunglison).

INDEPENDENCE: Love of liberty and personal rights; self-reliance. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix el "self-esteem". Fowler).

INDIFERENCIA AFECTIVA: falta de reacció emocional als estímuls externs, pròpia d'alguns malalts esquizofrènics.

INDIVIDUALIDAD: "Facultad intelectual que percibe aquella cualidad de los objetos que los separan unos de otros, dando a cada uno una existencia particular.... es el origen de los sustantivos". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 26 (Sistema). Està situada a l'arrel del nas.

INDIVIDUALITIVIDAD: Funció frenològica descrita per Cubí amb el núm. 9 (Lecciones) o el 26 (Sistema), amb el nom d'individualidad (v.). fr. Individualité.

INDIVIDUALITY: Power of observation; desire to see, to examine, and identify objects in nature or ideas, and their individual existence and usefulness. It has two divisions: physical observation and mental observation. (Facultat frenològica. Fowler).

INDOLENTA: "Anodynia", que treu el dolor.

INEBRIACIO = Embriagament (Corachan).

INEDIA: "Abstinentia" (Castello).

INERTIA (from "in" = privative + "ars, artis") = Ignavia, Enervitas: sluggishness, inactivity (Dunglison). | "Imperitiam in aliqua arte significat (Castello) = imperitia".

INFERIORITIVIDAD: Funció frenològica, classificada per Cubí amb el núm. 43 (Lecciones). Correspon a la "Veneración" (núm. 17, Sistema). (v.).

INGENI: A vegades pot ser equivalent d'intel·ligència."morí J.P... sols extremaunció "ob ingenii parvitatem" (Sora, Lluçanès, reg. òbits, 6-10-1716) (Miquel Vilardell).

INGENUITY: Gives the power to devise ways and means to accomplish an object, the desire to use tools; insight. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Constructiveness". Fowler).

INHABITIVENESS: Patriotism; Love of the institutions of one's country, home, house and place. Disinclination to change one's abode. Excess: exclusive attachment to one's native place. Deficiency: neglect of home. (Facultat frenològica. Fowler).

INHIBICIO MENTAL: Alentiment o aturament en la marxa dels processos psíquics, en general, així com lentitud i dificultat en prendre iniciatives i en l'inici de realitzacions, que es manifesten també en l'expressió verbal i motriu (bradipsiquia), sovint expressió d'un humor depressiu, o d'una disminució del rendiment mental en general (p. ex. en l'arteriosclerosi cerebral).

INNOCENT: Sovint emprat amb el significat d'ignorant o persona d'enteniment curt. Emprat ja per Turmeda (Peset). Sinònim, encara que amb matisos, d'ignoscent. | Es pot trobar "innoent" (Llull).

INQUIETUD = desfici, desassossec, neguit, frenesia: manca de quietud, calma o repòs.

INQUIETUDE = inquietudo, inquires, inquietatio; jacticatio (from "in", privative + "quies" = rest): Agitation or trouble caused by indisposition. Restlessness (Dunglison).

INQUIETUDO = Alycae.

INSA: Sin.: Boig (Corachan).

INSANABILIS = incurabilis, aniatos, incurabilis,"quod sanare non potest", "que no se puede sanar"(Castello & Calepini).

INSANE = insanus, alienatus, mad, crazy, demented, non-sane, deranged, fou, insensé: one affected with mental aberration, or of unsound mind (Dunglison).

INSANIA = insanity (from "in", privative + "sanus" = sound): término médico-legal y popular más que científico, que abarca las formas de trastorno mental que suponen incapacitación e irresponsabilidad legal (James Drever). | "Nomen "insaniae" mentis significat aegrotationem & morbum, i.e. insanitatem & aegrotum animum, quam appellarunt insaniam.| Paracelsum strictiorem comentus est insanie acceptionem, distinguens inter Lunaticos, qui delirant ex motu, & influxu Lunae, Insanos, qui haereditarium malum & a prima nativitate contraxerunt; Vesanos, qui per venenata alimenta infecti in delirium incidunt; Melancholicos, qui ex intrinseca vitiosa humorum & spiritum dispositione vitiosa corripiuntur mentis alienatione; & Obsessos, qui a Diabolicis insultibus infestate delirant. Insaniae labem communicari posse in posteros" (Castello).| Insania = dementia, stultitia (l), locura (cast), maladie quand on est hors du sens, phrénésie (f), pazzia (i), Unsinnikeit (d arcaic) (Calepini).| Paraula emprada per Ciceró i Plini per referir-se a la bogeria. | = alienació mental (Voc. Mèd. ACMCB).| = insanitat, follia (Corachan).| = follia, manca de seny.

INSANIA NOCTURNA: Sinom.: Somnambulismo (Ameller).

INSANIO: enloquecer; to be mad or out of is witt (Calepini).

INSANITAS: insania, mania, parafrosin, folie, rage, locura, "holeluth" (àrab) (Calepini).

INSANITY = Mental alienation, Alienatio mentis, Abalienatio, Arreptio, Aphrosyné, Insipientia, Ecphronia, Ecphrosiné, Parallage, Parallaxis, Deliria, Vesaniae, Paraphrénie: this term includes all the varieties of unsound mind (Dunglison).| Term for deranged intellect (Mayne).

INSANUS = stultus, mente non bene constitutus, insensé, phrénétique, madde, woode (Calepini).| Deranged in mind (Mayne).

INSEURETAT, Sentiment d': Convicció dolorosa d'una pròpia insuficiència per enfrontar-se a les dificultats de la vida, sentint-se dominat per la sensació de no poder (Kolle).

INSENSAT: que obra sense seny (Fabra & Miracle). Ja és esmentat per Roiç de Corella.

INSIPIENTIA = Desipientia, Dementia, insania (Castello i Zacchia). | També Insipiència, esmentat per Jaume Roiç (Spill, s. SV)

INSOLACIO: conjunt de fenòmens provocats en l'home per la irradiació solar

excessiva: cefalàlgies, son, aturada de les secrecions, vòmits, al·lucinacions, desvari, pèrdua del coneixement. | Sinònims: Heliosi, assolellada, siriasi, solellada.

INSOMNI = insomnio, insomnie, desvetllament: falta de son. Estat del qui no pot dormir (Corachan).

INSOMNIA = Insomnitas, Sahara, Zaara, Pervigilium, Pernoctatio, Vigilance, Ahypnia, Agripnia, Anhypnia, Sleeplessness (from "in", privative + "somnus" = sleep). Absence of sleep (Dunglison). | Treatment: "For insomnia, Rhazes recommended lettuce (Galen's favorite remedy), mandragora and opium" (Metler).

INSOMNIS "qui vigilat intempestive, & p.n. ita tumultus, canes latrantes, & nuncii tristes reddunt homines insomnes" (Castello).

INSOMNITAS: "idem esse videtur, quod Pervigilium, h. o. somni privatio, ceu in omnibus dispositionibus malum" (Avicenna, 980-1037).

INTEGRITY: Gives truthfulness, faithfulness, and the disposition to adhere to all engagements. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Conscientiousness". Fowler).

INSTINT: impuls interior natural que no depèn de la raó ni de la voluntat; especialment, tendència heretada a fer determinats actes dirigits a la conservació i a la reproducció (Fabra & Miracle).

INTELLECT = Nous, Mens, Gnomé, Noos, Nus, Noesis, Synesis... (from "inter" = between + "legere" = to choose) to understand, conceive, know...) | The aggregate of the intellectual faculties: perception, formation of ideas, memory and judgement (Dunglison).

INTELLECTE: facultat de pensar (Corachan).

INTELLECTUS = mens, anima rationalis, intelligentia (Castello).

INTELLIGENCIA: Acció i facultat d'entendre (Voc. Mèd. ACMCB). | Facultat de pensar, conèixer i comprendre (Corachan). | (de "inter" = entre + "lego" = escollir): la persona intel·ligent recull el sentit en el qual hi ha la substància de les coses, triant entre elles i els seus diferents sentits.

INTEMPERANCE = intemperantia, Immoderantia, Immoderatio, Acrasia, Acolasia, Plesmoné, Ametria, Aplestia (from "in", privative + "temperare" = to temper): immoderateous of food and drink, specially the latter -a fruitfull source of diseases (Dunglison).

INTEMPERANCIA: ús excessiu de menjars i begudes (Corachan). També pot aplicar-se a imprudència en el qué es diu o es fa.

INTEMPERANTIA: "Dyscrasia".

INTERCEPTACIO: vegis "Bloqueig del Pensament".

INTERROGATORI = Anamnesi: sèrie de preguntes fetes pel metge al malalt o a les persones que l'acompanyen, amb finalitat diagnòstica (Corachan).

INTROJECTION: The transfer of desirable qualities or motives of others to ourselves (is the opposite of projection) (Bidle & van Sicketl).

INTUITION: Gives intuitive perception of character an motives, and desire to study mental manifestations. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la de "Human nature". Fowler).

INVALETUDO = Infirmary (Dunglison).

INVALIDESA: terme general per a designar tot impediment total o parcial i quasi definitiu per accident, malaltia o altra causa (= invaliditat) (Corachan).

INVALIDUS = Valetudinary (Dunglison).

IPSEISMO: Actividad automática en la cual el alma obra sin reflexión (Monlau). Sin.: Espontaneidad.

IRA: Violenta irritació contra algú o alguna cosa (Fabra i Miracle). Galè recordava que la ira pot convertir-se en causa d'Insània o Follia.

IRACUNDIA = Ira.

IRRITABILITY (from "irritio": "in", privative + "ritus" = the usual manner) = I provoke = Vis irritabilitatis, Vis Vitae, Vis insista, of Haller, Vis Vitalis de Gorter, Oscillatio de Boerhaave, Tonic power of Stahl, Vita propria,...: A power, possessed by all living, organized bodies, of being acted upon by certain stimuli, and of moving responsive to stimulation. It is the ultimate vital property (Dunglison).

IRRITABLE: Every living organized tissue is irritable; that is, capable of feeling an appropriate stimulus, and of moving responsive to such stimulus. Irritable is often used in the same sense as impressible, as when we speak of an irritable person, or habit, or temper (Dunglison). | Per Corachan aquest mot té dues accepcions: 1ª, capaç d'irritació o irritabilitat; 2ª, sensible en gran manera als estímuls.

IRRITANT = irritans, irritament, irritamentum: That which causes irritation or pain, heat and tension; either mecanically, as punctures, acupunture, or scarification; chemically, as the alkalies and acids; or in a specific manner, as cantharides. | Irritants are of great use in the treatment of diseases (Dunglison).

IRRITAR (cat): excitar en l'ànim (d'algú) un viu sentiment d'indignació, enuig, antagonisme. | Aquesta acció pot desequilibrar la salut mental, sobretot en persones predisposades a la malaltia mental, o a prendre conductes disharmòniques.

IRRITATION = Erethismus: The state of a tissue or organ, in which is excess of vital movement; commonly manifested by increase of the circulation and sensibility. Broussais define irritation to be the condition of an organ, the excitation of which is carried to so high a degree, that the equilibrium resulting from the balance of all the functions is broken (Dunglison).

ISCHNOPHONIA = slenderness of voice (Hippocrates, Galè). | Faiblesse de voix; mais plus fréquemment difficulté de prononcer ou bégaiement (Dict. Uni. de Médecine, 1747). | ... tenuitatem, vel exilitatem vocis; tamen significa linguae hesitanta (Castello, 1746).

ISONOMIA: Mot emprat per Alcmeó de Crotona per significar la "harmonia" entre les diverses qualitats de humitat i sequedat, de fred i escalfor, de dolç i amarg, etc., que constitueix l'estat de salut. Quan es perd l'Isonomia, es cau en la malaltia (Joan Parellada).

IVRESSE, remèdes qui font cesser l'Ivresse: Acraipala = Ametysta Pharmaca (Dict. Univ. de la Médecine, 1748).

J

JACTATIO = jactación (cast), jactation (f): Agitació i ansietat amb sacsejades de les extremitats; fenomen que s'observa en les malalties febrils agudes (Corachan) = Jactitació.

JACTATION: extreme anxiety; excessive restlessness; a symptom observed in serious diseases.

JECTIGATIO: A word used by Van Helmont for a species of epilepsy convulsion (Dunlison).

JUDGMENT (e) = Judicium (l), Jugement (f): The faculty of the intellect, by which ideas are compared with each other, and their relative worth appreciated (Dunlison).

JUDICI (cat) = juicio (cast), judgement (f): Coneixement, facultat de jutjar = Juí ("perdre el juí" = enfollir-se).

JUDICIUM = Judgment.

JUNGENLIEBE: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 2. Correspon a la filogenitura o filoproletivitat, l'amor pels fills.

JURISPRUDENCE, MEDICAL (from "jus" = law + "prudentia" = knowledge).| = Jurisprudencia Medica: This word is often used synonymously with Legal Medicine. It is now, as frequently, perhaps, employed for the embodied laws and regulations that relate to the teaching and practice of Medicine (Dunlison).

JUSTICE: Gives sense of moral obligation, sense of guilt, and the desire to be just; honesty, equity. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "conscientiousness". Fowler).

K

KACOCHYMIA: Cacochymia (from "kakos" = bad + "kimos" = juice, humour).
Depravation of humours (Dunglison).

KARABITUS = Phrenitis (en alarb arcaic).| Vocatur Arab. Phrenitis, quia alienatio mentis concurret, quae etiam hoc nomine indigitatur (Castello).| Arabic term for "Phrenitis" (Mayne).

KINDERLIEBE: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 2. Correspon a l'amor pels fills. Sin.: Jungenliebe.

KLEPTOMANIA = Cleptomania, Clopeomania, Klopeomania (from "kleptos" = I steal + "mania"): Insanity, with an irresistible propensity to steal (Dunglison).

KLOPEMANIA, de Matthey = Kleptomania, de Marc.

KLUGHEIT: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 6. Correspon al sentit de l'astúcia, de l'estratègia. Sinòm: Schlauheit, List.

KOSTER, Dr.: El doctor Koster, de Bonn, assenyala l'any 1848 la influència favorable que la febre intermitent exercia sobre les malalties mentals, especialment en les formes agudes de la mania. En canvi, segons ell, la mania epilèptica no era beneficiada per aquests tipus de febres. Aquest treball resulta important perquè és ja una mena de precursor dels de Wagner Von Jauregg, malgrat que sols contempli i descriu el fenomen, sense que arribés a convertir l'observació en realització per provocar les esmentades febres en mecanisme terapèutic aprofitable intencionadament per a la curació.

KRETINISMUS = Cretinisme.

KUNSTSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 19. Correspon al sentit artístic i de la construcció. Sinòm: Bausinn.

KUTABUK: nom alarb que designa un quadre clínic caracteritzat per una inestabilitat que fa moure els malalts continuament, com a nòmades, errants i rodamons.

KUTUBUTH: "vocatur apud Arabes Melancholiae species, quae Errabunda dicitur..."

(Castello).| An arabic name for a species of melancholy in which the patient is never quiet at any place, but wanders about here and there. Also, the name of an insect, which lives at surface of stagnant waters, and is in constant state of agitation. Some lexicographers imagine that is on account of this last circumstance, that the name of the insect has been given to disease (Dunglison).

L

LABORTERAPIA (del l. "labor" = treball): Philippe Pinel havia quedat sorprès en aprendre els bons efectes que provocava el treball en els malalts mentals atesos en el Manicomi de Saragossa. I ja abans de Pinel, Cullen celebrava també aquest mètode terapèutic, dient que "he sabut que s'havien curat alguns maníacs, obligant-los a un treball constant i fins i tot aspre".

LAETIFICANS: Epitheton est quorundam medicamentorum, & confectionum sanguini, & spiritus activitatem & spirituositatem conciliantium, quae prosunt in melancholia, & vivium vitalium, animalimque languore. Talia occurrunt in Dispensatoriis Norimbergensi & Augustano: quorum unum est Rhasis, alterum Nicolai Prepositi. Formulas quoque similis exhibet Languis (Castello).

LAETIFICANTIA (from "laetifico": "laetus" + "facio" = I make glad): Medicines formerly used as cordials, in depression of spirits, etc. (Dunglison).

LAGNEIA: Lagneuma, significat Rem, vel coitum Venereum, concubitum cum emissionem feminis... (Castello).

LAGNESIS = Furor femininus, Nymphomania: Furor masculinus, salacitas, satyriasis (Dunglison).

LAGNIA & LAGNOSIS = Satyriasis (Dunglison).

LAITMATOFOBIA (de "laitmatos" = abismo + "fobos" = temor): temor a los abismos, a las profundidades del mar (Barbarà).

LALIA = loquelam, locutionem (Castello).

LALLATION = Lallatio, Lambdacismus, Labdacismus, Lallaby speech: Sauvages uses this term for a vicious pronunciation, in which the letter L is improperly doubled, or softened, or substituted for R (Dunglison).

LALOFOBIA: temor d'enraonar (Corachan).

LALONEUROSI: trastorn nerviós del llenguatge (Corachan).

LALOPATIA: Nom genèric dels defectes de la utilització dels mots, parlats o escrits (Corachan).

LALOPLEXIA = Afèmia (Corachan).

LALORREA: manera de parlar abundosament, pròpia d'algunes psicopaties, i de la intoxicació alcohòlica i cocaínica.

LAMBdacISME (cat); lambdacismo (cast), lambdacisme (f): Vici de pronunciació que afecta sobretot la "ela", i que consisteix a transformar-la en "ella", o a pronunciar la "erra" com una "ela". | (= Lal.lació) (Corachan).

LANGAGE: Funció frenològica (Bruyères). (v.) Lenguaje.

LANGII AQUA EPILEPTICA ("Epileptic Water of Langius") formerly employed against epilepsy. It was composed of the flowers of convallaria and lavender, Spanish wine, cinnamon, nutmeg, mistletoe, peony and dittany roots, long pepper, cubebs, and rosemary flowers (Dunglison).

LANGUAGE: Power to express thoughts, feelings and emotions by words. Ability to repeat verbatim and tell what one knows; verbal memory; expressiveness in language, countenance, deportment, art or music. (Facultat frenològica. Fowler). Té dues subdivisions: "verbal memory" i "verbal expression".

LANGUEUR = Aphasis, Faintness, Languor: A species of atony, depression, or debility, which generally comes on slowly (Dunglison).

LANGUOR = Asthenia, Blechros: nihil aliud est, quam corporis, aut membrorum ejus veluti dissolutio, & remissio, cum non aliter ac resolutis, sive paralyticis dissolutae appareant. Gal. videlicet ob deficientem flammae vitalis, & succi nervosi spiritus centiam, & activitatem. Dicitur & debilitas, infirmitas corporis (Castello).

LATYPHROSYNE = Amnesia.

LAUDANUM: nomen medicamentorum encomiasticum, quasi laudatum medicamentum ... Quod vero preaecepue Opii Extracto correcto, nomen hoc tributum fuerit, hoc omnino sapit Paracelsicum hyperbolice loquendi prurium -Alias de Laudano opiato videantur. & Paracelsi scripta... saluberrimum medicamentum es Mercurio paratum (Castello).| Perhaps from "laus" (praise); "laudatum" (praised). Every preparation of opium, solid or liquid, but ore particularly the extract and tincture, and specially the later. | = Laudanum Abbatis Rousseau, Guttae Abbatis Rousseau, Vinum opiatum fermentatione paratum, Abbe Rousseau drops... Aquae calidae, opium, spirit of wine..., Laudanum Ford's, Tinctura opii, Liquidum Hoffmani, Liquidum Sydenhami, Opiatum... (Dunglison).

LAVATER, Sistema de: Fisiognòmica.

LEAPING AGUE (of hleapan (sax) = saltus, salitio, exalsis, saut (f), Bound, Jump (e). Disease is said by the Scotch writers to be characterized by increased efficiency, but depraved direction of the will, producing an irresistible propensity to dance, tumble and move about in a fantastic manner and often with far more than the natural vigour, activity & precision | (= Mania dancing) (Dunghlison).

LEIPOPSYCHIA = Animi deliquium: Deficientibus viribus vitalis, deficient & animales, cum spiritus vitales sint quoque materia animalium; Eclysis. Hujus gradus fortior dicitur Syncope (Castello). | = Syncope (Dunghlison).

LEIPOTHYMIA = Leipopsychia.

LEIPOTHYMIE = Apopsychia, de Dioscorides, & animi deliquium, de Mercado (De Sauvages).

LENGUAJE: "Facultad intelectual para representar ideas, conceptos y sentimientos, por medio de signos arbitrarios". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 37 (Sistema). Es localitza a la regió orbitària: "lo abultado o hundido, la espaciosa o reducida órbita de los ojos indica el poco o mucho desarrollo de esta facultad".

LENGUAJETIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 6 (Lecciones) i amb el 37 (Sistema), on la denomina "Lenguaje". fr. Langage.

LENITIVE = Lenitivus, Lenis, Leniens, Epiama, Mitigans (from "lenio" = I assuage): A medicine, which allays irritation, or palliates disease (Dunghlison).

LEPRAFOBIA: Temor exagerat a la lepra (Corachan).

LEPSIS = Attack.

LERESI: Loquacitat senil (Corachan). Locuacidad insana o senil (Quintana).

LERO: Sin.: Imbècil (Corachan). Tornar-se lero: perdre l'enteniment.

LESBIANISMO: Homosexualidad entre mujeres (de Lesbos, patria de Safo).

LETARGIA: Sueño anormal, profundo y prolongado, con anestesia y conservación de reflejos (Cortada). | Son profund i continu del qual el malalt es desvetlla incompletament i al qual torna de seguida (Corachan).

LETEOMANIA: Afición a los narcóticos (Quintana).

LETHARGUS: Grup de la Mentis Consternatio, de Plater (1536-1614). És el "Caros" o "Coma", amb febre. | Morbus est Phrenitidi plane contrarius; siquidem in eo

inexpugnabilis dormiendi necessitas adest, perinde ut perennes vigiliae phreneticos infestant. Latine decitur Veternus (Castello).| ... somnum intensa proclivitas ..., febrem malignam acutam..., spiritum activitate profligante... (Thomas Willis, 1621-1675).

LETHARGY = Lethargia, Lethargus, Carus lethargus, Veternus, Oblivio inners (from "lede" = "oblivion" + "argia" = idleness).| A constant state of stupor from which it is almost impossible to arouse the individual; and, if aroused, he speedily relapses into his former condition (Dunglison).| So far as terminology is concerned, it may be noted that Horace (Quintus Horatius Flaccus, 65-8 B.C.), had earlier used the word "lethargus" for the "drowsy disease" and Plini later employed "lethargia" for this. Horace called a person so afflicted a "lethargicus" and so did Celsus (27 B.C.-37 A.C.) (Metler).

LETHE significat oblivionem. Est que privatio memoria, sive Memoria abolita (Castello).

LETHIFERUS = Lethifer, Lethalis, Lethificus, Mortifer, Mortiferous, (from "lete" = death + "fero" = I bear): Death-bearing, deadly (Dunglison).

LETHUM = Death.

LETMATOFOBIA: Temença morbosa de caure al mar, acompanyada d'angoixa i vertigen (Corachan).| Temor morboso al mar (Quintana).

LETOLOGIA: Incapacidad para recordar las palabras o términos propios (Quintana).

LEU, mal de saint Leu: nom amb que és coneguda l'epilèpsia. Ja està documentat el 1352. Leu és un nom de la Picardia. També saint Loup. Fou arquebisbe de Sens i morí el 623. Un altre saint Loup fou invocat pel tractament de la lepra. (Kraemer).

LEUCOMORIA = Cuttubuth.

LEVITACIO: Sensació enganyosa i al·lucinatòria d'estar en l'aire sense tocar a terra.

LEXIPHARMACON = Antidotus.

LEXIPIRETOS = febrífuga.

LIBER: "Turpo est Medicis, nisi in libris nos sapere" (Galè, en Castello).

LIBERALITY: Disposition to aid others, either by giving money or influence; hidness; desire to do good. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "benevolence". Fowler).

LIBIDINOSO (de l'íbidio = sensualidad): dado a los placeres sexuales (Barbarà).

LIBIDO: Desire, Necessity, Salacitas, Lubido, Himeros (Dunglison).| Stricte significat desiderium in Venerum; idem est quod lascivia, salicitas. = Cupiditate (Castello).

LICANTROPIA: Monomania caracteritzada pel fet que els malalts que en pateixen es creuen canviats en llops. Antigament aquest nom era quasi sinònim de Demència (Corachan).| (v. Lycanthropia).

LICOMANIA: Sin.: Licantropía.

LICOREXIA: Apetito lupino. Hambre de lobo (Quintana). También Cinorexia: hambre canina, bulimia.

LICOROXIS = Bulimia.

LIGHT in the Cure of Lethargics: Lethargic are to be laid in the light, and exposed to the rays of the sun (for the disease is gloom); and in a rather warm place, for the cause is a congelation of the innate heat... Everything to prevent sleep, the reverse of that which is proper for phrenetics (Areteu) (Metler).| (v. "dormir com a terapèutica").

LIKOMANIE = Lykanthropia, Licantropía.

LILIUM PARACELSI = Tinctura Metallorum, antimony, iron, tin copper, mixed with nitrate of potassa and salt of tartar, melted... was used as a cordial.

LIMANCHI = Inedia (dieta, abstinencia de comida): dicitur summa inedia, & omni moda abstinencia, cum quis fame cruciatur, aut strangulatur (Castello).

LIMOCTONIA = limanchia (Castello).| Abstinence. Abstinence to death. Death from hunger. | (from "limos" = hunger + "ktonos" = death). Suicide by hunger (Dunglison).

LIMOTHERAPEIA = Nestitherapeia, Nestotherapeia, Nestiatria, Peinotherapia, Curatio morbis per inediam: "Hunger-cure", "Cure by fasting" (Dunglison).

LINIMENT NARCOTIQUE, ou Liniment calmant: Baume tranquille 80 grammes, cérat de Galien 10 grammes, laudanum de Sydenham 10 grammes. On délaye le cérat dans le baume tranquille, et on ajoute le laudanum (Codex). Employé comme calmant. (T. Gobley, en el "Dict. Encycl. des Sciences Médicales").

LINIMENT SÉDATIF de l'Hôtel-Dieu: Baume de Fioravanti 30 grammes, baume tranquille 15 grammes, laudanum de Sydenham 4 grammes. (T. Gobley, en el "Dict. Encycl. des Sciences Médicales").

LINIMENTO (de linimen = unguent): Unturas para fricciones y frotaciones (Barbarà).

LIPEMANIA = Malenconia, Melancolia, Depressió (de "leipo" = deprimir).

LIPOFRENIA: Capacidad mental pobre (Barbarà).

LIPOPSYCHIA: c'est la même chose que "Lypothimie" (= que je manque, je tombe en défaillance, je m'évanouis, je tombe en faiblesse). (Elie Col de Vilars).

LIPOTIMIA: desmayo, desfallecimiento del ánimo (o del alma) (Barbarà).

LIRO: Sin.: imbècil (Corachan).

LISA: deessa de la nit i de la bogeria.

LISOFOBIA: Temor morboso a la rabia (Quintana).

LIST: Funció frenològia descrita per Gall amb el núm. 6. Correspon al sentit de l'astúcia. Sinòm: Schlauchheit, Klugheit.

LITARGIA: Estat de son profund (v. letargia). Ja es troba al Spill de Jaume Roig (s. XV) "de plopexia, o litargia, ben tost morir" (Peset)

LITARGICH: Letàrgic. Molt adormit. Ja es troba en Jaume Roig (Spill, s. XV) (Peset).

LLORD: Curt. p.e. llord d'enteniment. Emprat ja per Turmeda (Peset).

LLUNATIC: dues accepcions: 1ª) maniàtic; 2ª) D'humor variable (Corachan). Cas afectat per algun tipus de malaltia mental, més o menys intensa, que es sospitava pogués estar influenciada per les fases de la lluna, o d'altres fenòmens produïts pels astres (Roccatagliata).

LLUNATISME: Trastorn que es presenta a cada nova fase de la lluna o que té la durada d'un cicle lunar (Corachan).

LOCALIDAD: "Facultad intelectual que percibe, aprecia y recuerda la posición relativa que ocupan los objetos". Correspon al sentit de l'orientació (Cubí, Sistema, núm. 31). fr. Localité.

LOCANDO: Aplicat a la persona que de tant en tant fa coses de boig. Emprat a Mallorca (Corachan).

LOCAT: Sin. Encantat, de poc esperit (Corachan).

LOCATIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 10 (Lecciones) o amb el 31 (Sistema) on la denomina Localidad (v.).

LOCALITY: Consignance of place; memory of where things are seen; geographical talent; desire to travel, explore and see new places; ability to find the way in a new town or city. (Facultat frenològica. Fowler).

LOCALITZACIONS CEREBRALS, Doctrina de les: Frenologia, doctrina del doctor Gall.

LOCO: També s'ha emprat en català antic. Documentat a Perafita (Lluçanès) en incipció de defunció de 14-8-1736: "morí J.G. paraire, sols extrema unció, "per fer molt temps se avia tornat loco y no hi agué forma per administrarli lo viàtich" (Miquel Vilardell)

LOCOMOTIVIDAD: Funció frenològica poc definida que Cubí suposava tenia el seu lloc a la medulla espinal. Se la relacionava amb el moviment muscular. Sinòn: Musculatividad.

LOCURA: La locura o enagenación mental es una afección del cerebro comúnmente crónica, sin fiebre, caracterizada por varios desórdenes de la sensibilidad, voluntad e inteligencia (Esquirol).

LOCURA MORAL, de Prichard (1786-1848): psicopatia, amb una disminució marcada de la consciència moral i del nivell de responsabilitat ètica.

LOGASTENIA: disminució de la facultat de comprensió del llenguatge (Corachan).

LOGICA: Nom que també es donà a la funció frenològica de la "Causalidad" o "Causatividad" (Cubí, Lecciones, núm. 46).

LOGOCLONIA: Repetició espasmòdica de la darrera síl.laba de les paraules (Corachan).

LOGOMANIA: té dues accepcions: 1ª) Verborrea incoherent; 2ª) Afàsia (Corachan).

LOGONEUROSI = Dislògia, Logopatia.

LOGORRAGIA: Sin.: Logomania (Giné i Partagàs). Es una anomalía de la expresión por exceso. Síntoma de sobreexcitación frénica, suele asociarse con la incoherencia de las ideas.

LOGORREA: flux de paraules; necessitat irresistible d'enraonar que tenen a vegades alguns alienats (Corachan). Llenguatge abundant, ràpid, ininterromput i incessant.

LOQUACITAS: Garrulitas

LOQUACITY = Garrulitas, Babillement (from "loquor" = I speak) : The act of speaking with volubility. It is sometimes a symptom of disease, and is observable in hysteria, etc. (Dunglison).

LOQUERIA: Sin.: Manicomi. Emprat a Mallorca (Corachan).

LOUP, mal saint: o mal saint Leu, una de les denominacions de l'epilèpsia (Kraemer).

LOUTROTHERAPIA (de "loutron" = baño): tratamiento por medio de baños (Barbarà). (= Balneoteràpia).

LOVE = Eros, Amor, Amour, Lieben (from sax. "luviam"): A tender and elevated feeling, which attracts one sex to other. Love is occasionally a causa of disease, especially of insanity (Dunglison).

LOVE OF CHILDREN: Gives a love for children generally, without reference to parentage; hobbies and pet productions. (Funció frenològica. Una de les 3 subdivisions de la "philoprogenitiveness". Fowler).

LOVE OF FAMILY: Gives a desire to concentrate one's social nature in the family and domestic circle; consanguinity; love of kin. (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "friendship". Fowler).

LOVE OF HOME: Gives love for the home we have chosen, and desire to concentrate our enjoyments in it. (Funció frenològica. Una de les 2 en que està subdividida la "Inhabitiveness". Fowler).

LOVE OF PETS AND ANIMALS: Gives a love of pet animals, a desire to be with them. (Funció frenològica. Una de les 3 subdivisions de la "philoprogenitiveness". Fowler).

LOVE OF THE SEX: Is in the outside toward the ear and gives a desire to exchange thoughts and feelings with the opposite sex without reference to marriage; to caress, kiss and fondle. (Funció frenològica. Una de les subdivisions de la "amativeness". Fowler).

LUCID = lucidus: In Medicine, the word "lucid" is particularly applied to the intervals "intervala lucida, of appareant reason, which occur in mental alienation (Dunglison).| Clar, que comprèn les coses. Es diu del malalt que té tot el coneixement. D'altra banda, interval lúcid es aquell que es presenta en certes malalties mentals, durant el qual els malalts discerneixen bé (Corachan).

LUCIDA INTERVALLA: Periode breu en el que el malalt mental actua amb seny. Esmentat per Eiximenis, correspon al concepte actual d'intèrval lúcid. "és d'aquests que no són plenament orats, ans han espays en que veen la veritat e conexen plenament mal e bé, e aquells espays apellen los theólochs lucida interualla" (Peset).

LUCRECE: al llibre "Cours élémentaire d'Hygiène" de L. Rostan (Paris, 1822), s'hi pot llegir que en el llibre d'Hygiene de Tourtelle, aquest darrer autor escriví: "On dit que le poète Lucrèce perdit la raison pour avoir avalé du sang que sa femme lui fit prendre dans l'espérance de se l'attacher davantage".

LUNAR INFLUENCE: The doctrine of lunar influences also persisted in the eighteenth Century, it being held that the influence the moon supposedly exercised upon the mind was exercised through alterations in the gravity of the atmosphere (Metler).

LUNATIC = Lunaticus, Lunaris, Lunaricus, Lunar (from "lune" = "moon"). | The term lunatic is restricted to one labouring under lunacy, or mental alienation (Dunglison).

LUNATIC ASYLUM: fins molt avançat el segle XIX, es denominaven així els establiments destinats a custodiar i tractar els malalts mentals.

LUNATICUS = Epileptic, Lunatic, Somnambulist (Dunglison). | Un lunatique est proprement celui qui est affligé d'une maladie, qui augmente & diminue, que revient & qui s'en va dans les différents temps de la lune. Ce mot signifie en général un fou qui se ressent des influences de la lune (Dict. Univ. de la Méd. 1747).

LUNATISMUS = Somnambulism.

LUPEROFRENIA, de Guislain (de "luperos" = trist): Malenconia, melancholia.

LUXURIA: denotat omnem intemperantiam in cibo, potu, re geniali, ut in aliis rebus non naturalibus: nec opus habet ulteriore declaratione. Alias etiam de Excrementa carnis dicitur, quod sit caro luxurians & Blasius Gingivarum luxurium vocavit earum intumescantiam (Castello).

LYCANTHROPIA = Catrab, Catubut (àrab), Lupina (l), vel Canina insania dicitur, juxta plerosque Medicos, species quaedam Melancholia (Melancholia insania lupinae, de Gale). Lupus imitantur ululantes, donec dies illucescat, defunctorum monumenta quaerintant..., cadaverum frustra arripientes..., fugiuntque die vivos homines, nocte insequentes mortuos..., de imaginaria Diabolica hominum in lupos conversione (Sennert: 1572-1637) (Castello). | = Lycaon, Insania lupina, Lycomania: A variety of melancholy, in which the person believes himself to be

changed into a wolf, and imitate the voice and habits of the animal. One so circumstanced is called a Lycanthrope, Lycanthropus (Dunlison).|

LYPE: proprie significat Tristitiam, vel moerorem, moestitiam, & ita aegritudinem animi, sive animi pathema, & affectum quando sit quasi contractio animae adversans rationi (Castello).

LYPEMANIA = Melancholy.

LYPEMANIE: nom créé per Esquirol pour caracteriser la mélancolie (Linas, Dict. Enc. Sci. Méd.).

LYPEROPHRENIA = Melancholy.

M

MACHAON (The soon of Aesculapius, and a celebrated physician. "Machaonia", seu Machaonica Ars = Medicine. The Healing Art, so called after Machaon (Dunglison). | Ars Machonia pro Medica saepissime ponitur (Castello).

MACILENT (cat) = macilento (cast), macilent (f): Es diu del qui es troba en defectuós estat de nutrició. Malaltís, depauperat, flac, magre (Corachan).

MACROMANIA: Deliri en el qual el malalt creu que els objectes exteriors, i fins els seus propis membres, tenen un volum més gran del que realment tenen (Corachan).

MAD = Insane.

MADNESS = Mania, bogeria, locura, folie, pazzia, Narrheit, Wahnsinn.

MAG = mago; magicien; magus, magician; Zauberer; mágico, mago. Persona que exerceix, o pretén exercir, la màgia.

MAGIA: Ciència oculta que pretén produir efectes amb l'ajut d'éssers sobrenaturals o de forces secretes de la naturalesa (Fabra i Miracle).

MAGIQUE, art, par les miroirs = Berillistica.

MAGNETISME: Acció que una persona exerceix damunt el psiquisme d'una altra en condicions especials i per mitjà de certes pràctiques i produeix fenòmens de suggestió i d'hipnotisme (semblant a Mesmerisme) (Corachan).

MAGNETOTERAPIA: Us dels imants en el tractament d'algunes psicosis (Corachan).

MAL COR: Sin.: Tristesa. Emprat al Conflent (Corachan). També mal coratge.

MAL D'ABSENCIA: Melangia, nostalgia, enyorament (Corachan).

MAL DE DIABLE: el que tenien els endimoniats (Corachan).

MAL DONAT: Embruixament; malaltia que, segons la creença de la gent, ve per la malvolença de bruixes (Corachan).

MAL, Gran: Ataque convulsivo de la epilepsia.

MAL D'OMBRA: nom que es donava, al segle XIV, a una malaltia semblant a la follia, o a una mena de follia (Corachan).

MAL, Petit: Forma d'epilèpsia en que les absències predominen sobre les convulsions.

MAL DE SANT JOAN = Apoplèxia (Corachan).

MAL DE SANT PAU = Epilèpsia (Corachan).

MALADES IMAGINAIRES: Hipocondriacs (De Sauvages).

MALADIE DU PAYS = Nostalgia (De Sauvages). (= Heimweh, Filopatridomania).

MALADIES NERVEUSES (Synonimes: Etat nerveux, Faiblesse irritable, Hypochondrie, Hyperestésie générale, Hystéricisme, Hystérisme, Nervosisme, Nervenkrankheiten Neurose, Neurosi, Neurosis, Névrose, Névropathie protéiforme, Névropathie viscerale, Névropathie constitutionnelle, Névrosthénie, Vapeurs,...

MALADY, English: Hypochondriasis (Dunglison).

MALALTIA: Nom que designa el procés morbós considerat des de la seva causa inicial fins a les seves darreres conseqüències (Corachan).

MALALTIA D'ALZHEIMER: Una de les formes de les Demències presents.

MALALTIA DE BAYLE: Paràlisi General Progressiva, també dita Paràlisi dels Alienats.

MALALTIA DE CHARCOT-GUINON: Demència secundària a certes formes de distròfia muscular progressiva, juvenívola o tardana (Corachan).

MALALTIA DE CHEYNE: Hipocondria (Corachan).

MALALTIA D'ERICHSEN: Histerisme traumàtic, consecutiu moltes vegades a accidents ferroviaris (Corachan) | = "Railway-spine".

MALALTIA DE GEE-HERTER: Infantilisme produït per trastorns intestinals (Corachan).

MALALTIA DE GILLES DE LA TOURETTE: Malaltia dels tics convulsius amb coprolàlia, ecolàlia i estigmes mentals de degeneració, junt amb batzegades musculars cròniques (Corachan).

MALALTIA DE GULL: Mixedema dels adults (Corachan).

MALALTIA DE HALLERWORDEN-SPATZ: Degeneració cerebral de la regió del globus pal.lidus, descrita pels autors en nou individus d'una mateixa família, i que es caracteritza per un curs lentíssim, rigidesa progressiva i trastorns psíquics i de la paraula (Corachan).

MALALTIA DE HAMMOND: Afecció que es presenta en els dos primers anys de la vida i que es caracteritza pels moviments atetòsics, difusos a tot el cos, rigidesa muscular i trastorns intel.lectuals (Corachan).

MALALTIA DE JANET: Psicastènia delirant, caracteritzada per obsessions angunioses amb fórmules de defensa. És de curs lent, interromput sovint per crisis agudes d'excitació (Corachan)

MALALTIA DE KLIPPEL: Complex morbós, en l'edat avançada, semblant a la P.G.P.; amb aparició ràpida de la demència (Corachan).

MALALTIA DE KORSAKOFF = Síndrome de Korsakoff: "L'association de troubles mentaux à la polynévrite avait été notée des 1844 par Charcot, qui créa le terme de psychose polynévritique, puis décrite, en 1887, par Korsakoff. De nombreux cas sont venus confirmer les observations du psychiatre russe. Ce syndrome, appelé aussi psychose polinévritique, ou, psychopolynévritique, se rencontre surtout dans l'alcoolisme chronique, mais peut se présenter aussi dans les toxiinfections et les états de carence (Porot).

MALALTIA DE LASEGUE: Deliri de persecució en el qual els malalts acusen als altres i es consideren com a víctimes (Corachan).

MALALTIA MENTAL = enfermedad mental, maladie mentale, mental disease, Geisteskrankheit, bogeria, folia, locura, alienatio, frenopatia, etc. v. "folia" i "locura".

MALALTIA DE MOREL-KRAEPELIN = Demència Precoç (Corachan).

MALALTIA DE PICK: Una de les formes de les demències presenils.

MALALTIA DE ROUSSY-LEVY = Distàsia arreflèxica hereditària: Afecció nerviosa hereditària i familiar, els signes principals de la qual són el peu de pinya, junt amb una manca generalitzada dels reflexos tendinosos, i sovint trastorns psíquics (Corachan).

MALALTIA DE SCHÜLLER-CHRISTIAN: Infantilisme associat amb un retard mental (Corachan).

- MALEFICI:** Dany causat per art d'encantament, sortilegi malèfic (Busquets i Molas).
- MALENCONIA** (cat) = melancolia (cast), mélancolie (f): Psicosi caracteritzada per l'existència d'una emoció constant i depressiva, que domina el malalt (Corachan) (v. "melancolia"). | Derivats: malencònic i malenconiós. També malencòlich (Jaume Roig, s. XV. Spill).
- MALESTAR** (cat & cast) = malaise (f): Incomoditat, neguit o indisposició vaga i indefinible (Corachan).
- MALHUMORAT** (cat) = malhumorado (cast): Que està de mal humor (Corachan).
- MALHUMOROS:** Que sol estar de mal humor (Corachan).
- MALINGERER:** "One who feigns illness" (Biddle & Van Sickel).
- MALMIRROS** = trist, taciturn, malaltís (Corachan).
- MALSON** (cat) = Pesadilla (cast), Cauchemar (f): Son intranquil, paorós, angixós, caracteritzat per opressió al pit (Corachan).| = Oneirodinia, Efialties.
- MANAIRONS:** "Tenir els manairons, a la Seu d'Urgell vol dir tenir un mal produït pels manairons, que són uns mals esperits que la gent creu que surten de les caixes on estan tancats" (Corachan).
- MANES:** "Paracelso dicitur Fatum, Incantationes & Superstitiones. Alias etiam accipitur pro genio" (Castello).
- MANIA** = Insania, Furor latin. dicitur (v. Furor, Delirium, Insania (Castello).| "Si Melancholia eousque increscit, ut tanto accedat agitatio liquidi cerebrosi, qua in furorem agantur saevum, mania vocantur" (Van Swieten: 1700-1772).| Síndrome constituïda per una sobreexcitació general i permanent de les facultats intel·lectuals i morals. Es pot presentar en el curs d'una afecció mental o isoladament constituint una psicosi autònoma (Corachan). A vegades pot alternar-se no sols amb períodes de normalitat mental, que sol ésser el curs habitual, sinó també amb períodes de malenconia, alternant-se l'humor del pol eufòric al pol depressiu.
- MANIA AB HEMICRANIA:** Estat maníac caracteritzat per complicar-se amb hemicrània (De Sauvages).
- MANIA A PATHEMATO:** Estat maníac desencadenat per emocions i impactes passionals de l'ànim (De Sauvages; 1706-1767).| Mania deguda a passions de l'estat d'ànim, com amor exaltat, pànic i terror, etc.

MANIA A VENENIS: Estat maníac provocat per tòxics com la belladona, datura stramonium, etc. (De Sauvages).

MANIA CAOS: Es la que va acompanyada de gran confusió de idees y sin conexió ninguna, tanto en sus palabras como en sus acciones. Esta manía es la que algunos llaman demencia. (Ameller)

MANIA CORPORAL, de Cullen = mania metastàtica de De Sauvages.

MANIA ESSENCIAL o Idiopàtica = Mania Endògena, de Cullen: 1710-1790.

MANIA LACTEA: Síndrome psicòtica puerperal, en la qual es suposava que el deliri febril era degut a una retenció de llet, que pujava al cervell, segons autors antics i De Sauvages.

MANIA MELANCOLICA: nom emprat per Young, per a definir una síndrome maníaco-depressiva.

MANIA METASTATICA: Estat maníac causat o desencadenat per alteracions en el funcionament d'òrgans llunyans al cervell. Els exemples que dona De Sauvages són, p. ex.: "ab ulcere sicatto", "a menstruis retenti", herpes scabiei, graviditate, &.

MANIA PERIODICA: el nom és tan gràfic que ens estalvia qualsevol mena d'esclariment. De Sauvages esmenta la mania que es presenta en el pleniluni.

MANIA QUIMERICA de J. Frank = Parafrènia fantàstica, de Kräpelin.

MANIA SIMPTOMATICA: Quadre maníac consecutiu a una etiologia tòxica, infecciosa, etc., de tipus exògen o somatògen (Cullen).

MANIA VULGARIS: "Est mania cum materia" (De Sauvages).

MANIAC: Ja és emprat per Jaume Roig (Spill, s. XV). També maniach.

MANIATIC: Persona que té manies o fal.leres. Extravagant sense arribar a la follia (Corachan).

MANICOMI: Hospital d'alienats (Corachan). Durant un parell de segles havia estat el centre i lloc de l'Assistència Psiquiàtrica, i malgrat tots el retrets fets, havia complert amb dignitat i sacrifici els deures assistencials i terapèutics, amb una gran pobresa de mitjans, no tan sols curatius, ans també econòmics i socials. Cal dir que la Societat, llevat de comptades excepcions, es desentenia completament de les condicions en que es tenia cura dels malalts mentals, que eren mirats globalment amb reserva i por. Des dels anys seixanta del nostre segle, s'ha procurat prescindir de l'assistència en règim d'internament, per fer una assistència

oberta, a ésser possible en el propi domicili del malalt, cosa que pot fer-se en moltes ocasions, mercès a disposar de medicaments d'eficàcia comprovada, i també a les noves perspectives degudes a la Psiquiatria Social.

MANICULA, de Rush (1745-1813): Deliri poc violent i sense passar a la cronicitat, com un estat atenuat del deliri.

MANIE: "Ce nom signifie un délice sans intervalle & sans fièvre accompagné de fureur et de rage, nommé par les Latins Furor ou Insania. Ceux qui ont ce mal sont cruels & emportés, ils déchirent leurs vêtements..., ils se jettent sur les premiers venus comme des bêtes féroces...; ils ont un insomnie continuelle..., et la facilité pour se mettre en colère..." (Thomas Burnet).

MANIODES = Maniacus, Maniacal, Furiosus, Furibundus, Lyssas, Lysseter. ... est epitheton Delirii vehementioris, propter atrabilis malignitatem furorem comitem habentis (Gal.).

MANIOS: Sin.: Maniàtic (Corachan).

MANTICE: "mantikè", stricte vocabatur olim ars vaticinanda ex avibus, sive augurium. Sed postmodo latius significatio extensa ad alias quoque artes aliquid praedicentes, praesertim ad partem medicinae prognosticum (Gal.). Vaticinia Paracelsica & Cabalistica, quia de magia sunt suspecta & fallacia (Castello).

MANXIULA (cat) = Vesicatori, clemàtide (Corachan).

MARASMO = delgadez extrema, desecación, consunción, caquexia, debilidad extrema (Barbarà).

MARAVILLOSIDAD: "Creencia en lo nuevo, lo grande, lo sobrenatural, lo misterioso, lo extraordinario, lo incomprendible". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 21 (Sistema), o el 38 (Lecciones) amb el nom de Realitividad. Estaria situada a la regió frontoparietal baixa. fr. Merveillosité.

MARE, Mal de: Sin.: Histerisme (Corachan).

MAREGASSA: Sin.: histerisme (Corachan).

MARGOS: significat "insanus" (Castello, 1746).

MARIGUANA: Grafia inicial per designa la marihuana, emprada sobretot a Mèxic.

MARIHUANA: Droga coneguda amb diversos noms (kif, haschisch, etc.), (derivada de la Cannabis sativa) que gaudeix d'una extensa difussió a tot el món. | Haixix.

MARMARYGE: nom donat per Hipòcrates al "Suffusi scintillans", de De Sauvages.

MARRIAGE: Gives a desire to marry, to mate, and receive connubial attention (Is located over Reproduction love). (Funció frenològica. Una de les 2 subdivisions de la "conjugalità". Fowler).

MARTIN, mal saint: Un dels noms amb que és conegut clàssicament l'etilisme. Le verbe martiner avait le sens d'aimer la boisson (Kraemer). | En una altra accepció designa el mal de gola.

MASCULINISME: Estat d'un individu del sexe femení que presenta alguns caràcters masculins, tals com barba, bigoti, etc. S'observa de vegades a la menopàusia (Corachan).

MASOQUISME: Perversió sexual en la qual el malalt no entra en erecció si no és flagel·lat en les anques o ronyons (Corachan).

MASOQUISMO = Algolagnia pasiva: Obtenció del goce sexual mediante el sufrimiento de un dolor físico (Raecke).

MASOQUISTA: El qui té la perversió del masoquisme (Corachan).

MASOTERAPIA (de "masso" = amassar): Massatge terapèutic.

MATHELIN, mal saint: Un dels noms amb que es designava la folia (Kraemer). | ambé mal saint Mathurin. Tenia fama de guarir les possessions demoniaques. Visqué en el s. IV. Henri Estienne, 1566, diu: "on a fait saint Maturin le médecin des fols".

MATTOÏDE: v. "Criminel-né" De Lombroso.

MAUR, mal saint: un dels noms amb que és coneguda l'epilèpsia (Kraemer). També saint Mor, i se l'havia relacionat amb la gota.

MAXIMOS: Sin.: Maniàtic. Emprat a Manresa (Corachan).

MAYEUSIOFOBIA: Temor morboso al parto (Quintana).

MAYEUSIOMANIA: Locura puerperal.

MEASURE: Gives to measure time in music, to keep step in walking, time in striching, drumming, etc. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la de "time". Fowler).

MEDICINA: "Vox origine graeca: "Medeo" enim est Curo: unde Curatores Sanitatis, Medici sunt vocatis..." (Castello).

MEDICINA PSICOSOMATICA: La influència del psiquisme damunt el funcionament corporal ha estat coneguda des de tots els temps, sobretot pels metges, que han tingut ocasions abundants per a recollir observacions característiques totalment indiscutibles. Miguel Sabuco i Robert Burton, sense ser metges, descriuren casos molt interessants. Robert Whytt, William Harvey, Johan Peter Frank i, remontant-nos a temps més reculats, no sols podríem esmentar els noms d'Erasistrat, Ciceró i Galè, sinó que, segons J. Roger Riviere, a la Índia primitiva ja tenien un concepte psicossomàtic de la persona (Joan Parellada).

MEDITIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 8 (Lecciones). També denominada "Tamaño" o "Extensión" (Sistema, núm. 28).

MEGALOMAN: Que sofreix mania de grandeses o megalomania (Corachan).

MEGALOMANIA: Delirio de grandezas. Convicció delirant, i per tant patològica, de tenir una gran importància social, econòmica, intel·lectual, etc., essent refractària a qualsevol mena de raonament que se li faci. (v. "Deliri de grandesa").

MEJORATIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 32 (Lecciones). Correspon a la idealidad (v.) (Sistema, núm. 22).

MELANCHOLIA vocatur Medicis ille morbus, in quo aeger delirat diu, & pertinaciter, sine febre, eidem fere & uni cogitatione semper afixus (Gerardi Van Swieten: comentari als aforismes de Hermanni Boerhaave).| "intelligatur Delirij species, cum tristitia & metu, sine causa evidente, oborta: 1^a) Melancholia Essentialem, vel Idiopathicam; 2^a) Melancholia Consensualem, vel Sympathicam. Melancholia est delirium vel continuum, vel interruptum, abs que febre, & furore, cum tristitia, & metu, profundis sermonibus, absurdis, & interdum desperatis, insomniis terrificis, vigiliis, anxietas circa praecordia, tinnitus aurium..." (Castello).

MELANCHOLIA AGITANS, o AGITATA: denominació per formes melancòliques amb una gran agitació, en les quals cal suposar un origen mixte, barrejat amb un component exògen, o esquizofrènic (Pschyrembel).

MELANCHOLIA AMATORIA, de De Sauvages = Erotomania, Amor Insanus de Daniel Sennert (1572-1637).

MELANCHOLIA ANGLICA = Taedium Vitae. "Mortis Cupiditate" (De Sauvages).

MELANCHOLIA ARGANTIS = Melancholia aegrorum imaginariorum, de Francisci Chicoineau = Maladie imaginaire (De Sauvages).

MELANCHOLIA ATTONITA, de Bellini: "Vesanum qui per multum tempus immobilis & velut stupidus, per septem dies cibum & potum renuebat" (De Sauvages).

MELANCHOLIA ENTHUSIASTICA: varietat de Melancholia, segons De Sauvages, descrita ja per Pau d'Egina (625-690).

MELANCHOLIA ERRABUNDA, de Bellini & Montalti = Leucomoria & passio hydrocos (gr.), Cutubuth (ar), Chalrab (ar.), Dromomania: "continuo vagari, hominum frequentiam fugiens, noctivagus, per supulchreta, per solitudines..." (De Sauvages).

MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA, de Moron = Hipocondria (De Sauvages).

MELANCHOLIA MORIA, de Nenteri = Moria, d'Erasmii: "Est ea species laeta & jucunda, in qua se caeteris hominibus feliciores existimant aegri, alta quaque spirant, & se Principibus, Regibus, imo Diis pares autumant" (De Sauvages).

MELANCHOLIA NOSTALGICA: correspon a la "Nostalgia" o "Heimweh". (Psyhyrembel).

MELANCHOLIA RELIGIOSA, de Cheyne = Melancholia superstitiosa, de Thomas Willis (De Sauvages).

MELANCHOLIA SALTANS: Morbus epidèmic que es presentà, a Holanda, l'any 1373, anomenat Choream Sancti Joannis, en que la gent cantava i saltava, escassament vestida o nua, i coronats de flors..., que s'atribuïa al diable, i requeria exorcismes (De Sauvages)

MELANCHOLIA SIMPLE: Cette maladie est un délire sans fièvre joint a la crainte & à la tristesse sans cause manifeste, ou bien c'est une dépravation de l'imagination & de la raison, venant d'une pensée melancholique qui tient l'esprit appliqué a un objet... Ceux qui ont cette maladie sont tristes et solitaires, craintifs et obstinés, quelques uns se forgent des idées qui ni sont ni peuvent être, ils se mettent en tête des fausses imaginations, ils sont taciturnes..." (Thomas Burnet).

MELANCHOLIA UTERINA, de Nenteri = Nimfomania (De Sauvages).

MELANCHOLIA ZOANTROPIA: Lycaon, Lycantropia, Galeantropia, etc. (De Sauvages).

MELANCHOLIA i Don Quixot: "Inclytum melancholiae exemplum praebet fabula romanensis Don Quichotte à Michaele Cervantis ingeniose scripta" (De Sauvages).

MELANCHOLIE: "Délire particulier, roulant sur un ou deux objets déterminément, sans fièvre ni fureur, en qui elle diffère de la manie & de la phrénésie. Ce délire est joint le plus souvent à une tristesse insurmontable, à une humeur sombre, à la misanthropie, à un penchant décidé pour la solitude..." (Encyclopédie, ou Dictionnaire Universel Raisonné des Connoissances Humaines, 1773).

MELANCOLIA: Sobre una disposició, freqüentement hereditaria, apareix el pacient posseïdo per una idea exclusiva, amb una passió dominant, temor, pesares profunds, contrarietat, abatiment, tendència a la soledat, i té idees i projectes de destrucció pròpia amb gran inclinació al suïcidi (Nyssen) = Delirium melancholicum, de Hoffmann. | 1. Tristeza vaga, profunda, sosegada i permanent, nascuda de causes físiques o morals, que fa que no trobi el que li fa gust ni diversió en res. 2. ant. Bilis negra o atrabilis. 3. Písiat. Monomania en que dominen les afeccions morals tristes (RAE).

MELANGIA (cat) = Malenconia, Melancolia (Corachan).

MELERQUIA: Mirartchia, Mirarquía, Mirarxia.

MELISOFOBIA (de "melissa", grec, = abella): Temor a les abelles.

MELISSA: James esmenta que, entre altres indicacions dels efectes benèfics d'aquesta planta, cal recordar que Riverius la recomanava pels malalts afectats de mania, i Simon Pauli pels de melancolia.

MELOMANIA (de "melos" = música, cant): Passió per la música.

MEMORIA: Facultat de l'ànima per mitjà de la qual retenim i recordem les imatges de les coses vistes, oïdes, etc., les idees adquirides (Fabra & Miracle). | "Accipitur vel de facultate animae memorative..." (Castello).

MEMORIA DELETTA = Amnèsia.

MEMORIA DIMINUTIO: Antic terme de Tomas Burnet, que significa amnèsia, i que es refereix principalment a la pèrdua de memòria en alguns trastorns demencials, en especial senils.

MEMORY: Memòria, Mneme, Recordatio, Mnesis, Recordatus. "The cerebral faculty, by virtue of which past impressions are recalled to the mind" (Dunghlison).

MENS = "idem quod animus" (Castello).

MENTAL = Mentallis (from "mens" = mind): Belonging or relating to the mind (Dunghlison).

MENTAL ANXIETY = Alysmsus.

MENTAL DERANGEMENT = Trastorn mental de qualsevol tipus, especialment de caràcter demencial

MENTALITAT: dues accepcions: 1ª) Poder o activitat intel. lectual; 2ª) Qualitat de mental (Corachan).

MENTECAPTUS: locura, de mente cautiva; mentecato (Giné i Partagás). | Que ha perdut el cap (Peset).

MENTECATTO: paraula italiana expressiva de la llatina "mente captus", que s'emprava per a designar, a l'època romana, qualsevol persona que no fos mentalment normal -o sia, sense llibertat per a raonar-.

MENTIS ALIENATIO: Gran grup de trastorns mentals, descrit per Felix Plater (segle XVI), que inclou la stultitia, la temulentia, l'animi commotio, la melancholia, la mania, i el delirium.

MENTIS CAPTIO: Pèrdua de la capacitat mental (Zacchia, 1621).

MENTIS CONSTERNATIO: Un altre gran grup de trastorns mentals definits per Plater. Inclou diferents tipus de desordres mentals com són: el caros i coma, lethargus, sopor cum delirio, sopor cum stupore, apoplexia, epilepsia, catalepsis.

MENTIS DEFATIGATIO: Grup de Plater, que inclou dos grans subgrups de casos antagònics al "mentis consternatio", que correspondrien a dos graus d'agripnia, titulats vigiliae i insomnia, respectivament. El segon és amb somnis.

MENTIS IMBECILLITAS: Un dels 4 grans grups de trastorns mentals descrits per Felix Plater (els altres tres són els que precedeixen). Dins d'aquest grup hi ha 4 sub-grups, que són: hebetude mentis, tarditas ingenii, imprudencia, i oblivio.

MENTISME (cat & f) = mentismo (cast): Trastorn que precedeix al son i es constitueix amb records de coses recents que semblen reals, però sense arribar a l'al.lucinació, perquè el subjecte té consciència de llur irrealitat (Corachan).

MERICICOLA: Que patece de mericismo (Quintana).

MERICISMO: Afección neurótica rara, caracterizada por rumiación (Quintana).

MESMERISME = Magnetisme animal, hipnotisme (Corachan).| Mesmer visqué del 1734 al 1815. La seva vida és comparable a la de Paracels, un altre gran heterodox, més de dos segles anterior al gran magnetitzador que fou rebutjat per les

Acadèmies, perquè l'un i els altres tenien un concepte totalment diferent de la Medicina. És una lliçó per a tots els temps.

MESSENT, mal saint: Un dels noms amb que es designava l'ergotisme o foc de sant Antoni (Kraemer). Ja és esmentat el 1378. Fou abat de Poitou, morí c. 515. | També Messant, Maixent i Maxentius.

METAL.LOFOBIA: Temor angoixós de tocar objectes metàl·lics (com són poms de porta, etc.) (Corachan).

METAMORPHOSIS: "Transmutatio", "zoomorphia" (vegis "Lycanthropia", "Cynanthropia", etc.).

METAPHYSISCHER-TIEFSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 21. Correspon al sentit de la profunditat metafísica, a establir les causes entre les coses. Spurzheim li va donar el nom de "causalitat".

METEMPSICOSIS: Doctrina que admet que l'ànima, en separar-se del cos que animava, passa a animar el cos d'una altra persona o animal (Fabra & Miracle).

METEMPSYCHOSIS: terminus Philosophicus potius, quam medicus, notans transmigrationem animarum, commentum Pythagoricum & Platonicae Philosophiae (Castello).

METHE (verbum "metum" = inebrio) vide Ebrietas (Castello).

METHOMANIA (From "mete" = drunkenness + "mania"): An irresistible desire for intoxicating substances (Dunglison).

METILEPSIA: Afición morbosa a las bebidas embriagantes (Quintana).

METIOMANIA: Sin.: Metomanía.

METOMANIA: Nom donat als trastorns mentals produïts per l'abús de les begudes alcohòliques (Corachan).

METROMANIA, de Sorano (93-138 d.C.) = Nymphomania (De Sauvages).| Per Corachan aquest mot té dues accepcions. La 1ª seria la Nimfomania. La 2ª seria la mania d'escriure versos.

METROPATHIA (from "metrios" = tempered + "pathos" = affection). State of an individual whose passions are temperate (Dunglison).

METUS: idem quod Timor, Pavor. Metus cum extremus est, degenerat in desperationem (Aquesta frase de Willis, que visqué del 1621 al 1675, recollida per

Castello, expressa prou clarament que els metges sempre han donat una importància justa a la incidència de la psicogènia en la causalitat de les malalties mentals).

MICROBIOFOBIA: Temor exagerat a ésser infectat per microbis (Corachan). = Microfòbia.

MICROMANIA: 1) Deliri en el qual el malalt té la tendència a rebaixar-se. 2) Creença que el propi cos té una grandària més petita (Corachan)

MICROPSIQUIA = Feblesa mental (Corachan).

MIEDO: el miedo como Medio Curativo: Decía Cullen que en los maníacos, por lo común era útil aterrarles o inspirarles miedo (v. "Bany per sorpresa"). Pero su comentarista Piñera afirma que "el susto ha curado alguna vez también los locos, pero las más de las veces estas curaciones son efecto de la casualidad, y no se pueden imitar".

MIMICRY: Gives power to copy, to take a pattern, to act as others act. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix la "Imitation". Fowler).

MIMQUIVIDAD: Funció frenològica classificada amb el núm. 36 (Cubí, Lecciones) o la lletra B (Sistema) amb el nom de "suavidad" o "suavitud". Relacionado en part amb la imitatividad, és una de les funcions frenològiques menys definides.

MIRACHIA: nom alarb = Hipocondria (De Sauvages). | També Miraquia

MIRARCHICH: El qui pateix de Mirarxia (Jaume Roig, Spill, s. XV). | També miràrxic.

MIRARXIA: Malenconia. Emprat per Jaume Roig en el llibre de les Dones (s. XV). El qui la pateix es diu miràrxic.

MIRMIDONES: amb aquest nom Paracels qualificava especialment als vidents al.lucinatoris i delirants.

MIROFOBIA: Signe descrit pel doctor Manuel Gurria, consistent en la sovintejada tendència del pacient a no mirar els altres, i concretament al metge psiquiatre, durant l'interrogatori, com si tingués por que aquest darrer, a través de la mirada, pogués llegir els seus secrets, o bé pogués influenciar-lo, mitjançant una mena de magnetisme.

MIRTHFULNESS: Fun; glee; gaiety; wit; sense of the absurd, the ludicrous and ill or well-timed remarks and acts; it is manifested by laughing, jocking, in general jolliness, and in playing tricks. (Facultat frenològica. Fowler).

MISANTROPIA (de "miso" = aversió avorriment). Aversió a les persones. Odi al gènere humà (Fabra i Miracle).

MISANTHROPIE (de "mis" = haine + "antropo" = homme): Dégoût, aversion pour le commerce des hommes. La misanthropie est un symptôme de mélancholie. (Dict. Univ. de la Médecine, 1747).

MISOFILIA: Variedad de parafilia con afición lujuriosa a la suciedad o excreciones. Coprofilia. (De mysos: suciedad) (Quintana).

MISOFOBIA: 1) Aversió a la brutícia. 2) Aversió al passat, al pretèrit. | Obsesión consistente en un temor exagerado a ensuciarse y a tocar los objetos (Quintana).

MISOGAMIA: Aversió al matrimoni (Fabra & Miracle).

MISOGINIA: Aversió a les dones (Fabra & Miracle).

MISOMISIA: Temor a la suciedad. Misofobia (Quintana).

MISONEISME: Aversió a les novetats, a les innovacions (Fabra & Miracle). | = Neofòbia; tendència a viure enganxat al passat, i a refusar el modernisme del present.

MISSIO: a verbum mitto pro Emitto, sumitur frequentissime pro Evacuazione, su jungatur cum Sanguine, Sanguine missio, Sanguinis missus (Castello).

MISTICO, Delirio: Modalidad del delirio caracterizada por la presencia de ideas delirantes de tema religioso (Fuster).

MITIGATIO: nom antic que significava que alleujava el dolor i calmava el nerviosisme i l'agitació. Tenia equivalència aproximativa a "Lenitio", "Sedativis", "Anodyna", "Paregoricus", etc.

MITLEIDEN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 24. Està relacionada amb el fet de compadir-se dels altres. Sin.: Gutmuethigkeit.

MITOMANIA: Tendència patològica a la mentida i a la creació de faules imaginàries, pròpies de l'histerisme (Corachan).

MIXIDIOTESA: Mixedema amb un greu defecte mental (Corachan).

MNEMASTENIA: Debilitat de la memòria.

MNEME = Memory (Dunglison).

MNEME CEPHALICUM BALSAMUM: A very compound medicine, into which entered Balm, Lily, Rosemary, Lavender, Borage, Broom, Roses, Violet, Saffron, Thyme, Storax, Galbanum, etc. (Dunglison). | Bàlsam que s'extraia de la destil·lació de les fulles de 39 plantes, que Carles, Duc de Borgonya, comprà a un metge anglès per deu-mil florins. Es deia que tenia la propietat extraordinària de fer conservar la memòria, convertint en record perpetu les coses passades, untant-se cada dia amb el citat bàlsam els forats del nas i les orelles. James dona el nom de les 39 plantes esmentades.

MNEMONICA: Estudi i desenvolupament de la memòria. Mnemotècnica. De Mneme, mare de les muses: deessa de la memòria.

MNEMOTECNIA: Tècnica que facilita el record i el desenvolupament de la memòria. Pere Mata hi dedicà una de les seves obres inicials. També mnenotècnica.

MODORRA: Disminució del nivell de consciència. es pot identificar amb el coma vigil. Emprat ja per Turmeda: "Lexar via veyla per noua és modorra"

MODORRIA: Modorra, ensopiment. També boberia.

MODORILLA. Nom d'una malaltia, probablement per lesió cerebral (Moll).

MODORRO: Persona taciturna, mancada de vivesa i de bon humor (Mallorca, Tortosa, Maestrat) (Moll). | Tèrbol d'enteniment, mancat de seny clar (Moll). Moll assenyala el seu probable origen basc.

MODULATION: Gives the ability to modulate the voice in speaking, reading, singing and in pronunciation. (Funció frenològica. Una de les 2 en que està dividida la de "tune". Fowler).

MOEROR = moestitia, dysthynia (de "moero" = entristir, afligir). | Pena, pesar, aflicció (v. Lipemania).

MOINO: Trist. Posar-se moïno, entristir-se (Tortosa, Maestrat) (Moll).

MOLESTIA = molestus (vide "Disphoria").

MOLISMOFOBIA (de "molismos" = taca, brutícia): Temor a la brutícia, a tot el que es contagiós (igual que "misofòbia"). | Horror morboso a la suciedad (Quintana).

MOMENTIVIDAD: "Facultad intelectual que percibe, reconoce y recuerda cambios, sucesos, acción, movimientos". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 15 (Lecciones) o amb el 34 (Sistema) amb el nom d'"eventualidad". Fou descrita per Spurzheim i Combe.

MONERES: nom que s'aplicava antigament a les persones melancòliques que cercaven aïllar-se en la solitud, allunyant-se de família i amics.

MONGOLIC: Que pateix de mongolisme o síndrome de Down.

MONGOLISME: Nom clàssic amb que és coneguda la síndrome de Down. Fou descrit el 1866 per John Langdon Down.

MONGOLOIDER SCHWACHSINN = Mongolisme, Mongolismus, Mongoloide, Idiotie.

MONOFOBIA: Temença anguixosa de la solitud (Corachan).

MONOMANIA = Monomoria. 1) Follia exclusiva per a una idea o per un sol ordre d'idees. 2) Lesió parcial de la intel·ligència, de les afeccions de la voluntat, que s'observa en la degeneració mental, i es manifesta en forma d'obsessió, impulsió, temor irresistible (folia del dubte, fòbies variades, etc.) (Corachan).

MONOMANIA ALEGRE = Monomania propiament dita (Esquirol), Moria (De Sauvages), Amenomania (Rusch).

MONOMANIA AMBICIOSA = Monomania d'orgull, megalomania.

MONOMANIA EROTIQUE OU GENESIQUE: troubles de l'instinct sexual (Littre & Robin).

MONOMANIE FIEVREUSE = Délire aigu.

MONOMANIA FURIOSA = Rasery, Tobsucht, Tollheit, Wuth...

MONOMANIA NARCISA = Deliri parcial, caracteritzat pel predomini de sentiments vanitosos, d'amor propi, idees de coqueteria...

MONOMANIA RELIGIOSA = Monomania Contemplativa, de Marc, i Theomania, d'Esquirol.

MONOMANIE: Folie ou délire sur un seul objet. On donne ce nom à la manie, lorsque le délire est borné à un seul objet. Les idées exclusives ou dominantes du monomaniaque sont relatives aux passions ou aux affections plutôt qu'aux facultés intellectuelles; au lieu que, chez les maniaques, le désordre primitif est dans l'intelligence. La perversion des penchants, des affections, des sentiments naturels du monomaniaque finit bien par entraîner le désordre de l'intelligence; mais elle peut exister pendant long temps sans trouble apparent de cette dernière faculté. De là deux formes différentes de monomanie: tantôt le monomaniaque agit avec une conviction intime, mais délirante; sa folie est évidente, mais il obéit à une

impulsion réfléchie; ses actions ont un motif, et souvent sont même préméditées (idée fixe, délire de persécution, monomanie religieuse, ambitieuse, érotique et nosomanie). Tantôt il ne présente aucun désordre des facultés intellectuelles, et cependant il cède à un penchant insurmontable; il est poussé par une force irresistible à des actes que lui-même réprouve (monomanies impulsives ou instinctives, homicide et suicide, kleptomanie, pyromanie, dipsomanie, monomanie boulimique, anthropologique...). (Littré & Robin, Dict. de Méd., de Chir, de Pharmacie...", 1865).

MONOMANIEN: 1^a) Einseitige Wahnideen. 2^a) Einseitige krankhafte Triebe b.s.w. Triebhandlungen (Kleptomanie, Pyromanie, u.s.w.), wobei es sich nicht um selbständige Krankheiten handelt, sondern um Syndrome, die bei verschiedenen Psychose, vorkommen können (Volkman).

MONOPAGIA: idem quod Hemicrania (Castello).| Douleur de tête qui ne se fait sentir que dans un seul point. Castelli traduit ce mot par hemicrania, d'après Valescus de Tarente (Dict. Univ. de la Médecine).

MONOPATIA: Denominació de Guislain, equiparable a la Monomania d'Esquirol.

MOONSTRUCK = Lunatic.

MORAL INSANITY (Locura Moral): Término utilizado por los psiquiatras anglosajones para designar un tipo de psicopatía caracterizado por la ausencia de sentimientos morales y afectivos con un perfecto desarrollo de las facultades intelectuales. (Fuster).

MORBIDUS: "... qui ad morbosam dispositionem inclinatur" (Dieter, en Castello).

MORBIS SOPOROSIS = Lethargo (Willis).

MORBO ATTONITO: expressió que significava una pèrdua sobtada de la consciència, i generalment sinònima d'apoplexia (Roccatagliata).

MORBUS: equival al nostre concepte de "Psicosi", o verdadera malaltia mental (v. Aegritudo) (Roccatagliata).

MORBUS ATTONITUS = Catalèpsia.

MORBUS COMITALIS = Morbus Sacer, sacrum, & honoratum (= epilèpsia).

MORBUS OVILLUS = Typhomania.

MORBUS SACER: A name for epilepsy, the "sacred disease" (Mayne).

MORIA: Demens, Dementia, Demens lerema, Fatuitas (Castello i Dunglison).| Trastorn mental caracteritzat per una barreja d'eufòria i de jovialitat, amb tendència a la plagasitat, que es troba en lesions (tumors sobretot) del lòbul frontal (Corachan).

MOROCOMIUM: nom inventat per Coste = Manicomi.| Segons ens expliquen Dolsa i Llorach (1874); mot que deriva de "moria": a malaltia mental.

MORON: A mentally defective person with a mental age of six to nine years (Biddle & Van Sichel).

MORONISMO: Retraso mental. Deficiència intel·lectual (Quintana).

MOROTROFIUM: nom inventat per Monges = Manicomi.| Segons ens expliquen Dolsa i Llorach (1874); deriva de "moria" = malaltia mental

MOROSIDAD = lentitud, retardo, pereza (Cortada).| Debilitat mental.

MOROSIS = Fatuitas, Idiotism (Dunglison).

MOROSITATES (from "moria" = folly): A generic name given by Linnaeus to an order of Vesaniae, in which he included pica, bulimia, polydipsia, antipathia, nostalgia, panophobia, satyriasis, nymphomania, tarantismus and hydrophobia.

MOXA: "denotat medicamentum quoddam Causticum actuale...", "in epilepsia, apoplexia, mania" (Castello).| Los japoneses y chinos daban este nombre a un tejido de algodón preparado con hojas desecadas de artemisa china. Con el parénquima de estas hojas hacen un cono, que como revulsivo ponen sobre la piel, encendiendo la punta; y a medida que el fuego descende, quema la piel provocando una escara (Littré). Actualmente desusado por lo doloroso (Barbarà)

MUSCULATIVIDAD: Funció frenològica poc definida. Síndm: locomotividad (v.).

MUSIC = música, musique (from "mousa" = musa = a song). The art of producing harmonious and cadencious sounds: an art, which has, at times, been beneficially used in diseases, particularly in those of the mind ; or on which the mind could act in a salutary manner" (Dunglison) (v. "musicoteràpia").

MUSICOMANIA = Musomania: A variety of monomania in which the passion for music is carried to such an extent as to derange the intellectual faculties (Dunglison).

MUSICOTERAPIA: Tractament de les malalties, especialment la hipocondria, per la música (Corachan) (L'exemple clàssic és el de David tocant l'arpa a Saul...).

MUSITACIO: Moviment continu dels llavis que s'observa en alguns malalts greus amb enòmens cerebrals, i també en alguns malalts mentals.

MUSITATIO = Musitation (from "mussitare", itself from "mussare" "to murmur"): A condition, in which the tongue and lips move, as in the act of speaking, but without sounds being produced. This sort of murmuring is an unfavourable sign of disease, as indicating great cerebral debility (Dunlison).

MUTACISMUS = mutacism. (From "mutakiso" = I use the letter "M" too frequently): "A vicious pronunciation; consisting, according to De Sauvages, in the frequent repetition of the letters "B", "P", and "M", which are substituted for others" (Dunlison).

MUTISME: Síntoma caracteritzat pel refús voluntari de parlar. Produït a través de diversos mecanismes mentals (temor, desconfiança, estupor), expressa sovint una actitud de negativisme a la comunicació, i d'autisme. (Com anècdota podem transcriure una iniciativa del Dr. F. Tosquelles, al qual li presentaren un esquizofrènic catatònic que feia anys que no parlava, i li demanaren que entrés en comunicació amb ell, i veïés com s'ho podia fer per establir-hi una relació psicoteràpica eficaç. L'enginyós Tosquelles, veient que allà hi havia un cavall, manà que muntessin el malalt a pèl, i féu córrer el cavall. Llavors el pacient mutista que rebutjava el parlar, sentí por, i féu uns grans crits, demanant en veu alta que pareessin el cavall, car el faria caure a terra. L'èxit fou clamorós: més fàcil no podia ser. (v. "El miedo como medio curativo").

MYRMIKLASIS de Swediaur: Sinòim: Ergotismo (Ameller).

N

NANOCEFALIA: Petitesa anormal del cap (Corachan).

NANOCEPHALUS: (from "nanos" = a dwarf + "cefale" = head): A monstrous state in which the whole head or certain of its parts are too small, whilst the trunk and extremities are normal (Dunglison).

NAOPATIA: Mareig produït pel moviment dels vaixells (Corachan).

NARCE (alarb) = Narcosis, Torpor, Stupor: Est proprie sensus, motusque diminutus nervosarum partium: Hebetatio (Castello).

NARCISSISME: Admiració excessiva per la pròpia persona, i atracció sexual pel propi cos (Corachan).

NARCOLEPSIA: Desig sobtat i irresistible de dormir, de curta durada, que es reproduceix per intervals més o menys allunyats. Pot ésser essencial (Malaltia de Gélineau), o bé simptomàtica, com en els tumors cerebrals, diabetis, epilèpsia, urèmia, etc. (Corachan).

NARCOMANIA: Desig irresistible de prendre medicaments narcòtics (Corachan).

NARCOSI = entorpidiment.

NARCOSIS = Narcotism, Narcé, Narca, Narcosis (from "narkoo" = I benumb), Torpedo, Torpor, Stupor, Stupefactio: "effects produced by narcotic substances", with "more or less profound stupor"... "Emetics in strong doses, purgatives & clisters are the first means to be used in this conditions. The stupor may be combated by the use of exciting and stimulating drinks" (Dunglison).

NARCOTIC: Aplicat a les substàncies que produeixen abaltement, resolució muscular i un esmussament de la sensibilitat que pot anar fins a l'anestèsia. | Sinònims: Adormidor, Estupefaent, Somnífer, Sedant, Dormitori (Corachan).

NARCOTICS = Narcotica, Carotica, Obstupefacientia, Stupefacientia, stupefacients (f), stupefactifs, stupefians (e): Substances, which have the property of stupefying -as opium, stramonium, hyosciamus, belladonna, etc.". Used as soothing agents. In small doses, stimulate. In large, they act as sedative. The chief narcotics are: Aconitum, Belladonna, Camphora, Cannabis, Conium, Digitalis,

Humulus, Hyosciamus, Lactucarium, Opium, Morphia, Stramonii...". | Elie Col de Vilars ajoute "la mandragore, le laudanum, les pillules de cynoglosse, de starkei, etc."

NARCOTICUS = Soporiferus, Torporiferus, Obstupefaciens, Hipnotico. | Dicitur de medicamentis, quae refrigerando corpus & obstupefaciendo sensum, & dolorem acerbum abundant, & mitigant. | Narcoticos morbos Paracels, vocat..., qui delirium inferunt (Castello).

NARCOTIDA: "Medici nostri temporis appellant medicamenta, quibus stupor conciliatur, ac torpor, adversus sensum doloris & cruciatum" (Calepini).

NATURALESA = La naturalesa com a mestra: Deia Paracels que ell no havia estudiat ni a Roma ni a París, i que ell no tenia altra Universitat que la Naturalesa, en la qual Déu fa esclatar la seva saviesa, d'una manera visible, a aquells que l'estudien.

NAUFFARI, mal saint: Un dels noms amb que es designava l'epilèpsia (Kraemer). | També sanctus Namphasius, ermità del temps de Carlemany.

NAZAIRE, mal saint: Un dels noms amb que es designava la follia (Kraemer). Fou decapitat en el segle primer.

NEANTNESS: Gives sense of order, method and arrangement. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la de "order". Fowler).

NECI. Que no sap allò que deuria saber. Mancat de discreció elemental (Moll). Ja és emprat per Llull (s. XIII). | També nici i antigament nesci. La seva acció és necedat o niciesa.

NECROFILIA: Perversió del sentit sexual que porta a practicar l'acte sexual amb els cadàvers. = Necromania, Vampirisme.

NECROFOBIA: Por morbosa i obsessionant a la mort, als morts, o a les coses mortes (Corachan).

NECROMANIA = Necrofília (Corachan).

NECROMIMESIS: Estado delirante en el que el paciente se cree muerto (Quintana).

NEGATIVISME: Trastorn de l'activitat voluntària caracteritzat per la resistència i l'oposició del malalt a executar els moviments o actes que hom li mana o intenta imprimir-li (Corachan).

NEGATIVISMO: Conducta resistente, u oposicionista, por acción automática, sin sacar ningún beneficio de ello.

NENEMIE: "Venti cessatio, serenitas, aeris tranquillitas dicitur" (Castello).

NEOLOGISME: Paraula nova, i moltes vegades sense sentit, que inventen alguns malalts mentals.

NEPHENTES (from "ne", negative particle + "pendos" = grief): A remedy much exalted by the ancients against sadness and melancholy. The woman of Thebes, according to Diodorus Siceliotus, alone possessed the secret of its composition; and according to Homer, Helen introduced it from Egypt. Some suppose it to have been Opium (Dunglison).| Herbe genus est, quo vino iniecta tristitiam discutit, animique hilaritatem inducit (Plini). Homer dicitur: quod ea tristitia abolitur (Calepini).| (De "ne" = negation + "pentes" = deuil, affliction): Remède fort vanté par Homère. Diodore de Sicile l'appelait "l'antidote de la colère et du chagrin". Selon Homère, quiconque en prendra avec du vin, sera toujours insensible su chagrin (Dict. Univ. de la Médecine).

NERVINS (Nervinus): Qui est bon pour les nerfs, qui es propre a les fortifier. Tels sont la graisse humaine, la moëlle de cerf, l'huile de palme, le vin aromatique camphré, & tous les résolutifs (Elie Col de Vilars).

NERVIOS, nerviosa: aplicat a la persona fàcilment excitable (Corachan).

NERVIOSES, Malalties: Popularment aquest nom és equivalent al de "Malalties mentals". I la gent, quan es refereix a processos neuròtics o psicòtics, sol dir: "està malament dels nervis". I és que el lèxic psiquiàtric popular expressa gràficament el seu concepte a través de la imatge del "nerviosisme".

NERVIOSISME: Estat de susceptibilitat nerviosa, mal definit, que pot anar acompanyat d'accidents variats (espasmes, dolors, accidents vasomotors) (Corachan).

NERVIOSITAT: Excitabilitat nerviosa exagerada o morbosa (Corachan).

NERVIS, Malalt dels: En sentit extens persona que pateix alguna patologia mental.

NERVOSA : Nervousness, unusual impressibility of the nervous.

NERVOUS DIATHESIS = Ataxia spiritum, Anomalia nervorum, Status nervosus, Status eretheticus, Diathesis nervosa, Constitutio nervosa, Nervousness - unusual impressibility of the nervous system. Formerly, it signified strength, force and vigour. Recently, hypochondriacal condition verging upon insanity, occasionally occurring in those in whom the brain has been unduly tasked - a condition termed by some cerebropathy; by others, brain-fag (Dunglison).

NERVOUS DISEASES: Affections seated in the nervous system. To purely functional diseases of the nerves, Dr. Laycock has given the name neuraemia, and to the class of diseases he applies the epithet neuraemic (Dunghlison).

NERVOUSNESS = nervous diathesis.

NEURADINAMIA = Neurastenia.

NEURASTENIA: Neurosi que presenta una hipotonia arterial i muscular, una minva més o menys acusada de les secrecions glandulars, acompanyada de cefalea, raquiàlgia, i dispèpsia gastro-intestinal. Aquests trastorns donen lloc a insomni, sensació de gran fatiga i determinen un estat mental en el qual dominen la tristesa, el temor i la indecisió (Corachan). | George Miller Beard (1839-1883), - seguint les idees de John Brown (1735-1788) que defensava el concepte que la patologia estava primordialment influenciada pels estats "estènics" i "astènics"-, creà el terme de "neurastènia" per aplegar el nombrós grup de pacients caracteritzats per fatiga, hiperestèsia i molèsties irregulars; grup que Silas Weis Mitchel (1829- 1914) tractava amb un mètode d'aïllament (per evitar l'impacte d'impressions i de preocupacions), així com de repòs absolut, seguint al peu de la lletra l'errònia concepció somaticista dels autors anteriors, i prescindint totalment de la consideració psicogenètica i psicoteràpica.

NEURASTHENIA = Neuradynamia, Debilitas nervosa: Debility or impaired activity of the nerves. | (Tanmateix, aquest concepte és potser massa al peu de lletra. Des d'un punt de vista pràctic, sancionat per molts i notables autors, aquest mot significa una persona amb trastorns diversos de l'afectivitat i de la voluntat, predominantment, amb molèsties diverses i escampades per tot el cos, condicionades per una predisposició constitucional).

NEURODES: = nerveux.

NEUROMIMESIS: Trastorno neurótico que simula una enfermedad orgánica local (Quintana).

NEUROPATA: Persona que pateix una malaltia nerviosa (Corachan).

NEUROPSICOSI: Terme general per a les afeccions nervioses amb trastorns mentals (Corachan).

NEUROSES: Nervous disease, or rather, affections; applied as a name for a Class of Cullen Nosology (Mayne).

NEUROSI = neurosis (cast), névrose (f): Nom genèric donat a un grup de malalties, els símptomes de les quals indiquen un trastorn en el funcionament del sistema nerviós, sense que l'examen anatòmic reveli lesions apreciables del elements

d'aquest sistema (Corachan). (Caldria afegir que són persones lúcides i conscients de les seves molèsties corporals subjectives, i psíquiques, les quals tradueixen sovint l'existència d'una constitució predisposada, i d'influències psicològiques mal assimilades, potser fins i tot en la infantesa).

NEUROSTHENIA (neuron = nerve + stenosis = strength): Term for great nervous power or excitement (Mayne).

NEUROTIC = afectat de neurosi.

NEUROTICA: Diseases of the nervous function. The 4th class of Good's Nosology.

NEVROSE = Neurosis, neurose, Nervenübel: Nom générique des maladies qu'on suppose avoir leur siège dans le système nerveux, et qui consistent en un trouble fonctionnel sans lésion sensible dans la structure des parties ni agent matériel apte à le produire. Ces maladies ont pour caractères d'être de longue durée, apyrétiques, difficilement curables, d'offrir un appareil de symptômes graves en apparence, et d'être cependant peu dangereuses d'ordinaire. Presque toutes sont intermittentes, c'est-à-dire, se présentent par accès, telles que l'hystérie... (Littre & Robin, 1865).

NICTAFONIA: Manifestación histérica por la cual se pierde la voz durante la noche (Quintana).

NICTALOP: Dues acepcions: 1ª: Qui veient-hi bé de dia, no hi veu de nit o amb poca claror. 2ª: Per error, es diu de la persona que hi veu bé en la foscor (Hemeralop) (Corachan).

NICTALOPIA: Defecte que pateixen els nictalops. Confús, erròniament, amb "hemeralòpia". (Sinònims: ceguesa nocturna, àcies vespertina, noctulupa).

NICTOBAT = Somnàmbul.

NICTOFOBIA: Temor morboso a la noche o la oscuridad (Quintana). Sin.: Nictalofobia.

NIGROMANTIA: est ars nefanda, & execrabilis, qua diaboli, maligniquo spiritus astute se cogi fingentes ab hominibus, ultro interim obediunt in eorum perniciem tantum, non aliter, ut repente quid e longinquis adserant, aut ad remotissima loca deferant. | Noctu potissimum est destinata, quia lucem fugiunt maligni daemones, umbrarumque sunt ministri, ac tenebrarum (Castello).

NIGROMANTIC: Aplicat antigament a la persona que guaria emprant la màgia per l'evocació dels morts (Corachan).

NIHILISME: Idea delirant en la qual el malalt creu no existir.

NIHILISME TERAPEUTIC: Escepticisme absolut respecte al valor terapèutic dels medicaments.

NIMFOMANA: que sofreix nimfomania (Corachan).

NIMFOMANIA: exageració dels desigs sexuals de la dona (Corachan). Sinònims: Estroforia, furor uterí, histeromania, uteromania. | Cast: Ninfomania,

NINFOLEPSIA = Ninfomania.

NOASTENIA, de Guislain (de "noos" = intel·ligència + "astenia" = debilitat): Demència.

NOCTAMBULACIO: Marxa nocturna en un acte de somnambulisme (Corachan).

NOCTAMBULATIO = Somnambulismus (De Sauvages). Sinòm: Somnambulismo (Ameller).

NOCTAMBULISME = Somnambulisme nocturn.

NOCTAMBULO: Noctambulus (rectis Somnambulo, cum sani no noctu ambulare possint a soleant). Dicitur de eo, qui dormiens e lecto surgit, & ambulat, imo varia vigilantium opera exercet. Ad quam classem morborum, ...Sennert ad Coma vigilie referre...; quim potius referri debet ad Melancoliae species; et Willis... Depravatum sumnum (Castello). Castello considera que aquesta paraula té un sentit equivalent al de "Coma vigil" de Sennert, i al de "Depravatum somnum" de Thomas Willis.

NOCTEGERSIA = Somnambulisme.

NOCTISURGIUM = Somnambulismus. Sinòm: Somnambulismo (Ameller).

NOMENCLATURA (from "onoma" = name + "kaleo" = I call) = Nomenclatio, Nomenclatura, Onomatologia, Onomatoclesis, Terminology, Orismology. | A collection of terms or words peculiar to a science or art. In all sciences, nomenclature is an object of importance; and each term should convey to the student a definite meaning (Dunglison).

NOOCLEPTIA: Creencia delirante de que son robados los propios pensamientos (Quintana).

NOOLOGIA: Es aquella parte de la psicología experimental que trata de la inteligencia (Monlau).

NOOSTENICO: Medicamento que estimula las facultades mentales (Quintana).

NOOTIMOPSIQUICO: Relativo a los procesos intelectuales y afectivos de la psique (Quintana).

NOSISTORIA: Term for the history of disease in general, or of particular malady. Syn.: die Geschichte der Krankheit, la Historia clínica (Mayne).

NOSOCOMI = Hospital on són atesos els malalts.

NOSOCOMION: Dicitur locus, in quo aegri curantur (Latine etiam Valetudinarium dici posset (Castello).

NOSOCOMIUM (de nosos = disease + komeo = to take care of): name applied to an hospital or infirmary for the sick; also termed "Nosodocheium". Hôpital, Krankenhaus (Mayne).

NOSOGRAPHY = Nosografia (from "nosos" = a disease + "grafo" = I describe). A description of diseases (Dunglison).

NOSOLOGY = Nosologia (from "nosos" = a disease + "logos" = discourse).| A name given to that part of medicine whose objetc is the classification of diseases. The most celebrated nosological systems have been these of De Sauvages (1763), Linnaeus (1763), Vogel (1764), Sagar (1776), Macbride (1772), Cullen (1772), Darwin (1796), Selle, & Critchon (1804), Parr (1809), Swediaur (1812), Pinel (1813), Young (1813), Good (1817), Hosack (1818), etc. (Dunglison).

NOSOPHOBIE (de nosos = maladie + fobie = crainte): forme de la nosomanie dans laquelle, par crainte d'une maladie que n'existe pas, les maniaques se soumettent à un régime, à une hygiène, à des médications, etc., qui ne sont pas indiqués. C'est ainsi que certains individus se rendent dyspeptiques, anémiques, etc., en diminuant de plus en plus la quantité de leurs aliments de peur d'attaques d'apoplexie, etc. (Littre & Robin).

NOSOPOIETICUS (Nosos = disease + poeio = to make; terminal: ikos). Making or inducing disease: nosopoietic (Mayne).

NOSOTAXIA: (de "nosos" = malaltia + "taxis" = ordre): Classificació de les malalties.

NOSOTERAPIA: Tratamiento de una enfermedad por medio de otra, como en la malarioterapia (Cortada).

NOSOTHEORIA: Term for the theory of disease; "nosothery" (Mayne).

NOSTALGIA: Enyor, dolor o tristesa provocats per l'absència del país natal.| Est

genus morositatis quo peregrini ad parentes & patriam suam reverti tam intense cupiunt, ut reditu denegato, moerore, agrypnia, anorexia, aliisque gravibus symptomatis divexentur (De Sauvages).| (from "nostos" = return + "algos" = pain). = Nostomania, Apodemialgia, Pathopatridalgia, ademonia, Ademosyne, Maladie du pays (f), Home-sickness (e). An affection produced by the desire of returning to one's country. Pinel regards it as a variety of melancholy (Dunglison).| Cal afegir que el mot "Nostalgie" va ser creat pel suïss J. Hoffer, que l'any 1688 estudià la seva naturalesa, els seus condicionaments, la seva simptomatologia i el seu tractament, tal com explica Yves Pélicier.| A meitat del segle XIX es troben alguns diagnòstics de "nostàlgia" com a causa de mort, a Manresa, més en nens (Joan Ribas).

NOSTOMANIA = Nostalgia (De Sauvages).

NOSTOMANIE (Nostéó = to return + mania = madness): Term for a kind of madness, forming the highest degree of "Nostalgia". (Syn. fr. and germ., "Nosomanie") (Mayne).

NOSTRASSIA = Nostalgia (De Sauvages).

NOSTSEIN = Nostalgia (De Sauvages).

NOUMENON: intuición racional independiente de la percepción sensorial (Cortada).

NOUSICO (del gr. "nòus" = mente). Relativo a las facultades o funciones intelectuales (Cortada).

NOXA: idem quod Damnum (Verbum Nocere etiam pro Laedere ponitur (Castello).

NYCTABROSIS: Sinòn: Somnambulismo (Ameller).

NYCTALOPIA (de Nictalops: "Qui noctu caecus est, quum interdiu clare videat" (Calepini).

NYCTOBASIS = Somnambulismus.

NYMPHE = Clitoris.

NYMPHOCLUIA = Nimfomania (De Sauvages).

NYMPHOMANIA = furor uterinus, Uteromania, Erotomania, Aedemanía, melancholia uterina, Hysteromania...: "An irresistible and insatiable desire, in females, for the veneral act" (Dunglison). Idem quod furor uterinus (Sennert, en Calepini).

NYMPHOMANIA FURIBUNDA: furor uterí (De Sauvages).

O

OBLATIO: generaliter dicitur de omni remediorum applicatione (Castello).

OBLIVIO (Vide "Lethe") (Castello).| Grup de la "Mentis imbecillitas", consistent en manca de memòria. Entre els malalts d'aquest grup cal comptar-hi especialment la demència senil (Plater).| Oblit. També Oblivió (Jaume Roig, Spill, s. XV).

OBLIVIONE = Memoria eclipsi, de Willis.

OBNUBILACIO = Obnubilación (cast), Obnubilation (f), Benommenheit.| Pèrdua parcial dels sentits en la qual les coses es veuen con enmig d'una boira (Corachan).

OBNUBILACION de CONCIENCIA: Alteraciones de la conciencia en forma de confusión, manteniendo todavía alguna representación mental, en que percepciones, afectos, etc., quedan como enturbiados. Según Lange abarca los simples estados de embotamiento, los estados crepusculares, el "delirium", y las formas oniroides.

OBSERVATION: Nom de dues funcions frenològiques en les que es subdivideix la "individuality": Physical Observation i Mental Observation (Fowler).

OBSES (cat) = obseso (cast), obsésé (f): Que pateix d'obsessió.

OBSESSIO (cat) (del llatí "obsidium" = assetjo) = obsesión (cast), obsession (f & e): Idea o impuls irresistible que s'observa en algunes psicosis (Corachan).| = Ossessiones (i), Obsessao (p), Zwangsvorstellung (d).| = Cabòria (Cal precisar que l'entitat nosològica en la qual les obsessions són més freqüents, és la neurosi obsessiva).

OBSESSUS: Dicitur, qui a Diabolo, sive Cacodaemone corporaliter affligitur (Castello).

OBTUSIO: Síndrome confusional que es manifesta en els estats depressius, i es caracteritza per un retard i dificultat especials en l'associació d'idees, junt amb una minva de l'activitat intel.lectual (Corachan).

OBTUSION: Torpeza intelectual o sensitiva (Cortada).

OCLOFOBIA: Temor morboso a las multitudes o el hacinamiento (Quintana).

ODINOFOBIA: Temor exagerado y morboso al dolor (Quintana).

ODIUM: Dicitur affectus animi oppositus Amori, consistens in alienatione mentis, & appetitus erga id, quod aestimatur ut noxium, adeoque malum (Castello).| Ira inveterata. Haine, rancune, odio (Calepini).

OENOPHLYGIA = Temulentia (Dunglison).| Proprie vinolentia, ebrietas, vini, nimius potus (Calepini).

OESTROMANIA = Nymphomania (Hipócrates).

OFIDIOFOBIA: Temor angoixós a les serps (Corachan).

OFUSCACIO (cat) = ofuscament (cat), ofuscación, ofuscamiento (cast), offusquement (f): Torbació de la vista, de l'enteniment (Corachan).

OFUSCACION: Obscuridad de la mente; confusión de ideas (Cardenal).

OLFATIVIDAD: Funció frenològica relacionada amb el sentit de l'olfacte (Cubí, Lecciones, núm. 5). La seva localització estava mal definida. fr. Olfactivité.

OLI de Roses: Rhazes (865-925) el recomanava en malalts afectats de frenitis (Metler).

OLIGERGASIA: Desorden psíquico que tiene por base una debilidad mental (Quintana).

OLIGODIPSIA: Disminució o absència de les sensacions normals de la set (Corachan).

OLIGOFRENIA: Descabdellament mental defectuós (Corachan). Pobresa mental congènita. = Retard mental congènit.

OLIGOPSYCHIA = Pusillanimitas = Animi imminuti, natura mulierum dicitur.

OMBROFOBIA: Temor a la pluja (Corachan).| ("ombros" = lluvia + "fobos" = temor). Temor morboso a la lluvia (Cardenal).

OMEGA MELANCOLICA: Solc de la pell entre les celles, de forma semblant a la lletra grega omega, i que és signe de malenconia (Corachan).

OMNIPAVI, de Celi Aurelia = Panophobia (pavor a tot) (De Sauvages).

ONEIROCRITICOS: "Divinator ex insomniis" (Castello). Pràcticament equivalent a "Oneiromantia".

ONEIRODYNIA (from "oneiros" = dream + "odine" = pain): Painful dreams. | Incubus and Somnambulism are oneirodyniae (Castello).

ONEIRODYNIA GRAVANS, de Cullen: (pesadilla. Incubus de Juncker & Vogel, Ephialtes, de De Sauvages, Linneo i Sagar). | "Esta enfermedad consiste en una imaginación viva, o desagradable, durante el sueño" (Cullen).

ONEIROGMA: ensueño lascivo que produce polución nocturna (Barbará).

ONEIROGMOS: "Somnia Venerea", & pollutionem nocturnam (Castello). Celi Aurelià ho considerava com una malaltia especial independent.

ONEIROLOGIA: Sin.: Onirología.

ONEIROLOGY: The doctrine of dreams.

ONEIROMANTIA (from "Oneiros" = dream + "manteia" = divination): The art of divining by dreams; or of interpreting dreams (Dunglison).

ONICOFAGIA (de "onikos" = uña): Costumbre de comerse las uñas (Barbará).

ONIOMANIA: impuls que tenen els paralítics generals de fer compres de coses sense motiu (Corachan).

ONIRIC: Relatiu als somnis.

ONIRISME: L'onirisme est un mode d'activité mentale automatique fait de visions et de scènes animées, telles qu'en réalise le rêve. A côté de l'onirisme de l'homme qui dort et rêve et que l'on pourrait dire normal, il existe toute une gamme d'onirismes créés par des conditions pathologiques, qu'elles soient psychologiques ou organiques, toxiques ou infectieuses. C'est Lasègue qui, le premier, a assimilé le délire des alcooliques à un rêve éveillé. Chaslin, par la suite, a montré l'association fréquente de ces délires de rêve à la confusion mentale dont il a créé l'autonomie. Mais il n'a pas manqué de souligner son indépendance possible. Régis, par la suite, a magistralement décrit le délire onirique avec ses deux faces confuse et délirante pouvant prédominer l'une sur l'autre, suivant les cas et souligné sur le plan étiologique la signification presque toujours infectieuse ou toxique de l'onirisme délirant (Porot).

ONIRISMO = Estado de alucinación, de automatismo cerebral, como de sueño prolongado estando despierto (Cardenal).

ONIROANALISIS: Exploración de la personalidad mediante la interpretación de los sueños (Quintana).

ONIROCRISIA: Arte de explicar los sueños (Quintana).

ONIROCRITICA: Interpretación de los sueños (Quintana).

ONIRODINIA: Pesadilla. Ensueño doloroso e inquietante (Quintana).

ONIROFONIA: Soñar en voz alta (Quintana).

ONIROFRENIA: Forma de esquizofrenia caracterizada por alteraciones del sensorio, tales como alucinaciones, estupor y amnesia (Quintana).

ONIROLOGIA: Tratado de los sueños y de su significado (Quintana).

ONIROSCOPIA: Examen de los sueños (Quintana).

ONOMATOFOBIA: Por de sentir determinades paraules (Corachan).

ONOMATOMANIA: té dues acepcions: 1ª, Estat penós de certs malalts obsessionats en recordar paraules que s'escapen de llur memòria, durant el qual el pacient és incapaç de qualsevol altra activitat; i 2ª, obsessió que produeix una paraula en un malalt, sigui amb l'impuls de repetir-la continuament, sigui per la por de sentir-la (Corachan).

OPIATA: segons James els antics donaven el nom d'"Opiates" a tots els medicaments en la composició dels quals hi entrava l'Opi (i, per extensió, d'altres ingredients narcòtics).

OPIUM: "succus papaveris" (Castello).

OPRESION: Sensación molesta de peso sobre el tórax con disnea (Cardenal).| Opression (f & e), Druck, Beklemmung (d), opressione (i), opressao (p).

OPRESSIO: Catalepsy, Opressio nocturna, Incubus (Dunglison). Violence, Undertruckung, Übertrang, agreening (Calepini).

OPSOMANES: Dicitur, qui aliquo cibi genere ad insaniam usque delectatur (Castello).

OPSOMANIA: Deseo morboso para un alimento o manjar especial (Cardenal).

ORACIO: Prec, súplica, deprecació, que es fa a Déu o als sants, per a demanar-li mercès, en el nostre cas, per presservar o guarir de malalties, deslliurant-nos d'elles.

- ORACIONER:** el qui es dedica a guarir certs mals dient determinades oracions (També senyadors, curanders, etc).
- ORADEGAR:** Acció que fa l'orat o pres d'oradura (o bogeria). Esmentat en el s. XIV (Esteve) (Peset).
- ORADURA:** Fet d'ésser orat. Bogeria. Follia.
- ORAT:** Terme clàssic per a indicar la persona que ha perdut l'enteniment. ("Ignoscents folls i orats. P. Jofré). També es diu de la persona que pot tenir visions. | En castellà Orate.
- ORDEN:** "Facultad intelectual que percibe y desea arreglo físico en los objetos" (Cubí, Sistema, núm. 33). També denominada "ordenatividad". fr. Ordre.
- ORDENATIVIDAD:** Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 13 (Lecciones) i 33 (Sistema), amb el nom d'Orden.
- ORDER:** Method; system; arrangement; neatness; desire to adapt means to ends. Lay out work and work by rute. (Facultat frenològica. Fowler).
- OREXIA:** desig, apetit (Corachan). | *Apetito, necesidad de tomar alimentos* (Cardenal).
- OREXIMANIA:** Manía de alimentarse exageradamente, por temor, que es infundado, a enflaquecer (Quintana).
- ORGASME:** *orgasmus* (l), *Orgasm* (e), *Wollustgefühl* (d). Grau màxim d'una excitació i, especialment, sensació física sexual, consecutiva a la satisfacció de la líbido (Corachan).
- ORGASMO:** Grado más alto de excitación, sexual especialmente; crisis de eyaculación en el coito (Cardenal). | *Eretismo*.
- ORGILOS:** *Dicitur is, qui est praecipitis irae, & acerbae qui levissima de causa in iracundiam acerbam fertur, ob rationis imbecillitatem* (Castello).
- ORTHOPHRENIE:** Direction, éducation morale et intellectuelle (Guislain).
- ORTOBIOSIS:** vivir normal y sanamente, de conformidad con la higiene moral y física (Barbará).
- ORTOCRASIA** (de "orto" = recto, sano + "krasis" = mezcla, mixtura, temperamento, constitución): "Temperamento equilibrado y normal" (Barbará).

ORTOFORIA: el que se encuentra bien, sano, con buena salud (Barbará).

ORTOFRENIA: inteligencia y raciocinio sano, normal (Barbará).| Dirección o educación moral e intelectual (Giné i Partagàs).

ORTOSIS: Tratamiento correctivo de sujetos neuróticos (Quintana).

ORTSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 12. Correspon al sentit de localització. Síndm: Raumsinn.

OSMOLAGNIA: Excitació sexual per les olors (Corachan).

OSOROR: "Opium".

OXILALIA: (del prefijo "oxis" = rápido) Lenguaje rápido, apresurado (Barbará).

OXYTHYMIA: Dicitur de praecipite ira, & subito excandescentibus. (Vide "orgilos").

OXITIMIA (de "oxis" = rápido + "timós" = pasión violenta): Cólera, "pronto", enfado rápido (Barbará).

P

PACHYS: Hipòcrates descriu amb aquest nom (que es tradueix amb el de malaltia espessa), diverses malalties, una de les quals presenta un quadre molt semblant al de delirium tremens, i del qual, quan el malalt es refà, recorda perfectament tot el què li ha passat i el què li han dit.

PAIN (from "pinan", mot saxó = to torture) = Dolor, Algos, Algema, Algedo, Algesis, Algia, Odyné, Douler...: A disagreeable sensation, which scarcely admits of definition (Dunglison).

PALIATIVOS (del l. palliatus = cubrir, tapar, disimular): Se dice de los remedios que alivian el dolor, como los cataplasmas emolientes que cubren la parte enferma (Barbará).

PALIFRASIA (o Palinfrasia) (del gr. "palis" = repetición, otra vez + "frasis" = lenguaje): Repetición continua patológica de una palabra o frase (Cardenal).

PALILALIA: (Cast) = palifrasia (Cardenal).| Palil.làlia (cat): Trastorn de la paraula que consisteix en la repetició involuntària, dues o diverses vegades, d'una mateixa frase o d'un mateix mot. Aquest fenomen, veí de l'ecolàlia, està en relació amb l'afebliment de la intel.ligència (Corachan).

PALINCOTOS: quadre d'inquietud, agitació mental, excitació i enrabament, provocat per un estat de còlera barrejada amb indignació.

PALINGRAFIA: Repetición morbosa de letras, sílabas o palabras en la escritura (Cardenal).

PALINMNESIS: memoria anterógrada (Cardenal).

PAMFOBIA: Temor vague i persistent a un esdeveniment indeterminat; fòbia sense objecte (Corachan).

PANACEA: Medicament d'eficàcia per a diverses malalties (Corachan).| Allheilmittel (de "pan" = todo + "akos" = remedio): Remedio útil para todas las enfermedades; cúralotodo (Cardenal).| Catholicon, Catholicum: Universale remedium Panchrestos: A pretended universal remedy. This is no such thing in existence (Dunglison).| Id est universale remedium (Castello).| Herba cuius succus Opopanax vocatur, hoc est a sanabis omnibus morbus (Plini, segons Calepini).

PANASTENIA = Neurastènia.

PANCREAS and MELANCHOLY: "Heister, in eighteenth Century, found pathologic alterations in the pancreas which might be used to explain melancholy" (Metler).

PANFOBIA = Pantofobia.

PANICA: "sodaine feare wherwith one in strught".| Vocantur repentini quidam terrores & consternationes... Quicquid cum stupore contingit, qualis est pavor sine causa obortus, terriculamentum que inane dicitur panicum Cicer (Calepini).

PANICOPHOBOS, d'Herodot = Panofòbia (De Sauvages).

PANOFOBIA (de gr. "pan" = todo + "phobia" = temor): Temor morboso e indefinido a peligros desconocidos (Cortada).

PANOPHOBIA = Pantophobia, Panphobia, Pavophobia, Athymia, Pavor, Frayeur nocturne, Souci. A panic or fear inspired by the god Pan (Castello).

PANTOFOBIA: Temor morboso a todo: suele observarse en la psicastenia (Cortada). | Pantofobia de Morgagni = Panofobia (De Sauvages). | Pantofòbia (cat): Terror exagerat, en general relacionat amb allucinacions de la vista i de l'oïda o amb concepcions delirants (Corachan).

PAPISSOT: Que pronuncia interdentials la "S" i la "Z" (Fabra i Miracle).

PAPISSOTEIX (cat) = Ceceo (cast), Blésité (f): Terme mal definit, pres sovint com a sinònim de "distomia" i designant en particular el parlar papissot. Significa per a altres autors la supressió d'algunes consonants, con la "R" (Corachan).

PARABULIA: Nom genèric per designar qualsevol alteració de l'activitat voluntària (Corachan).

PARACOPE: late & strictur accipitur: in illa significatione notat generaliter delirium..., mentis emotionem in febris fervore (Castello) (= deliri febril). "Idem quod delirium, vel mentis alienatio, quod est delirare" (Calepini, que adopta una accepció més àmplia que Castello).| = Paraphora, Paracrusis, Delirium: In Hippocrates, it means the slight delirium which sometimes occurs in febrile diseases (Dunglison).

PARACRUSIS = Paracope.

PARACUSIS = Syrigmus (De Sauvages).

PARAFASIA: Trastorn del llenguatge verbal que consisteix a substituir un mot per un altre que no concorda amb la idea que es vol expressar (Corachan).

PARAFEMIA: Trastorn del llenguatge parlat consistent en la confusió dels mots (Corachan).

PARAFOBIA: Fobia ligera; fobia que puede ser vencida por la voluntad (Cortada).

PARAFORA = Insania: Ligera alteración mental (Cortada).| (de "parafora" = ir errante): Desorden mental leve; distracción (Cardenal).

PARAFRENIA : (cat) = Desvari, trastorn mental (Corachan).| (cast) = Extravagancia y originalidad de las acciones; locura o fatuidad (Giné i Partagás).| Demencia, locura (Barbará).

PARAFRONIA: Trastorn mental caracteritzat per la modificació del caràcter (Corachan).| Trastorno mental que cambia el carácter (Quintana).| = delirio, locura (Barbará).| Estado de anormalidad mental caracterizado por alteraciones del carácter (Cortada).

PARAFROSINA = Delirio febril (Cortada).

PARAGEUSIA: Anomalia o perversió del gust; o també, mal gust de boca (Corachan).

PARAGEUSTIA = parageusia, Parageusis, Ageustia: Also, perversion of taste. = Gustus depravatus, Allotriogeustia.

PARAGRAFIA: Trastorn del llenguatge escrit, caracteritzat per la confusió de les paraules (Corachan).

PARALALIA: Terme general per a les alteracions del llenguatge o de la pronunciació. També vol dir un defecte de pronunciació en el qual algunes consonants es pronuncien d'una manera i donen el so d'altres consonants molt diferents (Corachan).| = Mogilalia.| Paralalia nasalis = Rhinophonia.

PARALAMDACISME: Defecte de pronunciació en el qual la consonant "L" es converteix en "N", "J" o "R". (Corachan) (recordem que la "L" és "lambda").

PARALEREO = Paraleros, deliro, delirus, Delirium (Castello).

PARALEREMA: Delirio o trastorno mental moderado (Quintana).

PARALERESIS: Sin.: Paralerema.

PARALEXIA: Trastorn de la lectura caracteritzat pel fet que el malalt, en llegir,

substitueix els mots del text per mots sense sentit. Alguns autors prefereixen el nom de "Paranagnòsia".

PARALLAGE = Insanity (Castello).

PARALOGIA (de "para" = al lado, más allá, alteración + "logia" = discurso). Trastorno de la mente caracterizado por un lenguaje ilógico o delirante (Cardenal). | Delirium (Castello).

PARALOGISMO: Lenguaje sin significación o ilógico de los dementes (Cardenal).

PARALOGISMUS: Deceptio per falsas ratiocinationes, conclusió fallax & captiosa argumentatio (Calepini).

PARAMIMIA: Trastorn de la utilització dels gestos que no correspon a les idees ni als sentiments (Corachan).

PARAMNESIA: Té dues accepcions: 1ª: Transtorn de la facultat d'expressió, consistent en una pèrdua de la memòria dels mots i de llurs signes, amb suggestió instintiva dels sons o dels mots que no té cap relació amb el pensament que vol expressar el malalt. 2ª: Perversió de la memòria en la qual al malalt li sembla que recorda fets que no han ocorregut mai: és una il·lusió de falsa coneixença. Pot haver-hi, també una paramnèsia de certesa, amb records inexactes, il·lusió del ja vist, ja viscut (confusió mental, deliri de persecució, intoxicacions, histerisme...). I també cal esmentar la paramnèsia de localització, en la qual hi ha un record exacte, però mal situat en l'espai o en el temps (Corachan).

PARANAGNOSIA: és el mot correcte per a substituir el terme defectuós de "paralèxia" (Corachan).

PARANEA: Terme emprat per a designar els deliris parcials o sistematitzats (Corachan).

PARANOEIA = Delirium, Dementia (Castello).

PARANOIA (de "para" = más allá de + "noús" = razón): estado mental patológico que va más allá de la razón, falseando conceptos importantes con interpretaciones erróneas, no solo falsas, sino incorregibles.

PARAPHOBIA = Hydrophobia.

PARAPHORA = Delirium, Paracope (Dunglison). | "significat parvum delirium, leviter deliri vocantur" (Castello). | (de "paraferó" = dépraver) : Délire léger, ou délire en general.

PARAPHRENESIS = Paraphrenitis de Boerhaave: Differt a phrenitide ex dolore obscuro lateralis, vel sensu cinguli praecordia stringeris, vel oppresione gravi pectoris, sputo sanguinis, quae omnia latentem pleuritidem, vel peripneumoniam delirio conjunctam designant (De Sauvages).

PARAPHRENESIS DIAPHRAGMATICA, de Boerhaave: Ea est quae a diaphragmatis inflammatione primariam... (De Sauvages).

PARAPHRENESIS HEPATICA: Ea est quae ab inflammato hepate, potissimum in convexa parte..., si itaque dispositio ad delirium concurrant (De Sauvages).

PARAPHRENESIS PLEURITICA: Febris maligna cum obscuro dolore lateris & delirio (De Sauvages).

PARAPHRENIE: Au-delà de l'émulation, la bizarrerie, l'originalité des actes: la folie.

PARAPHRENITIS: from "para" = near = "phrenitis" = delirium.

PARAPHRONICAS: Sinòn: Vesantias (Ameller).

PARAPHROSINE = Deliri febril (Corachan).

PARAPHROSYNE = Delirium (Castello). Est fugax & saepe febrile delirium (De Sauvages).| Temulentia, de Plater, Delirium, Transport au Cerveau.

PARAPHROSYNE a Pathemate, de Plater, segons De Sauvages. Representada per la malaltia mental del rei de França, Charles VI, a conseqüència d'una insolació, amb un deliri furiós i al·lucinacions.

PARAPHROSYNE a Venenis, de De Sauvages: (sobretot per Datura Stramonium, opi, belladonna, cicuta, etc.).

PARAPHROSYNE FEBRILIS, de De Sauvages = Delirium febrile de Boerhaave.

PARAPHROSYNE HYSTERICA, de Lorry: amb manifestacions aparatoses, histriòniques i influenciabls per les persones de l'entorn.

PARAPHROSYNE MAGICA = Delirium magicum de Kempfer.

PARAPHROSYNE PUERPERARUM, de De Sauvages = Deliri puerperal.

PARAPHROSYNE TEMULENTA, de De Sauvages = Deliri ex narcoticis, venenis tementantibus (degut a vi, cervesa, licors fermentats, i begudes més o menys narcòtiques).

PARAPHROTES = Delirium.

PARASITOFOBIA: Temor excessiu que experimenten alguns individus d'agafar malalties cutànies parasitàries, particularment la sarna (Corachan).

PARASYNESIS: quadre indefinit d'errors interpretatius o intel·lectuals, i trastorns sensoperceptius, amb sensació de cosa falsa.

PAREGORICO (de "paregorikós" = propio a consolar, endulzar): Lo que consuela y mitiga el dolor. Todo cuanto alivia un mal.

PAREIDOLIA: Ilusión, percepción falseada por imágenes subjetivas, como ver figuras en las nubes, etc. (Quintana).

PARENTAL LOVE: Gives a love of one own's children; a desire to be a parent. (Funció frenològica, una de les 3 en que està subdividida la "Philoprogenitiveness". Fowler).

PARHEDONIA = Homosexualidad.

PARIS = Paris quadrifolia= Solanum quadrifolium, Raisin de Renard, Parisette: "It possesses narcotic properties, and was formerly considered a powerful love filter (Dunglison).

PARONIRIA: Sueño anormal o morboso (Quintana).

PARORASIS: "vocatur imbecillitas, aut parvitas quedam visus (Gal.). Fernelius vocavit Hallucinationem, describens, quod fiat cornea tunica alieno colore infecta, ut ita objecta omnia tincta appareant (Barthol). | Actionem quoque visus depravatam hallucinationem vocavit Mich. Gavasset (Castello).

PAROREXIA: Perversión del deseo de comer (Quintana).

PAROXISMAL, Mal: Sin.: Histerisme. També mal histèric i mal de mare (Corachan).

PAROXYSM = Paroxysmus, Impetus, Accesus, Insultus, Invasio: The augmentation which supervenes at equal or unequal intervals in the symptoms of acute disease. Also, a periodical exacerbation or fit of a disease (Dunglison).| Stimulatio, concitatio, exacerbatio (Calepini).

PASSIO = Affectus, affectio (Castello).| Disease, Passion: Passio Cadiva = Epilepsy; Passio Hypochondriaca = Hypochondriasis; Passio Hysterica = Hysteria (Dunglison).| Patiment, emoció, sofriment (i, també, desig immoderat). | = pasión, passió, passion, Leidenschaft, passione. Sobretot en la primera meitat del segle XIX, en plena època de la Medicina del Romanticisme, predominà el

concepte que la malaltia mental estava produïda per la invasió del psiquisme per les passions, considerades com a perturbacions o afectes desordenats de l'ànim. Feuchterleben en fou el seu pontífex; i entre els seus seguidors, alguns es mostraren tan especulativament fantasiosos com Ideler, que escriví una frase tan poc científica com la que deia que "el deliri és la formosa poesia de les immenses necessitats del cor". Així i tot, la defensa de la psicogènia influí, pòstumament, en la psicoanàlisi i d'altres branques de la psicoteràpia. En el nostre país defensaren aquestes tesis Monlau, Call, Peray, i d'altres. De totes maneres, cal no oblidar que tant Hipòcrates com Galè ja havien copsat i assenyalat clarament la importància que podien tenir les passions en l'origen de moltes malalties -sobretot en les mentals-; i Ateneu d'Atala, poc després de Jesucrist, sostenia que moltes malalties sobrevenen quan l'esperit pateix o rep alguna mala impressió.

PASSIONES ANIMI = Affections of the mind (Dunglison).

PATHEMA: Afecció o malaltia.

PATHOPATRIADALGIA, de Zwingeri = Nostalgia (De Sauvages).

PATIA (de "patos" = sofriment, dolença, passió, emoció, desig...): Malaltia.

PATOFOBIA: Por morbosa a contraure malalties (Corachan).

PATOLEPSIA: Histerismo (Quintana).

PATOMANIA: Té dues accepcions: la 1ª, la més important, significa la mania de creure's sempre malalt; la 2ª: folia moral (Corachan).

PATRIOTISM: Gives love of country and its institutions; partially for one's countrymen. (Funció frenològica. Una de les 2 en que està subdividida la "Inhabitiveness". Fowler).

PAU, mal de sant: Epilèsia. Documentat en el s. XVIII: "I.F. fadrí, morí del mal de sant Pau" Reg. Obits. Sant Boi de Lluçanès (26-6-1714) (Miquel Vilardell).

PAVEO: Avoir grand peur ou frayeur: Aver paure, temere; Sich fürchten vor forcht entsetzen; Haber pavor o miedo; To be in great fear, to be troubled in spirit (Calepini).

PAVOR = Timor, Metus, Terrore (Castello). = "Paveo" (Calepini). Dread, Great fright, Panophobia (Dunglison).

PAVOR in SONNO, de Sennert = Panophobia (De Sauvages).

PEC: (antic Pech). Bestial, grosser d'enteniment (Moll). castellà: zafio, tosco. Més

emprat a l'Edat Mitjana, ja es troba al s. XIII. "Qui fol va a Roma, pech se'n torna" (Crònica de Jaume I). També "Es fol o pech, creent volar sens ales". Tam,bé s'emprava el femení: "pega" (Moll).

PEDERASTIA = Paedagogium, Paediciatio, Clinadia (from "pais" = a boy + "eros" = love): The love of boys. A disgraceful passion, common in ancient times, but now unknown. (These terms are likewise applied to the crime of sodomy).| Abús deshonest comès contra la infància; i també, per extensió, coit "per anum" (Corachan).| Deshonestedad contra los niños (Cortada).

PEDILUVIUM (Pédiluve, ou bain pour les pieds): Indications:... telles sont, outre les affections soporeuses, presque toutes les affections de la tête, la folie, la manie, la mélancolie, le mal de tête opiniâtre, la migraine, le clou hystérique, le vertige... (Dict. universel de Médecine, 1747).

PEDIOFOBIA = horror a les criatures (Corachan).

PEDOPHILIE: La pédophilie, voisine de la pédérasie, est l'attraction érotique à l'égard des enfants (Ch. Bardenat, en Porot).

PEGUEA: Qualitat de pec. Niciesa. Rudesia d'enteniment | També Peguesa. Més emprat a l'Edat Mitjana.

PELOTERAPIA: ús terapèutic de terres o fangs medicinals (Corachan).

PENCHANT: (francès). Nom genèric de les tendècies descrites pels frenòlegs.

PENETRABILIDAD: Funció frenològica "facultad que percibe resultados a priori... propensión a penetrar en el fondo de las cosas... tendencia a... adivinar, a profetizar. Conocimiento instintivo del corazón humano". Classificada per Cubí amb la lletra A (Sistema) o el núm. 47 (Lecciones) amb el nom de Deductividad.

PERESA = Accídia, Pigrícia: Repugnància al treball o als moviments; o, també, lentitud a obrar (Corachan).

PERFECTIBILIDAD: Funció frenològica. Sinòm: Idealidad (v.).

PERFECTION: Gives the sense of the perfect, exquisite and highly wrought, a desire to aproximate to the highest degree of perfection in character, literature, art and workmanship. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix la "Ideality". Fowler).

PERICHAREIA: excés d'alegria, que alguna vegada pot ocasionar una mort sobtada (que confirmaria el consell d'Higiene Mental que proclama el meu amic Leandre Amigó, redactat en la concisa frase que diu: "-De res massa!") (D. Parellada).

PERIECOFOBIA: Denominación genérica de las fobias o temores a los fenómenos físicos ambientales (Quintana).

PERILYPOS: Molt trist (Hipòcrates).

PERKINISM: A therapeutical means, first employed by Dr. Elisha Perkins, of Norwich, Connecticut, toward the termination of the last century (XVIII), and named after him. It consisted in drawing over affected other parts the pointed extremities of two metallic rods, called Metallic Tractors, each made of a different metal. The success obtained, was through the influence of the imagination; and, consequently, it ranks as animal magnetism. The operation was, also, called Tractoration (Dunglison).

PERLESIA = "parálisis" en castellà antic. Sinon.: Parálisis. "La falta de movimiento de algún órgano, dejando este de obedecer al imperio de la voluntad o a los estímulos que le son propios, es lo que se dice parálisis o perlesía" (Ameller).

PERSEVERACIO: Repetició freqüent d'una paraula o d'un moviment en els quals sembla enganxar-se l'activitat mental del pacient.

PERSEVERANCE: Gives tenacity of mind and the desire to finish the plan or purpose. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Firmness". Fowler).

PERSONALITAT: El que constitueix, distingeix i caracteritza una persona determinada (Corachan). Tanmateix, aquesta definició, tan precisa, potser mereix alguna ampliació, car no és una idea tan objectivable com allò que entenem per persona, p.ex., sinó que abarca la seva manera de ser, de viure, d'actuar i de reaccionar, tenint en compte la complexitat de la seva organització interna, i els seus diversos dinamismes hereditaris, constitucionals, biològics, instintius, afectius, intel·lectius, culturals, espirituals i socials, però tots ells aplegats en una unitat funcional. De manera que, normalment, no hi ha una dissociació entre la persona cortical i la persona profunda, o entre la Superestructura personal i l'Endotímia (Lersch), o entre les Intencionalitats directiva i dirigida, de Von Brentano; o entre la ètica i l'Hedonisme de Von Gebattel. I quan entre els diferents dinamismes hi ha una discrepància massa marcada, no té res de particular que es debiliti la "fortalesa" de la personalitat, i se'n ressenti la seva "cohesió interior". Llavors es comprèn perfectament que la Higiene, la Terapèutica i la Rehabilitació cerquin, com un dels seus objectius més preuats, una bona harmonització entre tots aquests elements dispersos, que tan sols en el seu equilibri funcional trobaran el seu assossec. (D. Parellada).

PERSONALITAT PSICOPATICA: Tendència hereditària al desordre mental sense control de la voluntat i augment de les respostes emocionals al estímuls. També se'n diu personalitat desequilibrada. Tanmateix, també pot ésser útil el coneixement de la fórmula definitòria de Schneider, segons la qual les

personalitats psicopàtiques són aquelles que, per la seva anormalitat, fan patir el propi pacient, o fan patir tots aquells que estan al seu entorn.

PERSONENSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 13. Definida com a sentit de les persones.

PERTURBATIO = (Affectus animi, Perturbatio animi, Mentis emotione, Delirio (Castello).

PERTURBATUS: Troublé, perturbé; Perturbado; Betrübt; Verwirrer; Perturbato; Troubled (Calepini).

PERTURBATRIX, Medicina = Perturbating Treatment, Méthode ou Médecine perturbatrice. A mode of treatment in which very active means are employed, and such as impress upon diseases a different course from that natural to them. It is the antithesis to the Medicina expectans (Dunglison).

PERVERSIO: Transformació que té per resultat modificar en un sentit desfavorable, adés les sensacions físiques (perversió dels sentits), adés les concepcions morals (perversió moral), adés l'instint sexual (perversió sexual) (Corachan).

PERVERSIONS SEXUALS: "La medicina ha assumit l'estudi de les perversions sexuals morboses, per reconèixer les seves causes i els seus símptomes, i fixar les dades que permetin distingir-les de les perversions vicioses" (Krafft-Ebing).

PERVIGILIUM = Insomni (Willis): Segons Willis, aquest insomni excessiu pot provocar un estat d'agitació, i empènyer vers el deliri. | = Diurnae vigiliae; Veille de toute la nuit; La velada de toda la noche; A watching all the night (Calepini). | "Idem quod vigiliae nimiae... oppositum somnolentiae nimiae. Deliri periculo, proveniens a continua agitatione spiritum animalium in cerebro" (Castello). | = Insomnia, Coma Vigil (Dunglison).

PESADILLA: sueño agitado y angustioso, que es vivido como algo espantoso y trágico; el durmiente sueña que se cae por un precipicio, y nunca termina de caerse; o es perseguido por una fiera espantosa, o por un enemigo terrible, ante el cual no tiene escapatoria; o es conducido a la ejecución; o está examinándose de alguna materia de la cual depende su porvenir, o su propia existencia, sin poder recordar nada, ante un tribunal exigente, hierático é inmisericorde. La pesadilla, que se vive como si se eternizara, termina en el mismo momento de despertar, que se vivencia como una liberación. Uno de los médicos que la habia estudiado fué Posidonio (s. IV. d. C.), del cual manifiesta Chinchilla en su "Historia General de la Medicina" que "sus principios sobre la causa de la pesadilla manifiestan un práctico ilustrado, así como sus observaciones sobre el frenesí, el letargo y otras dolencias de los sentidos internos anuncian un patólogo tan instruído como atento".

PESATIVIDAD: Funció frenològica relacionada amb la percepció del pes (Cubí, Lecciones, núm. 11). També rep el nom de peso o resistencia (Sistema, núm. 29).

PESO: "Facultad intelectual que percibe, conoce y aprecia, la propiedad de los objetos que los hace pesados o resistentes" (Sistema, núm. 29). Sinònim: Resistencia. Fou descrita per Spurzheim. fr. Pesanteur et Résistance (Bruyères).

PESSIMISME (de "pessimus"): Estat d'ànim tenyit de tristesa, veient les coses pel costat desfavorable, i creant una por irraonable de derrota.

PEYOTL: Droga alucinògena, o mescalina extraída principalmente a partir de cactus mejicanos. També s'esmenta com a Peyote.

PHALLALGIA: Pain in the male organ (Dunglison).

PHALLODYNIA = Phallalgia.

PHANTASIA = Imaginatio (Castello).| "Visum, imago rerum animo insidentiam". Phantasie, Vision. Fantasia, imaginatione. Ein gesicht, ein einbildung oder phantasey. Imaginación. "Qui putant etiam spectris Catianis excitare" (Calepini).| = Delirium, Imagination (Dunglison).

PHANTASM = Phantasma, Phantoma, Phasma. (from "fantasó" = I make appear): A phantom, false appearance, apparition. Hallucination. Derangement of the sense of sight or of the intellectual faculties, causing objects to be perceived, which are not before the eyes (Dunglison).

PHANTASMA = Pseudoblepsia. | Paracelsus dicuntur spiritus in locis desertis, & circa litora maris apparentes... ex imaginationibus hominum, qualis vivi de, vel cum mortuis habent (Castello).| Phantasma quoque dicitur apparitio in somno. | Ein falsch gesicht oder erscheinung. Imaginación falsa, visión fantástica (Calepini) "vel visio ejus quod non est".

PHARMACOMANIA: One who has a mania for prescribing or for taking medicine (Dunglison).

PHILANTHROPY: Regard for the welfare of mankind, the disposition to do greatest good to do greatest number; gives the highest order of usefulness; moral progress. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "benevolence". Fowler).

PHILOENOS: "Vinosus", excessivament amic de la beguda.

PHILOGENITURE: Facultat frenològica (Bruyères).

PHILOPATRIDOMANIA = Nostalgia (De Sauvages).

PHILOPROGENITIVENESS: Parental love; Desire to be a parent; Fondness for objects young and tender, pets and animals. Excess: extreme indulgence. Deficiency: neglect of children and animals. (Facultat frenologica. Fowler).

PHILTER: (from "fileo" = I love) = Philtrum, Philetron, Pharmacum amatorium, Amatorium veneficium, Philtre, Filtro: A medicine or drink considered capable of causing love (Dunglison).

PHILTRON: proprie significat pharmacum, vel poculum amatorium, hoc est ad amorem conciliandum datum..., sed virtute beneficii Diabolici... (Castello).

PHILTRUM: Poison pour faire aimer; Echiso (Hechizo); A drink or any such thing which cause love; Veneno che induce ad amare (Calepini).

PHOBIE: Crainte ou répulsion angoissante spécifiquement liée, pour un sujet déterminé, à la présence d'un être, d'un objet, ou à certaine situation dont les caractères ne justifient pas une telle émotion (du grec "phobos" = peur) (Sutter, en Porot).

PHONONOSI (from "fone" = the voice + nosos = a disease): Morbi vocis, Phonopathie, Disease of the voice (Dunglison).

PHONOPATHIA = Phononosi.

PHOTOPHOBIA (from "fotos" = light + "fobos" = fear): Aversion to light, Intolerance of light.

PHRENALGIE: la douleur morale, la mélancolie, la lypémanie (Guislain).

PHRENATROPHIE: c'est ainsi que Fuchs nomme l'idiotisme (Guislain).

PHRENESIA = Phrenitis.

PHRENESIE: La Phrénésie est un délire perpetuel avec une fièvre continue venant de l'inflammation des membranes du cerveau. Les signes sont le délire perpetuel, l'insomnie, la fièvre continue, la respiration petite et frequente. Il y a deux sortes de phrénésie: une véritable que nous venons de décrire, et l'autre fausse nommée parafrenitis, qui vient particulièrement du diaphragme..., cause un délire fort semblable a la véritable phrénésie. Emporte le malade ordinairement en 7 jours. (Thomas Burnet, 1694). | Inflammation du cerveau, des meninges, aigüe, accompagnée de transports furieux (Guislain). | "Voici, suivant Trallent, les signes que présagent la phrénésie: "La Phrénésie est précédée par des insomnies continuelles & excessives; ou si les malades dorment, leur sommeil est troublé & interrompu. Ils tressaillent & sont épouvantés par des songes terribles. Ils oublient aisément ce qu'on leur dit; & supposé qu'ils viennent à répondre, ils paroissent

plus furieux & plus colères qu'auparavant. Leur pouls est dur & faible, & ils ressentent souvent une douleur vers l'occiput. Lorsque la maladie augmente, ils ont le regard fixe, les yeux enflammés & ils versent des larmes" (Dict. Univ. de Médecine, 1747).

PHRENSIS = fr. phrénésie, d. Hirnentzündung (Old terms for "Phrenitis"). Ja es troba esmentat per Zacchia (1621).

PHRENETISMUS = Phrenitis.

PHRENIATRE: Un Médecin alieniste, psychiatre (Guislain).

PHRENICA (from "fren" = the mind): Disease affecting the intellect, characterized by error, perversion, or debility of one or more of the mental faculties (Phrenopathia). The first order of the class Neurotica of Good. Also remedies that affect the mental faculties (Dunglison).

PHRENIE: état mental dans le sens le plus large (Guislain).

PHRENISMUS = Phrenitis.

PHRENITIASIS = Phrenesis.

PHRENITIS: "Si ferox & perpetuum delirium a cerebro primario affecto cum febre acuta, continua oritur, vocatur Phrenitis Vera. Si a malo aliunde in cerebrum delato in febre, inflammatione, & Phrenitis Symptomatica, "Paraphrosyne", Desipientia, dicitur" (Van Swieten: 1770- 1772).| Phrenitiasis, de Castelli, Sirfen (Arabum), Phrénésie. "Est genus flegmasiae acuta & delirio perpetuum insignitum a cephalalgia atroci ut plurimum incipiens: definitur vulgo mentis alienatio continua cum febre acuta (J.R. Fortis, secundum de De Sauvages).

PHRENITIS APHRODISIACA, de Winkler: Adolescens amore percitus incidit in febrem cum vehementio deliro (De Sauvages).

PHRENITIS APYRETA, de Theodor Collado: Phrenitis est sine pyrexia cum inflammatione cerebri & meningum (De Sauvages).

PHRENITIS INANITORUM de De Meyserey: non raro superveni phrenitis iis quos longa diaeta tenuissima (De Sauvages).

PHRENITIS MORBILLOSA, de Morton i de Hoffmann: es refereix a un quadre psicòtic febril en el decurs de l'escarlatina (De Sauvages).

PHRENITIS SYMPTOMATICA: Si a mallo aliunde in Cerebrum delato in febre,

inflammatione & Phrenitis Symptomatica, parafrosine, desipientia, dicitur (Hermann Boerhaave).

PHRENITIS VARIOLOSA, de Sydenham: Quadre psicòtic febril en el decurs de la verola (De Sauvages).

PHRENITIS VERA, de Boerhaave = Phrenitis essentialis, de Fortis; Phrenitis idiopathica, de Junker (que són la forma clàssica de la Frenitis) (De Sauvages).

PHRENITIS VERMINOSA, de Sennert: Quadre psicòtic febril en el decurs de malalties produïdes per vermes. Paracels suposava que els cucs perforaven les meninges (De Sauvages).

PHRENOCOME: Une maison, un établissement, un asile d'aliénés (Guislain).

PHRENOGRAPHE: celui qui décrit les fonctions intellectuelles: un idéologue, un psychologue (Guislain).

PHRENOGRAPHIE: écrit qui a trait au "Phren", aux qualités morales, intellectuelles, à la psychologie (Guislain).

PHRENOLOGIE: Science des phénomènes de l'entendement; terme déjà employé par Spurzheim (Guislain).| La Frenologia tingué un gran predicament, sobretot entre amateurs, que veien en ella un mitjà de coneixement personal que consideraven inequívoc.

PHRENOPATHE, phréniatre: un médecin aliéniste; psychiatre (Guislain).

PHRENOPATHIA: sv. PHRENICA.| Maladie mentale, psychose, psychopathie (Guislain, que és l'autor de la paraula, publicada ja l'any 1833).

PHRENOPLEXIE: la commotion morale, l'extase (Guislain).

PHRENOTHERAPIE: la thérapeutique mentale, la psychiatrie (Guislain).

PHRENOTHERAPIQUE: ce qui tient à l'action médicatrice d'un agent moral (Guislain).

PHRENOTYRBE: le trouble, le désordre des fonctions intellectuelles, du moral. = Seelenstörung.

PHRENOPATIQUE = un aliéné (Guislain).

PHRENSY: (e) Phrenitis.

PHRONESIS: Saviesa, prudència (la virtut mèdica per excel·lència).

PHRONTIS: significa pròpiament una meditació profunda i penosa. Però amb aquest nom Hipòcrates entén una malaltia particular, en la qual els malalts es queixen com si tinguessin una espina que els punxés les entranyes, cosa que els fa tornar molt inquiets, i eviten la llum i la companyia, per la qual cosa cerquen l'obscuritat i la soledat, i tenen por de tot. Pateixen uns somnis terribles, i veuen coses espantoses, o morts. Comenta James que hom pot classificar aquesta malaltia com pertanyent a les afeccions melancòliques; cal recordar que llavors les afeccions melancòliques incloïen molts tipus de malalts, entre els quals s'hi podien aplegar molts casos diversos, fins i tot esquizofrènics...

PHYLACTERIOS: terme antic que significava amulets i remeis preservatius de malalties.

PHYLALYSTES: home d'esperit inquiet, que es sent perplexe.

PHYSIOAUTOCRATIA: "Vis medicatrix naturae".

PHYSIOGNOMIA: dicitur ars, quae de hominis natura judicat ex externo habitu corporis (Castello).

PHYSIOGNOMY = Physiognomia, Antroposcopia, Prosopomania, Prosopologia. (from "Fisis" = nature + "gnome" = knowledge): The art of knowing the dispositions of men from their external appearance (Dunglison).

PIGRITIA = Ignavia, Argos, Desidia. | a) Peresa; b) Depressió i inactivitat de l'esperit, deguts a l'alcoholisme (Corachan).

PIROFOBIA: temor morbós dels incendis, del foc, dels llumins (Corachan).

PIROLUDISME: afecció a jugar amb foc, sense, però, provocar cap incendi.

PIROMANIA, de Marc = Monomania incendiària. | Impulsió que porta alguns degenerats a calar foc.

PIROMANTIC: aplicat, antigament, a les persones que pretenien guarir usant la màgia del foc (Corachan).

PIROPTOITIMIA: Creencia delirante de estar envuelto en llamas (Quintana).

PITECOIDE, Idiotesa: Forma de deficiència mental en la qual la persona afectada té la cara semblant a la dels simis (Corachan).

PITIATIC: Histèric. També es diu de tot el que es relaciona amb la persuasió o la suggestió.

PITIATISME (de "peitó" = persuasió): Histerisme, susceptible de guarir per persuasió.

PLANNING: Gives the power to plan, to comprehend principles, to think originally, to discover causes; aids in invention. (Funció frenològica. Una de les 2 en que està dividida la "Causality". Fowler).

PLATER, Fèlix (1536-1614), classificava les malalties mentals en 4 grans classes: 1ª: mentis imbecillitates. 2ª: defatigatione. 3ª: consternationes. 4ª: alienationes.

PLEONETICA ATHYMIA, seu Melancholia: A form of Insanity characterized by a desire for gain or by covetousness. | (Aquesta dèria de guany i de cobdícia sembla més aviat pròpia d'una psicopatia que d'una psicosi, car revela un afany egoista que, si no hi ha cap alteració més important. Cal considerar, en tot cas, com a anormalitat de la personalitat, i això si no es tracta simplement d'una senzilla cupiditat social sense cap motivació patològica; cal no oblidar que l'avidesa és, en alguns ambients socials, considerada com una qualitat).

PLEONEXIA: vocatur insatiabilis avaricia = Aplestia (Castello).

PLEROTICUS: Alcohòlic.

PLOPEXIA: Vulgarisme per apoplexia (Moll). Es troba al Spill de Jaume Roig: "De ploplexia, o litargia, ben tost morir"

PLUTOMANIA: Deliri d'un pacient que es creu ésser immensament ric (Corachan).

PNEUMA: segons Hipòcrates, substància aèria, tènue, vaporosa, essencial en la constitució corporal de cada persona, que vivifica l'ésser humà de manera semblant a com la bufada encén la brasa, originada en la respiració.

PNIGALEON = Efiertes.

PNIX: sufocació, particularment la que es presenta en els accessos histèrics.

POIQUILERGASIA: Constitució psicopàtica en la terminologia de Meyer (Quintana).

POLICY: Gives tact, management, the disposition to watch and see every chance to turn things to a good account. (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "secretiveness". Fowler).

POLIDIPSIA EBRIA: necessitat imperiosa de beure líquids alcohòlics (Corachan).

POLIFARMAC: s'aplica a la recepta que consta de molts medicaments (Corachan).

POLYDIPSIA = sitis morbosa, polyposia, soif excessive: a constant desire for drinking... | Necessitat exagerada de beure (Corachan).

POLYDIPSIA FEBRILIS = soif des fébricitans "siti febrilis" de Boerhaave (de De Sauvages).

POLYHIDRIA = Polihidrosis (from "polys" = much + "idros" = sweat). Excessive sweating (Dunlison).

POLYHIDROSIS = Polyhidria.

POLYPHAGIA = Voracity, Multivorantia = Boulimia.

POLYPHARMACOS: de medicamentis compositis (Castello).

PONOFOBIA: té dues accepcions: 1ª, temor al dolor; 2ª, temor a fatigar-se (Corachan). | Temor morboso al dolor o a la fatiga (Quintana).

PONOSIS (de "ponos" = sufrimiento, fatiga + el sufijo "osis" = estado morboso): Estado morboso de fatiga y sufrimiento.

PORIOMANIA: Trastorno psíquico que consiste en marcharse de forma imprevista para efectuar viajes largos (Quintana).

POSIOMANIA = Dipsomania (Corachan).

POSOLOGIA: estudi de la quantitat o dosis dels medicaments.

POSSESSIO, Deliri de: el malalt es creu ésser dominat per un ésser sobrenatural (dimoni, esperit, etc.), que s'ha apoderat d'ell i l'obliga a pensar i fer coses diferents del seu pensament i comportament habituals (v. Daemonomania).

POTAMOFOBIA: Por morbosa als rius i als corrents d'aigua (Corachan).

POTOMANIA: impulsió morbosa que porta alguns degenerats a beure un líquid qualsevol en gran abundància. Cal no confondre-la amb la "dipsomania", en la qual els individus afectats són portats a beure pel gust de certs líquids; ni amb la "polidipsia" de la Diabetis, conseqüència de la deshidratació de l'organisme" (Corachan).

POTOMANIE: Besoin qu'éprouvent certains sujets de boire constamment, le plus souvent de l'eau, mais aussi tout liquide a leur portée. On ne confondra la potomanie avec la diabète insipide, qui est d'origine infundibulo-tubérienne et

présente des signes de la série diencéphalo-hypophysaire (Porot).

POTOPARANOEA = Delirium Tremens.

POTOTROMOPARANOEA = Delirium Tremens (Poto = boire, bevère, to drink).

POWER OF WILL: Gives ability to decide quickly and a desire to have own's one way; positiveness. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "firmness". (Fowler).

PRAEFOCATIO: Mot antic referent a l'accés histèric.

PRASOLOGIA: Es aquella parte de la psicologia experimental que trata de la voluntat (Monlau). El terme fou proposat per C. M. Paffe.

PRECAUTIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 28 (Lecciones). (v.) Circunspección.

PRESBIOFRENIA: Psicosi observada a vegades en els vells, sobretot en les velles, i caracteritzada per angoixes, al·lucinacions, idees delirants i de persecució, pèrdua de la memòria i dificultats de fixar l'atenció. Va acompanyada sovint de Polineuritis (síndrome de Korsakoff) i es guareix rarament (Corachan).

PRIAPISMUS: "est auctio pudendi virilis, stabilis, in longitudinem, ac orbem tumefacti, citra rei Venereae appetentiam".| Segons Hec. Gorr, "priapismus est convulsio particularis, vel rigiditas convulsiva penis, absque stimulo ad libidinem, vel coitum" (Castello).| "Morbus est quum genitale membrum in longitudinem protenditur & in circulum intumescit sine Veneris appetitu" (Calepini).

PRODROMUS (from "pro" = before + "dromos" = course): The period immediately preceding an attack of disease; in which the precursory signs occur (Dunglison).| "El que corre delante"; "a forerunner"; "che corre inanzi".

PROETUS, roi d'Argos, avait trois filles, qui devinrent folles en punition d'un acte d'indévotion. Leur fureur devint si violente, qu'elles se mirent à courir les champs avec toutes sortes d'indécences; elles se croyent vaches. On s'adressa a Melampus... Il guérit toutes les femmes & épousa la princesse. C'est lui qui, dans la médecine, fit usage le premier de l'espèce d'héllébore appelé Mélampodium. (Encyclopédie...).

PROFLUVIUM = Discharge, fluxus (from "profluo" = I run down): A term under which some nosologist have compressed all morbid discharges or fluxes. -Others, increased excretions attended by fever (Dunglison).| Diarrhaea, Hemorragia, Gonorrhoea, Fluor (mulieribus) (Castello). Flux, coulement (Calepini).

PROPHYLACTIC = Prophylacticus, Diaphylactic, Diasostic, Syntereticus, Praeservatorius.

PROPHYLAXIS: Prophylacé, Prophylacticé, Synteresis, Praeservatio, Praecautio, Praecustodia. Preservative or preventive treatment.

PROSPEEO: equival a "simulatio". Cal remarcar que la simulació sempre ha estat un recurs per esquivar esforços o responsabilitats. I quan s'ha simulat una malaltia, el metge ha estat l'encarregat de judicar l'estat real de salut o de malaltia de la persona concreta que presenta un problema que entra ja en la Medicina Forense, i en certs casos, en la Psiquiatria Legal.

PROTIMIA: Mentalidad precoz (Quintana).

PRUDENCE: Gives discretion and guardedness; forethought. Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Catiouness". Fowler).

PSELLISMUS (from "psellism" = I stutter): imperfect or depraved state of the articulation of the voice (Dunglison).

PSELLOTES = Balbutiens (Castello).

PSEUDOPERCEPCIONES: Alteraciones de la percepción.

PSICANOPSIA: Anòpsia o ceguesa d'origen psíquic.

PSICASTENIA: a) Indecisió de l'esperit, tendència al dubte, a les aprensions instintives i il·lògiques, i que condueix a la follia del dubte, a les diverses fòbies, impulsions o abúlies. b) Alguns psiquiatres, amb Dubois (de Berna) proposen aquest terme per a reemplaçar el de neurastènia, per raó del paper preponderant de l'esperit en la gènesi dels estats neurastènics (Corachan).

PSICLAMPSIA: Manía aguda considerada como fenómeno de descarga de una actividad cerebral perturbada (Quintana).

PSICOCOMA = Estupor malencònic (Corachan).

PSICOGNOSIA: Coneixement de l'estat mental i espiritual d'un individu.

PSICOLAGNIA: Excitació sexual produïda per actes sexuals imaginats pel malalt (Corachan).

PSICOPARESIS: Paresis o debilidad mental. Demencia (Quintana).

PSICORREXIS: Forma maligna de neurosis de ansiedad producida por choque traumático (Quintana).

PSICOSI = Nom genèric donat a totes les malalties mentals. Antigament "vesania" (Corachan).

PSICOSI de Korsakoff: "Conjunt de manifestacions de l'alcoholisme, que es presenten en forma crònica; es caracteritzen per desorientació, suggestibilitat, trastorns de la memòria de fixació, al·lucinacions, tremolor, i moltes vegades polineuritis (Corachan).

PSICROFOBIA: Temor anormal al frí (Quintana).

PSIQUIATRIA = Medicina mental (J.C. Reil creà aquesta paraula l'any 1803).

PSIQUINOSIS: Sin.: Psicopatía, psicosis (Quintana).

PSYCHIATRIA (from "psiko" = mind + "iatreia" = healing): Treatment of diseases of the mind (Dunglison).

PSYCHIATRIC THERAPY in the XVI Century: "Psychiatric therapy was still based upon bleeding, purging, and cauterizing. Johan Dolee suggested the use of the moxa in place of cauterization with a hot iron (Metler).

PSYCHIATRY: That branch of medicine concerned with the prevention and treatment of mental disorders (Biddle & Van Sickle).

PSYCHONOSEMA (psike = the mind + nosema = a sickness, or disease): Term for diseases of the mind (Mayne).

PSYCHONOSOLOGIA: Term for the doctrine of mental disease. = Psychonosology (Mayne).

PSYCHONOSOLOGY = Psychonosologia (from "psiko" = mind + "nosos" = disease + "logos" = a description): The doctrine of, or a treatise on, diseases of the mind (Dunglison)

PSYCHOSE = Malaltia mental (Ernst Von Feuchsterleben creà aquest mot l'any 1845).

PSYCHOSIS: Term for a mental affection; applied to a class (psychoses) of such affections (Mayne, 1860).

PSYCHOSOMATIATRIA: Term for medicine of the mind and body (Mayne).

PSYCHROPHOBIA (from "psikros" = cold + "fobos" = fear): Dread of cold, specially of cold water. Impressionability to cold (Dunlison).

PSYCHROPHOBOS dicitur, "qui timet aquae frigidae" (Galè, segons Castello).

PTARMIQUE: Sternutatoire, médicament qui fait éternuer. Tels sont la plante appelée Ptarmique, l'hellébore blanc, l'euphorbe, le tabac, la marjolaine, etc. (Ce mot est grec, dérivé de "ptarmós", éternuement) (Elie Col de Vilars).

PTOODES: Persona atemoritzada, intimidada, que veu perills a tot arreu i de tota mena, i que té por de tot (Hipòcrates).

PULPEZIA: mot equivalent a "Sideratio" o "Apoplexia".

Q

QUENOFOBIA: miedo morboso a los espacios vacíos (Cortada).

QUERANONEUROSIS (de "keraunós" = llampec, tro): Neurosi provocada per la lluminositat del llamp i pel soroll del tro.

QUERAUNOFOBIA: terror morboso ante las tempestades y los rayos (Cortada).

QUERAUNONEUROSIS: Sin.: Ceraunoneurosis. També Queranoneurosis.

QUEROFOBIA: Disgust que els altres estiguin alegres. La presenten alguns neuròtics (Corachan).

QUEROMANIA: Alegria exaltada (Corachan).

QUINESITERAPIA (de "kinesis" = moviment): Tractament pel moviment (gimnàstica, mecanoteràpia, cinesiteràpia).

QUININISM = Quininismus, Quinism, Cinchonism: The aggregate of encephalic or neuropathic phenomena induced by overdoses of quina (Dunglison).

QUIROGNOMIA: Diagnóstico del carácter de un individuo conociendo los detalles de su mano (Quintana).

QUIROMANCIA: Adivinación vana y supersticiosa por las rayas de las manos (RAE)

QUIROMANIA = Masturbació (Corachan).

QUIROPRACTICA: Mètode de tractament que consisteix a palpar la columna vertebral i exercir pressió damunt dels nervis que surten pels forats intervertebrals, amb l'objecte d'exercir una influència, per mitjà d'ells, damunt de la resta del cos (Corachan).

QUTRUBUT: Melancholia erràtica dels autors àrabs (Peset).

R

RABDOFOBIA: Por morbosa d'ésser bastonejat (Corachan).

RACIONAL: Relatiu a la raó, o que està dotat de raó (Corachan).

RADENS: Atrabilis que per ella mateixa degenera en una acidesa corrosiva -amb males conseqüències mentals i corporals-.

RADIATERPIA: Síndrome complexa caracteritzada especialment per un estat de malestar, cefalàlgia, basqueix, etc., produït per grans dosis de Raigs X. (Corachan).

RAFANIA: Malaltia convulsiva atribuïda a la intoxicació per les llavors del rave silvestre ("raphanus raphanistrum"), barrejades amb el blat. Seria, per a molts autors, la forma convulsiva de l'ergotisme (Corachan). | Enfermedad parecida a la Corea, a la que Linneo y otros profesores dieron este nombre por creer que la contraian los sujetos que hacían uso del pan con cuya harina se había mezclado la fécula del rábano silvestre. Posteriormente se relacionó con el cornezuelo del centeno (ergotismo) (Ameller).

RAMPELL (cat) = arranque, antojo (cast), boutade (f): Desig sobtat i vehement d'alguna cosa, sovint inversemblant (Corachan). | També ramalla, rampellada.

RAPHANIA = Convulsio cerealis, Morbus spasmodicus popularis, Morbus spasmodicus malignus...: Linnaeus gives this name to a convulsive disease, not uncommon in Germany and Sweden, and which has been attributed to the seeds of Raphanus Raphanistrum seu Sylvestris, Raphanistrum segetum seu arvense. Rapistrum, being mixed with the corn. The convulsion are seated in the limbs, and are attended with acute pain (Dunglison).

RAPTE (cat) = raptó (cast), raptus: Impulsió violenta i brusca que porta un delirant al suïcidi, a la mutilació, o a l'homicidi (Corachan). A voltes l'impuls va dirigit a coses impersonals, amb destructivitat a vegades furibunda.

RASEREI: paraula alemanya que designava furia, furor, excitació paroxística, generalment de tipus maniac. (Pshyrembel).

RATIONALISATION: A plausible justification which serves as a reason (Dunglison).

RAUFSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 4. Correspon al valor personal, a la capacitat de defensa.

RAUMSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 12. Correspon al sentit de localització. Síndm: Ortsinn.

REALITIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 38 (Lecciones). Correspon a la "maravillosidad" (v.) (Sistema, núm. 21).

REASONING: Gives ability to reason logically to discuss subjects, and to study the relations of cause and effect. (Funció frenològica. Una de les 2 en que està dividida la "Causality". Fowler).

RECONSTITUENT: medicament que retorna les forces (Corachan).

RECTIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 40 (Lecciones) i amb el 19 (Sistema), amb el nom de "Concienciosidad" (v.). Correspon al sentit de la justícia.

REFECTIO = Restauratio (Dunglison) | Analepsis, Anathrepsis (Castello).

REFECTIVA = Analèptica.

REFINEMENT: Gives polish, taste, and the poetical sentiment; susceptibility to beauty, style and imagery. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix la "Ideality". Fowler).

REMEI (cat) = remedio (cast), remède (f): Tot el que guareix o alleugera (Corachan).

REMEI GALENIC: El remei de composició indefinida, en oposició als químics o espagírics (Corachan).

REMISSIO: decline, remission (Dunglison).

REMISSIO (cat) = remisión (cast), remission (e), rémission (f): Afebliment dels símptomes d'una malaltia, aguda o crònica (Corachan).

REMISSION = Epanesis, Anesis, Aphesis, Meiosis, Endosis, Submissio: In a more extensive signification, a temporary diminution of the symptoms of a disease: Remissio morbi. Diminution in the febrile symptoms, such as occurs in a remittent fever, between the exacerbations (Dunglison).

REPAPIEJAR: Perdre el bon ús de les facultats mentals per envelliment o per debilitació cerebral (Moll).

REPARADOR (cat & cast) = réparateur (f): Que restableix les forces. = Restaurador, restauratiu.

REPRODUCTIVE LOVE: Is in the centre (of the amateness) and adapts mankind to the continuance of the race. (Funció frenològica. Una de les 2 subdivisions de la "amateness". Fowler).

RESECATIVUS, Morbus: Sinon.: Hipocondria (Hipócrates) (Ameller).

RESERVE: Gives the desire to keep still, to listen, to keep dark, to appear indifferent. (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "secretiveness" Fowler).

RESISTENCIA: Funció frenològica. Sin.: Peso (Cubí, Sistema, núm. 29).

RESPECT: Gives regard for superiors, deference and respect for the aged and great, filial love. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "veneration". Fowler).

RESTAURADOR: Que restableix les forces.

RESTAURATIO = Refecti, Refectus, Analepsis, Anatrepsis, Anacomidé, Analtesis, Anactesis, Apocatastasis: Restoration of strenght, after disease or great fatigue (Redintegratio, Reparation).| Return of the organs to their normal condition (Recovery, Recuperation, Reparation).

RESOLUTIU: Que té la propietat d'afavorir el guariment d'un dany o lesió (Corachan).

RESOLVENT = Resolutiu.

REESTABLIMENT: Restauració, recobrament de la salut.

RÊVES (f): on peut tirer quelque pronostic & former quelque conjecture sur l'état actuel du corps, par le moyen des rêves. Si l'on croit boire de l'eau pure, c'est bon signe; si l'ont croit boire d'autre, c'est mauvais signe. Les monstres, les personnes armées, l'ennemi & tous les objets qui causent de l'effroi, sont du mauvais augure; car ils annoncent le délire (Dict. Univers. de Médecine, 1747).

REVULSIO: Acte terapèutic que consisteix a provocar un aflux sanguini en un punt més o menys allunyat d'un òrgan malalt amb l'objecte de descongestionar aquest òrgan (Corachan). (En la psiquiatria arcaica hi ha un bon exemple en la pràctica dels pediluvís, tan cara als metges de fa uns segles, en les frenitis i en la mania).

REVULSION (from "re" + "vellere" = to pluck). = Antispasís. The act of turning the

principle of a disease from the organ in which it seems to have taken its seat. Rubefaciens, vesicatoires, bleeding in the foot, etc., are often used for this purpose (Dunglison).

REVULSIVE = Derivative.

RHEMBASME (o Rembasme): Indecisió mental (Corachan).

RHEMBASMUS = Somnambulisme.

RHUMSUCHT: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 9. Correspon a la vanitat i l'ambició. Sin.: Eitelkeit, Ehrgeitz.

RIPOFAGIA: Inclinação morbosa a comer porquerías (Quintana).

RIPOFOBIA: temor obsessionant a la brutícia (Corachan).

RONYA = Sarna: afecció cutània molt molesta, que s'havia proposat com a mitjà nosoteràpic per a guarir les malalties mentals.

ROSA, mal de la: Un dels noms amb que era coneguda la pellagra. Fou emprat per Gaspar Casal (s. XVIII). Podia tenir unes manifestacions psicopatològiques importants.

ROTACISME: Vici de pronunciació caracteritzat per la dificultat o impossibilitat de pronunciar la lletra "R" (Corachan).

RUBEFACIENT (cat) = rubefaciente (cast), rubéfiant (f): Nom donat a una sèrie d'agents medicamentosos que, aplicats sobre la pell, determinen una congestió intensa i passatgera (Corachan).

RUDITAS: Disminució del nivell de consciència, menys intensa que el coma o la litargia (Peset) | ambé es parla de rudesia d'enteniment (Turmeda).

RUPOFAGIA: Sin.: Ripofagia.

RUPOFOBIA: Sin.: Ripofòbia.

RUTETA: equival a "Taràntula".

S

SACER, o SAGRAT: 1) Ignis Sacer: foc sagrat; foc de Sant Antoni. Ergotisme. 2) Morbus Sacer: Mal Sagrat. Epilèpsia.

SACHGEDOECHTNISS: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 11. Correspon al sentit de memòria de les coses i l'educabilitat. Sin.: Erziehungsfoeigkeit.

SADIFETICHISME: Krafft-Ebing conta un cas reportat per Garnier, d'un individu que tallava les orelles als infants, cosa que li produïa una especial satisfacció sexual.

SADISME (cat): Perversió sexual que cerca l'origen de l'excitació en maltractes inflingits a una altra persona (Corachan).

SADISMO (cast): Algolagnia activa: Obtenció del goce sexual provocando el dolor en la pareja (Raecke).

SAFALARGIS (Avicenna) = Cefalàlgia.

SAFISME: inclinació sexual de les dones cap a individus del mateix sexe (Corachan) = lesbianisme, tribadisme.

SAGNIA (cat) = sangria (cast), saignée (f): Operació que consisteix a provocar l'evacuació d'una certa quantitat de sang. Hi ha la sagnia general, la que és practicada en una vena o artèria. La sagnia local és la sagnia dels capilars (amb ventoses escarificades, o sangoneres). La sagnia revulsòria, es deia, pels antics, de la que hom feia en el lloc més distant de la part malalta (Corachan). Cal dir que, durant molts segles, la sagnia fou una pràctica molt corrent per tractar les malalties, en general, i les malalties mentals en particular. Avui dia està abandonada.

SAGRAT, Mal: Epilepsia. v. Sacer

SAHANA: idem quod vigiliae nimiae, p.n. vel Pervigilium.

SAHARA: Pervigilium.

SAINT MARTIN, Disease: Dipsomania

SAINT ZACHARY, Disease: Mutisme

SALACITAS: significat cupiditatem ad rem Veneream; idemque quod Libido.
Satyriasis (Castello).

SALACITAT: Propensió a les relacions sexuals, deshonestedat en els moviments i gestos (Corachan) = Luxúria.

SALUBRIS: "sanus", "sanabilis", "Hygieinos".

SALUBRITY = Salubritas, Salubriousness, Salubrité (from "salus" = health). Any thing which contributes to the health of individuals or communities (Dunglison).

SALUDADOR: El qui amb l'alè, la saliva, xuclant la ferida, dient certes paraules, pretén guarir o prevenir els efectes d'una mossegada, la ràbia o altres mals (Fabra i Miracle).

SALUS = "Sanitas", "Hygieia".

SALUT (cat) = Salud (cast), santé (f): Estat normal de les funcions orgàniques i intel·lectuals (Corachan) = Sanitat.

SALVATELLA: vena del dors de la mà, que alguns metges antics creien indicada d'obrir en la malencònia.

SAN JUAN, Enfermedad de: Síndrom: Epilèpsia (Ameller). Mal de Sant Joan: Apoplexia (Corachan).

SAN PABLO, Enfermedad de: Sin.: Epilèpsia (Ameller).

SAN VALENTIN, Enfermedad de: Epilèpsia (Cardenal).

SANDIO: Necio o simple (RAE). Utilitzat ja a les Partidas (s. XIII).

SANITAS = Hygieia, Integritas, Salus, Veletudo bona, Health, Santé. |(from Sanus = sound): Health has been defined: a state, in which all the functions are exercised with regularity and harmony. A person may, however, be in health, although certain functions are not performed. A blind man, for example, has health when all his functions, except sight, proceed with regularity. | Sanity is often used for soundness of mind (Dunglison).

SANITAT (cat) = sanidad (cast), santé (f). Té dues accepcions: 1ª, Qualitat de sa; salut. 2ª, Conjunt de serveis que tenen per objecte la preservació i restauració de la salut pública (Corachan).

SANT ANTONI, Malaltia de: Foc Sagrat. Ignis sacer. Foc de Sant Antoni. Ergotisme. Té un component psicopatològic important.

SANT VICTO, Ball de: Forma de Corea de Sydenham, associat amb una dansa histèrica. Fou important a l'Edat Mitjana. També mal de Sant Vito (Corachan) i ball de Sant Vit (Corachan).

SAPHISME: Les inverties femenines sont les saphistes, du nom du Sapho, la célèbre poétesse et musicienne de Lesbos qui se fit l'apologiste (en la défendant au moins sur le plan affectif) de l'amour entre femmes. Les adeptes de Sapho se détournent des hommes -dont la grossièreté provoque leur répugnance sexuelle et se recherchent entre elles par une sorte de transfert narcissique (Ch. Bardenat, en Porot).

SARNA (cast) = Ronya (cat).

SATIRIASI (cat): Afrodisia en el sexe masculí, o sigui l'exageració morbosa de l'instint genèsic (Corachan). | Satiromania.

SATIRIASIS (cast): estado de erotismo morboso masculino, caracterizado por una exaltación de la apetencia sexual y de la capacidad de copulación (Cortada). | Lascivia en el hombre (Barbará).

SATIROMANIA = Satiriasis.

SATYRIASIS = Priapismus, Salacitas, Brachuna, Arascon, Lagnesis furor masculina, Lagnea, Lagnia, Lagnosis, Lascivia, Lascivitas, Tentigo veretri: An irresistible desire, in man, to have frequent connexion with females, accompanied by the power of doing so without exhaustion (Dunglison).

SATYRIASMUS, de Pau d'Egina = Satiriasis (De Sauvages).

SAVIESA: 2. Seny pràctic, capteniment assenyat. cast: cordura, sensatez (Moll) | Vostra saviesa: tractament que es donava als membres de corporacions directives de la comunitat (docum. abans de 1383). (Moll).

SAVING: Ability to economise, to make both ends meet, to make the most of a little. (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "acquisitiveness". Fowler).

SCHLAUHEIT: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 6. Correspon al sentit de l'astúcia. Síndm: List, Klugheit.

SCODINEMA: pesantor del cap, segons Erotià.

SCOTODINOS = Vertígen, en grec (De Sauvages).

SEBASTOMANIA: Mania religiosa (Corachan).

SECRETIVENESS: concealment; policy; management; tact; reserve; evasion; a conservative, restraining power. Excess: cunning and deception. Deficiency: want of tact; bluntness; too frank. (Facultat frenològica. Fowler).

SECRETIVIDAD: "Propensió a vigilar, a ocultar, a callar, a reprimir la expresió externa de los movimientos del alma". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 10 (Sistema), o el 27 (Lecciones). Estaria situada a la regió temporal. fr. Secretivité.

SEDAL al clatell: alternatiu, o substitutiu de la "moxa". Donava bons resultats en els estats d'excitació.

SEDANT: calmant; medicament que modera l'activitat d'un òrgan o d'un aparell (Corachan).

SEDANTE: calmante del dolor i de la excitació nerviosa (Barbará).

SEDANTIA: medicaments sedants, paregòrics, anodins, antiespasmòdics, hipnòtics, narcòtics, etc..., com l'opi, jusquiam, valeriana, etc.

SEDAR: apaivagar, calmar (Corachan). També alleujar.

SELENOPLEXIA (de "selene" = luna): afecció atribuïda a la influència de la luna (Barbará).

SELF-ESTEEM: Self-love; self-appreciation; self-respect; manliness; desire to comand; to take responsibilities; dignity; independence; love of liberty. Excess: arrogance, egotism; presumption and imperiousness. Deficiency: lack of self-respect; servility and meanness. (Facultat frenològica. Fowler).

SELF-LOVE: Gives self-valuation, self-appreciation, and values one's own thoughts and work. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix el "Self-esteem". Fowler).

SEMEIOLOGIA: Semiologia

SEMEIOLOGY (from "semeion" = a symptom + "logos" = a discourse): The branch of pathology whose object is the doctrine of the symptoms or signs of disease (Dunglison).

SEMEIOSIS: "...rectius semiologia: sive est pars Medicina, signorum omnium differentias, & vires expendens" (Castello).

SEMIFATU: D'intel·ligència parcialment disminuïda. Documentat a Sora (Lluçanès).

Reg. Obits (17-11-1767): "morí P.B...parvuli (de 30 anys), 'semifatui a nativitate"
(Miquel Vilardell)

SEMILOGIA (cat) = semiología (cast): Part de la Medicina que s'ocupa de l'estudi dels signes de les malalties (Corachan) = Semiòtica, simptomatologia.

SENDERI: Seny natural. Discreció (Moll). p.e. "ha perdut el senderi"

SENECTA = Senectus.

SENECTUS = Senecta, Geras, Senium, Aetas senilis (seu propecta, seu mala), Old Age, Senility, Viellesse: The last period of life, commencing, according to some, at 60 years of age, but varying according to numerous circumstances. It is characterized by progressive diminution of the physical and moral faculties (Dunglison).

SENILE = senilis: relating or belonging to old age: as senile delirium (Dunglison).

SENILIS: Dicitur de omni eo, quod ad senes pertinet, v.g. Morbus senilis... (Castello).

SENILITAT: Afebliment progressiu de les facultats corporals i mentals en el vell (Corachan).

SENS: On distingue les sens en externes & en internes. Les externes sont au nombre de cinc: la vue, l'ouïe, le goût, l'odorat, & le toucher: visus, auditus, gustus, odoratus, tactus. Les internes sont de trois sortes: le sens commun, sensorium commune; l'imagination, imaginatio; & la mémoire, memoria. Le sens commun est celui qui reçoit les impressions de tous les objets extérieurs & de tous les sens externes, qui les représente immédiatement à l'âme, & lui fait naître des idées & des notions communes à tous les hommes. L'organe de ce sens est le cerveau même qui reçoit les impressions par le moyen des nerfs dont il est le principe. L'imagination ou fantaisie est un sens interne qui fait concevoir les objets, quoiqu'absens, sous des images corporelles tracées dans le cerveau. La mémoire est un sens qui fait réitérer l'imagination des choses absentes et passées, avec un rapport du temps, du lieu & des qualités qu'on y a remarqué, en conséquence des impressions qui en sont restées dans le cerveau (Elie Col de Vilars).

SENSE OF CHARACTER: Gives sensitiveness, sense of name, honour, reputation, and position in society. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es divideix la "Aprobativeness". Fowler).

SENSE OF THE TERRIFIC: Gives the sense of the wild, terrific and extravagant. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la "Sublimity". Fowler).

SENSORIUM = Sensorium commune, Organon sensorium internum, Emporium spiritum, Sensory, Aetheterion: The common center of sensations (Dunglison). | "Vocatur commune sensorium, quod sensibilibium omnium ictus, a nervis cujusque organi delatos, accipit; adeoque omnis sensionis perceptionem efficit... (Castello).

SENTIMENT: Terme general que inclou pràcticament tot l'estat de la vida afectiva (humor, estat d'ànim, emocions, reaccions extraintel.lectuals de la personalitat davant dels esdeveniments o de les persones, etc.), i que té un pes específic extraordinari en la vida psicològica de la persona . Les seves alteracions repercuteixen vivament i afecten l'equilibri individual, contribuint a generar neurosis i psicosis.

SENY: Enteniment, judici (Corachan). | Ponderació mental: sana capacitat mental que és penyora d'una justa percepció, apreciació, captinença, i actuació (Fabra & Miracle). | Terme molt antic, emprat ja en els Usatges (s. XI): orat i sense seny | També s'emprava, des de Lull, per indicar els sentits (els cinc senys). També es parla dels senys intel.lectuals.

SENYADOR, senyadora (cat) = santiguador (cast), guérisseur: Aplicat a la persona que pretén curar amb oracions tot senyant el malalt (Corachan). Esteve Busquets i Moles, l'escriptor, en el seu interessant llibre "Oracions, eixarms i sortilegis" (1985) presenta molts exemples d'oracions recollides per curar de moltes malalties. Una d'elles és la denominada "enaiguament" o també "ull pres", que és com un "mal donat". I Busquets i Moles ens explica un remei que s'ha de fer un cop al dia durant una novena, que consisteix a fer tantes creus com s'indica a l'oració, al cantó esquerre del front, de la barba i del nas i a la punta de l'orella, sempre de dalt a baix, i d'esquerra a dreta, mentre es resa:

"Tres són que t'han ullprès/a, (+)
tres són que et curaran, (+)
tres, Pare, Fill i Esperit Sant. (+)
Si t'han ullprès/a al dematí,
valga'm Déu i Sant Martí. (+)
Si t'han ullprès/a al migdia,
valga'm Déu i la Verge Maria.
Si t'han ullprès/a al vespre,
valga'm Déu i sant Silvestre.
Les tres persones de la Santíssima Trinitat
et curin d'aquesta enfermetat".

Com aquesta, en l'esmentat llibre n'hi té un reguitzell d'altres oracions fetes per senyadors i d'altres guaridors, i són un respectable conjunt que aporten a la medicina arcaica -i a la psiquiatria- un valuós present que complementa la possibilitat de la medicina popular, i de la part irracional que, sota d'altres fórmules més modernes, encara manté.

SESO: Concepte d'enteniment. S'utilitza sobre tot si es perd: "salido de su seso", "perdido el seso" (Partidas, s. XIII) (Peset). | També equival a sentits: "cinco sessos de cuerpo que nos facen peccar" (Berceo).

SETACEUM: Nom equivalent al sedal o "Seton" (f.), que s'havia utilitzat, entre d'altres afeccions, en la confusió, i en la pèrdua de la memòria.

SEUDOCIESIS: Embarazo falso o imaginario (Quintana).

SEUDODEMENCIA: Estado demencial aparente debido a un profundo trastorno afectivo que hace que el enfermo parezca haber sufrido un deterioro de sus facultades intelectuales (Fuster).

SEUDOLISA: Sin.: Lisofobia (Quintana).

SEX = Sexus. Genos, Physis.: "The physical difference between male and female in animals and vegetables (Dunglison). (Aquesta definició queda molt curta, car no dona ni una lleu indicació de la importància que suposa la vida sexual en la vida de la persona, i en la seva psicologia).

SHAMANISM: a cult of spirits and ancestral ghosts that was primarily the primitive religion of the Ural-Altai peoples of Asia and northeastern Europe -the Finns, the Ungarians, Turks, Mongolians and Tungus. Shamanists believed that the unseen world contained demons and spirits responsible for placating Shaman, the proper detector and controller of ghostly supernatural power. Not limited to the Ural-Altai stocks, Shamanism has been traced among certain groups of Amerindians, Polynesians, and Eskimos, as well as Zoroastrians and Hebrews (Edward J. Jurji, Colliers Encyclop, 20, p. 643).

SHERTA: la paraula "Sherta" és un mot asiri-babilònic que té moltes significacions, les més importants de les quals són: pecat, càstig, impuresa, malaltia... I és que en la majoria dels textos mèdics mesopotàmics, la malaltia era considerada com una conseqüència del pecat, quan els déus deixaven que els dimonis envaïssin el cos de la seva víctima per a fer-lo emmalaltir (Joan Parellada). La malaltia podia ser mental, com en el cas del rei Nabucodonosor.

SIBARE: Term by Avicenna for a species of "Phrenitis" (Mayne).

SICCATORIUS, Morbus: Sin.: Morbus Resecativus, hipocondria (Hipòcrates). (Ameller).

SIDERATIO = Apoplexia, aut subita paralysis (Castello).

SIDERODROMOFOBIA: Aprensió morbosa i angoixosa que alguns degenerats experimenten en pujar al tren (Corachan).

SIDEROFOBIA = Siderodromofòbia (Corachan).

SIFILOFOBIA: Temor morbós de les malalties venèries (Corachan).

SIFILOMANIA = Sifilofòbia (Corachan).

SIGE (de "Sigé" = Silentium, taciturnitatem): Pessimum signum in phreniticis & deliris (Castello).

SILENTIUM = Sigé.

SILVESTER, Ignis: Ignis Sacer. Foc de Sant Antoni. Ergotisme (Corachan).

SIMBOLIA: Facultat de reconèixer la naturalesa i significació dels objectes (Corachan).

SIMBOLISME: estat insà de la ment en què tot el que succeix es concep com un símbol dels propis pensaments del pacient (Corachan).

SIMBOLOFOBIA: Temença morbosa u obsessió que els actes, àdhuc els més simples, puguin tenir una significació simbòlica (Corachan).

SIMPATIA: Té tres accepcions: 1ª: Relació que existeix entre el cos i la ment per la qual ambdós s'influencien mútuament. 2ª: Influència morbosa produïda en un òrgan o part per malaltia o alteració d'una altra. 3ª: Influència transmesa d'un individu a un altre per imitació (Corachan). (Sembla convenient d'assenyalar la importància de la simpatia en la medicina psicosomàtica, o en els deliris induïts -en què un delirant encomana les seves dèries a una altra persona influïda per ella-).

SIMPATISME: Susceptibilitat a la influència hipnòtica o a la suposada transferència de sentiments (Corachan).

SIMULATI MORBI = Feigned diseases (Dunglison).

SIMULATIO: Dicitur de iis, qui morbum simulant (Castello).

SIMULATION: Paolo Zacchia (1584-1659) réduit les règles qui peuvent faire découvrir si une maladie est réelle, ou simulée, a cinq principales. Nous en avons choisi trois: 3) Le médecin reconnaîtra la simulation d'une maladie, à la repugnance que les prétendus malades témoignent pour les remèdes qui conviendroient à leur situation, si elle n'étoit pas supposée. 4) Il examinera avec soin, si les symptômes sont véritablement ceux qui doivent accompagner le genre d'affection dont le malade se plaint. 5) Enfin, il ne négligera pas les accidents qui n'arrivent que successivement, car ils peuvent servir à constater s'il y a simulation. Ainsi

lorsqu'un homme dit ressentir une douleur cruelle, continue et toujours croissante, dans une partie essentielle, telle que l'estomac, il doit éprouver des sueurs froides, des vomissements de matières bilieuses, des anxiétés, de la pâleur, du froid aux extrémités, de la fièvre, de l'inflammation, de l'aversion pour toute espèce de nourriture, etc. - Si ces symptômes n'existent pas tous à-la-fois, on en reconnoitra au moins une partie. Si aucun d'eux ne se manifeste, la fourberie est évidente. Qu'un homme soit véritablement fou, un regard étincillant, un visage décomposé, la privation complète du sommeil, et d'autres symptômes en fourniront la preuve,... (Journal Général de Médecine, 13, 1802; P.A.O. Mahon).

SINAPISMO = cataplasma revulsivo de farina de mostaza (Barbará).

SINDROME: Conjunt de símptomes que indica pertorbació d'un òrgan o sistema determinat. També es diu de l'agrupament de símptomes amb personalitat clínica acusada, descrit per un autor (Corachan).

SINDROME DE COTARD: Deliri malencònic crònic, caracteritzat per idees de negació, d'enormitat, ansietat malencònica, analgèsica i tendència al suïcidi.

SINDROME DE WERNICKE = Presbiofrènia (Corachan).

SIRSEN: nom oriental equivalent a la Phrenesi (nom grec, passat a la medicina occidental) i a l'arab Karabitus (Joannis Arculani).

SITIOFOBIA: Refús de menjars i begudes.

SITIS MORBOSA, de Theophile Bonnet (1620-1689) = Polidipsia (De Sauvages).

SITOFOBIA = Sitiofobia.

SITOS = Aliment.

SIZE: Cognisance of bulk, proportions; parallels; distances; perspectives; ability to mesure by the eye; to see the fitness and adaptation of parts. (Facultat frenològica. Fowler).

SLEEP = Somnus, Sopor, Dormitio, Hypnos, Sommeil: Temporary interruption of our relation with external objects. A repose of the organs of sense, intellectual faculties, and voluntary motion (Dunglison).

SLEEPLESSNESS = insomnia.

SLEEP-WALKING = Somnambulism.

SOBRIETAS = Temperantia, virtus praescribens voluntatis imperio cibum, potumque, prou satis est a necessitatem (Opponitur Ebrietati) (Castello).

SOBRIUS: Nom ebrius, sana mentis, Nüchter, mässig mit essen und trinken. Sober, wise, temperant (Calepini).

SOCIABILITY: Gives a desire to exchange thoughts and feelings in a social manner, to make friends, to visit and have company. (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "friendship". Fowler).

SODA (àrab): Dolor capitis, dicitur, vel cephalalgia (Castello). Elie Col de Vilars comenta que "Quelques-uns entendent aussi par ce terme un sentiment de chaleur & d'érosion dans la gorge. Les bilieux & les hypocondriaques y sont sujets".

SODA SUBETHICA: era la cefalàlgia soporosa, segons Bonnet.

SODANUM: Mot llatí medieval, derivat de l'arab "soda" = cephalalgia.

SODOMIA: Inversió sexual con los animales (amor lésbico) (Raecke).

SOFOMANIA: creença exagerada en la pròpia saviesa (Corachan).

SOLICITUDE: Gives care and anxiety as to results; the anxious, watchful, caretaking spirit. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Catioussness". Fowler).

SOLITUDO: signe de malencònia.

SOMASTENIA: Debilitat corporal; impossibilitat de mantenir una vida activa sense una gran fatiga (Corachan).

SOMNAMBUL: Persona afectada de somnambulisme (Corachan).

SOMNAMBULE = Hypnobates: est celui qui marche en dormant (Dict. Univ. de Médecine, 1747).

SOMNAMBULISM = Somnambulatio, Hypnobatasis, Hypnobatia, Rhembasmus, Lunatismus, Selenogamia, Nyctobatesis, Noctambulatio, Noctambulismus, Siphita, Paroniria ambulans, Noctisurgium, Oneirodynia activa, Somnovigil, Sonambulation, Sleep-walking: A condition of brain which occasions the individual to execute, during sleep, some of the actions that commonly take place when awake (Dunglison).

SOMNAMBULISME: Estat d'automatisme ambulatori que es produeix durant el son (Corachan). = Hipnobatesi.

SOMNAMBULISMO: Sin.: Nyctabrosis, Noctambulatio, Noctisurgium, Insania nocturna (Ameller).

SOMNI: Ço que és representat a la imaginació mentre hom dorm (Corachan). També ensomni (Castelló); ensòmmit (València, Tortosa); sòmit.

SOMNIACION: "Es una especie de somnambulismo cataléptico que acomete a los pacientes estando despiertos, pero pareciendo que duermen, en el que hace muchos gestos, se pasean, ... responden a las preguntas, sin que después de pasado el insulto se acuerden de lo que les ha sucedido" (Ameller).

SOMNIAR: Representar-se coses a la fantasia mentre un dorm (Corachan).

SOMNIATIO MORBOSA = Oneironosus: Morbid uneasy dreaming.

SOMNIFACIENT: Somnífer (Corachan).

SOMNIFER: que causa o que fa venir son; o també, agent o droga que obra d'aquesta manera (Corachan) = Somnifacient, Narcòtic, Hipnòtic.

SOMNIFERE: Remède qui assouplit & fait dormir, comme l'opium, le laudanum, le sirop de diacode, etc. (Elie Col de Vilars).

SOMNILOQUËNCIA: Fet de parlar mentre es dorm. Somnilòquia.

SOMNIUM = Enypnion, Dream, Rêve, Songe, acto de soñar, somni: A confused assemblage, or accidental and involuntary combination of ideas and images which present themselves to the mind during sleep. | James conta que els antics estaven persuadits que els seus déus inspiraven en somnis als malalts els remeis que els hi convenien. I a propòsit d'això, explica que Galè estava una vegada afectat d'un dolor fixe, a la part diafragmàtica propera al fetge, i somnià que Esculapi li aconsellava que es fes obrir l'artèria situada entre els dits polze i índex de la mà dreta, cosa que realitzà, guarint tot seguit.

SOMNOLENCIA: Estat intermedi entre el son i la vigília, en el qual el malalt no ha perdut del tot la consciència. Sembla dormir, però en ésser preguntat respon amb lucidesa i fins recorda coses ocorregudes durant el seu estat aparentment inconscient (Corachan).

SOMNOLENCY = Somnolentia, Hypnoesthesia, Hypnodia, Dormitatio, Cataphora, Carus Lethargus, Coma somnolentum, Carosis, Heaviness, Slumber, Assouplissement, Sleepness: Also a state intermediate between sleeping and walking. It is often a symptom of disease.

SOMNO-VIGIL = Somnambulisme.

SONITUS AURIUM = Syringus (De Sauvages).

SOPHROSYNE: moderation, temperance.

SOPOR: Terme amb el qual hom designava abans un estat d'ensopiment molt pronunciat, en el qual, no obstant, les facultats intel·lectuals quedaven menys esborrades que en el coma pròpiament dit (Corachan). | Ja es troba a Jaume Roig (Spill, s. XV) "sens despertar ni destorbar lo lur sopor"

SOPOR CUM DELIRIO, de Plater: Endormiscament amb al. lucinacions i deliri. = Cataphora, Coma vigil, Coma agripnion, Typhomania.

SOPOR CUM STUPOR: quadre inscrit en el grup de la mentis consternatio, de Plater, amb una molt profunda inconsciència. Plater, entre els malalts d'aquest grup, hi descriu un tumor cerebral.

SOPOR DAEMONIACUS: pertany al sopor cum delirio, suposant-se que era el dimoni el protagonista de les seves al.lucinacions i deliris.

SOPORATIF: soporifère, soporique. Assoupissant, qui endort, qui cause le sommeil. C'est la même chose que somnifère & hypnotique (Elie Col de Vilars).

SOPORIFER: Quod soporem inducet; somnifer. Cosa que hace adormecer. Das dend schlaff bringt. That caused sleape (Calepini, 1586).

SOPORIFERUM: Somnifer; un dels que foren més apreciats era el "Syrupus de Papavere".

SORCIER (magus, Hexenmeister, sorcerer, stregone, hechicero). Les sorciers, jusqu'au commencement du XVIIe siècle, ont été poursuivis par la justice ecclésiastique et livrés au bras séculier. Un nombre immense de ces malheureux sont morts dans les supplices; ils étaient accusés d'entretenir un pacte avec le démon, de se livrer avec lui à des pratiques obscènes ou bizarres, et d'en obtenir une puissance malfaisante pour les autres. Ce qui est remarquable et ce qui montre le caractère de cette sorcellerie, c'est que beaucoup, même livrés au supplice, confessaient qu'en effet ils étaient allés au sabbat et avaient vu le démon, avec qui ils étaient en société. Cela prouve qu'il y avait là une forme de la démonomanie avec hallucinations et état extatique. Les sorciers, autant qu'ils n'étaient pas des scélérats ou des empoisonneurs, doivent être rangés parmi les fous qu'un certain état de la raison contemporaine a nécessairement méconnus et a pris pour des êtres coupables et malfaisants (Littré & Robin).

SORTILEGE MEDICAL: moyens pratiques que les sorciers emploient dans les maladies des hommes ou des bestiaux. Il n'est pas besoin de dire qu'aucune vertu n'appartient à des paroles magiques, à des pratiques superstitieuses, au sang d'un

supplicié, à la corde d'un pendu, aux cheveux ou aux débris d'un corps mort. Cependant il faut ajouter que, tandis que l'objet est dépourvu de toute espèce d'action, le sujet peut lui en donner, en certaines affections, par une foi violente. C'est ce qui arrive dans tous les effets dits surnaturels; l'action subjective est l'important, l'action objective n'est que l'accessoire (Littré & Robin).

SORTILEGI: fer ús d'un pacte tingut amb els mals esperits (Miracle).

SORTILEGIO: Echar las suertes ("sortitio"), antes de tomar una determinación que, por extensión, se ha aplicado a todos los actos de la magia.

SORTILEGIUM est praesagium spiritum, idem quod Divinatio, Magia. Paracelsus quator species sortilegiorum numerat: Geomantiam, Astromantiam, Pyromantiam et Hydromantiam.| Necromantiam quoque annumeravit (Calepini).

SORTILEGUS: Qui per sortes futura praenuntiat. Adivina por suertes. Chi con sorte predige le cose a venire (Calepini).| (En el citat i curiós llibre de Busquets i Molas hi trobem molts sortilegis populars, sense cap mena d'invocació tràgica, ans més aviat expressen una gran innocència gairebé infantil, i gairebé faceciosa com el sortilegi amb el qual, abans de jugar, deien alguns jugadors de Girona, dirigint-se a algun sant, com aquell que diu: "Sant Macià, feu-me guanyar, que si m'escolteu de mí no us queixareu". Altres vegades la invocació no era a un sant, sinó al diable, com el sortilegi que deia: "Dimoni, dimoni, porta això, que no és teu ni meu, sinó de la Mare de Déu". (I és que la saviesa popular té sovint una ironia bromista que, barrejada amb la innocència, li treu qualsevol mena d'aspecte tràgic).

SOUPEÇONNEUX: Il n'y a point de mesure à prendre avec le soupçonneur. On l'offense sans dessein à chaque moment. J'aime mieux le commerce d'un esprit borné sans soupçon qu'un soupçonneur avec tout l'esprit du monde". (M. de Chesnel: Dict. de la sagesse populaire, 1855).

SPECTRUM: causa sobrenatural de malalties, segons Paracels.

SPECULATION: Gives enterprise, the disposition to venture, to run risks with the hope of success. (Funció frenològica. Una de les 3 en que està subdividida la "hope". Fowler).

SPERMATOLEPSIS =, Pollution.

SPERMATORRHEA: Spermorrhoea, Spermacrasia, Spermazotemia, Spermatorcrasia, Gonocrasia, Gonacratia, Spermatacrasia, Gonorrhoea vera, Flux de sperme, Pollutions, Pertes seminales: An emission of sperma, without copulation (Dunghlison).

SPIRITUALITY: Faith; trust; impressibility; belief in providence; spiritual guidance;...

Excess: fanaticism, superstition. Deficiency: scepticism, incredulity. (Facultat frenològica. Fowler).

SPIRITUS: mot emprat alguna vegada com a equivalent a "Pneuma".

SPLEEN = Hypochondriasis.

SPLENES = Hypochondriasis.

SPRACHFORSCHUNGSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 15. Correspon al sentit filològic o de les paraules i el llenguatge.

STABILITY: Gives fixedness of purpose, and settledness of opinion. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "firmness". Fowler).

STAMORDIT: Pres d'un desmai (Peset). També estramordit i estemordit.

STERNUTATOIRE: Les sternutatoires agissent en irritant la membrane pituitaire. Il y en a de doux, comme les fleurs de liliun convallium, la bétoine, la ptarmique, la marjolaine, le tabac, le sauge; d'autres qui sont plus violents, comme le pyrèthre, l'euphorbe, l'hellébore blanc (Elie Vol de Vilars).

STHENIA = Stenia, Diathesis sthenica, Status sthenicus (from "stenos" = strenght, power), Vis aucta: Excess of strenght; excitement of the organic actions. (Antitheton of "Asthenia") (Dunglison).

STIMULANT = Stimulans, Excitans, Excitant, Incitant, Incentivum, Irritans, Hypersthenic (from "stimulare" = to goad): A medicine which has the power of exciting the organic action of the differents systems. | The chief stimulans are: Aether sulfuricus, Ammonia, Asafoetida, Camphora, Castoreum, Cinnamomum, Piper, Strychnia, Zingiber... (Dunglison).

STIMULUS = Incitamentum, Irritamen, Irritamentum, Potentia irritans. (A goad): Any thing which excites the animal economy (Dunglison).

STOLIDITAS = Necedad, estupidez, incapacidad. Grado dentro de la Fatuitas de Zacchia.

STOLZ: Funció frenològica descrita per Gall, amb el núm. 8. Correspom a les funcions de l'orgull i l'amor propi. Sin.: Hochmuth, Herschsucht.

STRAMONIUM: La "Stramonium ferox" (o Datura), enterboleix la raó i ocasiona un deliri que dura vint-i-quatre hores. Els lladres i les prostitutes la barrejaven amb els aliments dels qui volien robar; els intoxicats quedaven un temps privats de raó, en un estat confusional, i després no recordaven res. La "Stramonium folio

hyosciami" emborratxa, i pot fer caure en un estat d'estupidesa - sovint incurable-, a vegades letal.

STREPITUS = Syrigmus (De Sauvages).

STULTITIA: Grup de la mentis alienatio de Plater, que inclouria tipus com els cretins.

STUPEFACIENS: Stupéfactif.

STUPEFACTIF: qui assoupit, qui endort, qui engourdit, qui ôte le sentiment (Elie Col de Vilars).

STUPIDITE: Willis (s. XVII), sous le nom de stupidité (de "stupitate sine morosi") il réunit l'imbecillité, l'idiotie, la démence et même la stupeur (Marcé, 1862). | "Quelquefois un homme devient stupide lorsque les esprits animaux sont dépouillés de leurs particules actives, perdent leur force & deviennent incapables d'agir d'une manière convenable. Mais cette maladie est encore plus souvent causée par quelque imperfection du cerveau. Le Médecin et le Précepteur doivent joindre leurs soins pour civiliser l'esprit du malade et le rétablir dans l'état ou il convient a l'homme d'être". (Dict. Univ. de Médecine, 1747).

STUPIDITE, Remèdes convenables: "Il convient qu'on mette le stupide entre les mains d'un maître qui ait soin de leur inculquer les mêmes choses autant de fois qu'il jugera nécessaire. Mais il faut, aussi, donner aux malades des remèdes: purgatifs, saignée, cautères, trepan..., et parmi les remèdes, l'esprit de sel ammoniac, préparé avec le Succin, ou bien le Liniment pour la tête, de Willis (1621- 1675): huile de palmier, baume de coppau, baume du Perou, huile exprimé de noix muscade, et huile de succin (Dict. Univ. de Méd., 1747).

STUPOR: Disminució del nivell de consciència: "tornat en gran stupor e vermellor" (s. XV) (Peset)

STUPOR MENTIS: "Stupiditas", "Narca", "Fatuitas".

SUAVIDAD: Funció frenològica. (v.) Suavitividad.

SUAVITIVIDAD: Funció frenològica classificada amb la lletra B (Cubí, Sistema). (v.) Mimiquividad.

SUBDELIRI: Deliri dolç i tranquil que es manifesta per paraules incoherents, recerca d'un objecte imaginari, etc., però que no priva al malalt de contestar les preguntes que hom li fa (Corachan).

SUBEC: Son letàrgica (Moll). antic: Subet. | També becaina, dormida curta.

SUBET = Ensopiment (Corachan). | Hi ha una considerable diversitat de grafies en l'ús d'aquest mot antic: sobech, sobet, subech, xubech i altres (Peset). | També Subat (Peset).

SUBETH = Carus (Castello).

SUBETH Sahara = coma vigil (Castello).

SUBLIMIDAD: "Sentimiento superior de lo terrible, lo tremendo, lo grandioso...".
Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 23 (Sistema). A les "Lecciones" li diu "Sublimitividad" (núm. 33). Fou descrita per Combe i Burke.

SUBLIMITY: Consciousness of the vast, grand, end less, infinite, sublime, magnificent, wild, terrific and extravagant. Desire to contemplate the powerful in machinery, in nature and in the divine attributes. (Facultat frenològica. Fowler).

SUBNORMAL: Per sota de la normalitat. Es diu de les persones amb debilitat o retard mental... (Corachan).

SUCUBUS: esperits nocturns femenins que alguns dorments s'imaginen en somnis, sostenint-hi relacions sexuals (v. "Ephialtes").

SUDA = "Soda".

SUFFUSIO: Genus est morbi imaginarii, cujus praecipuum symptoma est hallucinatio visus circa objecta, ita est suffusi ea videre sibi videantur quae non sunt, ut muscas, colores, scintillas, quarum imaginum prototypus extra oculos non existit (De Sauvages).

SUGGESTIO: Acte pel qual una idea és introduïda a la ment i és acceptada pel subjecte (Corachan).

SUGILACIONES: con este nombre llamaban los escritores de demonología a las manchas violáceas que mostraban en su cuerpo los enfermos atormentados en sueños por el sucubo, que en el proceso de la brujería eran considerados como estigmas que servían para establecer el hecho de la posesión demoniaca (Bouchut & Després).

SUICIDE = Suicidium, Autochiria, Autoctonia, Idioctonia, Autophonia. | (from "sui caedes" = murder of one's self): The act of killing one's self. Suicide is very frequently the result of disease of mind (Dunglison).

SUICIDI: L'homicidi de si mateix (Corachan).

SUNSTROKE = Insolació: Hippocrate is specifically referred to in the treatise "On

Airs, Waters and Places", and it is pointed that elderly are specially susceptible (Metler).

SUPERIORITIVIDAD: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 41 (Lecciones). Correspon al "Aprecio de sí mismo" (núm. 13, Sistema) (v.).

SUPERSTICIO: Desviació del sentiment religiós que ens fa creure en coses estranyes a la fe i contràries a la raó. | O respecte o por excessius a les coses desconegudes o misterioses.

SUPERSTITIO: significat *vanum & imaginariam virtutem occultam* (Castello).

SYMPATHETICUS PULVUS: el senyor -o doctor- Kenelme Digby, els considerava com una substància que guareix naturalment, i sense màgia, les ferides (això era a les darreries del segle XVI o principis del XVII), cosa a la qual el doctor James es mostra escèptic, "deixant-ho a judici del lector".

SYMPATHIA = *Morbus per consensum*.

SYMPATHY: Gives interest in others and regard for their happiness; a consciousness of each other's needs; tenderness; charity; disinterestedness. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Benevolence". Fowler).

SYMPTOM = *Symptoma, Accidens, Casus* (from "sin" = with + "ptoma" = a fall): Any change, perceptible to the senses, in any organ or function, which is connected with morbid influence (Dunlison).

SYMPTOMATA: efectes de la malaltia, que serveixen de signe i d'indici per reconèixer-les i identificar-les.

SYNCOPE febrilis: Desmai per hipertèrmia, segons De Sauvages.

SYNCOPE Histerica: Generalment a conseqüència de terrors diversos presenten un esfondrament de l'estat d'ànim, i es desmaïen.

SYNDROME (from "sin" = with + "dromos" = a course) = Concursus, Concourse: A name given by the Empirical sect to the union of symptoms which takes place in disease (Dunlison). Galè el qualifica amb el nom de "Collectio symptomatum".

SYRINGMOS, o "syringmus" = *Tinnitus aurium* (v.).

SYRIGMUS, de *syrios* = jeringa. Se experimenta algún zumbido, que imita a veces al ruido que hace el agua cuando la despide la jeringa (Cotens).

SYSTEM: Gives preciseness, desire to work by rule, and ability to lay out work. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la de "order". Fowler).

T

TABUIXAR: v. Atabuixar

TACITURNITATS: "Silentium", "Sige" (v. aquest darrer mot).

TACTIBILIDAD: Funció frenològica. (v. Tactividad).

TACTIVIDAD: "Facultad de percibir y concebir las sensaciones físicas que producen en nuestro organismo el contacto o roce inmediato con los cuerpos externos". Funció frenològica classificada amb el núm. 1 (Cubí, Lecciones) o la lletra C (Sistema) amb el nom de Tactibilidad. fr. Tactivité.

TACHYGLOSSOTEROS: es diu d'aquelles persones que presenten una incontinència verbal, amb petulància i volubilitat, tal com s'observa en els ubriacs.

TAFEFOBIA: Sin.: Tafofobia.

TAFOFOBIA: Temor morboso a ser enterrado vivo (Quintana).

TALASOFOBIA: Temor morboso al mar o a los viajes por mar (Quintana).

TALISMA: Pedra, anell, etc., als quals s'atribueixen unes virtuts sobrenaturals.

TAMAÑO: "Facultad intelectual que percibe, conoce, aprecia y recuerda, la relativa magnitud, tamaño, largaria, ancharia, elevación, profundidad y distancias, que existen en los objetos". Funció frenològica descrita per Cubí, amb el núm. 28 (Sistema). També la denomina "Extensión" i "Meditividad" (Lecciones, núm. 8). fr. Etendue.

TANATOMANIA: Manía suicida de homicidio (Quintana).

TARAMBANA: Eixelebrat, que obra sense seny (Moll).

TARANNA: Caràcter d'una persona. Manera d'ésser i d'obrar (Moll).

TARANTISME: Corea epidèmica que el vulgus atribueix a la picada de la taràntula (aranya verinosa) (Corachan). (Cal, potser, precisar que és una falsa corea, car tant en la seva gènesi com en el seu tractament, obeeix a la influència suggestiva.

TARANTISMO: Variedad de manía danzante o corea histérica, epidémica, atribuïda por el vulgo a la picadura de la tarántula, que sería curable por la danza (Cardenal). | Uno de los sinónimos de la Corea o Baile de San Vito (Ameller).

TARANTISMUS = Tarentismus, Tarantalismus, Dinomania, Chorea Sancti Valentini, Tarantulum, Tarantism: A feigned or imaginary disease in Apulia, characterized by excessive avidity for dancing at the sound of instruments, and which was ascribed, by the vulgar, to the bite of the tarantula (Dunglison). | (Aquest quadre cal considerar-lo com una manifestació psicògena de suggestió col·lectiva; Baglivi (1668-1707) descriu el "Tarantismus Apulus", i esmenta també el "Tarantismus simulatus", conegut amb el nom de "Carnavaletto delle donne") (De Sauvages).

TARANTISMUS ENTENEASMUS (De Sauvages), que comprendria la "Corea de San Viti", de Sennert; l'"Enthusiasmus", de Galè; el "Saltus Viti", de Plater; i l'"Aegri Enterastici", d'Herodot.

TARANTISMUS MUSOMANIA, de De Sauvages, que seria una varietat del mateix Tarantisme.

TARANTISMUS TINGITANUS (de De Sauvages): Mal conegut, al Nord de l'Àfrica, en dansants no mossegats per cap insecte ni tarantula, anomenat "le Janon".

TARDITAS: Retard mental (Roccatagliata).

TARDITAS INGENII: Grup de la Mentis Imbecillitas que inclou aquells individus que han après difícilment a parlar, a llegir i a treballar (Plater).

TAROT: 4. Persona eixelebrada, tabalot (Solsona., Cardona, Penedès) (Moll).

TARTAJEO: Modo confuso de hablar, en el que se truecan algunas letras en la pronunciación de las palabras (Cardenal).

TARTAMUDEZ (cast & port) = Quequesa (cat), Bégaiement (f), Stuttering (e), Stottern (d), Balbuzie (i): Vicio de pronunciación, que consiste en la dificultad de emisión, interrupción y repetición espasmódica de las sílabas (Cardenal).

TARUMBA: 3. Eixelebrat, mancat de reflexió. | 4. Torbat d'enteniment, incapaç de coordinar bé les idees | Tarumbejar: estar tarumba u obrar sense reflexió (Empordà) (Moll).

TARUS: Senderi, seny (El Pinós): "este parla sense tarús" (Moll).

TARUT: Ximplet, beneïtot (Girona) (Moll).

TAUMATURGICO = milagroso, mágico (Cardenal).

TAUROFOBIA: Temor morboso a los toros o bueyes (Cardenal).

TEBAIC: Es diu dels productes de l'opi, segons denominació medieval. "Reebet d'opi tebaych dracma una" (Tresor dels pobres) (Moll). | Tintura tebaica: tintura d'opi.

TEBAISME: (de "Tebaios" = Tebas, on es preparava l'opi): intoxicació per l'opi.

TEDI (de Taedium = tristesa, fàstic): Malenconia, disgust, sense alegria, manca d'il·lusions (v. "Taedium vitae").

TELCHINAE: "Lamiae", "Saga", "Striges", és a dir bruixa o bruixot que, per mitjà d'algun brebatge, es suposa que han fet un pacte amb el diable, que els hi dona poder per perjudicar d'altres persones (fent-les emmalaltir, enfollir o morir).

TELEPATIA: Relación de dos personas más o menos alejadas, de modo que una de ellas participa en las acciones, sensaciones o sentimientos de la otra; transmisión del pensamiento sin intervención de ningún sentido (Cardenal).

TELURISME: Malalties degudes a emanacions de la terra, del sòl.

TEMOR: Comportamiento emocional de tono afectivo desagradable, acompañado de temblor, postración y fuga (Cardenal). (Cal assenyalar que la "fugida" no és pas constant, ni molt menys; i que aquesta vivència emocional és sovint produïda per alguna amenaça de tipus destructiu envers la pròpia persona, o propietats, o família, o condicionament moral, etc., que angoixa).

TEMPERAMENT: Constitució particular d'un individu (v. "tarannà"). També pot significar el predomini fisiològic d'un sistema orgànic (Corachan).| Temperamentum, Temperatio, Temperies, Crasis, Complexio: A name given to the remarkable differences that exist between individuals. It was supposed that, according to the predominance of any one of the four humours (blood, lymph, bile & atrabilis or black-bile), give rise to a sanguine, lymphatic, choleric, or atrabilious or melancholic predominance of temperament (Dunglison).

TEMPERAMENTO (de "tempero" = mezcla reglada): Constitución particular de un individuo, resultado del predominio de un sistema orgánico manifestado por su manera de obrar. En la formación del temperamento intervienen factores constitucionales congénitos, sobre todo neurovegetativos, neuropsíquicos y endocrinos (Cardenal).

TEMPERAMENTO ATRABILIOSO: Temperamento melancólico. (Cardenal).

TEMPERAMENTO BILIOSO: Caracterizado por el color moreno de su piel, cuerpo ágil, ojos brillantes y atrevidos, y circulación sanguínea rápida, con presión arterial alta, fácil emotividad, irascibilidad y tenacidad (Cardenal).

TEMPERAMENTO COLERICO = Temperamento bilioso (Cardenal).

TEMPERAMENTO ISTERICO "La nota fondamentale del temperamento isterico è costituita dalle anomalie delle reazioni nella sfera affettiva, che si rendono evidente colla labilità eccessive o non motivate nell'una o nell'altra direzione, e cioè nelle direzione della depressione o nella dell' esaltacione, oscillazioni che stanno in contrasto brusco col modo di comportarsi della psiche normale" (C. Fuerstner, 1898).

TEMPERAMENTO LINFATICO: Caracterizado por piel fina y blanca, respiración lenta y superficial, poca presión y tendencia a la obesidad fofa (Cardenal).

TEMPERAMENTO MELANCOLICO: Se caracteriza por decaimiento, tristeza y astenia (Cardenal).

TEMPERAMENTO NERVIOSO: Gran emotividad, excitabilidad y actividad del sistema nervioso, taquicardia e inestabilidad (Cardenal).

TEMPERAMENTO SANGUINEO: Se caracteriza por complexión robusta, buenas digestiones e hipertensión (Cardenal).

TEMPERAMENTUM: A medicis temperamentum appellatur proportio quatuor primarum qualitatem in corpore misto: eiusque constituunt differentias: "krasis" (Calepini).

TEMPERANCIA (del l. temperantia): = Modestia, moderatio, frugalitas, Temperance. Mässigkeit. Temprança (cat)| Moderación, sobriedad y continencia (Cardenal).

TEMPERANTS = Sedatives.

TEMPS: Facultat frenològica (Bruyères). (v. Duratividad).

TEMULENCIA (de temulentus = ubriac): és una borratxera que Plater inclou dins el gran grup de la Mentis alienatio.

TEMULENTO, Delirio: S'acompanya de tremolor i és degut a l'abus del vi i licors (Ameller).

TENIOFOBIA: Temor morboso, obsesivo, de padecer o tener tenia (Cardenal).

TENTIGO = Priapismus.

TEOFOBIA (de "teos" = Dios): Exageración morbosa del temor de Dios (Cardenal).

TEOMANIA: mania religiosa; especialment estat d'alienació mental en el qual el pacient es creu inspirat per la divinitat o posseït d'aquesta (Corachan). Locura religiosa (Corachan).

TERAPEUTICA: Tractat de la curació o del tractament de les malalties. (En grec, el mot vol dir: servir, tenir cura de).

TERATOFOBIA: Temor o aversió morbosa a los monstros; o bien, también, obsesión de dar a luz a un monstruo (Cardenal).

TERIOMANIA: Imitación de los animales (Cardenal).

TERMIATRIA (de "termo" = calor): Curació per mitjà de l'escalfor.

TERMOFOBIA: Temor morboso al calor, o a lo que lo produce (Cardenal).

TERNURATIVIDAD: Funció frenològica. Sinòim: Filogenitura (Cubí, Lecciones, núm. 24).

TERREUR PANIQUE = Panofobia (De Sauvages).

TERROR: terreur, Schracken, Terrore, Miedo (Cardenal).| Effroy, frayeur. Terrore, spavento, paura. Espanto del que espanta. Ein Schräcken, oder Schreckung. Dread, feare, terrou (Calepini).| Excessivament forta pertorbació de l'ànim, afí al "Temor", que pot ésser causa de malalties. O bé, segons alguns, pot així mateix actuar com a alternativa de verdadera salut, com si fos un remei (Rolfink, Jung, Hofmann).

TERROR NOCTURNO: Especie de pesadilla que afecta particularmente a los niños y que a veces constituye una neurosis (Cardenal).

THELIGONIA, de Linnaei de Taenia = Nimfomania (De Sauvages).

THEOMANIE: porte les malades à se croire un Dieu tout- puissant (Litré & Robin).

THEOSOPHY: Facultat frenològica descrita per Gall amb el núm. 26 i que correspon al sentit de la religió.

THERAPEIA = Curation, Therapeutics, Therapeusis, Terapéutica.

THERAPEUTICS = Therapia, Iatrotechnicé, Curatoria, Methodus Medendi (from "terapeio" = I wait upon, I alleviate, I attend upon the sick): That part of medicine, the object of which is the treatment of disease (Dunglison).

THERIACA (from "ter" = a ferocius animal + "akeomai" = I cure): A medicine,

believed to be capable of curing or preventing the effects of the bite of a venomous animal (Dunghlison).

THERIACES, THERIACA, TRIACA: Threacle, a sort of medicament against all venine. | Medicamentum praestantissimum, multis ex simplicibus constat, singulare adversus venena omnia remedium (Calepini, 1587).

THIMOPATHIA: "A disease of the mind". | (La malaltia afecta especialment l'esfera de l'afectivitat).

THIMOPOIESIS = Acció d'elevat l'estat d'ànim de les persones preocupades o deprimides.

THOREXIS: Etilisme, "Ebrietatem", "Inebrietationem".

THORIBOSPHOBOS, d'Hipòcrates = Panofòbia (De Sauvages).

THRANOS: exaltació i excitació que pot acompanyar-se de deliri (Hipòcrates).

THRISSEIN: "Animo alienati".

THYMOEIDES: Irascibilitat exagerada, que pot arribar a provocar perturbacions mentals (Gorr).

TIEMPO: Funció frenològica (Cubi, Sistema, núm. 35). Sinòm: Duración. (v. Duratividad).

TIFLOLEXIA: Ceguera verbal (Quintana).

TIFOMANIA: Delirio con estupor propio de la fiebre tifoidea; o locura, consecutiva a la misma fiebre tifoidea (Cardenal).

TIME: Sense of duration, succession and lapse of time; musical measure and rhythm. Memory of ages and the times when things occurred; consciousness of the value of it. (Facultat frenològica. Fowler).

TIMEO: Metuo, horreo, reformido, vereor; craindre, temere, fürchten. Temer, "aver miedo". To feare (Calepini).

TIMICO: Relativo a la mente (Cardenal). | (Sobretot, relatiu a l'afectivitat).

TIMIDITY: Gives fear, suspicion, sense of danger; indecision. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Catiuousness". Fowler).

TINNITUS AURIUM = Paracusia imaginaria, Syrigmus, Echos, Enechema, Bombus,

Murmur,... : An imaginary sound, like the ringing of a bell, the noise of wind, the murmur of water, etc. It is, often an accompaniment of cerebral disorders (Dunghlison).

TINO: 3. Juicio y cordura para el gobierno y dirección de un negocio (RAE)

TINTOUIN = Syrigmus (De Sauvages).

TIPOLOGIA: Estudio de los tipos de constitución física, constitucionalista (Cardenal).

TIRANISME: Crueltat i opressió anormal contra d'altres.

TITILOMANIA: Desig morbós, irrefrenable, de rascar-se.

TOCABOIRES: Persona curta d'enteniment, massa ingènua, que no toca de peus a terra (Camp de Tarragona) (Moll).

TOCACAMPANES: 2. Persona lleugera d'enteniment, ximpleta o mancada de formalitat (Moll). | També tocacorrandes, tocahores, tocasons i altres.

TOCAT: Sin.: Boig (Corachan). També "tocat del bolet".

TOCATABALS: Home eixalabrat (Moll) | També tocatimbals.

TOCOFOBIA: Temor morbós al part.

TOCOMANIA: Mania puerperal.

TOIXARRUT: 1. Esmussat, mancat d'agudesesa. 2. Rude, grosser mentalment, estúpid (Mallorca) (Moll).

TOLERANCIA (del l. "tolerantia"): Facultad de soportar el uso continuado o creciente de una droga (Cardenal).

TOMOMANIA: Deseo insano de ser operado quirúrgicamente (Cardenal).

TONITRUFOBIA: Temor morboso a los truenos = Ceraunofobia, Astrapofobia (Cardenal).

TONOS: Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 36 (Sistema). (v. Tonotividad).

TONOTIVIDAD: "Facultad intelectual-animal que percibe, recuerda y reproduce melodía y armonía". Correspon al sentit musical. Funció frenològica descrita per

Cubí amb el núm. 17 (Lecciones) o amb el 36 on la denomina Tonos (Sistema).
fr. Tons.

TONSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 17. Correspon al sentit dels tons musicals. (Tonotivitat).

TOPOFOBIA (de "topos" = lloc): Terme que comprèn les fòbies relatives a llocs i posicions del cos a l'espai: agorafòbia, claustrofòbia, acrofòbia, etc. | Temor a romandre en un lloc determinat (Corachan).

TORBACIO: Acció de torbar: alterar la claretat, quietut o serenitat (Moll): "de poc se li torba el seny i el cervell (s. XV). "Primer begué, torbà's del vi" (Jaume Roig, Spill, s. XV). (Moll).

TORPIDITAS = Torpor.

TORPOR = "Narce". Nothrotés, Parapsis expers, Engourdissement: State of a part, which becomes numb almost incapable of motion (Dunglison). | Animi & corporis stupor, a tropedine pisce, cuius contactu corpus stupescit. Entorpecimiento (Calepini). | Falta de reacció als estímuls normals per ensopiment (Corachan).

TOSIGO: Veneno, ponzoña. También angustia o pena grande (Quintana).

TOTXO: II. 2. Curt d'enteniment i aturat. Mancat de vivesa mental. (Moll).

TOXICOFOBIA: Temor als tòxics (Corachan). | Temor morboso a los venenos (Cardenal).

TOXICOMANIA: (cat): Tendència impulsiva a ingerir o injectar-se tòxics, que crea una necessitat a la qual el toxicòman, o toxicomaniac, no pot sustreure's (Corachan). | Toxicomanía (cast): Inclinação irresistible por las substancias tóxicas, especialmente narcóticas (Cardenal).

TOXIFRENIA: Estado delirante tóxico (Cardenal).

TRANSFUSIO: Conta James que la Transfusió és l'acció de fer passar la sang d'una persona, o d'un animal, a les venes d'un altre. I recorda que aquesta mena d'operacions eren molt menys practicades quan ell escrivia la present nota (a mitjans del segle XVIII), que un centenar d'anys abans, entre 1660 i 1680, car llavors, com que molts metges pensaven que gairebé totes les malalties tenien el seu origen en un vici de la sang, es considerà que la manera més fàcil i més segura de corregir aquest vici, era fer passar mitjançant la transfusió la sang d'una persona sana a les venes del malalt. Però malauradament moltes de les persones que havien rebut sang d'altres, presentaren complicacions funestes, "car la major part d'elles esdevingueren estúpides, bojes, furioses, melancòliques, o moriren

sobradament, les quals coses obligaren el Parlament de Paris a prohibir la pràctica d'aquestes operacions, baix l'amenaça de rigoroses penes".

TRASTOCAR-SE (cat) = enfollir.

TRASTOCAT: Sin.: Boig (Corachan).

TRAUMA PSÍQUIC: Xoc o sentiment emocional que produeix un estat psíquic malaltís (Corachan).

TRAUMATOFILIA: Estado anómalo subconsciente de delectación con heridas y operaciones quirúrgicas (Cardenal).

TREMFOBIA: Por de tremolar (Corachan).| Temor morboso de temblar (Cardenal).

TREMOR: Miedo o temblor. Tremblement. Tremore, paura. Das zittern oder Schaudere = Trembling, quaking (Calepini).

TREMP: Qualitat o estat del geni d'una persona (Corachan).

TREMPAT: De bon tremp, de bon humor, de bon estat de salut, eixerit (Corachan).

TREPANATIO = Terebratio, Anatresis, Trypesis, Tresis, Prisis, Prismus, Foratio, Trépanation: "The methodical application of the trepan" (Dunglison).

TRIACA = "Theriaca", i "Triaga".

TRIAGA (cat) Remei antic que tenia dues accepcions: 1ª: Antídoto contra les mossegades dels animals. 2ª: Remei de la farmacologia antiga, galènica, també anomenada Triaga Magna, i Triaga d'Andròmac, en la qual entraven 70 components i s'emprava contra els emmetzinaments (Corachan).| Sovint es diu Triaca.

TRIBADIA = Tribadismo: Homosexualidad entre las mujeres (Raecke).

TRICOFOBIA: "Angustia morbosa producida por el desarrollo de pelos en la cara de las mujeres (Cardenal).

TRICOLEGIA: Acción de arrancarse los cabellos en algunos maníacos y delirantes (Quintana).

TRICOPATOFOBIA: Angustia morbosa respecto al cabello, a su desarrollo, enfermedades, caída, etc. (Cardenal).

TRICORREXOMANIA: Hábito morboso de romper el cabello o pelo con las uñas (Cardenal).

TRICOTILOMANIA: Impulso patológico a arrancarse los pelos y cabellos.

TRICHOLOGIA = Carphologia.

TRIPIA, o TRIPESIS, etc. (de "tripa" = perforació): Trepanació.

TRISTIMANIA, de Rush: = "tristomania", Malenconia, Melancolia, Melancolia con delirio de Pinel, Lipemania de Esquirol, Luperofrenia de Guislain.

TRISTIS = Moestes, Moerens, Triste, Chagrin, Traurig, Sorowfull (Calepini).

TRISTITIA = Tristesse, Malinconia, Traurigkeit, Tristeza, Sadness, Heaviness (Calepini). | Atymia, Moeror.

TRISTOMANIA = Melancholy. Sin.: tristesa, melancolia. Es un concepte emprat per Rusck (Bassols).

TROMOFOBIA: Temor morboso a temblar (Quintana).

TROMOMANIA: Delirio con temblor y agitación intensa. Delirium tremens (Quintana).

TROFONEUROSI: aquest mot defineix els trastorns dermatològics consecutius a causes psicològiques (problemes o conflictes, situacions que produeixen ansietat, o qualsevol altre malestar, conscient o inconscient), que ja havien cridat l'atenció de Johan Peter Frank (1745- 1821) que, com tot clínic realista i observador, fou un precursor de la "Medicina Psicossomàtica" (terme del segle XX, però intuït pels metges, des de sempre; en aquest aspecte em sembla interessant la frase de Joseph Lieutaud (1703-1780) quan proclamava que "l'esperit i el cos exerceixen entre ells un poder recíproc, l'extensió del qual desconexem". I cal recordar també que Yves Pélicier esmenta que William Harvey (1578-1657) havia notat ja, en la seva pròpia persona, la influència de les emocions damunt les funcions corporals. Als noms citats n'hi podríem afegir molts d'altres. Potser els més idonis serien els de Miguel Sabuco, Robert Burton i Robert Whytt...; però la llista podria ser molt llarga. (D. Parellada)

TRUST: Gives belief and the disposition to adopt untried measures; trust in the unseem and impersonal. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Spirituality". Fowler).

TUBERCULOFOBIA: "Temor morboso a la tuberculosis" (Cardenal).

TUBERCULOMANIA: Manía en la que el paciente cree estar afecto de tuberculosis (Cardenal).

TUDOR: Grafia antiga per tutor, o curador, del malalt mental. Esmentat en una disposició del rei Martí (s. XV). (Pezet)

TUNE: Tone; sense of sound and music; modulation in speaking, reading and singing; Harmony and melody; sense of emphasis and pronunciation; ability to appreciate differences in sounds; accent. (Facultat frenològica. Fowler).

TURBATIONES ANIMI = Affections of the mind.

TURBULENTIA RATIONIS: Trastorn mental reactiu, provocat iatrogènicament per l'aplicació de mètodes terapèutics (ventoses al cap, medicaments en dosis excessives o no tolerades, etc.) (Roccatagliata).

TURBULENTUS = "Perturbatus".

TYPHOMANIA (from "tifos" = estupor): Delirium with stupor, Subdelirium. The kind of delirium common in typhus. Coma vigil (Dunglison).

TYPHONIA = Coma vigil.

TYPHOS = "Stupor attonitus" (Hipòcrates).

TYRBASIA: Terme d'origen àrab que significa agitació. També Tyrbé.

TYRBE: Trastorn mental o confusió, sobretot presentat per malalts operats, cosa que els cirurgians temien, car els pacients en tal estat, solien arrencar-se els vendatges.

U

UBRIAC: Embriac. | També Ubriaguesa i Ubriaquesa (Moll)

UNGÜENT = unguento (de "uncus" = untat, ungit, fregat): Matèria greixosa emprada com a vehicle medicamentós (Corachan).

URANISMO: Homosexualidad entre los hombres (Raecke).

URANISTA = Homosexual (Corachan).

URANOFOBIA: Temor morboso del cielo o firmamento (Cardenal).

UROCRISIA = Urocrisis, Uromantia, Urocrise: Jugement qu'on porte des maladies par l'inspection de l'urine (Dict. Univ. de Méd.)

UROCLEPSIA: Emisión inconsciente de orina (Cardenal).

UROMANCIA: Adivinación o pronóstico por el examen de orina (Cardenal).| Cat. Uromància: Endevinament supersticiós de les malalties per l'examen de l'orina (Corachan).

UROMANTIA: the art of divining diseases by simple inspection of the urine = Uroscopia (Dunglison).

URT: v. Aürt.

USTILAGINEA, Necrosis: Sinon: Ergotismo (Ameller).

UTEROMANIA: Sin.: Ninfomanía (Corachan).

V

VACILLATIO: indecisió amb manca de fixesa en les idees, i els que en són afectats esdevenen víctimes de dubtes. Sol ser a conseqüència de feblesa de la personalitat, i amb inconstància, podent anar també acompanyada de lleu deliri ("Paraphora").

VALENTIN, mal Saint: Un dels noms amb que es designava l'epilèpsia (Kraemer). Esmentat per C. Oudin (1645) com a equivalent de "mal caduc". Fou màrir a Roma en el s. III.

VALERIANA: Planta antiespasmòdica (Cardenal).| Planta amb propietats sedants del sistema nerviós (Corachan).

VELETUDINARI: Malaltís, xacrós (Corachan).| Cast. Valetudinario: Achacoso, débil o inválido (Cardenal).

VALETUDINARIUM (de Valetudo = sickness). The same as Nosocomium (Mayne).

VALETUDINARIUS: Qui male sanum est, & qui frequenter aegrotat. Maladif. Malsano. Bawfellig an der Gesundheit. Doliente y enfermo. Sicklie or subject to sickness (Calepini).| Cal recordar que aquest estat malaltís afecta també l'aspecte psicològic, que Ciceró havia considerat com a "malaltia de l'ànima", i Suetoni com a follia, amb el nom de "Valetudo mentis".

VALETUDO: Vocabulum est medium, quo & sanitas & imbecillitas significatur (Calepini).

VAMPIRISMUS: Classe de Daemonomania, segons De Sauvages. Els qui n'estan afectats ataquen els vius i a vegades devoren els morts.

VANEJAR: Variejar. Desvariar.

VAPEURS: nom donné à l'hystérie et à l'hypochondrie, que les anciens attribuaient à des vapeurs qu'ils supposaint partir de la matrice ou des hypochondres et s'élever jusqu'au cerveau" (Littré & Robin).

VAPEURS de Rate = "le spleen" (Littré & Robin).

VAPOREUX: malades hypochondriaques (De Sauvages).

VAPORS: Nom vulgar donat a les molèsties hipocondríiques (Whytt, Cullen, etc.). (Whytt, a meitat del segle XVIII, en féu una descripció extraordinària, probablement perquè ell en patia, i l'autodescripció l'ajudava a entendre la malaltia, i a entendre's ell mateix).

VARIEJAR: Desvariejar, delirar. Terme propi de l'Edat Mitjana. També Vanejar | delirar, forjar pensaments fantàstics (Rosselló, Maestrat) (Moll): "ab la passió que tinch, lo meu pobre enteniment varieja (Tirant).

VARIONS: Deliris. Terme d'ús a l'Edat Mitjana (Jaume Roig, Spill, s. XV). També té el significat de despropòsits (Pezet)

VATES = "Vaticinius", oracles.

VECORDIA (de "ve", privativo + "cor, cordis" = corazón, alma) (Giné i Partagàs). (= Insania, Vesania, Demencia). | Esmenat per Zaccchia (1621)

VEJEZ (cast) = vellesa (cat), vieillesse (f), old age (e), Alter (d), Vechiezza (i), velhice (p): Edad senil, senectud, período de la vida humana cuyo comienzo se fija comúnmente en los 60 años, caracterizado por la declinación de todas las facultades (Cardenal).

VELLESA (cat) = "vejez" (cast): Condió de la persona vella (Corachan).

VENATICO: Que tiene vena de loco o ideas y especies extravagantes (RAE)

VENDIDAD: part mèdica de les obres de Zoroastre (o Zaratustra) conegudes amb el nom d'"Avesta". Segons Círyl Elgood, la lectura del "Vendidad" sembla indicar que en l'antic Iran hi havia molts malalts mentals (Joan Parellada).

VENERACION: "Propensió religiosa-moral a obrar con deferencia, sumisión o respeto hacia nuestros semejantes, a obedecer los que tienen autoridad y adorar al Sumo Hacedor". Funció frenològica classificada per Cubí amb el núm. 17 (Sistema). A les "Lecciones" li diu inferioritividad (núm. 43). fr. Vénération.

VENERATION: Aspiration; Adoration; sense of holiness; respect for superiority and greatness, age and antiquity; filial love; dependence; disposition to serve and obey. Excess: idolatry; spiritual servility. Deficiency: want of respect and reverence. (Facultat frenològica. Fowler)

VENEREOFOBIA: Temor morboso a las enfermedades venéreas (Cardenal).

VERATRUM: idem quod "Helleborus".

VERBIGERACION: Repetición estereotipada de la misma palabra o la misma frase,

en forma de lenguaje automático, carente de todo sentido, y que puede prolongarse ininterrumpidamente durante horas y días. | Cat. Verbigeració: Repetició de les mateixes paraules o frases. Polifràsia (Corachan).

VERBORREA: Expressió verbal abundant i ràpida, amb ideació fàcil i aguda, sense inhibicions que la frenin, i que sol anar acompanyada d'un estat d'ànim eufòric i expansiu. El seu exemple més clàssic és el de la persona que ha begut massa. | = Logorrea (Corachan).

VERBOMANIA: Delit de parlar. Deliri de parlar ràpid i amb gran nombre de paraules. = "Logomania" (Corachan).

VERENCUNDIA (o vergonya) = Pudor.

VERGLEICHENDER - SCHARFSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 20. Correspon al sentit de la sagacitat, perspicàcia i facultat de comparació. (v. Comparativitat).

VERMIFOBIA = "Helmintofobia".

VERTIGE VAPOREUX = "Vértigo hysterica", de Etmuller (De Sauvages).

VERTIGOFOBIA: Temor morboso al vértigo; vértigo mental (Cortada).

VESANIA (llatí): locura, Enfermedad mental, psicosis (Cardenal). | *Vesaniae*, Madness: Derangement of the intellectual and moral faculties, without coma or fever. Many nosologist have used this as generic term; under which they have included the different species for mental alienation, hypochondriasis, somnambulism, and even hydrophobia (Dunglison). | = Vecordia, Mania; faute de bon sens, quand on est hors du sens. Mancamento di buon senso. Unsinnigkeit, sinnlos, mangel an gutem verstand. Locura. Madness, woodness (Calepini). | = Bogeria, malaltia mental, especialment l'èstricta, sense altres símptomes (Corachan). | (de "ve", privativo + "sanus"). Expresión empleada desde Sauvages, para designar genéricamente las enfermedades mentales (Giné i Partagás). | Applied to an Order (*Vesaniae*, nom pl., mental diseases) of the Class *Neuroses* of Cullen Nosology (Mayne). | **VESANIAS:** "Las Vesantias o las Demencias son enfermedades en las que no hay pìrexia ni afección comatosa, y que consisten en daño a las funciones intelectuales del alma, con juicios falsos" (según Bartholome Piñera, comentarista de la obra de William Cullen, 1790).

VESANIO = insanio, amens sum. Insensé, insanire, Unsinnig, oder sinnlos sein. Enloquecerse. To be out of the mind or mated (Calepini).

VESANOS: "Paracelsus distingit inter vesanos et insanos: hos describens, insanos, quod

sint amentes a nativitate, & hereditario mal; vesanos vero, qui per victum, aut medicamenta forinsecus advenientia" (Castello).

VESANUS = Vecors, Crudelis, Furiosus. Insensé, hors du sens. Pazzo. Furioso, bizarro, bestiale. Unsinnig, Wütig. Loco. Mad, wood (Calepini). | "Selon Paracelsus se dit de quelqu'un qui est tombé en démence en conséquence d'un mauvais régime, ou de remèdes impropres; au lieu que l'insanus est, selon lui, la dénomination de celui que est imbécile d'enfance, ou dont la démence est héréditaire" (Dict. Univ. de Médecine, 1748).

VETERNOSITAS = Veternus.

VETERNUS: Lethargus (Castello), Coma vigil (Dunglison).

VIGILIA = "Egregorsis " (Dunglison). | = vigile (f), vigil, wakefulness (e), Schlawflosigkeit (d). | Estado de despierto; insomnio (Cardenal). | Estat de despert. També Insomni (Corachan).

VINOLENTIA: Alcoholisme (Roccatagliata).

VIRAGITAT: Presència de caràcters masculins en la dona (Corachan).

VIRAGO: Dona que té aspecte masculí (Corachan).

VIRILIDAD = Virilitat, Virilité, Virility, Mannbarkeit, Virilità, Virilidade: Potencia viril (Cardenal).

VIRILISMO: Masculinidad o masculinismo; desarrollo de caracteres masculinos en la mujer (Cardenal).

VIRILITAT: Té dues accepcions: 1) Potència de les facultats masculines; 2) Edat en què l'home arriba al màxim d'aquella potència (Corachan).

VISUALITIVIDAD: Funció frenològica relacionada amb el sentit de la visió, però de localització poc definida (Cubí, Lecciones, núm. 2). Es pensava que podia estar en els tubèrculs quadrigèmins. fr. Visualitivité.

VITATIVENESS: Gives love of life and dread of anihilation; tenacity of life; enjoyment of existence. (Facultat frenològica. Fowler).

VITATIVITE: Facultat frenològica, descrita per Spurzheim. Es la font de l'instint que fa estimar la vida (Bruyères). Combe i altres la denominen "Biofilia".

VOLUNTAD: Facultad de querer o rehusar (Cardenal). | Cat. Voluntat: Potència de l'ànima, que mou a voler o no voler una cosa (Corachan).

VOLUPTAT = Voluptousidad, volupté: Desig de goig sexual.

VOLUPTUOS: Donat als plaers sensuals. I també que dóna plaer (Corachan).

VORACITAT: Qualitat de "voraç". Fam canina, bulímia (Corachan).

VORAÇ: = Golafre (Corachan).| Que menja com un afamat, amb avidesa (Fabra & Miracle).

VORSICHT: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 10. Correspon a la previsió i la prudència. Sin.: Behuthsamkeit.

VORSICHTIGKEIT: v. Vorsicht.

W

WAKEFULNESS = Insomni.

WEIGHT: Perception of the laws of gravity and motion; ability to ride, walk, shoot, balance, and to direct muscular action; sense of force and resistance in machinery. (Facultat frenològica. Fowler).

WIT: Gives the ludicrous and absurd ability to ridicule, perception of the incongruous in thoughts and ideas. (Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la "Mirthfulness". Fowler).

WITZ: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 21. Està relacionada amb la capacitat d'humor. Cubí va denominar-la "Chistosidad".

WONDER: Gives the sense of the novel and marvellous, a disposition to amplify and magnify. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "Spirituality". Fowler).

WORSHIP: Gives the desire to adore, to venerate, to worship a supreme Being; aspiration towards the holy and sacred. (Funció frenològica. Una de les 3 en que es subdivideix la "veneration").

WORTGEDOECHTNISS: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 14. Correspon a la memòria verbal.

WURGSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 5. Correspon a l'agressivitat física, els impulsos violents i el desig de matar.

X

XABANA: Dona o noia beneitona. Emprat a Llofriu (Moll). | També xabanuda.

XELIU: Beneitó (Baix Empordà) (Moll).

XEMU: Sin.: Boig. Emprat a l'Alguer (Corachan).

XEUBA: Babaia (Moll)

XIMPLERIA: Qualitat de ximple. cast: tontería, bobería. (Moll). Emprat ja per Turmeda. | De la mateixa arrel ximple: de poc seny, curt d'enteniment (Moll).

XINOREXIA (mot grec = Bulimia) (De Sauvages).

XOCOLATA com a tractament de l'amnèsia: De Sauvages estava convençut que la xocolata estava indicada en les pèrdues de memòria.

XUBECH: v. Subet (Peset).

XYMPATHESIS = Sympathie (Dict. Univ. de Méd).

Y

YAMATOLOGIA (de "iama" = remedio): Tratado de los remedios (Barbará).

YATRALEPTICA: Curar por fricciones. Método terapéutico de curar con unturas y fricciones (Barbará).

YATROLOGIA: Tratado de la Medicina (Barbará).

YOFOBIA: Temor morboso a los venenos (Quintana). También "lofobia".

YOUTHFULNESS: Gives the disposition to be youthful, playful and agreeable.
(Funció frenològica. Una de les 2 en que es divideix la "agreeableness". Fowler).

Z

ZACARIES, mal saint: Estat de mutisme d'origen moral. "Saint Zacharie, époux de sainte Elisabeth, et père de saint Jean-Baptiste, fut frappé de mutisme en punition de son incrédulité lorsque l'ange lui annonça qu'il allait devenir père" (Kraemer). Ja és esmentat per Oudin (1640).

ZAHLENSINN: Funció frenològica descrita per Gall amb el núm. 18. Correspon al sentit del càlcul numèric (contatitud de Cubí).

ZARA (o "Zaara"): "Agridnia" ("Vigilia morbossa", d'Avicenna).

ZELEBRO: Forma com designava Cubí el cervell (Sistema) amb el seu sistema ortogràfic.

ZELOTYPIA: "passion violente, dans laquelle un des époux soupçonne l'autre d'infidélité; nous en faisons mention ici, parce qu'il arrive quelquefois qu'elle est cause de maladie" (Dict. Univ. de Médecine).| En realitat és una verdadera malaltia mental, i està caracteritzada per la convicció injustificada d'ésser enganyat en adulteri, fonamentant la convicció -que és un concepte molt més sòlid que la mera suposició- de la infidelitat, en apreciacions que pel malalt semblen absolutament demostratives, però que pel testimoni equànim no tenen significació justificada, éssent tan sols una deducció del que en podem dir "temple delirant", o "tarannà predisposat a la gelosia" del malalt. Un bon exemple és l'"Otel.lo", de Shakespeare. Un altre, el cas del paranoic que contava el doctor Carlos Granados, exposat a l'apartat corresponent al nom de "Gelos Patològics" d'aquest mateix Lexikon.

ZEUGUNSTRIEB: Funció frenològica, descrita per Gall amb el núm. 1. Correspon a l'"amativitat" o "generativitat"; a l'instint de generació.

ZINGITES (o "Zingrites): nom d'una pedra fabulosa que esmentava, sembla, Albert el Gran, a la qual s'atribuïen propietats imaginàries, com per exemple la capacitat de prevenir les alienacions mentals, si es duia penjada al coll, en forma d'amulet.

ZOANTROPIA: Alienación mental en la que el enfermo se cree convertido en animal (Cardenal).| Sentir-se transformat en una bèstia.

ZOLOCHO: Simple, mentecato, aturdido o poco expedito (RAE). Equival a curt de gambals.

ZOMOTERAPIA (de "zomos" = suc de carn, brou, caldo): Tractament de certes malalties mitjançant brou, suc de carn o carn crua.

ZOOANTHROPIE: Wahn, in ein Tier verwandelt zu sein (Volkman).

ZOOERASTIE (Kraft-Ebing) = Sodomie, bes. bei Geisteskranken (Volkman).

ZOOFILIA: Amor excessiu als animals (Corachan).

ZOOFOBIA: Por exagerada a certs animals (Corachan).

ZOOMANIA: Zoofília exagerada o morbosa (Cardenal).

ZOOPATIA: Trastorno psíquico de tipo delirante por el cual el paciente se cree habitado por un animal (Quintana).

ZOOPHILIA (Krafft-Ebbing): Eintritt geschlechtiger Erregung durch Liebkosen von Tieren. = Zooerastie (Volkman).

ZOOPSIA: Visión alucinatoria de animales (Cardenal). | Al·lucinacions visuals que es presenten en l'alcoholisme i altres intoxicacions, i que consisteixen en la visió terrorífica d'animals (Corachan).

BIBLIOGRAFIA

Abderhalden, Rudolf: "Medizinische Terminologie". Basel (Benno Schwabe & Co) 1948.

Ackerknecht, Erwin H.: "Kurze Geschichte der Psychiatrie". Stuttgart (Enke), 1967. 2^a ed. Hi ha edició en castellà "Breve historia de la Psiquiatria" Buenos Aires (Eudeba) 1962.

Aladern, Joseph: "Diccionari popular de la llengua catalana". Barcelona (F. Baixarias, ed.) 1904-1906. 3 vols.

Alberti de Villanueva, Francesco: "Nouveau Dictionnaire Français-Italien" Marseille (Mossy) 1785.

Alcover, Antoni M.; Moll, Francesc de P.: "Diccionari Català-Valencià-Balear". Palma de Mallorca (1978 et seq.) 2^a ed. 10 vols. (esmentat com a Moll)

Aleman y Bolufer, José: "Diccionario Enciclopédico ilustrado de la Lengua Española". Barcelona (R. Sopena) 1934. 6^a ed.

Alexander Franz G.; Selesnick, Sheldon T.: "Historia de la Psiquiatria". Barcelona (Espax) 1970.

Alonso Fernández, F.: "Fundamentos de la Psiquiatria actual". Madrid (Paz Montalvo) 1976., 3^a ed.

Amades, Joan: "El mal donat". Barcelona (Biblioteca de tradicions populars) 1935.

Amades, Joan: "Oracioner i refranyer mèdics". Barcelona (Biblioteca de tradicions populars) 1935.

Ameller i Ros, Ignacio: "Elementos de Afectos Internos". Barcelona (Imp. Pablo Riera) 1840. 2 vols.

Amengual, Juan José: "Nuevo Diccionario Mallorquín - Castellano - Latín". Palma de Mallorca, 1858-1878. 2 vols. (citat per Moll).

Arnau de Vilanova: "Obres catalanes". Barcelona (Ed. Barcino) (Col. Els Nostres Clàssics) 1947. 2 vols.

Barbarà i Riudor, A: "Diccionario de Etimologías Médicas". Barcelona (Casals) 1925.

Bassols, Claudi: "L'alegria de l'ànima, el millor medi d'higiene individual". Barcelona, 1917.

Bernardo, Miquel; Casas, Rafael: "Història de la Psiquiatria a Catalunya". Barcelona (Edit. Univ. Barcelona) 1983.

Birnbaum, Karl: "Geschichte der psychiatrischen Wissenschaft". in Bumke, O: "Handbuch der Geisteskrankheiten" 1928.

Boissier de Sauvages, François: "Nosologia Methodica Sistens Morborum Classes". Venetia (Josephus Orlandelli) 1795.

Bretón de los Herreros, Manuel: "Frenología y Magnetismo". Comedia en un acto. Madrid (Imp. J. Repullés) 1845.

Bruyères, H: "La phrénologie, le geste et la physionomie démontrés par 120 portraits" Paris (Aubert et Cie) 1847.

Buqueras, F.J: "Estudio de los primeros enfermos militares ingresados en el manicomio de san Baudilio de Llobregat. 1857-1880". Barcelona. Tesi Univ. B. 1988.

Burnet, Thomas & Puerarius, Dan: "Le tresor de la pratique de Médecine ou le Dictionnaire médical, contenant l'histoire de toutes les maladies". (3 vols.). Lyon (H. Baritel) 1691. (1ª ed. Londres, 1672).

Busquets i Molas, Esteve: "Oracions, Eixarms i Sortilegis". Ripoll (Maideu) 1985.

Calepini, Ambrosii: "Dictionarium decem linguarum..." Ludguni (Etienne Michel) 1586.

Caparrós, Antonio: "Historia de la Psicología". Barcelona (Circ. Edit. Universo) 1976-1978. 3. vols.

Cardenal, L: "Diccionario terminológico de ciencias médicas". Barcelona (Salvat) 1ª ed., 1918; 7ª ed., 1960.

Cardoner i Planas, Antoni: "Història de la Medicina a la Corona d'Aragó (1162-1479)". Barcelona (Scientia) 1971.

Cardoner i Planas, Antoni: "Huellas de la influencia árabe en la medicina medieval catalana". Barcelona (RAM de B) 1974.

Carpintero, Heliodoro: "Historia de la Psicología". Valencia (Nou llibres) 1987. 2. vols.

Casassas, Oriol (dir): "Diccionari Enciclopèdic de Medicina". Barcelona (Ac. Cienc. Mèdiques; Enciclop. Catalana) 1990. (esmentat com a DEM)

Cassinelli, Bruno: "Historia de la locura". Barcelona (Iberia) 1942.

Castello, Bartolomeo: "Lexicon medicum". Patavi, (Joannis Manfre) 1746. (Primera edició, Venècia, 1597).

Combe, George: "Outlines of Phrenology" Edinburgh (Maclachlan & Stewart) 1836

Corachan, Manuel (dir.): "Diccionari de Medicina". Barcelona (Salvat) 1936.

Corbella, J; Calbet, J.M: "Bibliografia Històrica de la Sanitat Catalana. vol. I (A-F)" Barcelona (Sem., P. Mata. Univ. Barcelona) 1992.

Corbella, J; Domenech, E: "La enfermedad mental en los primitivos códigos medievales españoles". Bol. Inst. Med. Psicol. 1964, 5 (60), 9-13.

Corbella, J; Domenech, E: "La terminología psiquiátrica en el Código Civil". Bol. Inst. Med. Psicol. 1966, 6 (85), 11-13.

Corominas, Joan: "Diccionari Etimològic Complementari de la Llengua Catalana" Barcelopna (Curial) 1988-1991. 9 vols. (1ª ed. 1980).

Cortada, Francisco J: in "Diccionario Médico Labor". Buenos Aires. 1970.

Cubí, Mariano: "Sistema Completo de Frenología". Barcelona (Imp. J. Tauló) 1844. 2ª ed.

Cubí, Mariano: "La Frenología y sus glorias. Lecciones de Frenología". Barcelona (Imp. Hisp. de Vda. Castaños) 1853-1857.

Cullere, A: "La folie dans l'histoire". in A. Marie, loc. cit. 1910.

Chesnel, M.A., de: "Dictionnaire de la Sagesse Populaire". (1855).

Del Greco, F.: "Aperçu critique sur l'histoire de la médecine mentale". in Marie, A: loc. cit. 1910.

Diccionari Enciclopèdic de Medicina (DEM) v. Casassas

Diccionario de Ciencias Médicas Dorland. Buenos Aires (El Ateneo) 1979.

Diccionario Enciclopédico Hispano Ammericano de Literatura, Ciencias y Artes. Barcelona (Montaner) 1887-1899. 25 vols.

Diccionario de la Lengua Española. Madrid (R.A.E.) 1992. 21ª ed.

Diccionario Médico Roche. Barcelona (Doyma) 1993.

Dictionnaire Encyclopédique des Sciences Médicales: sous la direction de Raige-Delorme et A. Dechambre. Paris (Masson) 1864.

Dictionnaire François - Latin des termes de Médecine et de Chirurgie, avec leur Definition, leur Division et leur Ethymologie, dirigé par Elie Col de Vilars (Paris, 1759).

Dictionnaire de Médecine et Chirurgie Pratiques. Paris, 1829. (Els articles psiquiàtrics són redactats majoritàriament per Foville).

Dictionnaire de Médecine ou Répertoire Général des Sciences Médicales. Paris, 1832. 2ª ed. (Els articles psiquiàtrics són escrits per Calmeil, Ferrus i Georget).

Dictionnaire Universel de Médecine, traduit de l'Anglois de M. James, par Mrs. Diderot, Eidous et Toussaint; revu, corrigé et augmenté par M. Julien Busson (Paris, 1742-1748). v. James.

Doctor, Ronald, M; Kahn, Ada P: "The Encyclopedia of phobias, fears and anxieties". New York (Facts on File) 1989.

Domenech, Edelmira: "La Frenología. Análisis histórico de una doctrina psicológica organicista". Barcelona (Sem. P. Mata. Univ. Barcelona) 1977.

Doménech, E; Corbella, J; Parellada, D: "Bases históricas de la Psiquiatría Catalana Moderna". Barcelona (Sem. P. Mata. Univ. Barcelona) 1987.

Dunlison, R.: "Medical Lexicon. A Dictionary of Medical Science". Philadelphia (Blanchard & Lea) 1851. (8ª ed.) v.t. ed. 1865.

Dujardin-Beaumetz: "Dictionnaire de Thérapéutique..." Paris (Doin) 1883.

Enclíclopedia Universal Ilustrada. Barcelona (Hijos de J. Espasa. edit.) s.a. 70 vols. + suplementos.

Encyclopédie ou Dictionnaire Universel raisonné des connoissances humaines, mis en ordre par M. de Felice. 58 vols. Yverdon, 1774.

Encyclopedia Metodica, -dispuesta por orden de materias- 12 vols. Madrid (Sancha) 1788-1794.

Eswediaur, M.D.J: "Novum nosologiae methodicae systema". Paris, 1818.

Ey, H; Bernard, P; Brisset, Ch: "Tratado de Psiquiatría" Barcelona (Toray-Masson) 1969.

Fabra, Pompeu: "Diccionari General de la Llengua Catalana". Barcelona (López Llausàs) 1932. 1ª ed. 8ª ed. 1978.

Fabre, Borrell, Yañez & Tardieu: "Diccionario de Diccionarios de Medicina". Madrid 1857- 1866.

Fowler, L.M: "The Phrenological and Physiological register". London (W. Tweesdie) 1871.

Fuster i Pomar, J: "Origen y evolución de la asistencia psiquiátrica en el Instituto Mental de la Santa Cruz". Anal. Hosp. Sta. Cruz y S. Pablo, 1960, 20 (2), 173-331.

Fuster i Pomar, J: "L'assistència psiquiàtrica a Catalunya. Una perspectiva històrica". Barcelona (Espaxs) 1989.

Galceran i Granés, A: "Neuropatología y Psiquiatría generales". Barcelona, 1895.

Giné i Partagàs, J: "Tratado teórico-práctico de Frenopatología". Madrid, 1876.

Giné i Partagàs, J: "Aforística Frenopática". in "Obras Escogidas". Barcelona, (Tip. La Académica), 1903, pp. 25-296. (Foren publicades inicialment, de manera fragmentada, a Revista Frenopática Barcelonesa).

Giné i Partagàs, J: "Misterios de la Locura". Barcelona, 1890. (novel·la científica). També in "Obras Escogidas" pp. 733-832.

Griera, Antoni: "Tresor de la Llengua, de les tradicions i de la cultura popular de Catalunya". Barcelona (Polígrafa) 1966-1970. 14 vols. La primera edició és de 1935.

Grotjahn M. et al.: "Historia del Psicoanálisis" Buenos Aires (Paidos) 1968. 7 vols.

Guislain, J: "Leçons orales des Phrénopathies". Gand, Paris, 1880.

Harris, Ch.: "A Dictionary of Medical terminology..." Philadelphia (Lindsay Blakiston) 1867.

Hoffmann, Zwelfferi: "Lexicon Pharmaceuticum". Francofurti, 1698.

Howells, John G. (ed): "World history of psychiatry". New York (Brunner Mazel Inc.) 1975.

Hunter, Richard; Macalpine, Ida: "Three hundred years of psychiatry. 1535-1860". London (Oxford Univ. Press) 1970.

Jacoub: "Nouveau Dictionnaire de Médecine..." Paris (Bailliere) 1864-1886. 40 vols.

James, Robert: "Dictionnaire Universel de Médecine", revu, corrigé et augmenté par M. Julien Busson. Paris (Briasson, David, Durand) 1746. 6 vols.

Kirchhoff, Th: "Geschichte der Psychiatrie". in Aschaffenburg (dir): "Handbuch der Psychiatrie" 1912.

Kraemer, Erik v.: "Les maladies désignées par le nom d'un saint". Helsingfors (The Academic Bookstore; Nordiska Antikvariska Bokhandeln) 1949.

Krafft-Ebing, R: "Lehrbuch der Psychiatrie". 1879.

Letamendi, José de: "Elementos básicos de Lexicología griega con aplicación al tecnicismo médico". Madrid, 1881.

Littré, E: "Dictionnaire de la Langue Française". Paris (Hachette) 1877-1878. 5 vols.

Littré, E; Robin. Ch: "Dictionnaire de Médecine...". Paris (Bailliere) 1865.

Littré, E; Robin, Ch: "Diccionario de Medicina..." (Traducción castellana) Valencia (Aguilar) 1889, 2 tomos.

López Piñero, J.M: "Historical origins of the concept of neurosis". Cambridge, MA (Cambridge Univ. Press) 1983.

Louis, M: "Dictionnaire de chirurgie". Paris (Saillant & Nyon) 1772.

Martí i Gadea, Joaquín: "Diccionario General Valenciano-Castellano" Valencia 1891. (cit. Moll).

Marce, L.V: "Traité pratique des Maladies Mentales". Paris (J.B. Baillière) 1862.

Marie, A: "Traité International de Psychologie Pathologique" Paris (Alcan) 1910.

Martínez Reguera, Leopoldo: "Bibliografía hidrológica - médica española". Madrid, (Tello) 1892.

Martínez Valverde, Joaquín: "Guía del diagnóstico de las enfermedades mentales". Barcelona (Espasa) 1900.

Marx, Melvin H; Hillix, William A: "Sistemas y teorías psicológicos contemporáneos". Buenos Aires (Paidós) 1972.

Mayne, R.G.: "An expository lexicon of the terms, ancient and modern in medical and general science, including a complete medico-legal vocabulary". London (Churchill) 1860.

Mérat, F.V; Lens, A.J. de: "Dictionnaire universel de matière médicale et de Thérapeutique générale". Paris (Baillière) 1829. 7 vols.

Metler, Cecilia C: "History of Medicine". Philadelphia (Blakiston) 1947.

Miracle, Josep: "Diccionari de la llengua catalana". Barcelona (Selecta-Catalònia) 1987.

Miró i Borràs, Oleguer: "Aforística Mèdica Popular Catalana". Barcelona (Lib. Verdager) 1900.

Moll: v. Alcover-Moll.

Monlau, Pedro Felipe: "Elementos de Psicología". Madrid (Imp. La Publicidad, M. Rivadeneyra) 1849.

Morel, B.A: "Traité des Maladies Mentales". Paris (Masson) 1860.

Muller, Christian: "Lexikon der Psychiatrie". Berlin (Springer) 2é Auflage, 1986.

Nebrija (Nebrissensis Antonii): "Vocabulario Latino- Hispano". Vich (Morer) 1758.

Noll, Richard: "The Encyclopedia of schizophrenia and the psychotic disorders". New York (Facts on File) 1992.

Nysten, P.H: "Dictionnaire de Médecine...". Bruxelles, 1840.

Parellada, Dídac: "L'obra psiquiàtrica catalana impresa a l'entresgle (1875-1936)". Barcelona (Glosa) 1980.!

Parellada, D: "Els diccionaris mèdics com a exponents de la medicina del seu temps. I. El 'Thesaurus' de Thomas Burnet". Rev. RAM de B. 1989, 4, 73-82.

Parellada, D: "Els diccionaris... II. El Lexicon Medicum de Bartolomeo Castello". Rev. RAM de B. 1989, 4, 145-153.

Parellada, D: "Els diccionaris... III. El Dictionnaire Universel de la Médecine de Robert James". Rev. RAM de B. 1990, 5, 41-49.

Parellada, D: "Els diccionaris... IV. El Dictionnaire Historique de la Médecine d'Eloy (1755)". Rev. RAM de B. 1990, 5, 171-179.

Parellada, D: "Els diccionaris... V. Tres diccionaris de Cirurgia: Col de Vilars (1759), Louis (1772) i Sue (1788)" Rev. RAM de B. 1991, 6, 157-169.

Parellada, Joan: "Compendio de diagnóstico psiquiátrico" (inèdit) Monestir de Montserrat.

Pélicier, Yves: "Histoire de la Psychiatrie". Paris (P.U.F.), 1971.

Peset Llorca, V: "Terminología psiquiátrica usada en los Estados de la Corona de Aragón en la Baja Edad Media". I. El Spill de Jaume Roig". Archiv. Iberoam. Hist. Med. 1955, 7, 431-442.

Peset Llorca, V: "Terminología... II. Términos científicos en la literatura". Archiv. Iberoam. Hist. Med. 1955, 7, 561-588.

Peset Llorca, V: "Terminología... III. Voces Vernáculas". Archiv. Iberoam. Hist. Med. 1958, 10, 305-347.

Peset Llorca, V: "Terminología...IV. Denominaciones generales forenses". Archiv. Iberam. Hist. Med. 1959, 11, 65-84.

Peset Llorca, V: "Sobre la Psiquiatria Forense en la Baja Edad Media". Rev. Psiq. Psicol. Med. 1961, 5, 273-280.

Peset Llorca, V: "Estudios históricos sobre la psiquiatria valenciana" Valencia (Est. Alfons el Magnànim) 1987.

Pi i Molist, E: "Apuntes sobre la Monomanía". Barcelona, 1864.

Pichot, Pierre: "Un siglo de psiquiatria". Paris (Roger Dacosta) 1983.

Pigeaud, Jackie: "La maladie de l'âme". Paris (Les Belles Lettres) 1981.

Porot, Ant. & M.: "Manuel Alphabetique de Psychiatrie". Paris (P.U.F) 1969, 4ª ed..

Postel, J; Quételet, C: "Nouvelle Histoire de la Psychiatrie". Toulouse (Privat) 1983.

Poujol, J.A.: "Dictionnaire de Médecine pratique". Paris (Migne) 1852.

Quintana Cabanas, José María: "Raíces griegas del léxico castellano científico y médico". Madrid (Dykinson) 1987.

Raecke, Julio: "Compendio de diagnóstico psiquiátrico". Madrid (Calpe) 1922.

Reverte Coma, J.M: "Antropología Médica. I". Madrid (ed. Rueda) 1981.

Ritti, Antoine: "Traité clinique de la Folie a double forme". Paris (Doin) 1883.

Roca i Heras, J.M: "La medicina catalana en temps del rei Martí" Barcelona (Imp. F. Giró) 1919.

Roccatagliatta, Giuseppe: "Storia della psichiatria antica". Milano (Ulrico Hoepli) 1973.

Saintyves, P: "'Saint Mathurin, guérisseur de la folie". Aesculape II. Paris, 1912. (cit. Kraemer)

Saintyves, P: "Les saints guérisseurs de la folie" Aesculape II. Paris, 1912. (cit. Kraemer).

Sarró Burbano, Ramon: "El sistema mecánico antropológico de José de Letamendi". Barcelona (R. Acad. Med.) 1963.

Sarró i Burbano, Ramon: Discurso de Contestación a "Huellas de la influencia árabe en la medicina medieval catalana", del Dr. Antonio Cardoner, en la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona (1974).

Sauri, Jorge S: "Historia de las ideas psiquiátricas". Buenos Aires-México (Ed. Carlos Lohlé) 1969.

Sauvages: v. Boissier de Sauvages, F.

Schneck, Jerome M.: "A history of Psychiatry". Springfield-Illinois (Charles C. Thomas), s.d..

Sémélaigne, René: "Les pionniers de la psychiatrie française avant et après Pinel". Paris (Lib. J. Baillière et fils) 1930-1932. 2 vols.

Simon, Bennett: "Mind and madness in ancient Greece. The classical roots of modern psychiatry". Ithaca (Cornell Univ. Press) 1978. Edició espanyola (Akal Univ) 1984.

Sue, M: "Dictionnaire portatif de Chirurgie". Rouen, 1788.

Tanzi, E; Lugaro, E: "Trattato delle Malattie Mentali". Milano (Soc. Editr. Libreria) 1914-1916. 2^a ed.

Usatges de Barcelona i Commemoracions de Pere Albert. Barcelona (Ed. Barcino) (col. Els Nostres Clàssics). 1933.

Vilardell Ynaraja, Miquel: "Aspectes sanitaris dels arxius parroquials de la comarca d'Osona: El Lluçanès. segles XVI-XVII-XVIII". Barcelona. tesi Univ. B. 1992.

Voisin, Auguste: "Leçons cliniques sur les maladies mentales" Paris (J.B. Baillière) 1883.

Vocabulari Mèdic de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears: Barcelona, 1979. (cit: Voc. mèd. ACMCB).

Volkman, Herbert: "Medizinische Terminologie". Berlin & Wien (Urban) 1944.

Zacchia, Paolo: "Quaestiones Medico Legales" Roma, 1621-1635. 3 t.

Zilboorg, Gregory; Henry, George W.: "Historia de la Psicología Médica". Buenos Aires (Hachette) 1945.

LE TRESOR
DE LA PRATIQUE
DE MEDECINE,
OU LE
DICTIONNAIRE MEDICAL,
CONTENANT
L'HISTOIRE DE TOUTES
LES MALADIES;

Et leurs remedes choisis dans les Obser-
vations, Consultes, Conseils & Ordon-
nances des plus habiles Medecins:

*Le tout recueilli par M^r. THOMAS BURNET, Ecoffois,
Medecin ordinaire du Roi de la Grand' Bretagne.*

Enrichi des Remarques de M^r. DAN. PUERARIUS
D. M. & Professeur de Philosophie en
l'Academie de Geneve.

Traduit de Latin en François par Mr N. P. D. M.

Divisé en trois Volumes.

TOME PREMIER.

A LYON,

Chez HILAIRE BARITEL, rue Merciere
à la Constance

M. DC. XCI.

AVEC PRIVILEGE DU ROI.

El Seminari Pere Mata, de les Unitats de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia i d'Història de la Medicina de la Universitat de Barcelona fou creat en ocasió del centenari de la mort de Pere Mata i Fontanet (Reus, 1811 - Madrid, 1877) que fou professor de Medicina Legal, com a eina per facilitar la publicació de llibres i la difusió de l'activitat científica

RELACIO DE PUBLICACIONS DEL SEMINARI PERE MATA

- 1.- DOMENECH, Edelmira: "La Frenología. Análisis histórico de una doctrina psicológica organicista". 1977. 216 pp.
- 2.- CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i CLEMENTE, Manuel: "Santuaris lleidatans amb tradició mèdica". Lleida, 1981. 158 pp.
- 3.- CALBET i CAMARASA, Josep M; CORBELLA, Jacint: "Diccionari biogràfic de metges catalans. vol. I. A-E". 1981. 194 pp. (Coedició amb Fundació Salvador Vives i Casajuana).
- 4.- III Congrès d'Història de la Medicina Catalana. Programa. Lleida, 4-6 de juny de 1981. 32 pp. (Coedició amb Col·legi Oficial de Metges de Lleida).
- 5.- Actes del III Congrès d'Història de la Medicina Catalana. Lleida 1981. vol. I. 1981. 346 pp.
- 6.- HUGUET i RAMIA, Emilio: "Determinación del cadmio y plomo en las aguas de consumo". 1981. 90 pp.
- 7.- MARTI AMENGUAL, Gabriel: "El suicidio consumado en las Islas Baleares". 1981. 156 pp.
- 8.- CALBET i CAMARASA, Josep M; CORBELLA, Jacint: "Diccionari biogràfic de metges catalans. vol. II. F-Q". 1982. 240 pp. (Coedició amb Fundació Salvador Vives i Casajuana).
- 9.- CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel: "Aspectes sanitaris del l'arxiu de Sant Joan de Lleida". Lleida, 1983. 424 pp.
- 10.- CALBET i CAMARASA, Josep M; CORBELLA, Jacint: "Diccionari biogràfic de metges catalans. vol. III. R-Z i Addenda". 1983. 348 pp. (Coedició amb Fundació Salvador Vives i Casajuana).
- 11.- CORBELLA CORBELLA, Jacinto; CALBET CAMARASA, José M: "El pensamiento sanitario y laboral de dos médicos anarquistas del siglo XIX". 1984. 172 pp.

- 12.- I Congrés Català de Medicina del Treball. Programa. Barcelona, abril 1984. 36 pp.
- 13.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. I. 1984 *. 322 pp.
- 14.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. II. 1984 **. 346 pp.
- 15.- ARRO y TRIAY, Francisco de P. "Estadística mèdica de la Compañía de Ferrocarriles de Tarragona a Barcelona y Francia" (Barcelona, 1892. Reedició facsímil). Edició i Estudi preliminar de J. Corbella. 1984. 162 pp. (Coedició amb Societat Catalana de Seguretat i Medicina del treball i Ajuntament de Barcelona).
- 16.- CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i CLEMENTE, Manuel: "La pesta de meitats del segle XVII a Catalunya". Lleida, 1985. 424 pp.
- 17.- IV Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Programa. Monestir de Poblet-Tarragona, 7-9 de juny de 1985. 36 pp.
- 18.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. III. 1985 *. 470 pp.
- 19.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. IV. 1985 **. 395 pp.
- 20.- ROBERT YARZABAL, Bartolomé: "Balance del siglo XIX. La Medicina". Edición y estudio preliminar: J.M. Calbet; J. Corbella. 1985. 68 pp.
- 21.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. V. 1986 *. 412 pp.
- 22.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. VI. 1986 **. 382 pp.
- 23.- VIDAL, Domingo: "Cirugía Forense" (1783). Edició i estudi preliminar: J. Corbella. 1987. XXIV + 96 pp.
- 24.- MONTAÑA i BUCHACA, Daniel: "Aspectes sanitaris dels Arxius de les parròquies del terme i vila de Terrassa als segles XVI, XVII i XVIII". 1987. 188 pp.
- 25.- DOMENECH., Edelmira; CORBELLA, Jacint; PARELLADA, Dídac (eds.): "Bases històriques de la psiquiatria catalana moderna". 1987. 401 pp.
- 26.- VALLRIBERA i PUIG, Pere: "L'obra mèdica de dos cirurgians catalans del 1700. Anton de Borja i Carles Pallejà". 1987. 130 pp.
- 27.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. VII. 1987 *. 320 pp.
- 28.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. VIII. 1987 **. 337 pp.

- 29.- FRAGOSO, Juan: "Tratado de las Declaraciones que han de hacer los cirujanos acerca de muchas enfermedades y muchas maneras de muertes que suceden". Edición y estudio preliminar: J. Corbella. 1988. 71 pp.
- 30.- LOPEZ GOMEZ, José Manuel: "Don Martín Vallejo Lobón. El médico y el hombre". 1988. 250 pp.
- 31.- HUGUET RAMIA, Emili; CARRACEDO ALVAREZ, Angel; GENE BADIA, Manel: "Introducción a la investigación biológica de la paternidad". 1988. 206 pp.
- 32.- HEXACLOROBENCENO. Primeras Jornadas Nacionales. Libro de Resúmenes. 1988. 30 pp.
- 33.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. IX. 1988 *. 378 pp.
- 34.- Jornades d'Història de la Medicina d'Olot. OLOT, 28 i 29 de març de 1987. 135 pp. (separata de Gimbernat VIII).
- 35.- ORFILA núm 1. I Jornadas Anuales de la Sociedad Española de Medicina Legal y Forense. Alicante 3 y 4 de abril de 1987. Libro de Actas. 1989. 265 pp.
- 36.- ORFILA núm 2. II Jornadas Anuales de la Sociedad Española de Medicina Legal y Forense. Barcelona 8 y 9 de abril de 1988. Libro de Actas. 1989. 393 pp.
- 37.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. X. 1988 **. 330 pp.
- 38.- CALBET i CAMARASA, Josep M; VALLRIBERA i PUIG, Pere: "Medicina i Societat a l'Espluga de Francolí (segles XVIII i XIX)". (Gimbernat vol. XI, 1989 *). 1990. 272 pp.
- 39.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. XII. 1989 **.
- 40.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. XIII. 1990 *. Actes VI Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Manresa 1990, vol. I. 311 pp.
- 41.- HEXACLOROBENCENO. Primeras Jornadas Nacionales. Barcelona 23 - 24 de mayo de 1988. Libro de Actas. 246 pp.
- 42.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. XIV. 1990 **. Actes VI Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Manresa 1990. Vol II. 316 pp.
- 43.- XVI Jornadas Mediterráneas de Medicina del Trabajo. Alicante, 25-27 abril 1991. Programa. 26 pp.
- 44.- STUDIA RAMAZZINIANA MEDITERRANEA. 1991. vol. I. Actas XVI Jornadas Mediterráneas de Medicina del Trabajo, Alicante 1991. 243 pp.
- 45.- DOMENECH, Edelmira: "Introducción a la Historia de la Psicopatología". 1991. 175 pp.

- 46.- GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. XV. 1991 *. Actes VI Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Manresa, 1990. vol. III. 320 pp.
- 47.- REMON GIL, Julio: "Aspectos sanitarios del Archivo de la Parroquia de Santa Ana de Buñuel (Navarra)" 1991. 218 pp.
- 48.- CORBELLA, Jacint; CALBET, Josep M: "Bibliografia històrica de la sanitat catalana. vol. I (A-F)". (Gimbernat, XVI). 1991. ** 340 pp.
- 49.- LOPEZ GOMEZ, José Manuel: "La Topografia mèdica de Vic de Antonio Millet (1798)". 1992. 102 pp.
- 50.- PAU i ROIGE, Jordi: "Aspectes sanitaris dels arxius parroquials del Priorat (segles XVI-XVIII)". 1992. 144 pp.
51. MASSONS i ESPLUGAS, Josep M: "Francesc Puig (1720-1797) i els cirurgians del seu temps". 1993. 172 pp.
52. CORBELLA, Jacint: "Les memòries manuscrites de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya" 1993. 120 pp.
53. PARELLADA, Dídac; DOMENECH, Edelmira; CORBELLA, Jacint: "Lexicon Psiquiàtric Arcaic i Curiós". 1993. 268 pp.